

DIAGNOZA

SPOŁECZNO-GOSPODARCZA

powiat
LIDZBARSKI

PROJEKT

Lidzbark Warmiński, październik 2023 r.

Spis treści

Metodologia	4
1. Położenie i struktura administracyjna powiatu	5
2. Ludność	6
2.1 Stan ludności w powiecie i gminach powiatu	6
2.2 Struktura ludności wg grup ekonomicznych	9
2.3 Procesy demograficzne w powiecie	12
2.4 Migracje	14
3. Środowisko przyrodnicze	15
3.1 Formy ochrony przyrody	16
3.2 Wody powierzchniowe i podziemne	22
3.3 Jakość powietrza	36
3.4 Gospodarka odpadami	39
3.5 Struktura użytkowania gruntów	42
4. Infrastruktura techniczna	47
4.1 Układ komunikacyjny i dostępność komunikacyjna	47
4.2 Transport zbiorowy	57
4.3 Infrastruktura sieciowa	62
4.4 Budownictwo	65
4.5 Energa odnawialna	67
5. Potencjał gospodarczy i rynek pracy	68
5.1 Struktura gospodarcza	68
5.2 Rynek pracy	75
6. Społeczeństwo obywatelskie, organizacje pozarządowe i współpraca zagraniczna	89
6.1 Frekwencja wyborcza	89
6.2 Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne	89
6.3 Współpraca międzysektorowa i zagraniczna	91
7. Edukacja	93
7.1 Opieka żłobkowa i przedszkolna	93
7.2 Szkolnictwo publiczne	94
7.3 Egzaminy ósmoklasisty	97
7.4 Uczniowie i absolwenci szkół ponadgimnazjalnych/szkół ponadpodstawowych	98
7.5 Egzaminy maturalne	99
7.6 Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	101
8. Pomoc społeczna	102
8.1 Środowiskowa pomoc społeczna	102
8.2 Placówki pomocy społecznej	104
8.3 Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lidzbarku Warmińskim	105
9. Ochrona zdrowia	109
9.1 Szpitale, przychodnie, poradnie	109
9.2 Dostępność do opieki zdrowotnej	110
9.3 Przychodnie i apteki	115

10. Usługi administracyjne.....	117
10.1 E-usługi	117
10.2 Komunikacja i Transport	117
10.3 Ochrona praw konsumenta	119
11. Bezpieczeństwo	120
11.1 Policja.....	120
11.2 Straż Pożarna	122
11.3 Zagrożenie powodziowe	124
11.4 Zagrożenie suszą	126
12. Dziedzictwo kulturowe i usługi kulturalne.....	128
12.1. Dziedzictwo kulturowe	128
12.2. Usługi kulturalne i aktywność kulturalna	131
13. Sport i rekreacja.....	135
13.1 Obiekty sportowe	135
13.2 Aktywność sportowa	136
14. Turystyka	141
14.1 Atrakcje turystyczne.....	141
14.2 Atrakcje przyrodnicze	143
14.3 Ruch turystyczny	143
14.4 Obiekty i miejsca noclegowe	146
15. Sytuacja finansowa powiatu	147
15.1 Dochody budżetowe	147
15.2 Wydatki budżetowe	148
15.3 Inwestycje	149
16. Wizerunek i promocja.....	151
16.1 Powiat lidzbarski w rankingach	151
16.2 Powiat lidzbarski w sieci	151
18. Analiza porównawcza powiatu lidzbarskiego	151
19. Wyniki badania ankietowego	174
20. Analiza SWOT	189
Spis tabel i wykresów.....	192
Załącznik nr 1 Wzór ankiety	198

Metodologia

Kompleksowa i pogłębiona diagnoza stanowi punkt wyjścia i bazę dla opracowania strategii rozwoju powiatu. Zgodnie z obowiązującym prawem, diagnoza nie jest już tylko dobrą praktyką czy standardem realizacyjnym, ale obowiązkiem ustawowym wynikającym z art. 10a Ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Diagnozę przygotowano jako odrębny dokument (raport diagnostyczny), a w samej Strategii przytoczone zostaną jedynie kluczowe dane i informacje oraz najważniejsze wnioski z nich płynące.

Diagnoza przeprowadzana jest w ujęciu dynamicznym, tzn. obejmuje nie tylko stan aktualny, ale również analizę stanu poprzedzającego (przyjęto do analizy dane za okres 2017-2021/2022 i prognozę trendu na lata nadchodzące. Istotnym czynnikiem rzutującym na diagnozę jest sytuacja epidemiczna związana z wirusem COVID-19, która wywarła ogromny wpływ na praktycznie wszystkie obszary życia ludzi, przedsiębiorstw, jednostek administracyjnych i podmiotów samorządowych.

Diagnoza obejmuje następujące obszary:

1. Uwarunkowania geograficzne;
2. Demografia;
3. Środowisko przyrodnicze;
4. Infrastruktura techniczna;
5. Potencjał gospodarczy i rynek pracy;
6. Edukacja;
7. Polityka społeczna;
8. Kultura;
9. Sport;
10. Turystyka;
11. Finanse.

W „*Diagnozie społeczno-gospodarczej powiatu lidzbarskiego*” wykorzystano ogólnodostępne dane statystyczne pochodzące z zasobów

- Starostwa Powiatowego i jego jednostek organizacyjnych;
- Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego;
- Bazy Danych Obiektów Topograficznych;
- Biuletynów Informacji Publicznej;
- Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej;

Przy opracowaniu diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej powiatu lidzbarskiego wykorzystano analizy dynamiczne oraz benchmarkingowe, w których zestawia się wskaźniki wybranych powiatów porównawczych. Zestawienie potencjalnych czynników, wpływających na sytuację społeczno - gospodarczą powiatu lidzbarskiego oraz kierunków jego rozwoju w ostatnich latach pozwoliło na wytyczenie tych działań, które w sposób najbardziej optymalny zadecydują o poprawie jakości życia jego mieszkańców.

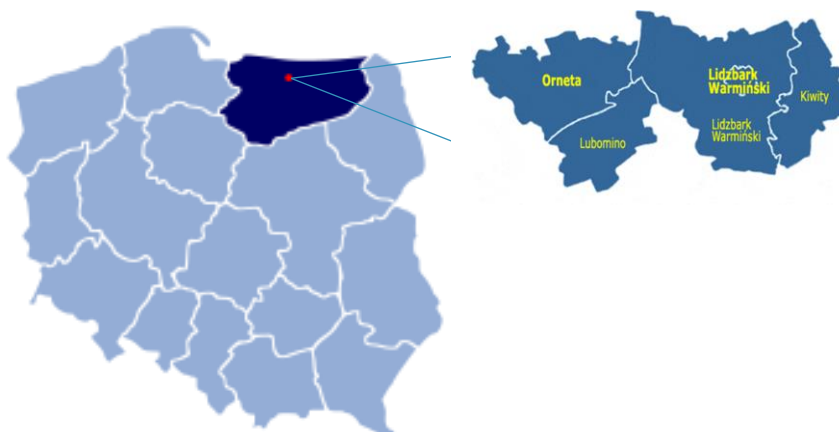
Diagnoza przeprowadzona została przez wykonawcę zewnętrznego: Warmińsko - Mazurską Agencję Rozwoju Regionalnego SA w Olsztynie, na zlecenie Powiatu Lidzbarskiego.

Główne wnioski z diagnozy społeczno-gospodarczej stanowiąc będą punkt wyjścia dla przygotowania „Strategii Rozwoju Powiatu Lidzbarskiego na lata 2023 - 2030”.

1. Położenie i struktura administracyjna powiatu

Powiat lidzbarski położony jest w północno - zachodniej części województwa warmińsko-mazurskiego. Od północy sąsiaduje z powiatem braniewskim oraz bartoszyckim, od południa z powiatem olsztyńskim, od południowo – zachodniej strony z powiatem ostródzkim a od zachodu z elbląskim. Powiat zajmuje teren o powierzchni 925 km² (stan na 31.12.2022 r.), co stanowi ok. 3,83% powierzchni województwa. Powiat charakteryzuje się stosunkowo niską przeciętną gęstością zaludnienia, która wynosi 42,1 osób/km² i jest ona niższa od średniej dla województwa, która wynosi 60 osób/km². Pod względem administracyjnym powiat lidzbarski składa się z pięciu gmin, w tym jednej miejskiej - Lidzbark Warmiński, trzech gmin wiejskich: Lidzbark Warmiński, Kiwity, Lubomino oraz jednej gminy miejsko-wiejskiej Orneta.

Rysunek 1 Struktura administracyjna powiatu

Źródło: Internet <https://pl.wikipedia.org> i <http://www.gminy.pl/powiaty/304.html>

Największą gminą powiatu jest gmina Lidzbark Warmiński której powierzchnia stanowi 40,3% powierzchni powiatu, natomiast najmniejszą jest miasto Lidzbark Warmiński, którego powierzchnia stanowi 1,51% powierzchni powiatu.

Tabela 1 Powierzchnia powiatu lidzbarskiego i gmin powiatu wg stanu na 2022 r.

Gmina	Powierzchnia [km ²]	Powierzchnia powiatu [%]	Gęstość zaludnienia na 1 km ²
Powiat lidzbarski	925	100%	41,7
M. Lidzbark Warmiński	14	1,51%	1018,4
Kiwity	145	15,68%	21,2
Lidzbark Warmiński	373	40,32%	17,4
Lubomino	149	16,11%	22,4
Orneta	244	26,38%	45,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

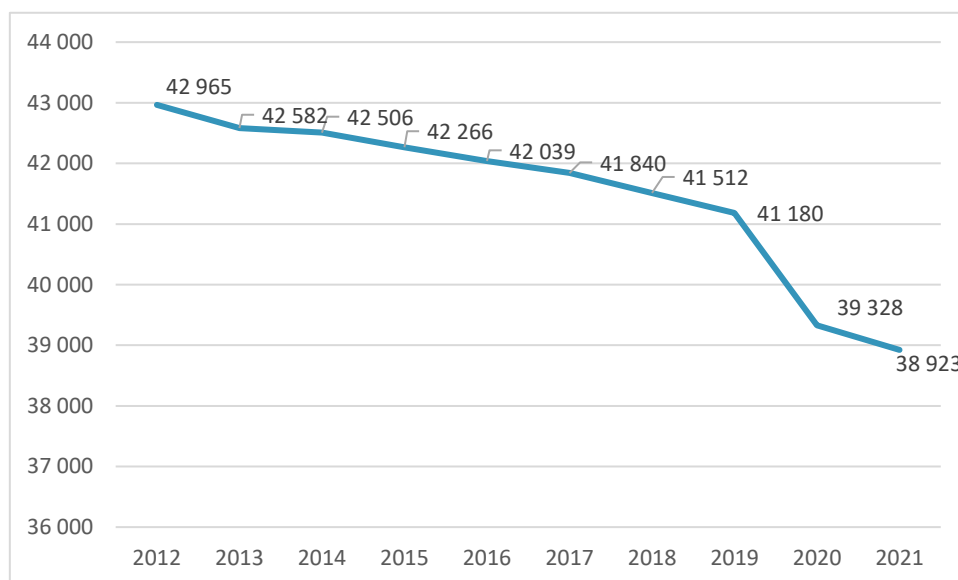
2. Ludność

Sytuacja demograficzna powiatu lidzbarskiego kształtowana jest przez czynniki endogenne, specyficzne dla regionu oraz przez procesy o charakterze globalnym, czyli trendy występujące w ostatnich latach w zakresie zachowań demograficznych ludności zarówno w województwie warmińsko-mazurskim jak i Polsce. Analiza wskaźników obrazujących sytuację demograficzną powiatu jest punktem wyjścia dla interpretacji sytuacji w obszarze gospodarczym, środowiskowym, społecznym. W poniższej analizie uwzględnione zostały kwestie dotyczące aktualnego i prognozowanego stanu ludności, struktury płci i wieku, zjawiska obciążenia demograficznego oraz ruchu naturalnego i migracji.

2.1 Stan ludności w powiecie i gminach powiatu

Powiat lidzbarski charakteryzuje się stale malejącą liczbą mieszkańców, która według danych Głównego Urzędu Statystycznego (GUS) za 2021 rok wynosiła 38923 osoby (co stanowi 2,83% ogółu mieszkańców województwa warmińsko-mazurskiego). Oznacza to, że populacja mieszkańców powiatu zmniejszyła się w stosunku do 2012 roku o 9,41%.

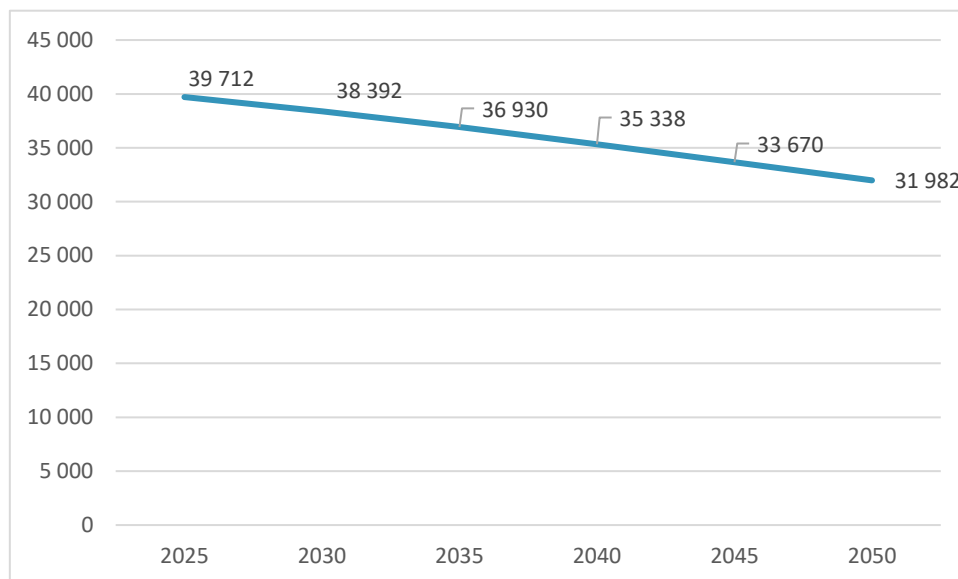
Wykres 1 Stan ludności w powiecie lidzbarskim w latach 2012 - 2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zgodnie z prognozowaną liczbą ludności w 2050 roku powiat lidzbarski będzie zamieszkiwać 31982 osób, co będzie stanowiło spadek na poziomie 17,83% w stosunku do liczby ludności w 2021 roku. Oznacza to, że zgodnie z trendami obserwowanymi w obszarze zmian liczebności populacji w powiecie od 2012 roku, w kolejnych latach nadal będziemy mieli do czynienia z trwałym spadkiem liczby mieszkańców powiatu, co stanowi o jego niewątpliwym zagrożeniu demograficznym. Będzie to miało przełożenie na możliwości rozwojowe całego powiatu, jak i poszczególnych jego gmin, przede wszystkim tych, w których już teraz obserwowany jest spadek liczby ludności.

Wykres 2 Prognoza ludności dla powiatu lidzbarskiego do 2050 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Istotną charakterystyką powiatu lidzbarskiego jest to, że gminy wchodzące w jego skład są zróżnicowane pod względem liczby mieszkańców i zróżnicowanie to utrzymuje się na przestrzeni lat 2012-2021. Najwięcej osób zamieszkuje miasto Lidzbark Warmiński, które według danych GUS za 2021 rok liczyło 14 780 mieszkańców, natomiast najmniej osób zamieszkiwało gminę Kiwity, która według danych GUS w 2021 rok liczyła 3 155 mieszkańców. Tak duże różnice w wielkości populacji poszczególnych gmin powiatu powodują występowanie niekorzystnych procesów depopulacyjnych, jak również trudności w określaniu spójnych strategii rozwoju wszystkich obszarów.

Tabela 2 Stan ludności w gminach powiatu lidzbarskiego [os.]

Stan ludności	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
M. Lidzbark Warmiński	16 539	16 352	16 332	16 200	16 040	15 877	15 820	15 697	14 887	14 780
Kiwity	3 417	3 355	3 338	3 335	3 351	3 337	3 311	3 286	3 193	3 155
Lidzbark Warmiński	6 804	6 815	6 771	6 771	6 813	6 822	6 733	6 692	6 535	6 440
Lubomino	3 659	3 651	3 668	3 634	3 634	3 626	3 593	3 596	3 418	3 392
Orneta	12 546	12 409	12 397	12 326	12 201	12 178	12 055	11 909	11 295	11 156

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

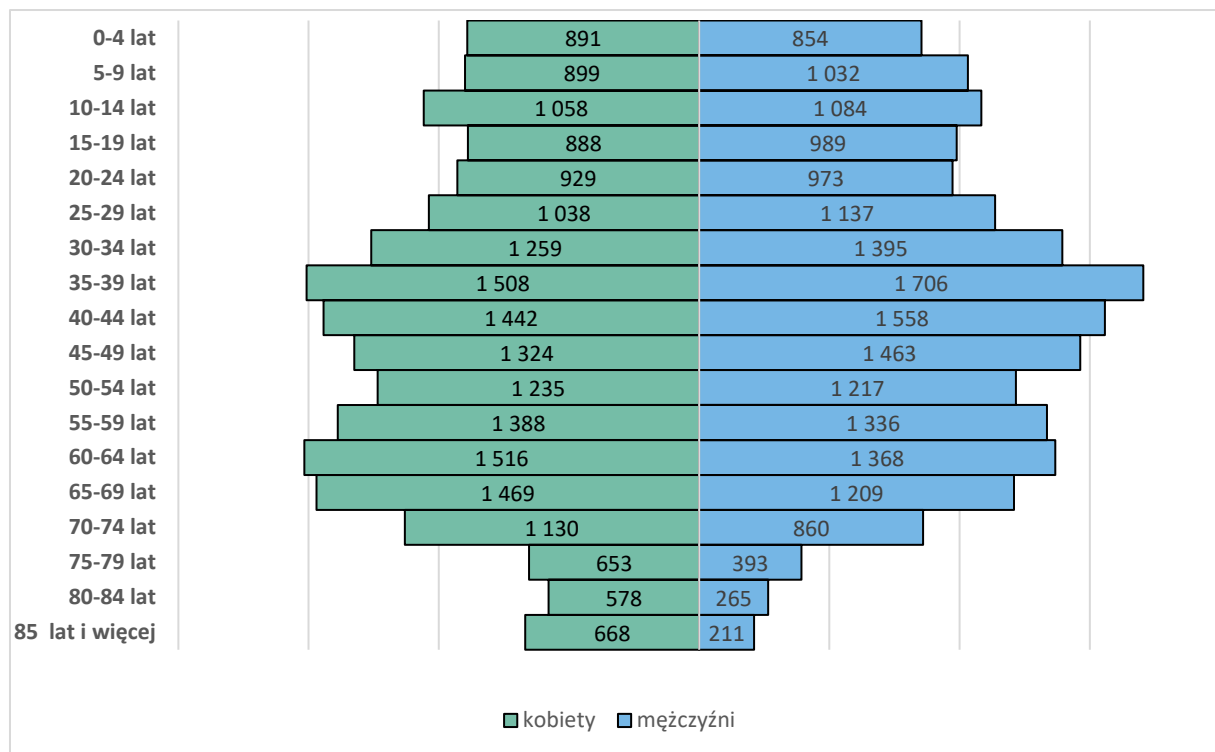
Analiza rozkładu wieku w populacji mieszkańców powiatu lidzbarskiego wskazuje na istotne obciążenie osobami w wieku 60 lat i więcej, które według danych GUS w 2021 roku stanowią 25,6% mieszkańców powiatu. Zmiany wielkości populacji osób w wieku 60 lat i więcej wynikają z występowania w drugiej połowie ubiegłego stulecia okresów wysokich urodzeń, a następnie ich spadku. Istotne zwiększenie udziału najstarszych kohort¹ w populacji powiatu wynika więc przynajmniej częściowo z globalnych trendów w zakresie zachowań demograficznych ludności. Uwzględniając jednak wyłącznie czynniki, które nie wynikają ze specyfiki regionu, trudno zinterpretować niekorzystne procesy demograficzne w powiecie lidzbarskim, na które poza wysokim odsetkiem osób w wieku 60 lat i więcej, nakładają się także niekorzystne proporcje płci w poszczególnych kohortach populacji powiatu. Analiza rozkładu płci

¹ Zbiorowość osób wyodrębniona na podstawie wspólnie przeżytych zdarzeń, które nastąpiły w określonym momencie lub danym okresie. Celem wyodrębnienia, jest obserwacja i analiza wybranych faktów demograficznych i społecznych podczas życia członków wyodrębnionej zbiorowości, zaczynając od wspólnego dla nich zdarzenia np. rok urodzenia, rok zawarcia małżeństwa, grupa osób rozpoczynających naukę w określonym roku itp. Kohorty wykorzystywane są w badaniach porównawczych np. między różnymi pokoleniami lub też bada się te same kohorty wiekowe po upływie określonego czasu. (definicja GUS)

wskazuje na istnienie znaczącej dysproporcji – w przypadku kategorii wiekowych od 5 roku życia do 49 roku życia na korzyść mężczyzn, co może powodować trudności z realizacją prognoz demograficznych. Sytuacja ta jest szczególnie istotna, ponieważ na zamierzenia prokreacyjne kobiet nakłada się intensywność płodności właściwa dla wieku 25-39 lat, a w tych kohortach występuje w powiecie lidzbarskim znaczna przewaga w liczebności mężczyzn w stosunku do liczby kobiet. Co prawda można się spodziewać wzrostu urodzeń wśród kobiet w wieku 40-44 lata, ale także w tym przypadku mamy do czynienia z analogiczną sytuacją – znaczącą przewagą w liczebności mężczyzn. Należy przyjąć, że realizacja zamierzeń prokreacyjnych kobiet 15-19 letnich oraz 45-49 letnich w niewielkim stopniu będzie oddziaływać na poziom urodzeń. Należy również pamiętać o zdecydowanie większej mobilności młodych kobiet i skłonności do przenoszenia się z obszarów wiejskich do większych miast, zwłaszcza w związku ze zdobywaniem wykształcenia. To z kolei nie sprzyja powrotom do rodzinnych stron, po zdobyciu wykształcenia i zmniejsza szanse na wchodzenie w związki mogące sprzyjać wzrostowi urodzeń.

Prognozy demograficzne dla całego kraju wskazują na to, że do 2030 r. obniży się odsetek kobiet 25-34 letnich, a jednocześnie znacznie wzrośnie udział, roczników kobiet w wieku 40-49 lat, czyli zdolnych do prokreacji. Dysproporcja płci na korzyść kobiet w przypadku kategorii wiekowych po 65 roku życia może skutkować istotnym zwiększeniem obciążeń związanych z zabezpieczeniem jakości życia tej kategorii osób. W przypadku mieszkańców w wieku 75 lat i więcej dysproporcja w liczebności płci przekłada się na to, że na jednego mężczyznę przypadają ponad dwie kobiety. W tej sytuacji działania w obszarze rozwoju usług społecznych skierowanych do osób starszych a także rozwój instytucji opieki wytchnieniowej mogą być istotnymi obszarami aktywności samorządu, na którego terenie występuje tak znaczne obciążenie populacji osobami starszymi. Z uwagi na niekorzystne procesy demograficzne związane ze starzeniem się ludności oraz trudności z zabezpieczeniem potrzeb osób starszych, niezbędny będzie rozwój form wspierających opiekę nad takimi osobami.

Wykres 3 Piramida wieku dla mieszkańców powiatu lidzbarskiego za rok 2021

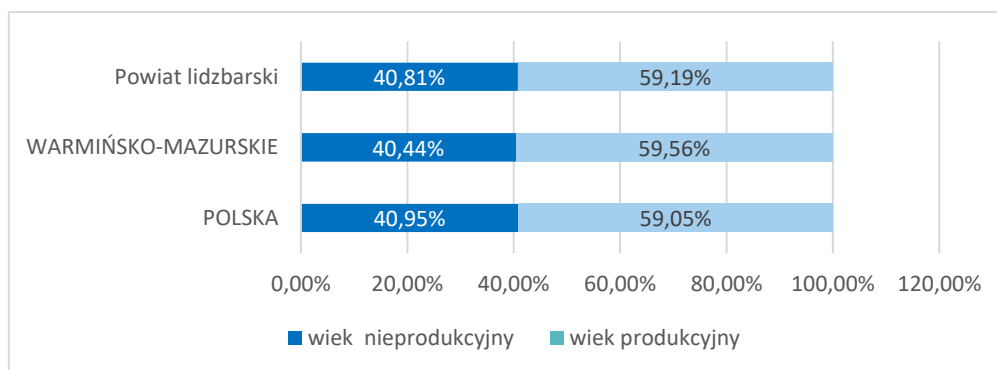

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

2.2 Struktura ludności wg grup ekonomicznych

Z punktu widzenia rozwoju ekonomicznego regionu ważne są procesy, jakich można się spodziewać na rynku pracy w związku ze zmianami w populacji dotyczącymi odsetka osób w wieku nieprodukcyjnym, a dodatkowo, zmianami proporcji ludności mobilnej i niemobilnej, czyli wewnętrznej struktury tej grupy. Osoby w wieku nieprodukcyjnym stanowiły w 2021 roku 40,81% mieszkańców powiatu, podczas gdy dla województwa warmińsko-mazurskiego wskaźnik ten wynosił 40,44%, a dla całego kraju 40,95%.

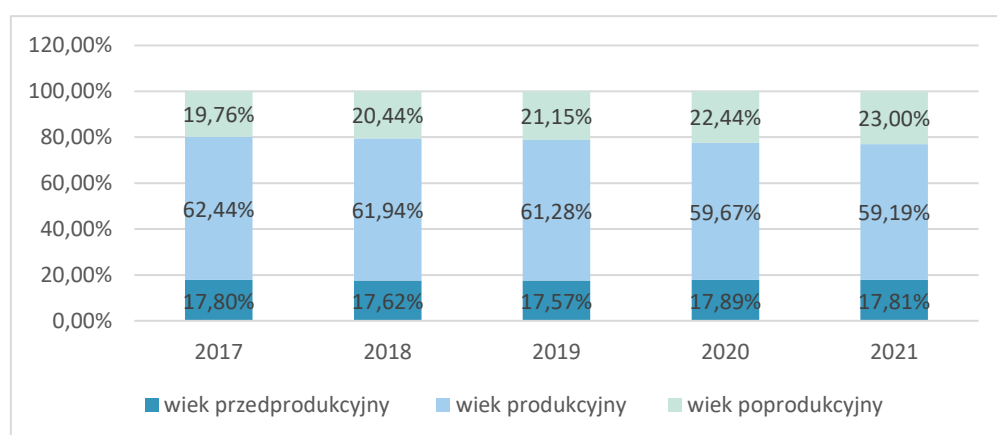
Wykres 4 Obciążenie demograficzne w powiecie lidzbarskim, województwie warmińsko-mazurskim i w Polsce w 2021r. [%]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Sytuacja obciążenia demograficznego w powiecie lidzbarskim jest zbliżona do województwa i Polski. W latach 2017-2021 w powiecie lidzbarskim, wzrósł odsetek osób w wieku poprodukcyjnym z 19,76% w 2017 roku do 23% w 2021 roku, podobnie jak w województwie (z 19,13% w 2017 do 21,93% w 2021 r.) i Polsce (z 20,8% w 2021 do 22,5% w 2021r.). W powiecie lidzbarskim udział osób w wieku przedprodukcyjnym na przestrzeni lat 2017-2021 wzrósł 0,01 punktu procentowego, podobnie wzrósł w województwie warmińsko-mazurskim (0,15 punktu procentowego) i Polsce (0,44 punktu procentowego). Wzrost odsetka osób w wieku poprodukcyjnym (o 3,24 pp. na przestrzeni lat 2017-2021) przy jednoczesnym niewielkim wzroście odsetka osób w wieku przedprodukcyjnym (0,01 pp. na przestrzeni lat 2017-2021) może skutkować pogłębieniem procesów związanych ze zwiększającym się obciążeniem demograficznym w powiecie.

Wykres 5 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku ludności powiatu lidzbarskiego w latach 2017-2021[%]

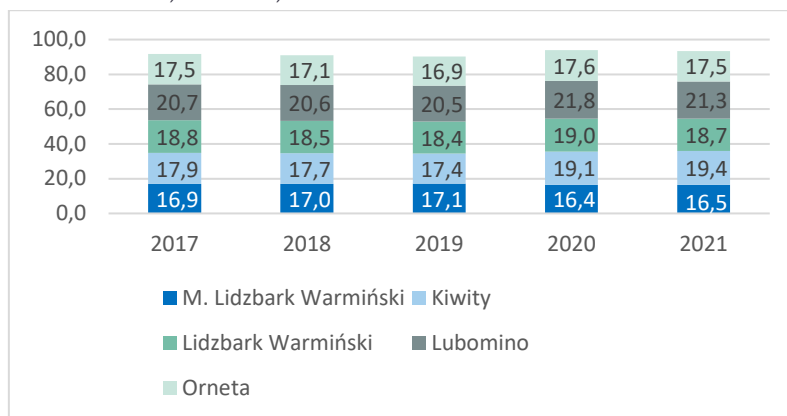

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Szczegółowe dane dotyczące udziału osób w wieku poprodukcyjnym i przedprodukcyjnym w poszczególnych gminach powiatu wskazują na to, że najbardziej korzystną relację liczby osób w tych kategoriach ma gmina Lubomino. W gminie tej udział osób w wieku poprodukcyjnym, które będą stanowiły istotne obciążenie dla populacji gmin, jest zdecydowanie niższy (o 7,98 pp.). Gorsza sytuacja, w kontekście proporcji osób w wieku poprodukcyjnym i przedprodukcyjnym, ma miejsce w pozostałych

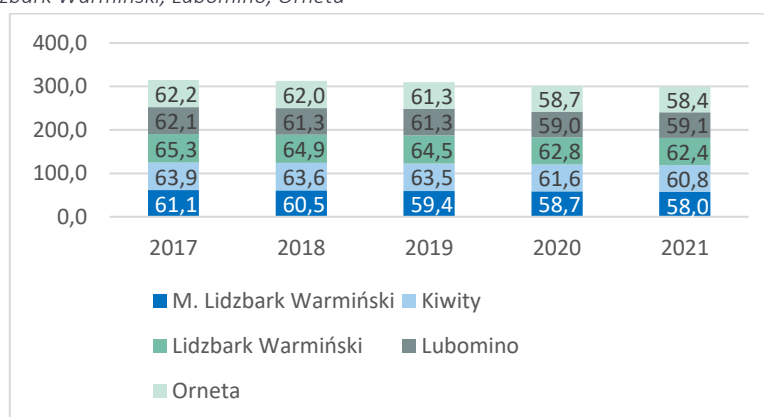
gminach powiatu, w których udział osób w wieku poprodukcyjnym już dziś jest większy niż odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym, a różnica ta wynosi od 1,7pp. w gminie Lidzbark Warmiński, 1,55pp. w gminie Kiwity, 37,14pp. w gminie Orneta i aż 54,55pp w mieście Lidzbark Warmiński.

Wykres 6 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem wiek przedprodukcyjny – gminy M. Lidzbark Warmiński, Kiwity, Lidzbark Warmiński, Lubomino, Orneta

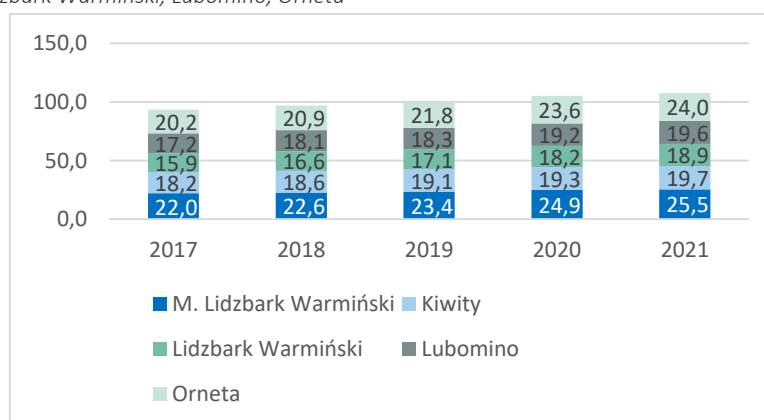
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 7 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem wiek produkcyjny – gminy M. Lidzbark Warmiński, Kiwity, Lidzbark Warmiński, Lubomino, Orneta

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

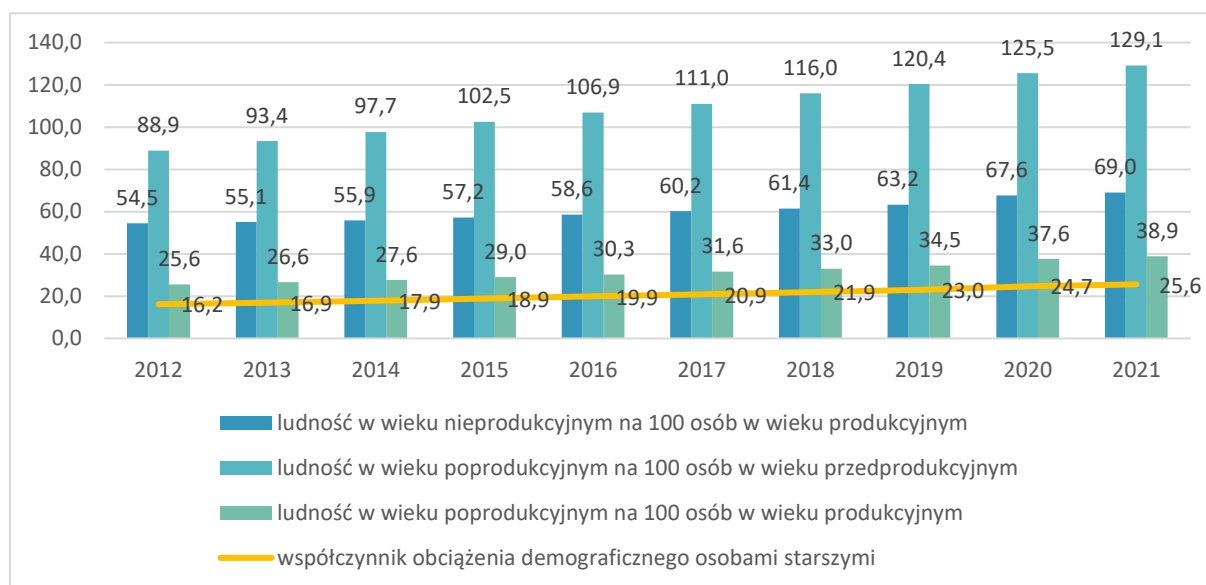
Wykres 8 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem wiek poprodukcyjny – gminy M. Lidzbark Warmiński, Kiwity, Lidzbark Warmiński, Lubomino, Orneta

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zmniejszający się udział osób w wieku produkcyjnym w populacji jest jednym z najbardziej niekorzystnych trendów demograficznych, oddziałujących na bieżące funkcjonowanie sfery gospodarczej, w tym przede wszystkim rynku pracy, a także sfery zabezpieczeń społecznych, których przeciążenie może skutkować brakiem wystarczających środków niezbędnych dla funkcjonowania systemu emerytalnego. Problemy osób w wieku poprodukcyjnym z zabezpieczeniem bieżących środków niezbędnych do życia będą zwiększać presję na roczniki przedprodukcyjne związaną z szybszym wchodzeniem na rynek pracy. Będą także powodować zwiększenie obciążeń finansowych osób i rodzin sprawujących opiekę nad nimi.

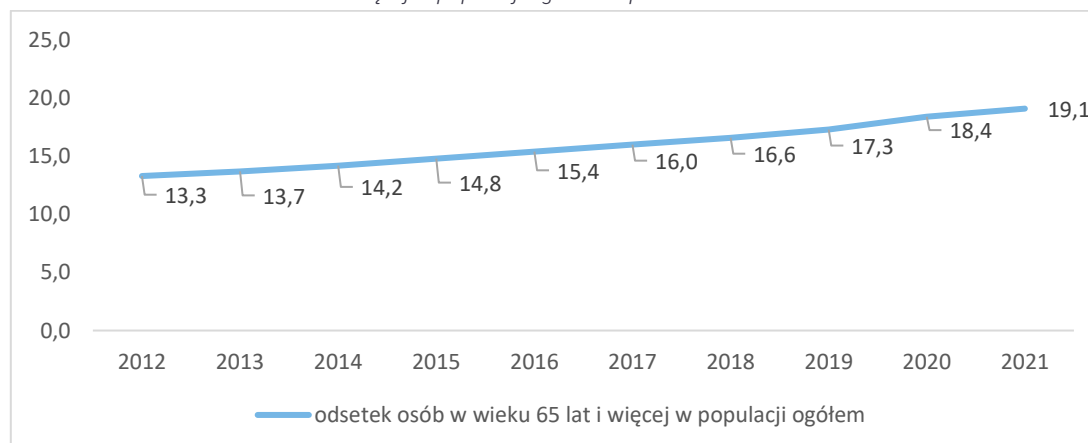
Wykres 9 Wskaźnik współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w powiecie lidzbarskim

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w powiecie lidzbarskim w 2021 r. wyniósł 25,6 i był większy niż dla województwa warmińsko-mazurskiego (27,2) i Polski (28,9). W poszczególnych gminach powiatu wynosił odpowiednio: miasto Lidzbark Warmiński – 32,6, Kiwity – 23,9, gmina Lidzbark Warmiński – 22,6, Lubomino – 24,5, Orneta – 31,0.

Wykres 10 Odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem w powiecie lidzbarskim

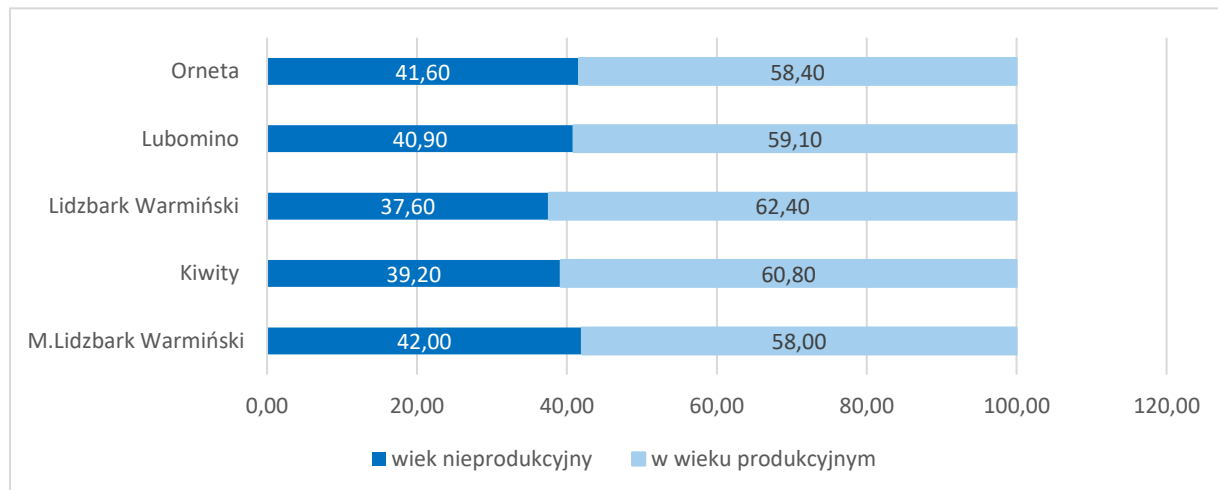

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analiza problemu obciążenia demograficznego na poziomie gmin powiatu lidzbarskiego wskazuje na kilka istotnych różnic w rozkładzie liczebności osób w wieku nieprodukcyjnym i produkcyjnym w poszczególnych gminach. Najkorzystniejsza sytuacja ma miejsce w gminie Lidzbark Warmiński,

w której osoby w wieku produkcyjnym stanowią 62,4% mieszkańców. W gminie Kiwity wskaźnik ten wynosił 60,8%. Natomiast w trzech gminach zanotowano udział osób w wieku produkcyjnym poniżej 60,0% i w 2021 roku wyniósł: 59,1 % w gminie Lubomino, 58,4% w gminie Orneta i 58% w mieście Lidzbark Warmiński.

Wykres 11 Obciążenie demograficzne w gminach powiatu lidzbarskiego za 2021 rok

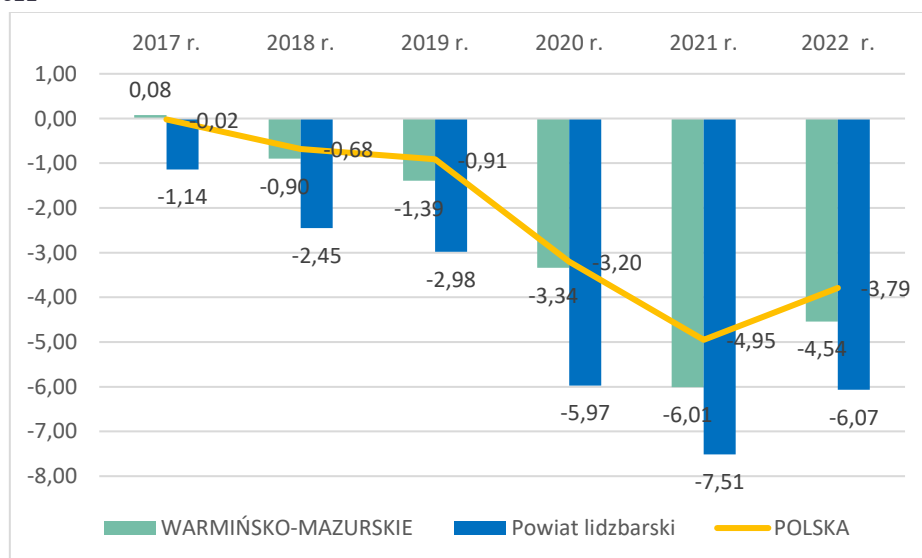

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

2.3 Procesy demograficzne w powiecie

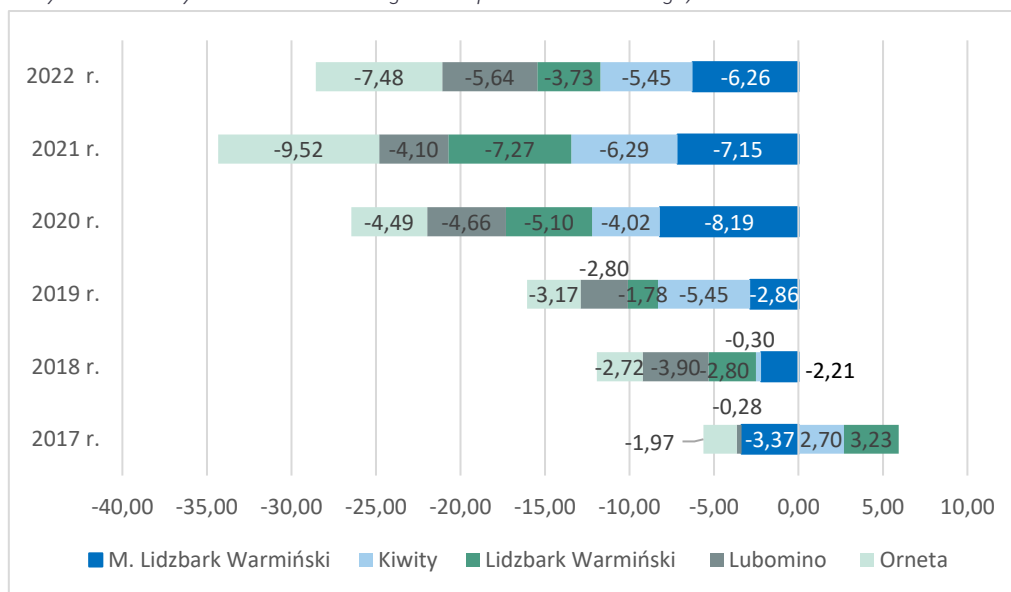
Sytuacja demograficzna w powiecie lidzbarskim kształtowana jest nie tylko przez procesy związane ze starzeniem się populacji, ale także te związane z ruchem naturalnym. W 2022 roku przyrost naturalny w powiecie kształtował się na poziomie -6,07, przy -4,54 dla województwa i -3,79 dla Polski. Przyrost naturalny na 1 000 ludności w powiecie jest ujemny i sytuacja ta utrzymuje się od 2011 roku.

Wykres 12 Przyrost naturalny na 1000 ludności w powiecie lidzbarskim, województwie warmińsko-mazurskim i Polsce w latach 2017-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

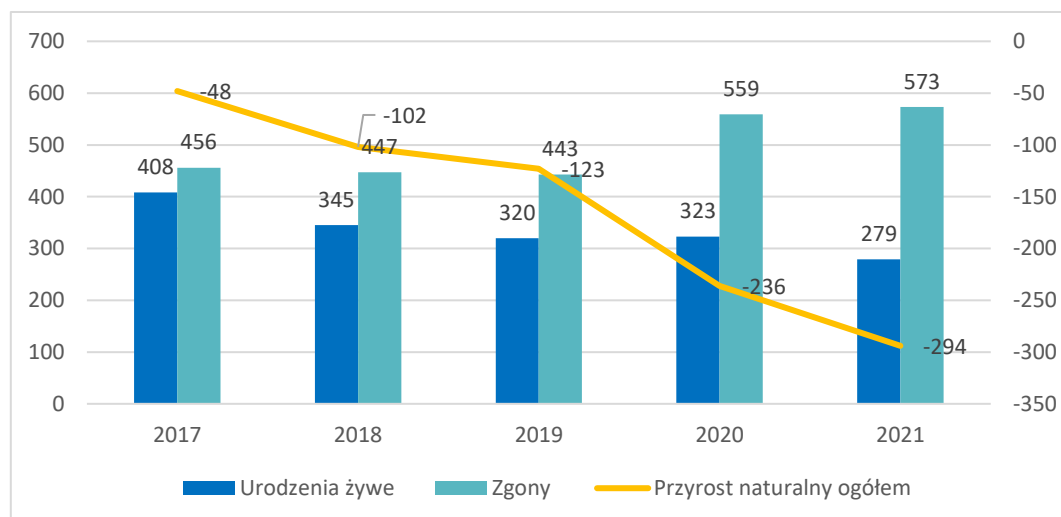
Wykres 13 Przyrost naturalny na 1000 ludności w gminach powiatu lidzbarskiego, w latach 2017-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Liczba urodzeń w powiecie lidzbarskim na przestrzeni lat 2017-2021 systematycznie malała i wynosiła 408 urodzeń w 2017 roku, natomiast w 2021 r. - 279 urodzeń. W tym samym okresie liczba zgonów zwiększyła się z 456 w 2017 roku do 573 w 2021 roku. Przekłada się to na ujemny przyrost naturalny, który w 2021 roku wyniósł -294. Zatem w porównaniu do 2017 roku bilans urodzeń i zgonów dla powiatu lidzbarskiego znacząco się pogorszył. Liczba urodzeń wynika z intensywności urodzeń poszczególnych roczników kobiet oraz ich liczby, a niekorzystne długoletnie trendy w tym obszarze zostały już wcześniej omówione. Mimo poprawy w zakresie opieki nad osobami starszymi, w tym zabezpieczenia dostępu do specjalistycznej opieki zdrowotnej, w perspektywie kolejnych lat można się także spodziewać wzrostu liczby zgonów wynikających z procesu starzenia się ludności i wzrostu udziału w populacji osób w zaawansowanym wieku.

Wykres 14 Urodzenia i zgony w powiecie lidzbarskim w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

2.4 Migracje

Procesy migracyjne mogą niwelować niekorzystne trendy związane ze spadkiem liczby urodzeń i wzrostem liczby zgonów w populacji. Z drugiej strony mogą niekorzystne procesy pogłębiać, jeśli saldo migracji będzie przez dłuższy czas ujemne. W przypadku powiatu lidzbarskiego w 2021 roku odnotowano 459 zameldowań, przy 573 wymeldowaniach i taka niekorzystna proporcja utrzymuje się w powiecie w latach 2017 – 2021. W analizowanym okresie saldo migracji w powiecie lidzbarskim spadło o 38,04% i wynosiło -114 w 2021 roku. Analiza kierunków migracji mieszkańców powiatu wskazuje na to, że zdecydowanie częściej migrują oni do miast (w 2021 roku 332 osób).

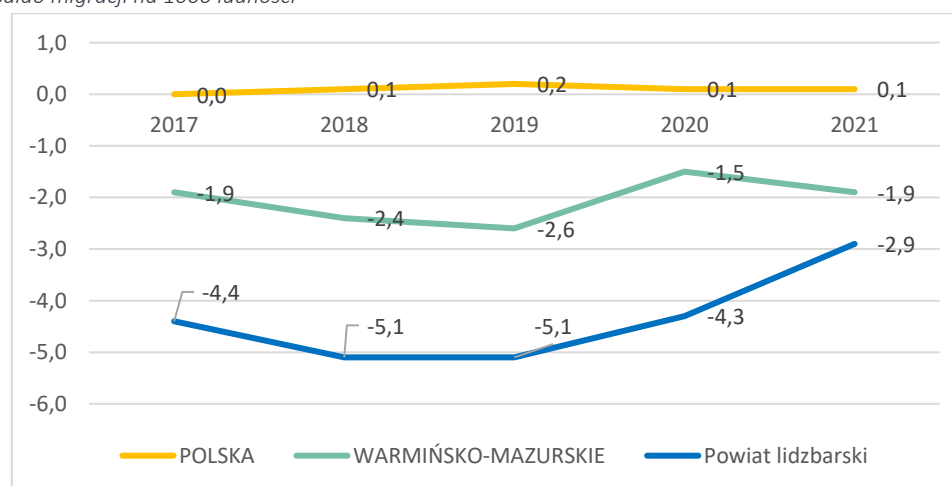
Tabela 3 Migracje na pobyt stały wg kierunku w powiecie lidzbarskim w latach 2017-2021

	2017	2018	2019	2020	2021
zameldowania ogółem	465	502	484	415	459
z miast	211	220	215	213	214
ze wsi	237	263	241	194	233
wymeldowania ogółem	649	716	695	585	573
do miast	386	390	430	335	332
na wieś	224	284	246	241	235
wymeldowania za granicę ogółem	39	-	-	-	-
saldo migracji ogółem	-184	-214	-211	-170	-114

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Saldo migracji na 1 000 mieszkańców dla powiatu lidzbarskiego jest ujemne i utrzymywało się na podobnym poziomie na przestrzeni lat 2017 – 2020, od -4,4 w 2017 roku do -4,3 w 2020 roku. W 2021 nastąpił wzrost wskaźnika. W tym samym okresie saldo migracji w województwie warmińsko-mazurskim było ujemne, a jego najniższy poziom odnotowano w 2019 roku, kiedy wynosiło ono -2,6. Należy podkreślić, że w analizowanym okresie saldo migracji dla Polski było dodatnie i wahało się w przedziale od 0,0 do 0,1.

Wykres 15 Saldo migracji na 1000 ludności

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

3. Środowisko przyrodnicze

Diagnoza stanu środowiska przyrodniczego w powiecie lidzbarskim uwzględnia ogólną charakterystykę obszaru geograficznego oraz specyfikę klimatu, jak również odniesienie do kierunków interwencji dla obszaru województwa warmińsko-mazurskiego wynikających z zapisów Polityki Ekologicznej Państwa 2030. Szczegółowe analizy dotyczą form ochrony przyrody, wód powierzchniowych i podziemnych, zanieczyszczenia powietrza oraz gospodarki odpadami.

Charakter geograficzny powiatu lidzbarskiego odznacza się zróżnicowaną rzeźbą terenu. Ukształtowanie powierzchni i litologia powiatu lidzbarskiego są typowe dla obszarów polodowcowych. Według podziału fizycznogeograficznego J. Solona (2018), powiat leży w obrębie sześciu mezoregionów – Niziny Sępopolskiej, Pojezierza Olsztyńskiego, Równiny Orneckiej, Równiny Warmińskiej, Wysoczyzny Jeziorańsko - Bisztyneckiej oraz Wzniesieniu Górowskim. Największy udział w ogólnej powierzchni powiatu lidzbarskiego mają grunty orne nienawadniane (56,36%), a blisko 30 % powierzchni powiatu stanowią grunty leśne z czego największy udział mają lasy mieszane – 13,36%², które wzbogaca obecność licznych jezior i drobnych zbiorników wodnych.

Klimat powiatu ma cechy klimatu przejściowego, morsko – kontynentalnego z dużą zmiennością stanów pogody. Charakterystyczne są dla powiatu ostre zimy i cieplejsze i bardziej suche lata. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi ok. 7,5°C. Najcieplejszym miesiącem w roku jest sierpień, natomiast najzimniejszym styczeń lub luty³. Średnie sumy roczne usłonecznienia kształtują się na poziomie 1500-1600 godzin/rok. Okres wegetacyjny (liczba dni ze średnią temperaturą dobową powyżej 5°C) wynosi ok. 190 dni. Sumy opadów rocznych ulegają dużym wahaniom z roku na rok w 2018 r. wyniosły ok. 650-700 mm. Względna wilgotność powietrza w powiecie wyniosła 78,0 – 81,0 %.

Wyniki prognoz pokazują, że do roku 2030 zmiany klimatu będą miały dwojaki, pozytywny i negatywny wpływ na gospodarkę i społeczeństwo. Wzrost średniej temperatury powietrza będzie miał pozytywne skutki m.in. w postaci wydłużenia okresu wegetacyjnego, skrócenia okresu grzewczego oraz wydłużeniu sezonu turystycznego. Dominujące są jednak przewidywane negatywne konsekwencje zmian klimatu. Główne tendencje w obszarze zmian klimatu to: systematyczny wzrost temperatury powietrza ze znaczącym wzrostem od roku 1989, opady z dużymi amplitudami od ekstremalnych opadów powodujących lokalne powodzie i podtopienia do okresów nietypowych niedoborów opadów (okresy suszy), spadek ilości dni z temperaturą maksymalną dobową $\leq 0^{\circ}\text{C}$ i dni z temperaturą maksymalną $\leq -10^{\circ}\text{C}$, wzrost występowania groźnych zjawisk pogodowych (susze, wiatry huraganowe i trąby powietrzne oraz grad).

Z uwagi na rolniczo-leśny charakter gospodarki wytwórczej województwa warmińsko-mazurskiego występowanie katastrofalnych zjawisk klimatycznych będzie miało negatywne konsekwencje. Działania interwencyjne w województwie warmińsko-mazurskim, zgodnie z zapisami Polityki Ekologicznej Państwa 2030 powinny uwzględniać zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód, likwidację źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania, ochronę powierzchni ziemi, w tym gleb, zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochronę i poprawę stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu oraz stymulowanie zmian w obszarze gospodarki odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym⁴.

² Program Ochrony Środowiska, str. 20,21

³ Prognoza oddziaływania Programu Ochrony środowiska

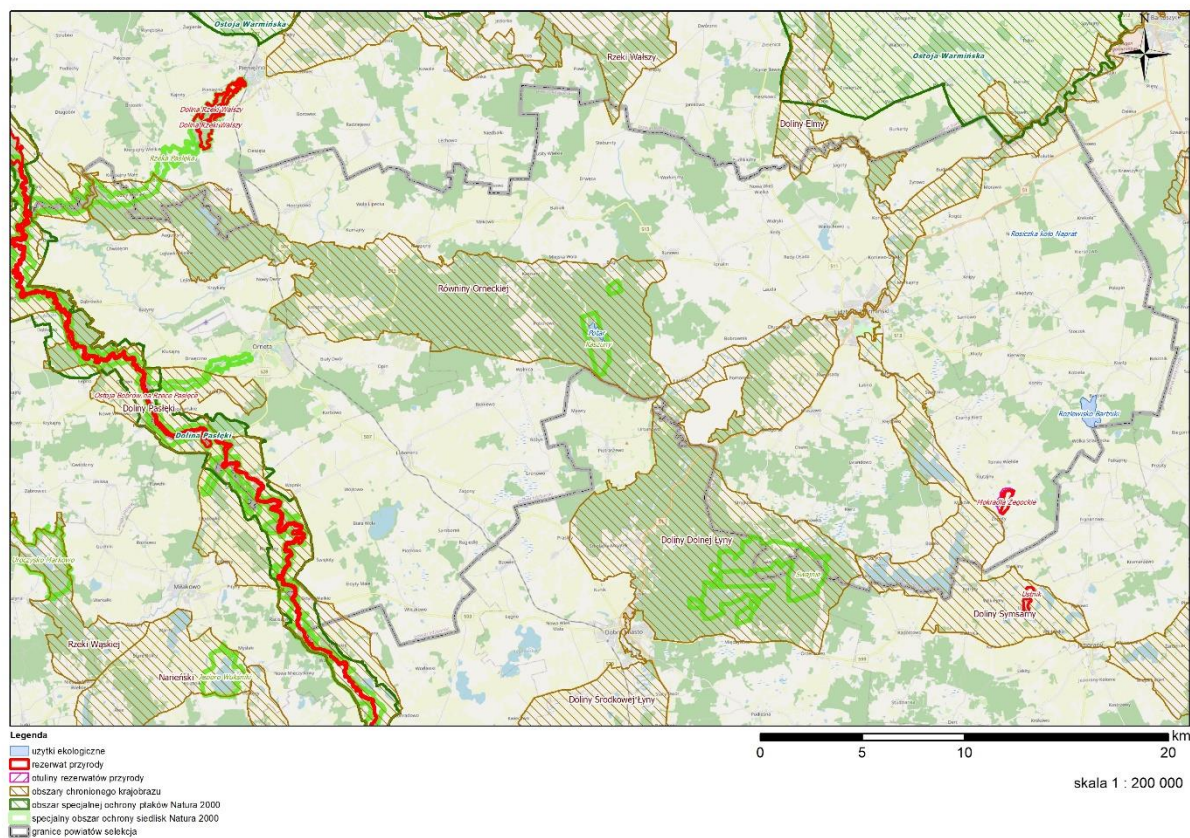
⁴https://bip.mos.gov.pl/fileadmin/user_upload/bip/strategie_plany_programy/Polityka_Ekologiczna_Panstwa/Polityka_Ekologiczna_Panstwa_2030.pdf

3.1 Formy ochrony przyrody

Obfitość i różnorodność ekosystemów występujących w północno-wschodniej części Polski stanowi o wyjątkowości walorów przyrodniczych i krajobrazowych tego obszaru w skali kraju. Jest on określany mianem „Zielonych Płuc Polski”, które stanowią obszar funkcjonalny o powierzchni 63 234 km² (20,2% powierzchni kraju). Granicę zewnętrzną stanowią granice administracyjne gmin pięciu województw: warmińsko-mazurskiego, podlaskiego, mazowieckiego, kujawsko-pomorskiego i pomorskiego. Obszar „Zielonych Płuc Polski” obejmuje teren powiatu lidzbarskiego podkreślając tym samym jego szczególne walory przyrodnicze. Odzwierciedla się to m.in. w udziale powierzchni prawnie chronionych na terenie powiatu (25,17 % ogółu powierzchni powiatu). Jest to istotny czynnik stanowiący o potencjale turystycznym powiatu.

Na terenie powiatu lidzbarskiego wyznaczono różnorodne formy ochrony przyrody: 2 rezerваты przyrody, 6 obszarów chronionego krajobrazu, Obszary Natura 2000 (5 obszarów), 3 użytki ekologiczne, 6 zespołów przyrodniczo-krajobrazowych oraz 46 pomników przyrody w skład których wchodzi 397 drzew i 17 głazów narzutowych, 4 korytarze ekologiczne. Obszary chronionego krajobrazu występują w każdej z gmin powiatu, natomiast rezerваты przyrody tylko w gminie Kiwity, Lubomino i Orneta. Użytki ekologiczne występują jedynie w gminie Kiwity i gminie Lidzbark Warmiński. Łączna powierzchnia obszarów chronionych w powiecie wynosi 23 285,01 ha (bez obszarów Natura 2000).

Rysunek 2 Tereny chronione w obszarze powiatu lidzbarskiego

Źródło: Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Olsztynie

Tabela 4 Formy ochrony przyrody na terenie powiatu lidzbarskiego

Forma ochrony przyrody	Lokalizacja
Obszary Natura 2000	• Swajnie PLH280046 • Kaszuny PLH280040 • Rzeką Pasłęka PLH280006 • Ostoja Warmińska PLB280015 • Dolina Pasłęki PLB280002
Rezerwaty:	• Ostoja bobrów na Rzece Pasłęce • Mokradła Żegockie
Pomniki przyrody (46 szt., łącznie obiektów - 414)	• Gmina miejska Lidzbark Warmiński • Gmina wiejska Lidzbark Warmiński • Gmina miejsko-wiejska Orneta • Gmina wiejska Kiwity łącznie 34 pojedyncze drzewa, 7 grup drzew, 3 aleje, 2 grupy głązów narzutowych. Razem drzewa: 397, głązy narzutowe: 17
Obszary Chronionego Krajobrazu:	▪ Dolina Symsarny ▪ Dolina Elmy ▪ Dolina Pasłęki ▪ Równiny Orneckiej ▪ Dolina Dolnej Łyny ▪ Rzeki Wąsży
Użytki ekologiczne:	• Potar (Jezioro Śródleśne) • Rozlewisko Bartniki • Rosiczka koło Naprat
Korytarze ekologiczne	• Dolina Pasłęki • Warmia – Dolina Pasłęki Środkowy • Dolina Pasłęki – Puszcza Piska • WARMIA 2

Źródło: Program Ochrony środowiska (str. 87)

Tabela 5 Obszary prawnie chronione w powiecie lidzbarskim

Jednostka terytorialna	Ogółem (ha)	Rezerwaty przyrody (ha)	Obszary chronionego krajobrazu (ha)	Użytki ekologiczne (ha)
Powiat lidzbarski	23 285,01	314,49	23 154,16	123,97
Lidzbark Warmiński - miasto	33,65	0,00	33,65	0,00
Kiwity	1 280,97	33,63	1 150,12	97,22
Lidzbark Warmiński	10 902,37	0,00	10 902,37	26,75
Lubomino	2 078,66	91,81	2 078,66	0,00
Orneta	8 989,36	189,05	8 989,36	0,00

Źródło danych: GUS

Na obszarze powiatu lidzbarskiego znajdują się 2 rezerwaty przyrody, które łącznie zajmują 314,49 ha. Ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku wskazuje, że rezerwat przyrody obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi. Rezerwaty przyrody stanowią atut turystyczny powiatu lidzbarskiego, wstępują na obszarze gmin Kiwity, Lubomino i Orneta sprzyjając zorganizowanym formom ruchu turystycznego.

Tabela 6 Rezerваты przyrody w powiecie lidzbarskim

Lp.	Nazwa rezerwatu	Data utworzenia	Położenie	Powierzchnia [ha]
1	Ostoja bobrów na Rzece Pasłęce	25.02.1970	Województwa, w których znajduje się obiekt: warmińsko-mazurskie Powiaty: olsztyński, elbląski, lidzbarski, braniewski, ostródzki Gminy: Gietrzwałd (gmina wiejska), Wilczęta (gmina wiejska), Braniewo (gmina wiejska), Godkowo (gmina wiejska), Lubomino (gmina wiejska), Orneta (gmina miejsko-wiejska) , Olsztynek (gmina miejsko-wiejska), Braniewo (gmina miejska), Miłakowo (gmina miejsko-wiejska), Łukta (gmina wiejska), Stawiguda (gmina wiejska), Świątki (gmina wiejska), Jonkowo (gmina wiejska), Płoskinia (gmina wiejska)	4249,2000 -
2	Mokradła Żegockie	06.12.1991	Województwa, w których znajduje się obiekt: warmińsko-mazurskie Powiaty: lidzbarski Gminy: Kiwity (gmina wiejska)	35,8200

Źródło danych: <https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/widok/viewrezerwatprzyrody.jsf?fop=PL.ZIPOP.1393.RP.269>

Na terenie powiatu lidzbarskiego znajduje się także 46 pomników przyrody w skład których wchodzi 397 drzew i 17 głązów narzutowych. Są to głównie: pojedyncze drzewa, grupy drzew lub aleje przydrożne, a także głązy narzutowe. Największa liczba pomników przyrody znajduje się w gminie Orneta (33). Najmniejsza liczba pomników przyrody zlokalizowana jest w gminie Kiwity (1), natomiast w gminie Lubomino nie występują pomniki przyrody.

Tabela 7 Pomniki przyrody w powiecie lidzbarskim

Jednostka terytorialna	Pojedyncze drzewa	Grupy drzew	Aleja	Głązy narzutowe	Twory przyrody	Ogółem
M. Lidzbark Warmiński	-	-	--	1 (łącznie drzew 12 głązów)	-	1
Lidzbark Warmiński	8	2 (łącznie 4 drzew)	-	1 (łącznie 5 głązów)	-	11
Orneta	25	5 (łącznie 20 drzew)	3 (łącznie drzew 339)	-	-	33
Kiwity	1	-	-	-	-	1
Lubomino	-	-	-	-	-	0
Powiat lidzbarski	34	7	3	2	0	46

Źródło danych: <https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/search.jsf>

Na terenie powiatu lidzbarskiego, w całości lub częściowo znajduje się 6 obszarów chronionego krajobrazu. Obszary chronionego krajobrazu, to tereny podlegające ochronie ze względu na wyjątkowy krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, posiadające wartość ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych. Ich całkowita powierzchnia wynosi 23 154,16 ha. Obszary te znajdują się w każdej z gmin powiatu.

Tabela 8 Obszary chronionego krajobrazu w powiecie lidzbarskim

Lp.	Nazwa obszaru	Data wyznaczenia	Położenie	Powierzchnia [ha]
1	Dolina Symsarny	01.01.1998	Województwa, w których znajduje się obiekt: warmińsko-mazurskie, Powiaty: olsztyński, lidzbarski Gminy: Kolno (gmina wiejska), Lidzbark Warmiński (gmina miejska), Kiwity (gmina wiejska) , Jeziorany (gmina miejsko-wiejska), Lidzbark Warmiński (gmina wiejska) , Biskupiec (gmina miejsko-wiejska)	19242,1600
2	Dolina Elmy	01.01.1998	Województwa, w których znajduje się obiekt: warmińsko-mazurskie Powiaty: lidzbarski, bartoszycki Gminy: Bartoszyce (gmina wiejska), Górowo Iławeckie (gmina wiejska), Lidzbark Warmiński (gmina wiejska)	8923,2000
3	Dolina Pastęki	01.01.1998	Województwa, w których znajduje się obiekt: warmińsko-mazurskie Powiaty: olsztyński, elbląski, lidzbarski, braniewski, ostródzki Gminy: Gietrzwałd (gmina wiejska), Wilczęta (gmina wiejska), Braniewo (gmina wiejska), Godkowo (gmina wiejska), Lubomino (gmina wiejska) , Orneta (gmina miejsko-wiejska) , Olsztynek (gmina miejsko-wiejska), Miłakowo (gmina miejsko-wiejska), Łukta (gmina wiejska), Stawiguda (gmina wiejska), Świątki (gmina wiejska), Jonkowo (gmina wiejska), Płoskinia (gmina wiejska)	43420,8200
4	Równiny Orneckiej	01.07.1985	Województwa, w których znajduje się obiekt: warmińsko-mazurskie Powiaty: lidzbarski, braniewski Gminy: Pieniężno (gmina miejsko-wiejska), Płoskinia (gmina wiejska), Lidzbark Warmiński (gmina wiejska) , Lubomino (gmina wiejska) , Orneta (gmina miejsko-wiejska)	11511,3000
5	Dolina Dolnej Łyny	01.01.1998	Województwa, w których znajduje się obiekt: warmińsko-mazurskie Powiaty: olsztyński, lidzbarski, bartoszycki Gminy: Bartoszyce (gmina miejska), Lidzbark Warmiński (gmina miejska) , Kiwity (gmina wiejska) , Dobrze Miasto (gmina miejsko-wiejska), Bartoszyce (gmina wiejska), Jeziorany (gmina miejsko-wiejska), Sępólno (gmina miejsko-wiejska), Lidzbark Warmiński (gmina wiejska)	16429,9000
6	Rzeki Wałszy	01.07.1985	Województwa, w których znajduje się obiekt: warmińsko-mazurskie Powiaty: lidzbarski, braniewski, bartoszycki Gminy: Lelkowo (gmina wiejska), Pieniężno (gmina miejsko-wiejska), Górowo Iławeckie (gmina wiejska), Lidzbark Warmiński (gmina wiejska)	9834,8000

Źródło danych <https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/widok/viewobszarchronionegokrajobrazu.jsf?fop=PL.ZIPOP.1393.OCHK.196>

Obszary Natura 2000

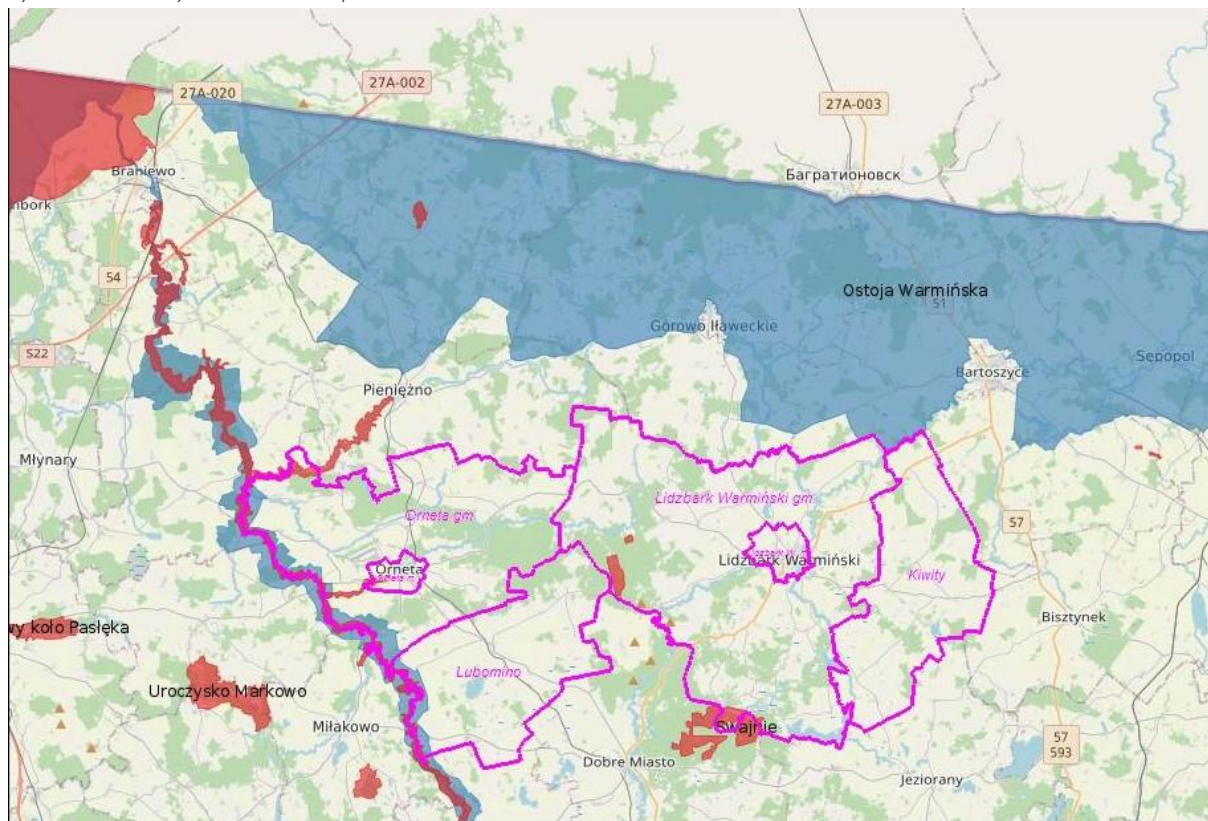
Sieć Natura 2000 to program mający na celu utworzenie spójnej i funkcjonalnej sieci obszarów chronionych w państwach członkowskich Unii Europejskiej. Program realizowany jest w oparciu o zapisy Dyrektywy Ptasiej (Dyrektywa 79/409/EWG Rady z dnia 2 kwietnia 1979 r. o ochronie dziko żyjących ptaków, zastąpionej nową Dyrektywą 2009/147/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa) oraz Dyrektywy Siedliskowej (Dyrektywa 92/43/EWG Rady z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory). Obydwa dokumenty nakładają obowiązek wyznaczania specjalnych obszarów dla ochrony wskazanych gatunków ptaków (Dyrektywa Ptasia) oraz siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt (Dyrektywa Siedliskowa). Wymuszają one również zapewnienie właściwego stanu ochrony chronionym siedliskom

i gatunkom oraz prowadzenia monitoringu stanu tej ochrony. Na terenie powiatu lidzbarskiego określono następujące obszary Natura 2000:

Tabela 9 Obszary Natura 2000 w powiecie lidzbarskim

L p.	Nazwa obszaru	Kod obszaru	Opis	Położenie	Powierzchnia [ha]
1	Rzeka Pastęka	PLH280006	Celem ochrony tego obszaru jest zachowanie grądu subkontynentalnego oraz zróżnicowanych siedliskowo zbiorników wodnych charakterystycznych dla środkowej, meandrującej, niewielkiej rzeki, zbiorników eutroficznych i naturalnych zbiorników dystroficznych. Zarządzeniem Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 15 maja 2014 r. ustanowił plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Swajnie PLH280046.	Województwa, w których znajduje się obiekt: warmińsko-mazurskie Powiaty: olsztyński, elbląski, lidzbarski , braniewski, ostródzki Gminy: Gietrzwałd (gmina wiejska), Wilczęta (gmina wiejska), Braniewo (gmina wiejska), Godkowo (gmina wiejska), Lubomino (gmina wiejska) , Orneta (gmina miejsko-wiejska) , Olsztynek (gmina miejsko-wiejska), Braniewo (gmina wiejska), Miłakowo (gmina miejsko-wiejska), Łukta (gmina wiejska), Stawiguda (gmina wiejska), Świątki (gmina wiejska), Pieniężno (gmina miejsko-wiejska), Jonkowo (gmina wiejska), Płoskinia (gmina wiejska)	8418,4600
2	Kaszuny	PLH280040	Celem ochrony jest utrzymanie obecnego charakteru obiektu, jego szaty roślinnej oraz siedlisk rzadkich gatunków roślin i zwierząt. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 7 listopada 2014 r. ustanowił plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Kaszuny PLH280040.	Województwa, w których znajduje się obiekt: warmińsko-mazurskie Powiaty: lidzbarski Gminy: Lidzbark Warmiński (gmina wiejska)	258,9000
3	Swajnie	PLH280046	Celem ochrony tego obszaru jest zachowanie właściwego stanu ochrony siedlisk m.in. poprzez utrzymanie jeziora Swajnie w stanie naturalnym, bez ingerencji, utrzymanie dobrego stanu ekologicznego jezior Gilgajny, Makulin, torfowisk, Ochrona różnorodności florystycznej. Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 15 maja 2014r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Swajnie PLH280046	Województwa, w których znajduje się obiekt: warmińsko-mazurskie Powiaty: olsztyński, lidzbarski Gminy: Dobre Miasto (gmina miejsko-wiejska), Lidzbark Warmiński (gmina wiejska)	1186,51
4	Ostoja Warmińska	PLB280015	Ostoja Warmińska jest jedną z największych ostoi w Polsce z dominującym krajobrazem rolniczym i rozproszonymi lasami. W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 10 gatunków ptaków, których liczebność stanowi przynajmniej 1 proc. ich populacji krajowej. Na uwagę zasługuje także stosunkowo znaczna liczebność gniazdujących na omawianym obszarze populacji bociana czarnego, łabędzia niemego, gągoła, nurogęsi, błotniaka stawowego oraz łąkowego, zimorodka, dzięcioła zielono – siewego oraz białogrzbiatego. Lokalnie gniazdują tu rzadkie gatunki, jak: zausznik, rycyk i dudek. Stwierdzono też dość liczną populację lęgową takich gatunków waloryzujących, jak derkacz, przepiórka i gąsiorek. Zarządzeniem Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 30 września 2014 r. ustanowił plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Warmińska PLH280015.	Województwa, w których znajduje się obiekt: warmińsko-mazurskie Powiaty: lidzbarski , kętrzyński, braniewski, bartoszycki Gminy: Korsze (gmina miejsko-wiejska), Bartoszyce (gmina wiejska), Lelkowo (gmina wiejska), Braniewo (gmina wiejska), Kiwity (gmina wiejska) , Barciany (gmina wiejska), Pieniężno (gmina miejsko-wiejska), Srokowo (gmina wiejska), Bartoszyce (gmina wiejska), Sępólno (gmina miejsko-wiejska), Płoskinia (gmina wiejska), Górowo Iławskie (gmina wiejska)	14545,1400

Rysunek 3 Obszary Natura 2000 w powiecie lidzbarskim

Na terenie powiatu lidzbarskiego znajdują się także użytki ekologiczne. Ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004r. wskazuje, że użytkami ekologicznymi są tereny zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej - naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania. Na terenie powiatu lidzbarskiego można wskazać 3 tego typu tereny w gminach Kiwity i Lidzbark Warmiński.

Tabela 10 Użytki ekologiczne w powiecie lidzbarskim

Lp.	Nazwa	Wartość przyrodnicza	Lokalizacja	Powierzchnia [ha]
1	Potar (Jezioro Śródleśne)	jezioro śródleśne Potar - ostoja wielu rzadkich gatunków roślin wodnych, bagiennych i torfowiskowych oraz ptaków wodno-błotnych	Województwa, w których znajduje się obiekt: warmińsko-mazurskie Powiaty: lidzbarski Gminy: Lidzbark Warmiński (gmina wiejska)	26,7500
2	Rozlewisko Bartniki	śródpolne rozlewisko będące miejscem gniazdowania i zatrzymywania się ptaków wodno-błotnych - cenny obszar pod względem ornitologicznym	Województwa, w których znajduje się obiekt: warmińsko-mazurskie Powiaty: olsztyński, lidzbarski Gminy: Kiwity (gmina wiejska), Jeziorany (gmina miejsko-wiejska)	91,8000
3	Rosiczka koło Naprat	torfowisko z rzadkimi i chronionymi gatunkami roślin torfowiskowych	Województwa, w których znajduje się obiekt: warmińsko-mazurskie Powiaty: lidzbarski Gminy: Kiwity (gmina wiejska)	1,9800

Źródło danych: <https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/widok/viewuzytekekologiczny.jsf?fop=PL.ZIPOP.1393.UE.2809032.77>

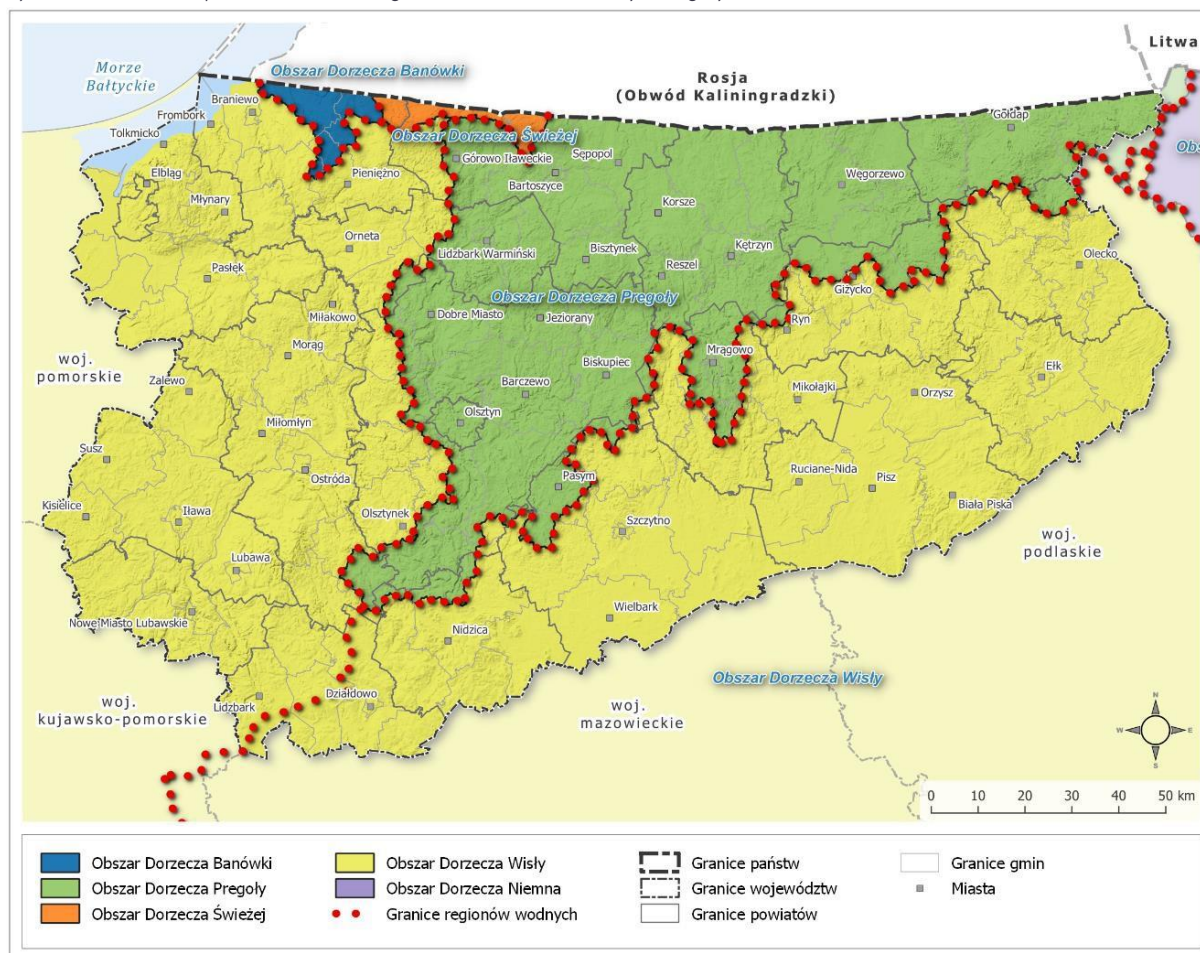
Udział obszarów chronionych na terenie powiatu lidzbarskiego (25,17%) może stanowić barierę rozwojową, jeśli potencjał tych obszarów zostanie ograniczony do formalnej ochrony ich bioróżnorodności. Z perspektywy regionu, którego potencjał gospodarczy jest silnie uwarunkowany czynnikami środowiskowymi, istotne są wszelkie działania pozwalające wykorzystać przyrodniczy potencjał obszaru do celów turystycznych i osiedleńczych.

3.2 Wody powierzchniowe i podziemne

Wody powierzchniowe

Sieć hydrologiczną powiatu lidzbarskiego tworzą liczne rzeki, strumienie, strugi, oczka i zbiorniki wodne oraz jeziora. Powiat lidzbarski leży w obszarze Dorzecza Pregoty w regionie wodnym Łyny i Węgorapy oraz w obszarze Dorzecza Wisły w regionie wodnym Dolnej Wisły.

Rysunek 4 Położenie powiatu lidzbarskiego w dorzeczu rzeki Wisły i Pregoi

Źródło: Program Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2030

Łyna jest główną rzeką przepływającą przez powiat lidzbarski. Rzeką stanowi lewy dopływ Pregoi. Wypływa z piasków sandrowych gdzie źródło rzeki znajduje się w okolicy wsi Łyna, na terenie rezerwatu przyrody Źródła Rzeki Łyny, biegnie przez środek Pojezierza Olsztyńskiego. Rzeką cechuje się różnorodną fauną i florą.

Do największych dopływów rzeki Pasłęki, przepływających przez powiat lidzbarski należy Drwęca Warmińska i Młyńska Struga. W dolnym odcinku Pasłęki znajduje się zbiornik zaporowy, nazwany Jeziołem Pierzchalskim. Rzeką objęta jest ochroną prawną w zakresie środowiska przyrodniczego, do którego należą m.in: rezerwat przyrody „Ostoja bobrów na rzece Pasłęce”, Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Pasłęki, Natura 2000 Dolina Pasłęki PLB280002, Natura 2000 Rzeką Pasłęka PLH280006.

Do istotnych rzek na terenie powiatu zaliczyć można także rzeki: Elma, Symsarna, Pisa Północna. Zasoby wód powierzchniowych powiatu lidzbarskiego w postaci zbiorników wodnych to 5 jezior: Blanki, Tonka, Symsar, Tauty, Wielochowskie, o powierzchni (JCWP) od 0,88 km² do 4,51 km².

Tabela 11 Wody powierzchniowe (JCWP) na terenie powiatu

Lp.	Kod JCWP	Nazwa	Dorzecz e	Czy jest monitorowa na?	Status JCW	Stan ogólny	Ocena ryzyka nieosiągnię cia celów środowisko wych	Odstępstwa	Działania podstawowe	Działania uzupełniające
1	RW20001 056653	Drwęca Warmińska z Migdałnym	Wisły	nie (ocena stanu na podstawie analiz eksperckich)	naturalna	zły	zagrożona	Nie, dla danej JCWP nie zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 7 Ramowej Dyrektywy Wodnej	- Działania kontrolne przestrzegania przez rolników rozporządzenia z dnia 12 lutego 2020 r w sprawie przyjęcia „Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu”, - Rozpoznanie zasadności, a w przypadku jej stwierdzenia wprowadzenie w PZO/PO działań ograniczających negatywny wpływ obiektów piętrzących na cele środowiskowe wynikające z wymagań dla obszarów chronionych w zakresie dobrego stanu hydromorfologii, - Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych	Realizacja wybranego wariantu udrożnienia cieków - działania inwestycyjne, Promocja działań wynikających ze: „Zbioru zaleceń dobrej praktyki rolniczej” dla ograniczenia zanieczyszczenia wód związkami azotu i fosforu, których źródłem jest działalność rolnicza, w tym w szczególności działania ograniczające migrację biogenów wraz ze spływem powierzchniowym (przeciwdziałanie erozji, strefy buforowe i inne)
2.	RW 20001056 6569	Opin	Wisły	nie (ocena stanu na podstawie analiz eksperckich)	naturalna	brak danych	zagrożona	Tak, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Odstępstwo polegające na złagodzeniu celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: azot ogólny	Działania kontrolne przestrzegania przez rolników rozporządzenia z dnia 12 lutego 2020 r w sprawie przyjęcia „Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu”	Promocja działań wynikających ze: „Zbioru zaleceń dobrej praktyki rolniczej” dla ograniczenia zanieczyszczenia wód związkami azotu i fosforu, których źródłem jest działalność rolnicza, w tym w szczególności działania ograniczające migrację biogenów wraz ze spływem powierzchniowym
3.	RW 20001056 669	Lubomińska Struga	Wisły	tak	naturalna	zły	zagrożona	Tak, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele	Działania kontrolne przestrzegania przez rolników rozporządzenia z dnia 12 lutego 2020 r w sprawie przyjęcia „Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu”	Promocja działań wynikających ze: „Zbioru zaleceń dobrej praktyki rolniczej” dla ograniczenia zanieczyszczenia wód związkami azotu i fosforu, których źródłem jest działalność rolnicza, w tym w szczególności działania ograniczające migrację biogenów wraz ze spływem powierzchniowym

Diagnoza społeczno-gospodarcza Powiatu Lidzbarskiego

								środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: fosforany		
4.	RW 20001056 789	Młyńska Struga	Wisły	tak	naturalna	zły	zagrożona	Tak, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej. odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: azot ogólny, azot azotanowy, BZT5, OWO; MIR, MMI; bromowane difenylotery (b), rtęć(b)	- Działania kontrolne przestrzegania przez rolników rozporządzenia z dnia 12 lutego 2020 r w sprawie przyjęcia „Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu”. - Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie dopływu zanieczyszczeń. - Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych (urzędy gmin)	- Aktualizacja programu ochrony środowiska w celu ograniczenia emisji zanieczyszczeń do wody i powietrza, substancji będących czynnikami stwierdzonej presji chemicznej w wodzie oraz redukcji dopływu substancji priorytetowych ze zlewni do JCWP. (powiat lidzbarski, gmina Orneta) - Działania edukacyjne i doradcze dla rolników
5.	RW20001 05688	Pakoszanka	Wisły	nie (ocena stanu na podstawie analiz eksperckich)	naturalna	zły	zagrożona	Tak, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej	- Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie dopływu zanieczyszczeń. - Działania kontrolne przestrzegania przez rolników rozporządzenia z dnia 12 lutego 2020 r w sprawie przyjęcia „Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu”	Promocja działań wynikających ze: „Zbioru zaleceń dobrej praktyki rolniczej” dla ograniczenia zanieczyszczenia wód związkami azotu i fosforu, których źródłem jest działalność rolnicza, w tym w szczególności działania ograniczające migrację biogenów wraz ze spływem powierzchniowym (przeciwdziałanie erozji, strefy buforowe i inne).
6.	RW 20000956 49	Miłakówka	Wisły	tak	naturalna	zły	zagrożona	Tak, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Odstępstwo polegające na złagodzeniu celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: benzo(a)piren(w), związki tributylocyny(w)	- Rozpoznanie zasadności, a w przypadku jej stwierdzenia wprowadzenie w PZO/PO działań ograniczających negatywny wpływ obiektów piętrzących na cele środowiskowe wynikające z wymagań dla obszarów chronionych w zakresie dobrego stanu hydromorfologii. - Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie utrzymania naturalnego charakteru koryta.	Aktualizacja programu ochrony środowiska w celu ograniczenia emisji zanieczyszczeń do wody i powietrza, substancji będących czynnikami stwierdzonej presji chemicznej w wodzie oraz redukcji dopływu substancji priorytetowych ze zlewni do JCWP (powiat lidzbarski, gmina Orneta)

Diagnoza społeczno-gospodarcza Powiatu Lidzbarskiego

7.	RW20001 15659	Pastęka od Morąga do Drwęcy Warmińskiej	Wisły	tak	naturalna	zły	zagrożona	Tak, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Odstępstwo polegające na złagodzeniu celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: benzo(a)piren(w).	- Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie dopływu zanieczyszczeń. - Kontrola przestrzegania warunków stosowania środków ochrony roślin - Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.(Urzędy gmin)	Ocena wpływu budowli poprzecznych na ciągłość biologiczną i cele środowiskowe JCWP, Aktualizacja programu ochrony środowiska pod kątem poprawy efektywności dotyczącej ograniczania dopływu zanieczyszczeń do JCWP (powiat lidzbarski, gmina Orneta, gmina Lubomin, Nadleśnictwo Orneta)
8.	RW20001 15669	Drwęca Warmińska od Mingajnych do ujścia	Wisły	tak	naturalna	zły	zagrożona	Tak, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: OWO; MMI.	- Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie utrzymania naturalnego charakteru koryta. - Zintegrowany system monitoringu stanu wód (suszy) - Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.(urzędy gmin)	- Analiza możliwości przebudowy budowli piętrzących w zakresie zapewniającym ciągłość biologiczną i spełnienie celów środowiskowych (Nadleśnictwo Orneta) - Aktualizacja programu ochrony środowiska w celu ograniczenia emisji zanieczyszczeń do wody i powietrza, substancji będących czynnikami stwierdzonej presji chemicznej w wodzie oraz redukcji dopływu substancji priorytetowych ze zlewni do JCWP (powiat lidzbarski; gmina Orneta, gmina Lubomino)
9.	RW20001 15689	Wąsza od Katławki do ujścia	Wisły	tak	naturalna	zły	zagrożona	Nie, dla danej JCWP nie zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 7 Ramowej Dyrektywy Wodnej	- Prawidłowe stosowanie środków ochrony roślin dla zapewnienia ochrony zasobów wodnych przed zanieczyszczeniem. Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych, - Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.	- Aktualizacja programu ochrony środowiska w celu ograniczenia emisji zanieczyszczeń do wody i powietrza, substancji będących czynnikami stwierdzonej presji chemicznej w wodzie oraz redukcji dopływu substancji priorytetowych ze zlewni do JCWP, (powiat lidzbarski, gmina Orneta, gmina Lidzbark Warmiński) - Analiza możliwości przebudowy budowli piętrzących w zakresie

Diagnoza społeczno-gospodarcza Powiatu Lidzbarskiego

										zapewniającym ciągłość biologiczną i spełnienie celów środowiskowych (Nadleśnictwo Orneta)
									Ocena wpływu budowy poprzecznych na ciągłość biologiczną i cele środowiskowe JCWP	
10.	RW20001 156939	Pasłęka od Drwęcy Warmińskiej do zb. Pierzchały	Wisły	tak	naturalna	zły	zagrożona	Tak, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Odstępstwo polegające na złagodzeniu celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: benzo(a),piren(w)	- Prawidłowe stosowanie środków ochrony roślin dla zapewnienia ochrony zasobów wodnych przed zanieczyszczeniem. - Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych. - Wprowadzenie do przyszłych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego ograniczenia zabudowy rekreacyjnej i wypoczynkowej na obrzeżach jezior	- Analiza możliwości przebudowy budowlę piętrowych w zakresie zapewniającym ciągłość biologiczną i spełnienie celów środowiskowych - Aktualizacja programu ochrony środowiska w celu ograniczenia emisji zanieczyszczeń do wody i powietrza, substancji będących czynnikami stwierdzonej presji chemicznej w wodzie oraz redukcji dopływu substancji priorytetowych ze zlewni do JCWP
11.	RW70001 05847491	Elma do Dopływu spod Janikowa	Pregoły	tak	naturalna	zły	zagrożona	Tak, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Odstępstwo polegające na złagodzeniu celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: benzo(a),piren(w), benzo(b),fluoranten(w), benzo (g,h,i) perylen(w), fluoranten(w)	- Uporządkowanie i poprawa infrastruktury związanej z gospodarką ściekową na obszarze gminy poza aglomeracjami (gmina Lidzbark Warmiński, PW-K gminy Lidzbark Warmiński) - Przygotowanie analizy techniczno-ekonomicznej gospodarowania ściekami w obszarze nieurbanizowanym na obszarze gminy w celu ograniczenia dopływu zanieczyszczeń komunalnych do wód (gmina Lidzbark Warmiński) - Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych	Aktualizacja programu ochrony środowiska w celu ograniczenia emisji zanieczyszczeń do wody i powietrza, substancji będących czynnikami stwierdzonej presji chemicznej w wodzie oraz redukcji dopływu substancji priorytetowych ze zlewni do JCWP. (powiat lidzbarski, gmina Lidzbark Warmiński)
12.	RW70001 05847492	Dopływ spod Janikowa	Pregoły	nie (ocena stanu na podstawie analiz eksperckich)	naturalna	brak danych	niezagrożona	Nie, dla danej JCWP nie zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 7 Ramowej Dyrektywy Wodnej	Dla JCW nie zaplanowano żadnych dodatkowych działań podstawowych.	Dla JCW nie zaplanowano żadnych dodatkowych działań uzupełniających
13.	RW70001 0584752	Dopływ z Worgielit	Pregoły	nie (ocena stanu na podstawie	naturalna	zły	zagrożona	Nie, dla danej JCWP nie zostało ustanowione	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.	Dla JCW nie zaplanowano żadnych dodatkowych działań uzupełniających

Diagnoza społeczno-gospodarcza Powiatu Lidzbarskiego

				analiz eksperckich)				odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej		
14.	RW 70000958 45729	Sunia	Pregoły	nie (ocena stanu na podstawie analiz eksperckich)	naturalna	brak danych	zagrożona	Tak, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej. odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: azot ogólny	Działania kontrolne przestrzegania przez rolników rozporządzenia z dnia 12 lutego 2020 r w sprawie przyjęcia „Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu”	Promocja działań wynikających ze: „Zbioru zaleceń dobrej praktyki rolniczej” dla ograniczenia zanieczyszczenia wód związkami azotu i fosforu, których źródłem jest działalność rolnicza, w tym w szczególności działania ograniczające migrację biogenów wraz ze spływem powierzchniowym (przeciwdziałanie erozji, strefy buforowe i inne)
15.	RW 70000958 4589	Kirsna	Pregoły	tak	naturalna	zły	zagrożona	Nie, dla danej JCWP nie zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 7 Ramowej Dyrektywy Wodnej	- Działania kontrolne przestrzegania przez rolników rozporządzenia z dnia 12 lutego 2020 r w sprawie przyjęcia „Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu”, - Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych. - Zintegrowany system monitoringu stanu wód (suszy)	- Promocja działań wynikających ze: „Zbioru zaleceń dobrej praktyki rolniczej” dla ograniczenia zanieczyszczenia wód związkami azotu i fosforu, których źródłem jest działalność rolnicza, w tym w szczególności działania ograniczające migrację biogenów wraz ze spływem powierzchniowym (przeciwdziałanie erozji, strefy buforowe i inne). - Kontrola funkcjonowania urządzeń do migracji ryb. - Monitoring skuteczności istniejących urządzeń do migracji ryb. - Dodatkowy przegląd pozwoleń wodnoprawnych
16.	RW70000 95845969	Miłogórska Struga	Pregoły	nie (ocena stanu na podstawie analiz eksperckich)	naturalna	brak danych	niezagrożona	Nie, dla danej JCWP nie zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej	Dla JCW nie zaplanowano żadnych dodatkowych działań podstawowych	Dla JCW nie zaplanowano żadnych dodatkowych działań uzupełniających
17.	RW70000 95845989	Redy	Pregoły	nie (ocena stanu na podstawie analiz eksperckich)	naturalna	brak danych	zagrożona	Tak, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej. odstępstwo	Dla JCW nie zaplanowano żadnych dodatkowych działań podstawowych	Dla JCW nie zaplanowano żadnych dodatkowych działań uzupełniających. dodatkowych działań uzupełniających.

Diagnoza społeczno-gospodarcza Powiatu Lidzbarskiego

								polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: MIR, EFI+PL/ IBI_PL, MMI		
18.	RW 70000958 4649	Kanał Frącnowo	Pregoły	nie (ocena stanu na podstawie analiz eksperckich)	naturalna	brak danych	zagrożona	Tak, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej. odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: MIR, EFI+PL/ IBI_PL, MMI	Dla JCWP nie zaplanowano żadnych dodatkowych działań podstawowych	Dla JCWP nie zaplanowano żadnych dodatkowych działań uzupełniających.
19.	RW 70000958 4769	Suszycza	Pregoły	nie (ocena stanu na podstawie analiz eksperckich)	naturalna	zły	zagrożona	Nie, dla danej JCWP nie zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.	Dla JCWP nie zaplanowano żadnych dodatkowych działań uzupełniających
20.	RW70000 9584783	Pisa do Połapińskiej Strugi	Pregoły	tak	naturalna	zły	zagrożona	Tak, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej. odstępstwo polegające na zlagodzeniu celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: OWO	Działania kontrolne przestrzegania przez rolników rozporządzenia z dnia 12 lutego 2020 r w sprawie przyjęcia „Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu”	Promocja działań wynikających ze: „Zbioru zaleceń dobrej praktyki rolniczej” dla ograniczenia zanieczyszczenia wód związkami azotu i fosforu, których źródłem jest działalność rolnicza, w tym w szczególności działania ograniczające migrację biogenów wraz ze spływem powierzchniowym (przeciwdziałanie erozji, strefy buforowe i inne)
21.	RW70001 1584599	Łyna od Dopływ z jez. Kielarskiego do Symsarny	Pregoły	tak	naturalna	zły	niezagrożona	Nie, dla danej JCWP nie zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej	- Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych, - Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.	Dla JCWP nie zaplanowano żadnych dodatkowych działań uzupełniających

Diagnoza społeczno-gospodarcza Powiatu Lidzbarskiego

22.	RW70001 85846939	Symsarna do jez. Symsar	Pregoły	tak	naturalna	zły	niezagrożona	Tak, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Odstępstwo polegające na złagodzeniu celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C; MM.	Działania kontrolne przestrzegania przez rolników rozporządzenia z dnia 12 lutego 2020 r w sprawie przyjęcia „Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu”	- Przebudowa budowli piętrzących w zakresie zapewniającym ciągłość biologiczną i spełnienia celów środowiskowych - Promocja działań wynikających ze: „Zbioru zaleceń dobrej praktyki rolniczej” dla ograniczenia zanieczyszczenia wód związkami azotu i fosforu, których źródłem jest działalność rolnicza, w tym w szczególności działania ograniczające migrację biogenów wraz ze wpływem powierzchniowym (przeciwdziałanie erozji, strefy buforowe i inne)
23.	RW70001 15847499	Elma od Dopływu spod Janikowa do ujścia	Pregoły	nie (ocena stanu na podstawie analiz eksperckich)	naturalna	zły	zagrożona	Tak, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Odstępstwo polegające na złagodzeniu celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: IO, MIR, EFI+PL/ IBI_PL; benzo(a)piren(w), benzo (b) fluoranten (w), benzo (g,h,i)perylene(w)	Dla JCW nie zaplanowano żadnych dodatkowych działań podstawowych.	Dla JCW nie zaplanowano żadnych dodatkowych działań uzupełniających.
24.	RW70001 1584699	Symsarna od jez. Symsar do ujścia	Pregoły	tak	naturalna	zły	zagrożona	Nie, dla danej JCWP nie zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 7 Ramowej Dyrektywy Wodnej	- Uporządkowanie i poprawa infrastruktury związanej z gospodarką ściekową na obszarze gminy poza aglomeracjami. (gmina Kiwity, gmina Lidzbark Warmiński; PW-K gminy Kiwity, PW-K gminy Lidzbark Warmiński) - Działania kontrolne przestrzegania przez rolników rozporządzenia z dnia 12 lutego 2020 r w sprawie przyjęcia „Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu”,	Promocja działań wynikających ze: „Zbioru zaleceń dobrej praktyki rolniczej” dla ograniczenia zanieczyszczenia wód związkami azotu i fosforu, których źródłem jest działalność rolnicza, w tym w szczególności działania ograniczające migrację biogenów wraz ze wpływem powierzchniowym (przeciwdziałanie erozji, strefy buforowe i inne)

Diagnoza społeczno-gospodarcza Powiatu Lidzbarskiego

									Analizy techniczno-ekonomiczne gospodarowania ściekami w obszarze gminy poza aglomeracjami. (gmina Kiwity, gmina Lidzbark Warmiński; PW-K gminy Kiwity, PW-K gminy Lidzbark Warmiński)	
25.	RW70001 1584919	Łyna od Symsarny do granicy państwa	Pregoły	tak	naturalna	zły	zagrożona	Tak, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej odstępstwo polegające na złagodzeniu celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: benzo(a)piren(w), benzo(g,h,i) perylen(w).	- Uporządkowanie i poprawa infrastruktury związanej z gospodarką ściekową na obszarze gminy poza aglomeracjami (gmina Lidzbark Warmiński, gmina Kiwity, , PW-K gminy Kiwity, PW-K gminy Lidzbark Warmiński), - Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych, - Kontrola przestrzegania warunków stosowania środków ochrony roślin - Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych. - Analizy techniczno-ekonomiczne gospodarowania ściekami w obszarze gminy poza aglomeracjami. (gmina Kiwity, gmina Lidzbark Warmiński, PW-K gminy Kiwity, PW-K gminy Lidzbark Warmiński)	Aktualizacja programu ochrony środowiska w celu ograniczenia emisji zanieczyszczeń do wody i powietrza, substancji będących czynnikami stwierdzonej presji chemicznej w wodzie oraz redukcji dopływu substancji priorytetowych ze zlewni do JCWP (i, powiat lidzbarski, gmina Kiwity, gmina Lidzbark Warmiński)

Źródło <http://karty.apgw.gov.pl/>

Spśród 25 JCWP rzecznych 21 jest zagrożonych ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych, natomiast JCWP jeziorne wszystkie są zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych. Główne presje na JCWP to: presja komunalna i rolnictwo.

Tabela 12 Stan i ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych dla poszczególnych JCWP jeziornych

Lp.	Kod JCWP	Nazwa	Powierzchnia JCWP	Obszar dorzecza	Monitorowana	Status ogólny JCWP	Aktualny stan	Ocena ryzyka niespełnienia celów środowiskowych	Odstępstwa od osiągnięcia celów środowiskowych JCWP
1	LW90142	Jezioro Wielochwskie	0,56 km ²	Pregoły	Nie	naturalna	Brak danych	Zagrożona	Nie dotyczy
2	LW30473	Symsar	1,40 km ²	Pregoły	Tak	naturalna	Zły	Zagrożona	Dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: Bromowane difenyletery (b); Azot ogólny, przezroczystość
3	LW30472	Blanki	4,51 km ²	Pregoły	Tak	naturalna	Zły	Zagrożona	Dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: fosfor ogólny
4	LW30362	Tauty	0,88 km ²	Wisły	Tak	naturalna	Zły	Zagrożona	Dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: Bromowane difenyletery (b), Rtęć (b); przezroczystość; heptachlor (b).
5	LW30361	Tonka	1,50 km ²	Wisły	Tak	naturalna	Zły	Zagrożona	Dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Odroczenie terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: Azot ogólny,

Źródło: <http://karty.apgw.gov.pl/>

Wody podziemne

Zaopatrzenie w wodę zarówno obecnie jak i w przyszłości zależy w istotnym stopniu od zbiorników wód podziemnych (JCWPd). Stanowią one zespoły przepuszczalnych utworów wodonośnych o znaczeniu użytkowym a ich granice są określone parametrami hydrogeologicznymi lub warunkami hydrodynamicznymi oraz warunkami formowania się zasobów wód podziemnych spełniających określone kryteria ilościowe i jakościowe.

Powiat lidzbarski położony jest na jednolitych częściach wód podziemnych GW200019 będącej w zarządzie RZGW Gdańsku w oraz GW700020 będącej w zarządzie RZGW w Białymstoku.

- JCWPd GW200019 położone są w regionie wodnym Dolna Wisła, zbudowane z dwóch pięter, podzielonych na kilka poziomów. Starsze piętro paleogeńskie – neogeńskie złożone z poziomu paleogeńskiego oraz poziomu neogeńskiego. Oba poziomy są zbudowane z piasków. Warstwy wodonośne w przypadku starszego poziomu (paleogeńskiego) sięgają 106-167 m, zaś w przypadku neogeńskiego – 76-100 m. Piętro młodsze – czwartorzędowe, podzielone jest na trzy poziomy, również zbudowane z piasków. Poziom międzymorenowy drugi, z warstwami wodonośnymi na głębokości 20-140 m, poziom międzymorenowy pierwszy – 8-55 m oraz najmłodszy poziom gruntowy z warstwami wodonośnymi, zalegającymi na głębokości od 5 do 50 metrów.
- JCWPd GW700020 położone są w regionie wodnym Łyny i Węgorapy, zbudowane z dwóch pięter – czwartorzędowego oraz paleogeńsko - czwartorzędowego Pg-Ng. Piętro czwartorzędowe zbudowane z trzech poziomów, z różnicą, iż pierwszy Q1, zbudowany jest nie tylko z piasków i żwirów ale także z otoczków. Pozostałe dwa z piasków i żwirów. Stratygrafia wszystkich poziomów jest taka sama – czwartorzęd. Warstwy wodonośne występują odpowiednio – na poziomie Q1 – 0-40 m, na poziomie Q2 – kilka – 80 m a na poziomie Q3 – 50-150 m. Piętro paleogeńskie – neogeńskie pochodzenia z czasów paleogen-neogen (miocen – oligocen), zbudowane z piasków i żwirów, którego warstwy wodonośne sięgają poziomu 50 – 265 m.⁶

Stan chemiczny i ilościowy jednostek GW200019 i GW700020 jest oceniany jako dobry, a osiągnięcie celów środowiskowych jako niezagrażone.

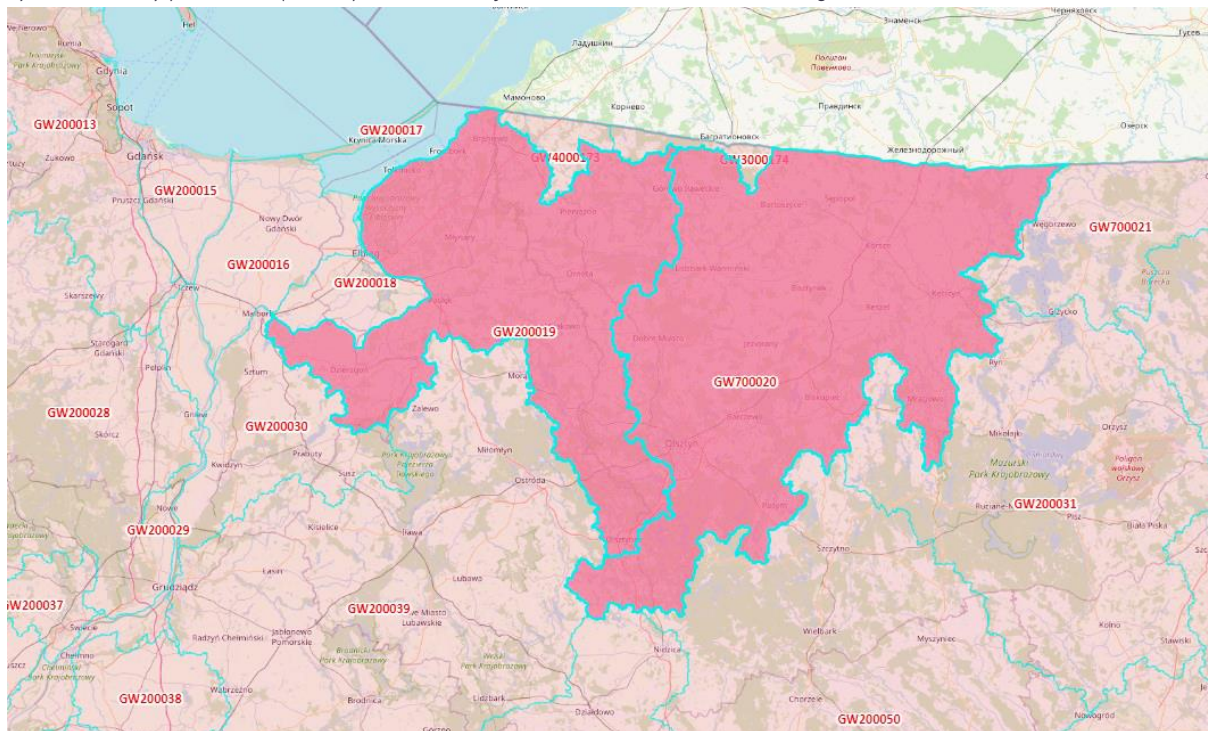
Tabela 13 Jednolite części wód podziemnych zlokalizowane w powiecie lidzbarskim

Nr JCWPd	Europejski kod JCWPd	Powierzchnia w województwie warmińsko-mazurskim [km ²]	Położenie administracyjne	Ocena stanu		Ogólna ocena stanu JCWPd	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych w latach ogólnie dla stanu chemicznego i ilościowego 2022-2027	Cel środowiskowy JCWPd do 2027 - ogólnie dla stanu chemicznego i ilościowego
			powiat	ilościowy	chemiczny			
19	PLGW200019	3917.83	Woj. Warmińsko-mazurskie: powiat Elbląg, powiat bartoszycki, powiat braniewski, powiat elbląski, powiat iławski, powiat kwidziński, powiat lidzbarski, Woj. pomorskie: powiat malborski, powiat olsztyński, powiat ostródzki, powiat sztumski	dobry	dobry	dobry	niezagrażona	utrzymanie dobrego stanu chemicznego i ilościowego
20	PLHW700020	5701.20	powiat Olsztyn, powiat bartoszycki powiat giżycki, powiat kętrzyński powiat lidzbarski powiat mrągowski powiat nidzicki, powiat olsztyński, powiat ostródzki, powiat szczycieński, powiat węgorzewski	dobry	dobry	dobry	niezagrażona	utrzymanie dobrego stanu chemicznego i ilościowego

Źródło: Karty informacyjne JCWPd <https://www.pgi.gov.pl/>,

⁶ Program Ochrony środowiska, str. .64

Rysunek 6 Wody podziemne (JCWPd) na terenie województwa warmińsko-mazurskiego

Źródło: <http://karty.apgw.gov.pl:4200/mapa>

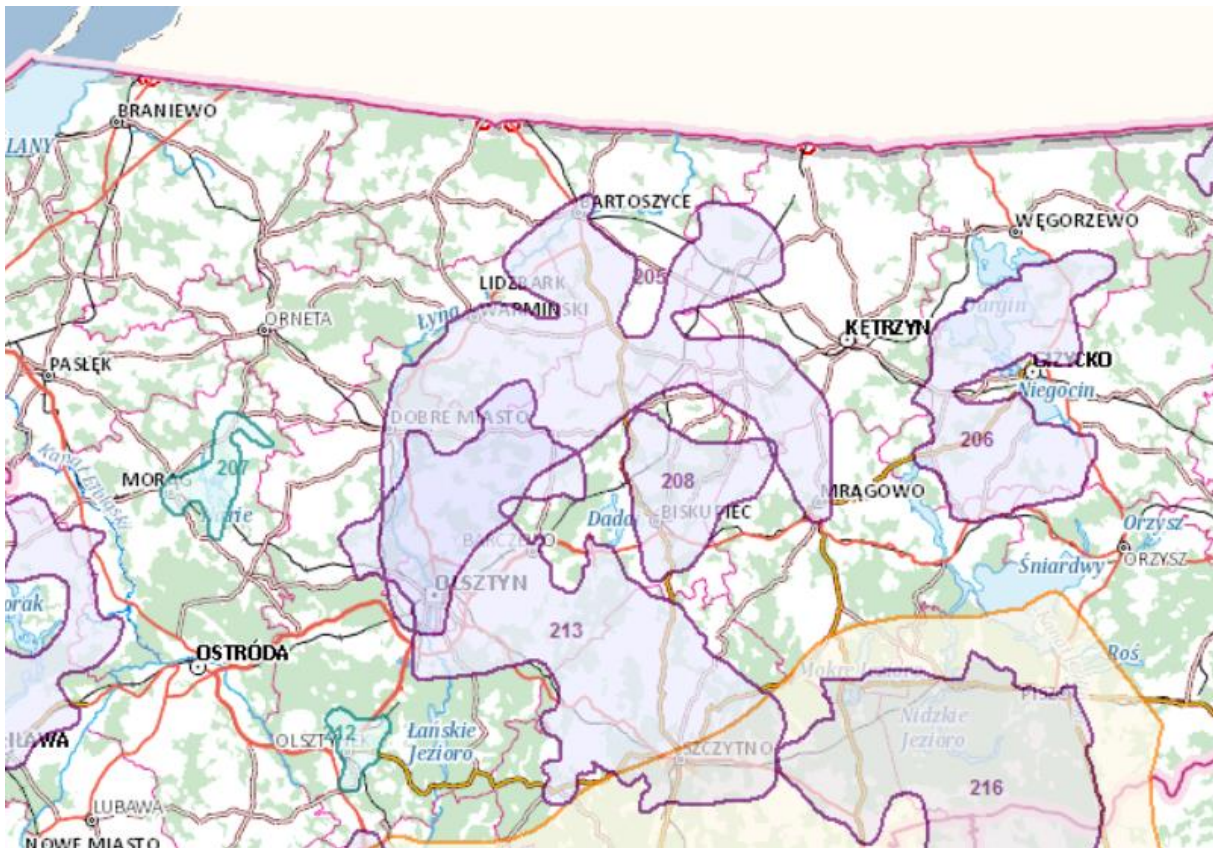
Na terenie powiatu znajdują się 2 główne zbiorniki wód podziemnych (GZPW):

- 1) GZPW nr 205 Subzbiornik Warmia, o powierzchni ogólnej 1660 km² i szacunkowych zasobach dyspozycyjnych wynoszących 53 tys. m³/d. Wody tego zbiornika są w naturalny sposób chronione od powierzchni terenu poprzez występowanie grubej warstwy glin zwałowych, chroniącej wody podziemne przed wpływem antropogenicznym. Wody ujmowane do eksploatacji pochodzą z utworów czwartorzędowych, typ zbiornika – porowy, ranga zbiornika - główny. Na przeważającym obszarze II i III klasa czystości wody. Zbiornik ten jest bardzo mało podatny na antropopresję⁷.
- 2) GZPW nr 213 Zbiornik międzymorenowy Olsztyn o powierzchni ogólnej 1577,2 km² i szacunkowych zasobach dyspozycyjnych wynoszących 300,95 tys. m³/d. Wody tego zbiornika są w naturalny sposób chronione od powierzchni terenu poprzez występowanie grubej warstwy glin zwałowych, chroniącej wody podziemne przed wpływem antropogenicznym. Wody ujmowane do eksploatacji pochodzą z utworów czwartorzędowych. Typ zbiornika – porowy, ranga zbiornika - główny. Na przeważającym obszarze II i lokalnie III klasa czystości wody. Podatność zbiornika na antropopresję - od bardzo podatnego do bardzo mało podatnego⁸.

⁷⁷ Informator PSH Główny Zbiorniki wód podziemnych w Polsce, 2017 (str. 153)

⁸ Informator PSH Główny Zbiorniki wód podziemnych w Polsce, 2017 (str. 161)

Rysunek 7 Główne zbiorniki wód podziemnych

Źródło: https://mapy.geoportal.gov.pl/imap/Imgp_2.html?gmap=gp0

Ponadto na terenie powiatu lidzbarskiego występuje złożo wód termalnych: Lidzbark Warmiński GT-1. Woda na wypływie z ujęcia ma temperaturę 20 - 50°C i wykorzystywana jest do celów rekreacyjno-balneoterapeutycznych. Zasoby bilansowe eksploatacyjne 162 m³/h, pobór 861,00 m³/rok⁹

Monitoring wód powierzchniowych realizuje Główny Inspektor Ochrony Środowiska zgodnie z Programem Monitoringu Środowiska w województwie. Wykonawcą monitoringu wód podziemnych (chemicznego i ilościowego) jest Państwowa Służba Hydrogeologiczna (PSH), której zadania realizowane są przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy (PIG - PIB).

3.3 Jakość powietrza

Na stan powietrza w powiecie lidzbarskim mają wpływ zanieczyszczenia z energetyki zawodowej, z zakładów przemysłowych (zanieczyszczenia z procesów energetycznego spalania paliw oraz zanieczyszczenia technologiczne), zanieczyszczenia komunikacyjne oraz zanieczyszczenia emitowane z palenisk domowych. Stan środowiska naturalnego oceniany jest między innymi na podstawie poziomu pyłu zawieszonego PM₁₀. Największy procentowo udział w powstawaniu pyłu zawieszonego PM₁₀ w województwie warmińsko-mazurskim ma emisja powierzchniowa niska oraz transport drogowy.

Pomiary pyłu PM₁₀ w województwie warmińsko-mazurskim wykonywane są metodą automatyczną oraz manualną i zgodnie z ich wynikami w latach 2013-2018 w województwie nie zanotowano

⁹ Program Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2030 (str. 75)

przekroczenia poziomu dopuszczalnego dla średniorocznego stężenia, a stężenia pyłu zawieszonego utrzymują się na poziomie nie przekraczającym około 35 µg/m³.

Powiat lidzbarski znajduje się w strefie warmińsko-mazurskiej, dla której Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego Uchwałą nr XVI/280/20 z dnia 26.05.2020 r. przyjął Program ochrony powietrza dla strefy warmińsko-mazurskiej, ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego PM10 i poziomu docelowego benzo(a)pirenu zawartego w pyłe PM10 wraz z planem działań krótkoterminowych¹⁰. W obrębie powiatu nie wyznaczono obszarów z przekroczeniami dopuszczalnymi pyłu zawieszonego PM10. W obrębie powiatu wyznaczono jednak obszary przekroczeń średniorocznego poziomu docelowego B(a)P:

- Wm18sWm B(a)Pa28 – obszar obejmuje gminę miejską Lidzbark Warmiński i część gminy wiejskiej Lidzbark Warmiński. Liczba ludności objęta terenem to 17067 osób, z czego 853 to dzieci do 5 roku życia, zaś 4437 to osób w wieku powyżej 65 roku życia. Maksymalne stężenie śr. roczne B(a)P z obszaru z obliczeń to 2,6 µg/m³. Główną przyczyną występowania przekroczeń jest oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków.
- Wm18sWM B(a)Pa23 – obszar obejmuje miasto Orneta i część gminy miejsko – wiejskiej Orneta. Liczba ludności objęta terenem to 9688 osób, z czego 484 to dzieci do 5 roku życia, natomiast 2519 to osoby w wieku powyżej 65 roku życia. Maksymalne stężenie śr. roczne B(a)P z obszaru z obliczeń to 2,4 µg/m³. Główną przyczyną występowania przekroczeń jest oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków.¹¹

Zgodnie z danymi GUS z roku 2019 w powiecie lidzbarskim największe zanieczyszczenie gazowe w wyniku emisji zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych, odnotowano w przypadku dwutlenku węgla – 49 081 t/r, co stanowi 99,68 % zanieczyszczeń gazowych ogółem. W przypadku zanieczyszczeń pyłowych odnotowano głównie zanieczyszczenia pochodzące ze spalania paliw – 4 t/r.

Tabela 14 Zanieczyszczenia pyłowe i gazowe w powiecie lidzbarskim

ZANIECZYSZCZENIA PYŁOWE											
ogółem		ogółem (Polska = 100)		ogółem na 1 km ² powierzchni		ze spalania paliw		Pozostałe (cementowo- wapiennicze i materiałów ogniotrwałych, krzemowe, nawozów sztucznych, środków powierzchniowo czynnych, węglowo- grafitowe, sadza)		X	X
2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	X	X
4	4	0,01	0,01	0,00	0,00	4	4	0	0	X	X
ZANIECZYSZCZENIA GAZOWE											
ogółem		ogółem (bez		dwutlenek siarki		tlenki azotu		tlenek węgla		dwutlenek	
2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
54835	49236	154	155	70	74	50	53	33	27	54681	49081

Źródło Program Ochrony Środowiska Powiatu Lidzbarskiego (str. 32)

Monitorowanie stanu jakości powietrza ma charakter ciągły i wykonywane jest przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska. Na terenie powiatu lidzbarskiego nie ma stacji ani stanowisk pomiarowych jakości powietrza.

¹⁰ Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Lidzbarskiego na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028 (str. 33)

¹¹ Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Lidzbarskiego na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028 (str. 35)

Zgodnie z Roczną oceną jakości powietrza w województwie warmińsko-mazurskim za 2022 r. przeprowadzone przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Olsztynie, głównym źródłem zanieczyszczenia powietrza w województwie warmińsko-mazurskim jest emisja antropogeniczna pochodząca z sektora komunalno-bytowego (emisja powierzchniowa). Mniejszy udział stanowią emisje z transportu (emisja liniowa) oraz działalności przemysłowej (emisja punktowa). Głównymi lokalnymi źródłami zanieczyszczeń są kominy domów ogrzewanych indywidualnie oraz transport samochodowy, który wpływa na stężenia zanieczyszczeń zwłaszcza na obszarach bezpośrednio sąsiadujących z drogami o znacznym natężeniu ruchu. Przemysł zlokalizowany na obszarze województwa warmińsko-mazurskim, głównie energetyka zawodowa, ze względu na dużą wysokość kominów, w znacznym stopniu mogą eksportować zanieczyszczenia poza granice województwa. Zakłady przemysłowe o istotnej emisji niezorganizowanej lub emitowanej poprzez niskie emitery mogą również bezpośrednio wpływać na jakość powietrza w sąsiedztwie.¹² W raporcie wskazano gminy powiatu lidzbarskiego: Kiwity, Lubomino Lidzbark Warmiński oraz miasto Lidzbark Warmiński w których wystąpiło przekroczenie O₃ w zakresie celu ochrona zdrowia oraz celu ochrona roślin.

Tabela 15 Wyniki klasyfikacji strefy warmińsko-mazurskiej pod kątem ochrony zdrowia w ocenie jakości powietrza za 2022r.

	PL2803 strefa warmińsko-mazurska – poziom stężeń zanieczyszczenia
SO ₂	A (nie przekraczający poziomu dopuszczalnego ¹³)
Ozon	A
NO ₂	A
Benzen	A
CO	A
PM10	C (powyżej poziomu dopuszczalnego ¹⁴)
PM2.5	A
Arsen (PM10)	A
Kadm (PM10)	A
Nikiel (PM10)	A
Ołów (PM10)	A
Benzo(a)piren	C

Źródło: Opracowanie na podstawie „Roczna ocena jakości powietrza woj. Warmińsko-mazurskim”.

W przypadku strefy warmińsko-mazurskiej działania naprawcze realizowane przez gminy to: podłączanie domostw do miejskich sieci ciepłowniczych i modernizacja sposobów ogrzewania budynków. Na obszarze województwa nie są przekraczane normy wyznaczone dla metali oznaczanych w pyłe PM10, a średnioroczne stężenia metali ciężkich w pyłe zawieszonym utrzymują się poniżej 50% poziomu dopuszczalnego w przypadku ołowiu i poziomów docelowych w przypadku pozostałych metali¹⁵.

Szacowana liczba kotłów które powinny zostać wymienione w gminach miejskich i miastach w gminach miejsko-wiejskich strefy warmińsko-mazurskiej, efekt ekologiczny oraz koszt realizacji działania WmsWmZSO do połowy 2026 roku przedstawia tabela poniżej.

¹² Roczna ocena jakości powietrza warmińsko-mazurskiego 2021

¹³ uwzględnieniem dozwolonych częstości przekroczeń określonych w rozporządzeniu MŚ w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu.

¹⁴ powyżej poziomu dopuszczalnego²

¹⁵ „Stan środowiska w województwie warmińsko-mazurskim. Raport 2020”

Tabela 16 Szacowana liczba kotłów które powinny zostać wymienione w gminach miejskich i miastach w gminach miejsko-wiejskich strefy warmińsko-mazurskiej

Gmina/miasto	Szacowana liczba kotłów do wymiany		Szacowany koszt (zł)		Szacowany efekt ekologiczny* – obniżenie emisji pyłu PM10 (Mg)		Szacowany efekt ekologiczny* – obniżenie emisji B9a)P (kg)	
	Łączna w latach 2021-2026	Na rok	Łączna w latach 2021-2026	Na rok	Łączna w latach 2021-2026	Na rok	Łączna w latach 2021-2026	Na rok
Lidzbark Warmiński - miasto	1 029	172	15 435 000	2 572 500	16,0	2,7	8,9	1,48
Orneta - miasto	701	117	10 515 000	1 752 500	98,5	16,4	52,1	8,68

Źródło: Program ochrony powietrza dla strefy warmińsko-mazurskiej, 2020

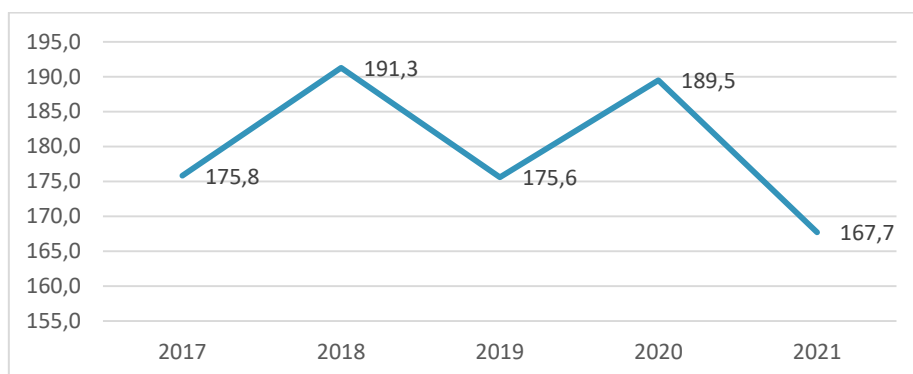
Efekt ekologiczny działania WmsMeZSO polega na uniknięciu emisji zanieczyszczeń poprzez zmianę sposobu ogrzewania indywidualnego.

3.4 Gospodarka odpadami

Gospodarowanie odpadami prowadzone jest na podstawie przepisów ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach. System gospodarowania odpadami w powiecie lidzbarskim został opisany w „*Planie gospodarki odpadami dla województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2016-2022*”, uchwalonym Uchwałą Nr XXIII/523/16 w dniu 28 grudnia 2016 roku przez Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego. (Plan gospodarki odpadami dla województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2023-2028 jest w fazie opracowywania).

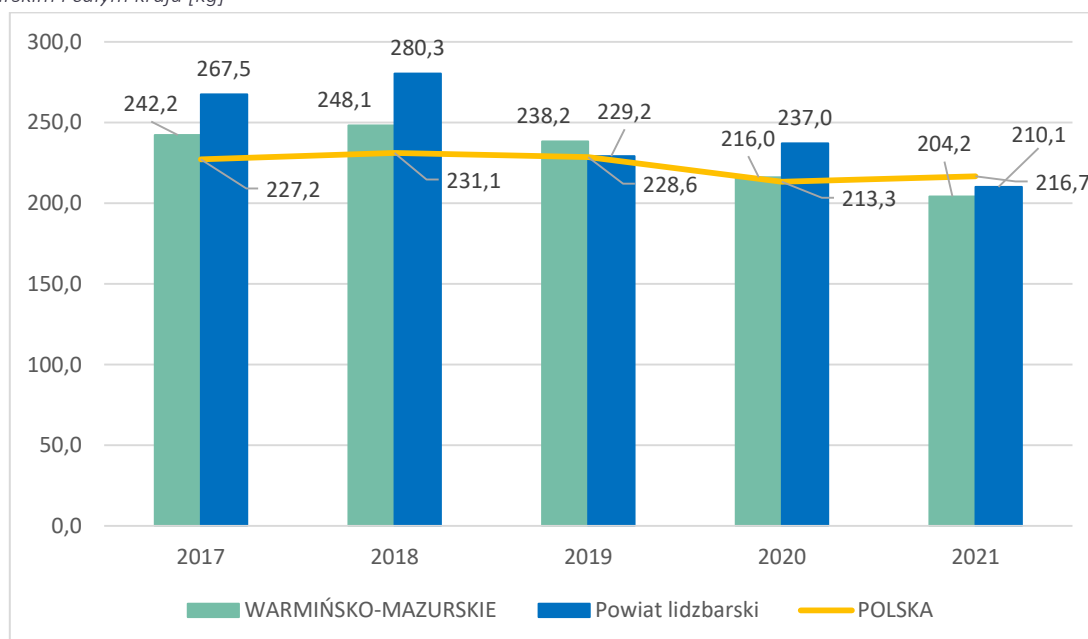
Gminy powiatu lidzbarskiego są współnikami Zakładu Gospodarki Odpadami Komunalnymi Sp. z o.o. z siedzibą w Olsztynie. ZGOK Sp. z o.o. w Olsztynie jest samorządową spółką prawa handlowego, której właścicielami jest 37 samorządów z centralnej części woj. warmińsko-mazurskiego. Powiat lidzbarski znajduje się w Regionie Centralnym wg WPGO na lata 2016 – 2022. W latach 2017 – 2021 odnotowano w powiecie spadek ilości odpadów komunalnych z gospodarstw domowych w przeliczeniu na jednego mieszkańca z 175,8 kg w 2017 roku do 167,7 kg w 2021 roku, co oznacza spadek na poziomie 4,61%. Pozytywnie należy ocenić spadek ilości odpadów zmieszanych w przeliczeniu na jednego mieszkańca z 267 ,5 kg w 2017 roku do 210,1 kg w 2021 roku i jest to trend rejestrowany także w całym województwie, jak i kraju. Mieszkańcy powiatu lidzbarskiego generują większą ilość odpadów zmieszanych w przeliczeniu na jednego mieszkańca (210 kg) niż wynika ze średniej dla województwa (204,2kg) i mniejszą ilość niż dla Polski (216,7 kg). Można zatem stwierdzić, że potrzebne są kolejne działania w celu minimalizowania ilości odpadów oraz zapobieganie ich powstawania. Kontynuacja działań z zakresu edukacji ekologicznej promującej zapobieganie powstawania odpadów i właściwe postępowanie z odpadami mogą przynieść oczekiwane efekty.

Wykres 16 Ilości odpadów komunalnych z gospodarstw domowych w przeliczeniu na jednego mieszkańca w powiecie lidzbarskim

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

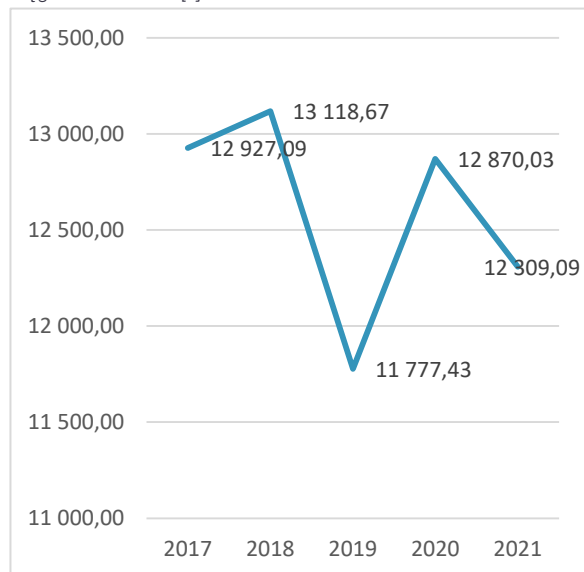
Wykres 17 Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku na 1 mieszkańca w powiecie lidzbarskim, województwie warmińsko-mazurskim i całym kraju [kg]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

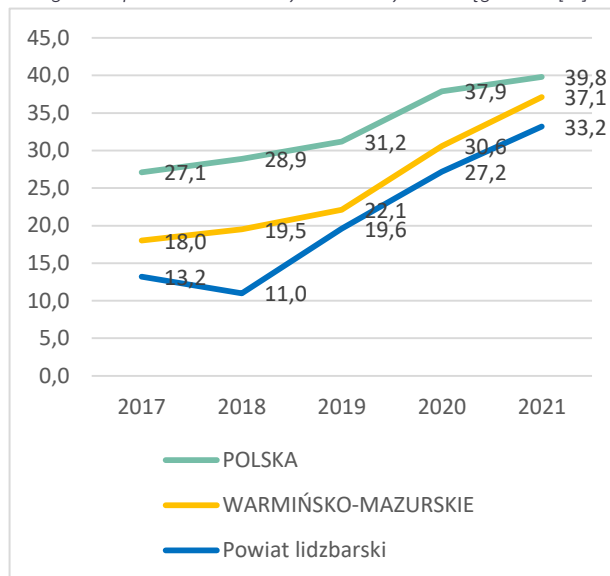
W 2021 roku z obszaru powiatu lidzbarskiego zebrano 12 309,09 t odpadów komunalnych, czyli o 618 t mniej niż w roku 2017, co oznacza spadek na poziomie 4,78%. Choć poprawa sytuacji w zakresie odpadów komunalnych zebranych selektywnie w relacji do ogółu odpadów komunalnych zebranych w ciągu roku widoczna jest zarówno w powiecie (z 13,2% w 2017 roku do 33,2% w 2021 roku), jak i w całym województwie warmińsko-mazurskim (z 18,0% w 2017 roku do 37,1% w 2021), nie osiągnięto jednak udziału procentowego takich odpadów w ogóle odpadów, jaki wynika ze średniej dla całego kraju (39,8%). W związku z powyższym należy kontynuować działania zachęcające do zmiany zachowań konsumenckich oraz zwiększające świadomość konsekwencji generowania zwiększonej ilości odpadów.

Wykres 18 Odpady zmieszane i zebrane selektywnie w ciągu roku razem [t]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

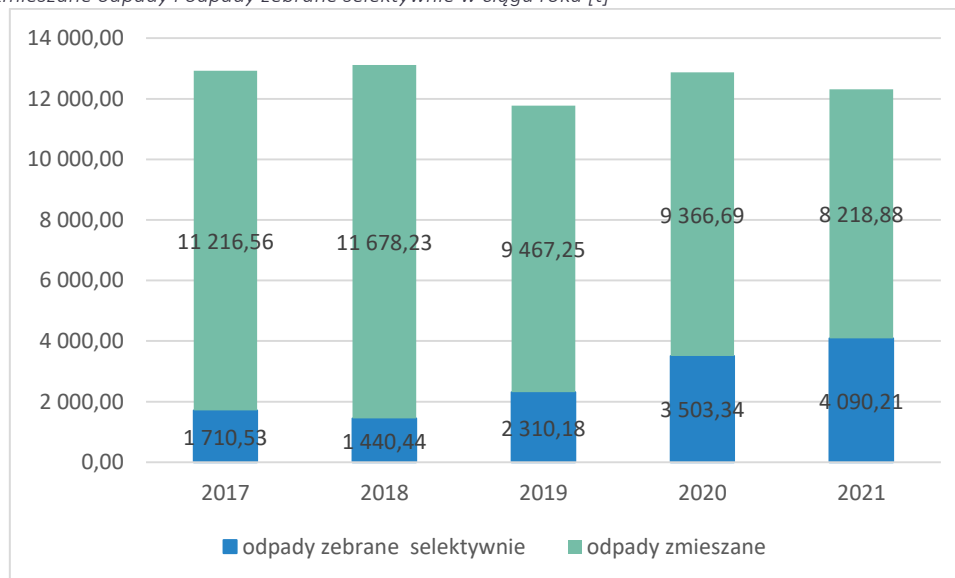
Wykres 19 Odpady komunalne zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów komunalnych zebranych w ciągu roku [%]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Należy podkreślić, że w latach 2017 – 2021 w powiecie lidzbarskim systematycznie zwiększał się udział odpadów zebranych selektywnie w ogóle odpadów komunalnych (wzrost o 17,97 punktu procentowego). Nadal jednak udział niesegregowanych odpadów komunalnych jest większy niż odpadów zebranych selektywnie. W 2021 r. ilość odpadów zmieszanych była dwukrotnie większa (8218,88t, 66,8% ogółu odpadów) w stosunku do odpadów zebranych selektywnie (4090,21 t., 33,23%).

Wykres 20 Zmieszane odpady i odpady zebrane selektywnie w ciągu roku [t]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

3.5 Struktura użytkowania gruntów

Struktura gruntów

W powiecie lidzbarski największy udział w ogólnej powierzchni powiatu mają grunty orne nienawadniane – 56,36%. Dodatkowo duża powierzchnię zajmują grunty leśne – 29,66 %, z czego największy udział mają lasy mieszane – 13,36%.¹⁶

Tabela 17 Wykorzystanie gruntów w obrębie powiatu lidzbarskiego

Kod	Typ zagospodarowania	Powierzchnia [ha]
112	Zabudowa miejska luźna	1619,26
121	Tereny przemysłowe lub handlowe	97,53
124	Lotniska	209,89
131	Miejsca eksploatacji odkrywkowej	25,58
142	Tereny sportowe i wypoczynkowe	67,66
211	Grunty orne nienawadniane	52076,22
231	Łąki, pastwiska	5236,54
242	Złożone systemy upraw i działek	1448,49
243	Tereny zajęte głównie przez rolnictwo z dużym udziałem roślinności naturalnej	3130,19
311	Lasy liściaste	3328,90
312	Lasy iglaste	12341,75
313	Lasy mieszane	9162,44
411	Bagna śródlądowe	144,14
412	Torfowiska	38,99
512	Zbiorniki wodne	888,68

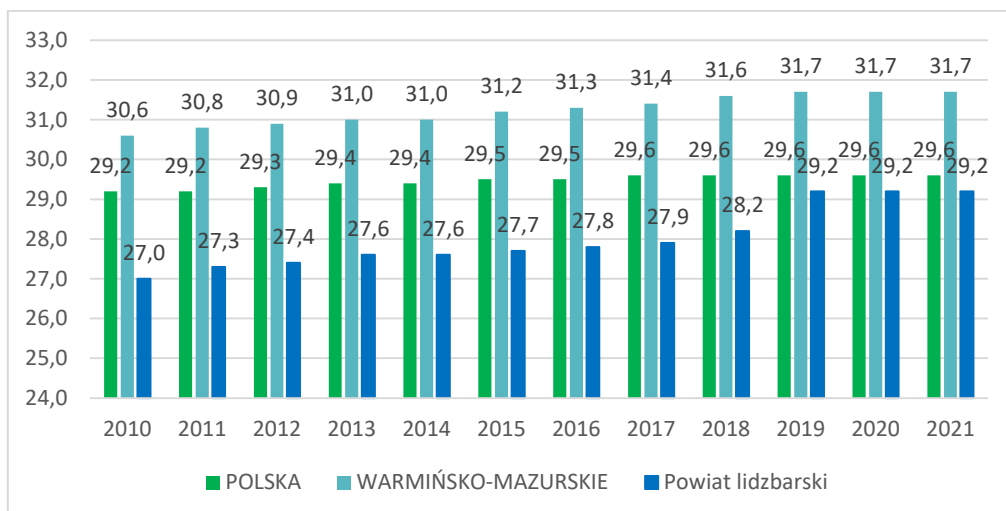
Źródło: Program ochrony środowiska dla Powiatu Lidzbarskiego (str. 23)

Lasy

Zgodnie z danymi udostępnianymi przez GUS powierzchnia lasów w powiecie lidzbarskim w 2021 r. wynosiła 27055,76 ha. Oznacza to, że w okresie od 2010 roku powierzchnia lasów w powiecie zwiększyła się o 2 105,38 ha i obecnie stanowią one 3,53% wszystkich lasów w województwie warmińsko-mazurskim. Oznacza to również, że lesistość w powiecie lidzbarskim wynosząca 29,24% jego powierzchni jest istotnym zasobem sprzyjającym rozwojowi turystyki. Warto zauważyć, że rozmieszczenie lasów jest nierównomierne. Największą lesistość odnotowuje się w gminach: Orneta (37%) i Lidzbark Warmiński, a najmniejszą w mieście Lidzbark Warmiński (5,6%).

¹⁶ Program ochrony środowiska dla Powiatu Lidzbarskiego

Wykres 21 Lesistość

Źródło: Opracowanie na podstawie danych GUS

Największą część lasów w powiecie lidzbarskim stanowią lasy publiczne należące do Skarbu Państwa. Lasy gminne stanowią jedynie nieznaczny odsetek, mniejszy niż lasy pozostające w rękach prywatnych. Warto zauważyć, że powierzchnia lasów w powiecie w latach 2017-2021 zwiększyła się o 4,9%, jednak procentowo wzrost ten był największy w przypadku lasów należących do gmin (5,78%). Gminy powiatu lidzbarskiego są oczywiście zróżnicowane pod względem lesistości. Największa powierzchnia lasów znajduje się w gminie Lidzbark Warmiński i wynosi 12800,84 ha (47,31% całkowitej powiecie lasów w powiecie), natomiast najmniejsza w mieście Lidzbark Warmiński - 80,21 ha (0,30% całkowitej powiecie lasów w powiecie).

Uwzględniając kryterium własności należy wskazać, że lasy publiczne (liczone ogółem) zajmują 92,55% całkowitej powierzchni lasów w powiecie, największą powierzchnię zajmują w gminie Lidzbark Warmiński - 11 678,67 ha (44,64%), natomiast najmniejszą w mieście Lidzbark Warmiński (0,28%). Powierzchnia lasów prywatnych powiecie lidzbarskim wynosi 2015,96 ha (7,45% całkowitej powiecie lasów w powiecie). Największa powierzchnia lasów prywatnych znajduje się w gminie Lidzbark Warmiński - 1 122,17 ha (55,66%), natomiast najmniejsza w mieście Lidzbark Warmiński (0,57%). i Najwyższy udział lasów prywatnych w ogólnej powierzchni lasów w gminie odnotowano w Kiwitach, wynosił on 15,27%.

Tabela 18 Powierzchnia lasów w gminach powiatu w 2021 według form własności [ha]

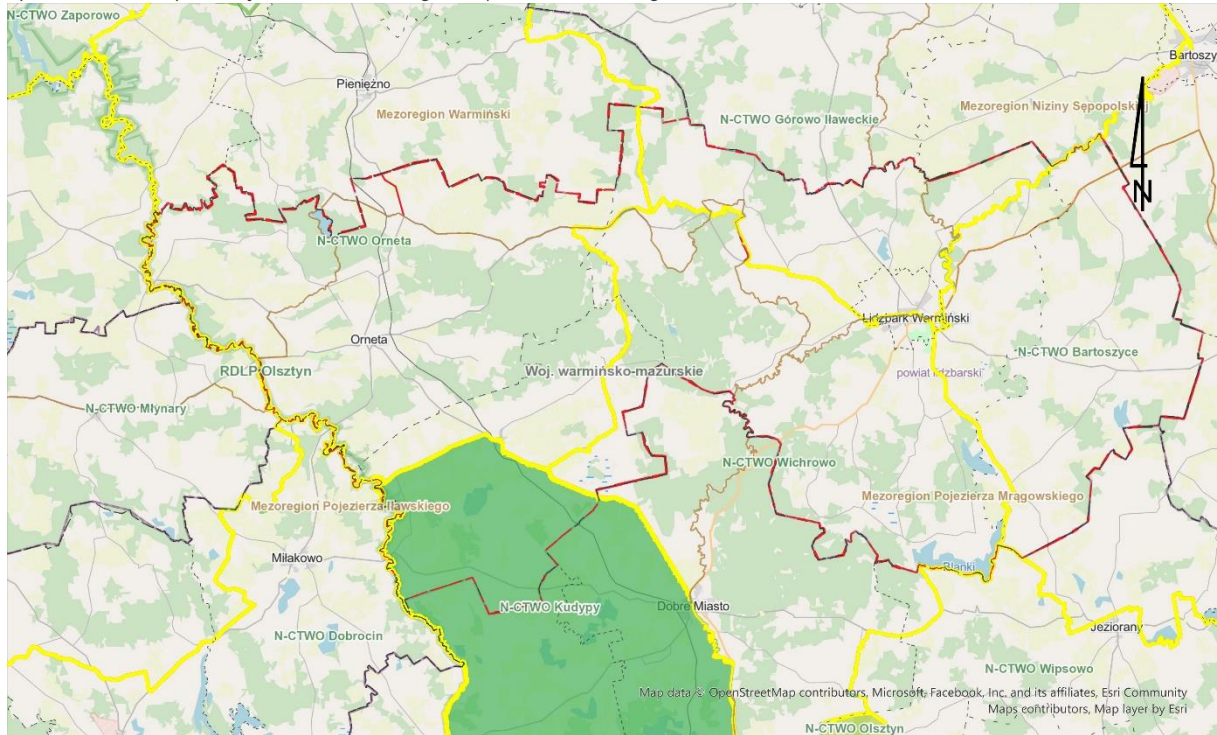
	las ogółem	las publiczne ogółem	las publiczne Skarbu Państwa	las publiczne gminne	las prywatne ogółem
	2021	2021	2021	2021	2021
Powiat lidzbarski	27 055,76	25 039,80	24 886,05	153,31	2 015,96
M. Lidzbark Warmiński	80,65	69,06	21,62	47,00	11,59
Kiwity	2 338,85	1 981,76	1 980,76	1,00	357,09
Lidzbark Warmiński	12 800,84	11 678,67	11 619,36	59,31	1 122,17
Lubomino	2 801,73	2 593,28	2 593,28	0,00	208,45
Orneta	9 033,69	8 717,03	8 671,03	46,00	316,66

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na terenie powiatu, Lasy Państwowe należą do pięciu Nadleśnictw – Bartoszyce (2914,32 ha), Górowo Iławieckie (1849,25 ha), Orneta (11077,76 ha), Wichrowo (9515,96 ha) oraz Kudypy (620,21 ha)¹⁷

¹⁷ Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Lidzbarskiego na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028.
Nadleśnictwo Górowo Iławieckie

Rysunek 8 Obszary należące do Państwowego Gospodarstwa Leśnego

Źródło: <https://www.bdl.lasy.gov.pl/>

Tereny zielone

Udział terenów zieleni¹⁸ w powierzchni gmin ogółem jest niski. Zgodnie z metodologią GUS, tereny zieleni wzięte pod uwagę to parki, zieleńce, zieleń osiedlowa, uliczna. Największy ich udział odnotowano w mieście Lidzbark Warmiński (1,61%), łączny udział terenów zieleni w gminach Lidzbark Warmiński, Orneta i Lubomino wyniósł 0,3%, natomiast na terenie gminy Kiwity tereny zieleni nie występują. Powierzchnia terenów zielonych w gminach powiatu jest bardzo zróżnicowana. Zieleńce¹⁹ znajdują się tylko w mieście Lidzbark Warmiński i gminie Orneta, przy czym najwięcej takich obszarów znajduje się w M. Lidzbark Warmiński. Z kolei tereny zieleni osiedlowej²⁰ są bardziej rozpowszechnioną formą terenów zielonych w powiecie lidzbarskim, a ich największy udział znajduje się na terenie miasta Lidzbark Warmiński i gminy Ornecie.

¹⁸ Tereny urządzone wraz z infrastrukturą techniczną i budynkami funkcjonalnie z nimi związanymi, pokryte roślinnością, znajdujące się w granicach wsi o zwartej zabudowie lub miast, pełniące funkcje estetyczne, rekreacyjne, zdrowotne lub osłonowe, a w szczególności parki, zieleńce, promenady, bulwary, ogrody botaniczne, zoologiczne, jordanowskie i zabytkowe, cmentarze, zieleń towarzysząca drogom na terenie zabudowy, placom, zabytkowym fortyfikacjom, budynkom, składowiskom, lotniskom, dworcom kolejowym oraz obiektom przemysłowym. (GUS)

¹⁹ Teren zieleni z roślinnością wysoką i niską o powierzchni co najmniej 2 ha, urządzonej i konserwowanej z przeznaczeniem na cele wypoczynkowe ludności, wyposażonej w drogi, aleje spacerowe, ławki, place zabaw itp. Do powierzchni parku należy wliczyć również wody znajdujące się na terenie tego obiektu (np. stawy). (GUS)

²⁰ Tereny zieleni o powierzchni poniżej 2 ha, w którego funkcji dominuje wypoczynek (np. występują alejki z ławkami, place zabaw itp.). Do tej kategorii obiektów należy zaliczyć również zieleń towarzyszącą placom, zabytkowym fortyfikacjom, budynkom użyteczności publicznej, pomnikom itp. oraz bulwarom i promenadom. Zieleniec może tworzyć kompozycje zieleni niskiej (trawniki, kwietniki) oraz elementy nasadzeń drzew i krzewów. (GUS)

Tabela 19 Tereny zielone w gminach powiatu lidzbarskiego [ha]

	2017	2018	2019	2020	2021
zieleńce					
M. Lidzbark Warmiński	10,00	10,00	10,00	10,00	10,00
Kiwity	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Lidzbark Warmiński	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Lubomino	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Orneta	1,70	1,70	1,70	1,70	1,70
M. Lidzbark Warmiński	10,00	10,00	10,00	10,00	10,00
Świątki	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7
zieleń uliczna					
M. Lidzbark Warmiński	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Kiwity	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Lidzbark Warmiński	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Lubomino	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Orneta	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
tereny zieleni osiedlowej					
M. Lidzbark Warmiński	10,81	12,06	12,06	12,06	12,06
Kiwity	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00
Lidzbark Warmiński	2,37	2,00	2,00	2,00	2,00
Lubomino	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60
Orneta	4,25	4,07	4,07	4,07	4,07
Cmentarze (szt.)					
M. Lidzbark Warmiński	2	2	2	2	2
Kiwity	4	4	4	4	4
Lidzbark Warmiński	13	13	13	13	13
Lubomino	6	6	6	6	6
Orneta	5	5	5	5	5
lasy gminne					
M. Lidzbark Warmiński	47,00	47,00	47,00	47,00	47,00
Kiwity	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Lidzbark Warmiński	50,93	49,93	49,93	49,93	59,31
Lubomino	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Orneta	46,00	46,00	46,00	46,00	46,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Gospodarstwa rolne

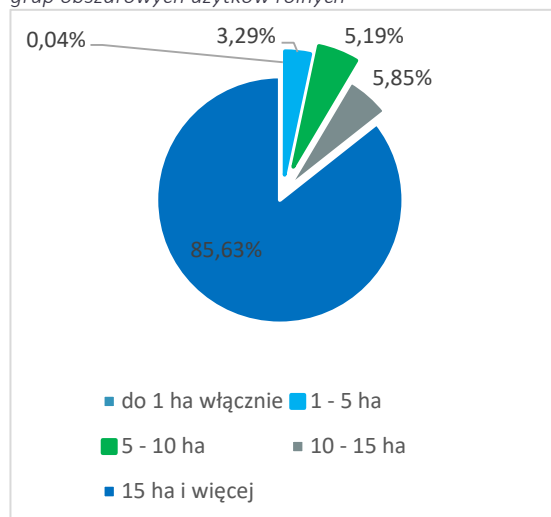
Największy udział gospodarstw rolnych w powiecie lidzbarskim ze względu na ich powierzchnię (wg stanu na 2020 r) mają gospodarstwa o powierzchni 15 ha i więcej (85,63%), natomiast najmniejszy gospodarstwa do 1 ha włącznie (0,04%). Wśród zasiewów dominują zboża (80,52%). Na terenie powiatu lidzbarskiego znajdują się użytki rolne o powierzchni 51 243,69 ha, zajmują one 55,4% powierzchni powiatu co stanowi 4,55% tego typu obszarów na terenie województwa warmińsko-mazurskiego i 0,34% w kraju.

Tabela 20 Użytki rolne

Użytki rolne [ha]	2020
Powiat lidzbarski	51 243,69
Warmińsko-mazurskie	1 127 460,97
Polska	14 952 885,37

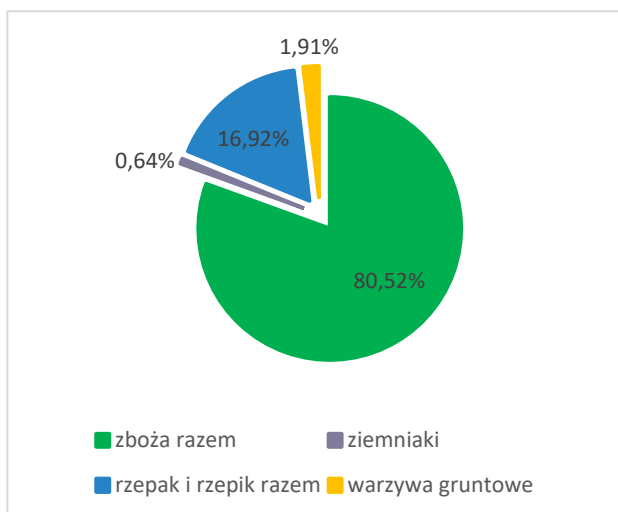
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 22 Powierzchnia gospodarstw rolnych według grup obszarowych użytków rolnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 23 Powierzchnia zasiewów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W 2022 r. na terenie powiatu lidzbarskiego funkcjonowały 92 sołectwa w tym w gminie Lidzbark Warmiński 40, gminie Orneta – 21, gminie Kiwity 18 oraz 13 w gminie Lubomino.

Planowanie przestrzenne

Odsetek powierzchni objętej miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w 2021 r. wyniósł 28,7% i był wyższy niż w województwie warmińsko-mazurskim (13,9%). W porównaniu do roku 2017, nastąpił niewielki wzrost powierzchni objętej planami (0,1 punktu procentowego). Największy udział powierzchni objętej planami zagospodarowania przestrzennego zanotowano w gminie Lubomino (99,6%) oraz w mieście Lidzbark Warmiński (70,8%). Najmniejszy udział powierzchni objętej planami zagospodarowania zanotowano w gminach wiejskich Kiwity (0,9%) i Lidzbark Warmiński (1,9%).

Tabela 21 Plany zagospodarowania przestrzennego

	plany zagospodarowania przestrzennego ogółem (szt.)		powierzchnia gminy objęta obowiązującymi planami (ha)		udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni (%)	
	2017	2021	2017	2021	2017	2021
Warmińsko-mazurskie	2 613	3 086	315 589	335 803,5	13,1	13,9
Powiat lidzbarski	80	95	26 456	26 554,0	28,6	28,7
Lidzbark Warmiński-miasto	1	14	918	1 016,0	64,0	70,8
Kiwity	13	13	131	131,0	0,9	0,9
Lidzbark Warmiński	28	28	702	702,0	1,9	1,9
Lubomino	1	1	14 859	14 859,0	99,6	99,6
Orneta	37	39	9 846	9 846,0	40,3	40,3

Źródło danych: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

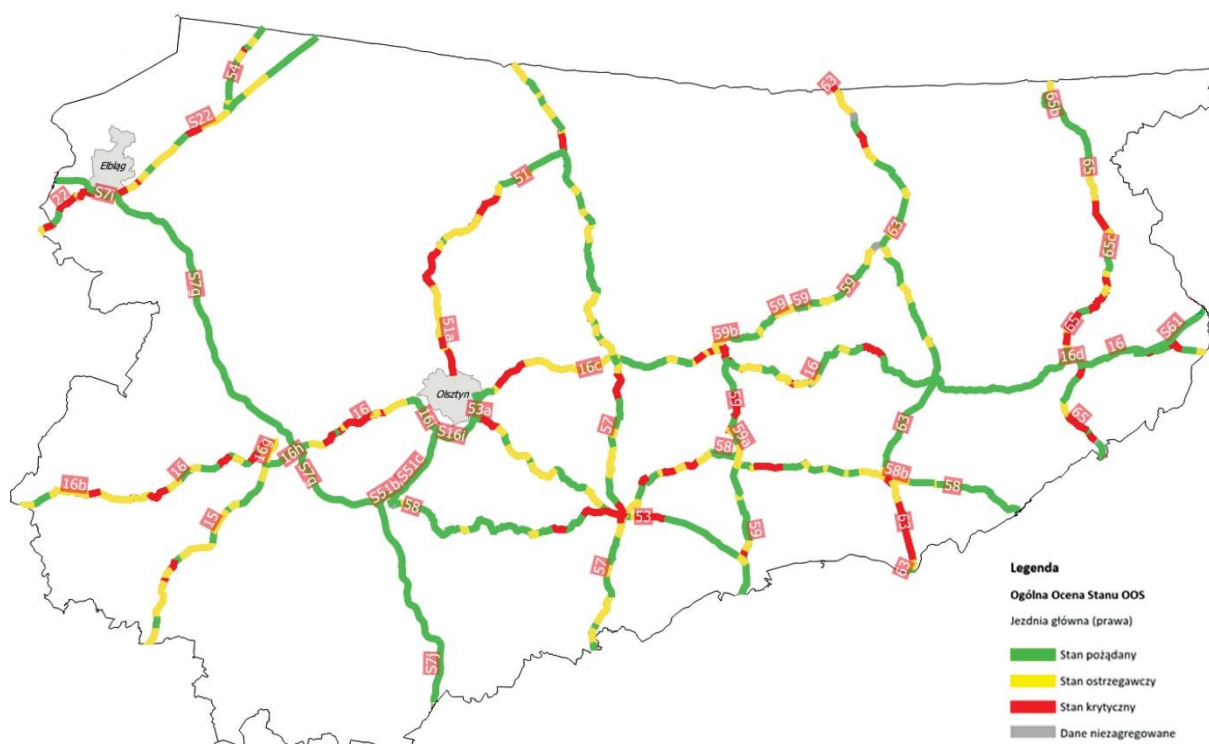
4. Infrastruktura techniczna

4.1 Układ komunikacyjny i dostępność komunikacyjna

Na podstawie Ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2001r. Nr.142 poz. 1592 z późn.zm.), Zarząd powiatu jest odpowiedzialny za realizację zadań w zakresie transportu zbiorowego i dróg publicznych, w tym planowania, budowy i naprawy dróg. Do tego celu powołano jednostkę organizacyjną Powiatu Lidzbarskiego - Zarząd Dróg Powiatowych w Lidzbarku Warmińskim (uchwała Rady Powiatu Lidzbarskiego Nr 140/XXXI/2000 z dnia 16.11.2000 r), który jest finansowany z budżetu powiatu. Zarząd Dróg Powiatowych realizuje zadania dot. sieci dróg powiatowych na terenie całego powiatu lidzbarskiego.

Przez teren powiatu lidzbarskiego przebiega jedna droga krajowa - DK51 (relacji Olsztynek-Olsztyn-Bezledy), zapewniająca połączenie z przejściem granicznym z Obwodem Kaliningradzkim Federacji Rosyjskiej.

Rysunek 9 Mapa poglądowa z ogólną oceną stanu technicznego nawierzchni dróg krajowych w województwie warmińsko-mazurskim na koniec 2021 r.

Źródło Opracowanie własne na podstawie Załącznika nr 1 do Raportu o potrzebach remontowych i finansowych na sieci dróg krajowych na koniec 2021 roku

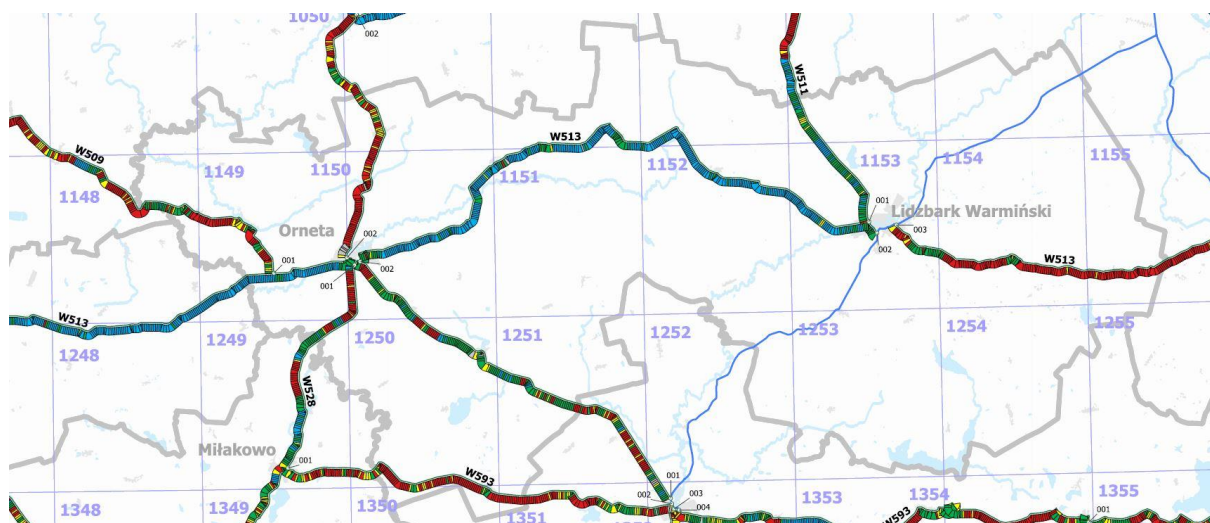
Z perspektywy funkcjonowania powiatu istotne znaczenie mają drogi wojewódzkie. Przez teren powiatu lidzbarskiego przebiega 25 dróg wojewódzkich

Tabela 22 Drogi wojewódzkie na terenie powiatu lidzbarskiego.

Lp.	Droga	Nazwa drogi	Nazwa odcinka	Długość [m]	Kilometr traż początkowy	Kilometr aż końcowy	Typ	Gmina
1.	507	Braniewo - Pieniężno - Orneta - Dobrze Miasto	DW512 (Pieniężno) - DW513 (Orneta)	8266	34580	42846	pozamiejski	Orneta
2.	507	Braniewo - Pieniężno - Orneta - Dobrze Miasto	DW512 (Pieniężno) - DW513 (Orneta)	1966	42846	44812	miejski	Orneta
3.	507	Braniewo - Pieniężno - Orneta - Dobrze Miasto	DW513 (Orneta) - DW528 (Orneta)	674	44812	45486	miejski	Orneta
4.	507	Braniewo - Pieniężno - Orneta - Dobrze Miasto	DW528 (Orneta) - DW513 (Orneta)	474	45486	45960	miejski	Orneta
5.	507	Braniewo - Pieniężno - Orneta - Dobrze Miasto	DW513 (Orneta) - DK51 (Dobrze Miasto)	1387	45960	47347	miejski	Orneta
6.	507	Braniewo - Pieniężno - Orneta - Dobrze Miasto	DW513 (Orneta) - DK51 (Dobrze Miasto)	3632	47347	50979	pozamiejski	Orneta
7.	507	Braniewo - Pieniężno - Orneta - Dobrze Miasto	DW513 (Orneta) - DK51 (Dobrze Miasto)	10134	50979	61112	pozamiejski	Lubomino
8.	513	Droga 527 /Krosno/ - Pasłęk - Orneta - Lidzbark Warmiński - Kiwity - Wozławki	DW505 (Pasłęk 001) - granica powiatu	2	32157	32159	pozamiejski	Orneta
9.	513	Droga 527 /Krosno/ - Pasłęk - Orneta - Lidzbark Warmiński - Kiwity - Wozławki	granica powiatu - DW509 (Kluszajny)	1630	32159	33789	pozamiejski	Orneta
10.	513	Droga 527 /Krosno/ - Pasłęk - Orneta - Lidzbark Warmiński - Kiwity - Wozławki	DW509 (Kluszajny) - DW507 (Orneta 002)	2532	33789	36321	pozamiejski	Orneta
11.	513	Droga 527 /Krosno/ - Pasłęk - Orneta - Lidzbark Warmiński - Kiwity - Wozławki	DW509 (Kluszajny) - DW507 (Orneta 002)	1804	36321	38125	miejski	Orneta
12.	513	Droga 527 /Krosno/ - Pasłęk - Orneta - Lidzbark Warmiński - Kiwity - Wozławki	DW507 (Orneta 002) - DW511 (Lidzbark Warmiński)	2108	38125	40233	miejski	Orneta
13.	513	Droga 527 /Krosno/ - Pasłęk - Orneta - Lidzbark Warmiński - Kiwity - Wozławki	DW507 (Orneta 002) - DW511 (Lidzbark Warmiński)	13943	40233	54176	pozamiejski	Orneta
14.	513	Droga 527 /Krosno/ - Pasłęk - Orneta - Lidzbark Warmiński - Kiwity - Wozławki	DW507 (Orneta 002) - DW511 (Lidzbark Warmiński)	17243	54176	71419	pozamiejski	Lidzbark Warmiński
15.	513	Droga 527 /Krosno/ - Pasłęk - Orneta - Lidzbark Warmiński - Kiwity - Wozławki	DW507 (Orneta 002) - DW511 (Lidzbark Warmiński)	1984	71419	73403	miejski	Lidzbark Warmiński - miasto
16.	513	Droga 527 /Krosno/ - Pasłęk - Orneta - Lidzbark Warmiński - Kiwity - Wozławki	DK51 (Lidzbark Warmiński) - DK57 (Wozławki)	912	73403	74315	miejski	Lidzbark Warmiński
17.	513	Droga 527 /Krosno/ - Pasłęk - Orneta - Lidzbark Warmiński - Kiwity - Wozławki	DK51 (Lidzbark Warmiński) - DK57 (Wozławki)	4120	74315	78435	pozamiejski	Lidzbark Warmiński
18.	513	Droga 527 /Krosno/ - Pasłęk - Orneta - Lidzbark Warmiński - Kiwity - Wozławki	DK51 (Lidzbark Warmiński) - DK57 (Wozławki)	11090	78435	89524	pozamiejski	Kiwity
19.	509	Elbląg - Młynary - Drwęczno	DW506 (Nowica) - DW513 (Drwęczno)	10137	39554	49691	pozamiejski	Orneta
20.	511	Granica państwa - Górowo Iławeckie - Lidzbark Warmiński	DW512 (Górowo Iławeckie ul. Królewiecka) - DW513 (Lidzbark Warmiński ul. Ornecka)	5286	23773	29058	pozamiejski	Lidzbark Warmiński
21.	511	Granica państwa - Górowo Iławeckie - Lidzbark Warmiński	DW512 (Górowo Iławeckie ul. Królewiecka) - DW513 (Lidzbark Warmiński ul. Ornecka)	3005	29058	32063	miejski	Lidzbark Warmiński
22.	511	Granica państwa - Górowo Iławeckie - Lidzbark Warmiński	DW513 (Lidzbark Warmiński ul. Ornecka) - DK51 (Lidzbark Warmiński)	783	32063	32846	miejski	Lidzbark Warmiński
23.	593	Miłakowo - Dobrze Miasto - Jeziorany - Lutry - Reszel	DW528 (Miłakowo) - DK51 (Dobrze Miasto)	9070	5098	14168	pozamiejski	Lubomino
24.	528	Orneta - Miłakowo - Morąg	DW507 (Orneta) - granica powiatu	970	0	970	miejski	Orneta
25.	528	Orneta - Miłakowo - Morąg	DW507 (Orneta) - granica powiatu	4298	970	5268	pozamiejski	Orneta

Źródło: Zarząd Dróg Wojewódzkich w Olsztynie

Rysunek 10 Mapa drogi wojewódzkie przebiegające przez powiat lidzbarski

Źródło: Zarząd Dróg Wojewódzkich w Olsztynie

Z perspektywy funkcjonowania powiatu istotne znaczenie w ogólnym stanie skomunikowania odgrywają drogi powiatowe i gminne.

Przez powiat lidzbarski przebiega 45 dróg i 58 ulic powiatowych w tym: przez miasto Lidzbark Warmiński - 36 dróg /ulic o łącznej długości 14,688 km (33 ulice o łącznej długości 11, 731, km, 3 drogi o łącznej długości 2,957 km), gminę Orneta – 31 dróg/ulic o łącznej długości – 48,35 km (25 ulic w mieście Orneta o łącznej długości 11,74 km, 6 dróg w gminie o łącznej długości 36,606 km), gminę Lidzbark Warmiński -21 dróg o łącznej długości 156,887 km, gminę Lubomino – 16 dróg o łącznej długości 75,958 km oraz gminę Kiwity – 8 dróg o łącznej długości 51,186 km.

Tabela 23 Drogi powiatowe w powiecie lidzbarskim

lp.	Numer drogi	Nazwa drogi	Długość drogi	gmina	droga/ulica
1	1336N	Babiak-Miejska Wola-Bugi-Runowo	7909	Lidzbark Warmiński	droga
2	1346N	Pieniężno (od DW 512)-Lechowo-Babiak	530	Orneta	droga
			1479	Lidzbark Warmiński	droga
3	1350N	DW 509 (Spędy)-Osetnik-Chwałęcín-Augustyny	8986	Orneta	droga
4	1356N	Orneta (ul. 1 Maja)-Opin-Wolnica-Łaniewo-Lidzbark Warmiński	226	miasto Orneta	ulica
			7949	Orneta	droga
			7194	Lubomino	droga
			14166	Lidzbark Warmiński	droga
5	1357N	Górowo Iławeckie-Stabunty-Drwęca-DW 513 (Babiak)	6033	Lidzbark Warmiński	droga
6	1358N	Gronowo-Piotraszewo	1099	Lubomino	droga
7	1360N	DW 593-Świątkity-Wapnik-DW 507 (Lubomino)	10578	Lubomino	droga
8	1362N	Lubomino-Samborek	3552	Lubomino	droga
9	1364N	Piotrowo-Rogiedle-Praslity-Smolajny	8307	Lubomino	droga
10	1397N	gr. państwa-Piotrowiec-Pakosze-Henrykowo-Mingajny	9078	Orneta	droga

lp.	Numer drogi	Nazwa drogi	Długość drogi	gmina	droga/ ulica
11	1399N	DP 1342N-Kajnity-Bornity-Augustynt-Krzykały-Nowy Dwór (DW 507)	8051	Orneta	droga
12	1400N	Krekole-Galiny-Maszewy	2271	Kiwity	droga
13	1403N	Lubomino (DW 507)-Bieniewo-Wolnica	5984	Lubomino	droga
14	1405N	Biała Wola-Piotrowo-Wilczkowo-DP 1409N	5501	Lubomino	droga
15	1406N	Lidzbark Warmiński-Sarnowo-Klejdyty	5755	Lidzbark Warmiński	droga
16	1406N	Lidzbark Warmiński-Sarnowo-Klejdyty	1621	Kiwity	droga
17	1407N	Zagony (DW 507)-Rogiedle-Świątki-Gołogóra-Jonkowo-Giedajty (DW 527)	5004	Lubomino	droga
18	1408N	Kiersnowo-Połapin-Trutnowo	4024	Lubomino	droga
19	1409N	Łdyty Wielkie-Konradowo-DP 1407N	1134	Lubomino	droga
20	1410N	Rokitnik (DW 513)-Sułowo-Bisztynek	508	Kiwity	droga
21	1412N	Runowo-Łaniewo-DK 51	11767	Lidzbark Warmiński	droga
22	1413N	Zagony-Gronowo-Różyn-Wolnica	10362	Lubomino	droga
23	1414N	Ignalin-Redy-Wielochowo	6705	Lidzbark Warmiński	droga
24	1415N	DP 1356N-Piotraszewo-Praslity	727	Lubomino	droga
25	1416N	Nowosady-Kraszewo-Kłębowo-DP 1535N	7985	Lidzbark Warmiński	droga
26	1417N	Wilczkowo (DW 593)-Konradowo	1219	Lubomino	droga
27	1420N	Tolniki Wielkie-Księżno-Troszkowo-Unikowo	5956	Kiwity	droga
28	1523N	Dwórzno-Janikowo-Workiejmy-Ignalin	7245	Lidzbark Warmiński	droga
29	1525N	Kicina-Jagoty-Wielochowo-DW 511	5987	Lidzbark Warmiński	droga
30	1527N	Miłogórze-Strykowo-Kochanówka	8646	Lidzbark Warmiński	droga
31	1529N	DK 51-Kochanówka-DP 1533N	8688	Lidzbark Warmiński	droga
32	1531N	DP 1533N-Gajlity-Radostowo	1975	Lidzbark Warmiński	droga
33	1533N	Lidzbark Warmiński (ul. Żytia)-Łabno-Jarandowo-Kierz-Suryty-Blanki-Kłębowo	930	miasto Lidzbark Warmiński	ulica
			22289	Lidzbark Warmiński	droga
34	1535N	Lidzbark Warmiński (ul. Warmińska)-Medyny-Klutajny-Żegoty-Jeziorany	298	miasto Lidzbark Warmiński	ulica
			14460	Lidzbark Warmiński	droga
35	1541N	Kosty-Wajsnory-Rodnowo-Kotowo-Rogóż	5332	Lidzbark Warmiński	droga
36	1543N	Kotowo-Budniki-Koniewo-Lidzbark Warmiński (ul. Polna)	9038	Lidzbark Warmiński	droga
			1729	miasto Lidzbark Warmiński	ulica
37	1545N	Rogóż-Knipy-Sarnowo	4631	Lidzbark Warmiński	droga

lp.	Numer drogi	Nazwa drogi	Długość drogi	gmina	droga/ ulica
38	1547N	DK 51-Napraty-Klejdyty-Stoczek Klasztorny-Stoczek-DW 513 (Kiwity)	10569	Kiwity	droga
39	1549N	Samolubie (DK 51)-Krekole-Kiersnowo-Stoczek Klasztorny-DW 513 (Kierwiny)	11492	Kiwity	droga
40	1551N	DP 1408N (Połapin)-Kiwity-Bartniki-Polkajmy-Franknowo	7557	Kiwity	droga
41	1946N	Blanki-Maków-Tolniki Wielkie-Kobiela-DW 513	775	Lidzbark Warmiński	droga
			11212	Kiwity	droga
42	1950N	Wolnica-Poborowo-Kaszuny-Miejska Wola	4470	Lubomino	droga
			3449	Lidzbark Warmiński	droga
43	1952N	Lubomino-Biała Wola-Świątkity	3382	Lubomino	droga
44	1954N	Wapnik-droga wewnętrzna (działaka nr 11 obreb 16-Wojciechowo)	3421	Lubomino	droga
45	1986N	DP 1533N-DP 1535N	2573	Lidzbark Warmiński	droga
46	1988N	ul. Braniewska DP 2741N-DP 1399N (Krzykały)	2012	Orneta	droga
47	2701N	Wyszyńskiego	307	miasto Lidzbark Warmiński	ulica
48	2702N	Piłsudskiego	380	miasto Lidzbark Warmiński	ulica
49	2704N	Akacyjowa	403	miasto Lidzbark Warmiński	ulica
50	2705N	Grunwaldzka	600	miasto Lidzbark Warmiński	ulica
51	2707N	Kajki	139	miasto Lidzbark Warmiński	ulica
52	2708N	Przystaniowa	430	miasto Lidzbark Warmiński	ulica
53	2709N	Kasprowicza	172	miasto Lidzbark Warmiński	ulica
54	2710N	Kolejowa	542	miasto Lidzbark Warmiński	ulica
55	2711N	Konarskiego	452	miasto Lidzbark Warmiński	ulica
56	2712N	Konstytucji 3 Maja	188	miasto Lidzbark Warmiński	ulica
57	2713N	Kościuszki	563	miasto Lidzbark Warmiński	ulica
58	2714N	Kopernika	275	miasto Lidzbark Warmiński	ulica
59	2715N	Krzywa	329	miasto Lidzbark Warmiński	ulica
60	2716N	Kwiatowa	510	miasto Lidzbark Warmiński	ulica

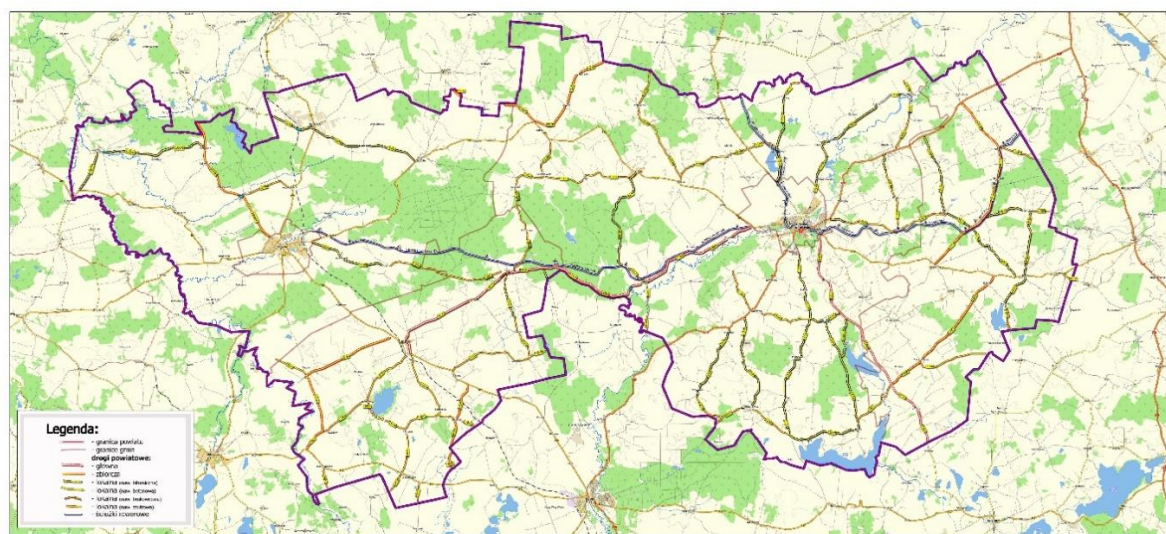
lp.	Numer drogi	Nazwa drogi	Długość drogi	gmina	droga/ ulica
61	2718N	Lipowa	460	miasto Lidzbark Warmiński	ulica
62	2719N	Mickiewicza	98	miasto Lidzbark Warmiński	ulica
63	2720N	Plac Młyński	94	miasto Lidzbark Warmiński	ulica
64	2721N	Miodowa	146	miasto Lidzbark Warmiński	ulica
65	2723N	Prosta	296	miasto Lidzbark Warmiński	ulica
66	2725N	Reja	251	miasto Lidzbark Warmiński	ulica
67	2726N	Sosnowa	507	miasto Lidzbark Warmiński	ulica
68	2728N	Szwolężerów	544	miasto Lidzbark Warmiński	ulica
69	2729N	Świętochowskiego	270	miasto Lidzbark Warmiński	ulica
70	2730N	Szkolna	292	miasto Lidzbark Warmiński	ulica
71	2731N	11 Listopada	228	miasto Lidzbark Warmiński	ulica
72	2732N	Legionów	222	miasto Lidzbark Warmiński	ulica
73	2733N	Warszawska	552	miasto Lidzbark Warmiński	ulica
74	2734N	Wiejska	1302	miasto Lidzbark Warmiński	ulica
75	2735N	Wiślana	115	miasto Lidzbark Warmiński	ulica
76	2737N	Wysokiej Bramy	170	miasto Lidzbark Warmiński	ulica
77	2738N	Zamkowa	199	miasto Lidzbark Warmiński	ulica
78	2739N	Zielona	135	miasto Lidzbark Warmiński	ulica
79	2740N	Poniatowskiego	560	miasto Lidzbark Warmiński	ulica
80	2741N	Braniewska	1124	miasto Orneta	ulica
81	2742N	Browarna	133	miasto Orneta	ulica
82	2743N	Dolna	241	miasto Orneta	ulica
83	2744N	Dworcowa	836	miasto Orneta	ulica
84	2745N	Osiedle Dąbrowskiego	291	miasto Orneta	ulica
85	2746N	Drzymały	243	miasto Orneta	ulica
86	2747N	Kościelna	151	miasto Orneta	ulica

lp.	Numer drogi	Nazwa drogi	Długość drogi	gmina	droga/ ulica
87	2748N	Krzywa	163	miasto Orneta	ulica
88	2749N	Kwiatowa	458	miasto Orneta	ulica
89	2750N	Mickiewicza	575	miasto Orneta	ulica
90	2751N	Ogrodowa	553	miasto Orneta	ulica
91	2752N	Podleśna	400	miasto Orneta	ulica
92	2753N	Podgórna	298	miasto Orneta	ulica
93	2755N	Piaskowa	581	miasto Orneta	ulica
94	2756N	Polna	1266	miasto Orneta	ulica
95	2757N	Przemysłowa	1406	miasto Orneta	ulica
96	2758N	Sportowa	250	miasto Orneta	ulica
97	2759N	Sadowa	409	miasto Orneta	ulica
98	2760N	Sucharskiego	350	miasto Orneta	ulica
99	2761N	Wspólna	177	miasto Orneta	ulica
100	2762N	Warmińska	768	miasto Orneta	ulica
101	2763N	Zaułek Ciasny	174	miasto Orneta	ulica
102	2764N	Zarzeczna	360	miasto Orneta	ulica
103	2765N	Zamkowa	307	miasto Orneta	ulica
		razem	347,065	km	

Źródło Zarząd Dróg Powiatowych w Lidzbarku Warmińskim

Długość dróg powiatowych o powierzchni utwardzonej wynosiła w 2021r. -241,3 km, natomiast o nawierzchni gruntowej – 109,1 km. W porównaniu do 2017r. nastąpiły niewielkie zmiany w ich całkowitej długości. Długość całkowita dróg o wyższej klasie nawierzchni wzrosła o 1,6%, natomiast długość dróg o nawierzchni gruntowej spadła o 10,4 % . Wyraźniejsze zmiany wystąpiły w odniesieniu do dróg gminnych. Należy wskazać, że nastąpił wyraźny wzrost długości dróg o wyższej klasie nawierzchni (wzrost o 47,9%) przy nieznacznym spadku długości całkowitej dróg o nawierzchni gruntowej (spadek o 4,9%). Zarówno w przypadku dróg powiatowych jak i gminnych mamy do czynienia z rozwojem sieci dróg o wyższych klasach nawierzchni (twardej i twardej ulepszonej) oraz skróceniem się długości dróg o nawierzchni gruntowej.

Rysunek 11 Mapa komunikacyjna Powiatu Lidzbarskiego – drogi powiatowe w podziale na kategorie

Źródło: Zarząd Dróg Powiatowych w Lidzbarku Warmińskim

Tabela 24 Długość dróg gminnych i powiatowych (w km)

Drogi	Rodzaj nawierzchni	2017	2018	2019	2020	2021
powiatowe	o nawierzchni twardej	237,5	234,9	234,9	234,9	241,3
	o nawierzchni gruntowej	121,8	120,7	120,7	120,7	109,1
gminne	o nawierzchni twardej	77,7	83,1	101,4	113,3	114,9
	o nawierzchni gruntowej	260,4	266,2	248,0	248,6	247,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W kontekście wewnętrznego skomunikowania powiatu lidzbarskiego istotnym czynnikiem jest czas dojazdu z poszczególnych gmin powiatu do Lidzbarka Warmińskiego (dojazd do obszaru wyznaczającego centrum miasta). Średni czas dojazdu z gmin powiatu do miasta Lidzbark Warmiński (centrum miejscowości gminnej) wynosi 25,5 minut. Poniżej tej średniej znajdują się dwie spośród 4 gmin tj. gmina Lidzbark Warmiński (10 minut), która graniczy z miastem Lidzbark Warmiński i gmina Kiwity (16 minut). Niemal dwukrotnie więcej czasu niż wynosi średnia dla powiatu na dojazd do miasta Lidzbark Warmiński muszą poświęcić mieszkańcy gminy Orneta (42 minuty), natomiast mieszkańcy gminy Lubomino 34 minuty. Biorąc pod uwagę odległości, które muszą pokonać mieszkańcy gmin Orneta i Lubomino, aby dotrzeć do największego miasta powiatu, przewidywany czas podróży wydaje się zbyt długi i oznacza, że przepustowość dróg oraz ich jakość powinna ulec poprawie. Średni czas dojazdu mieszkańców powiatu lidzbarskiego do Olsztyna (stolicy regionu) wynosi 62,5 minuty. Niewiele poniżej tej średniej znajdują się gminy Lubomino (53 minuty) i Lidzbark Warmiński (57 minut). Mieszkańcy gminy Kiwity, na dojazd do Olsztyna muszą poświęcić średnio 73 minuty.

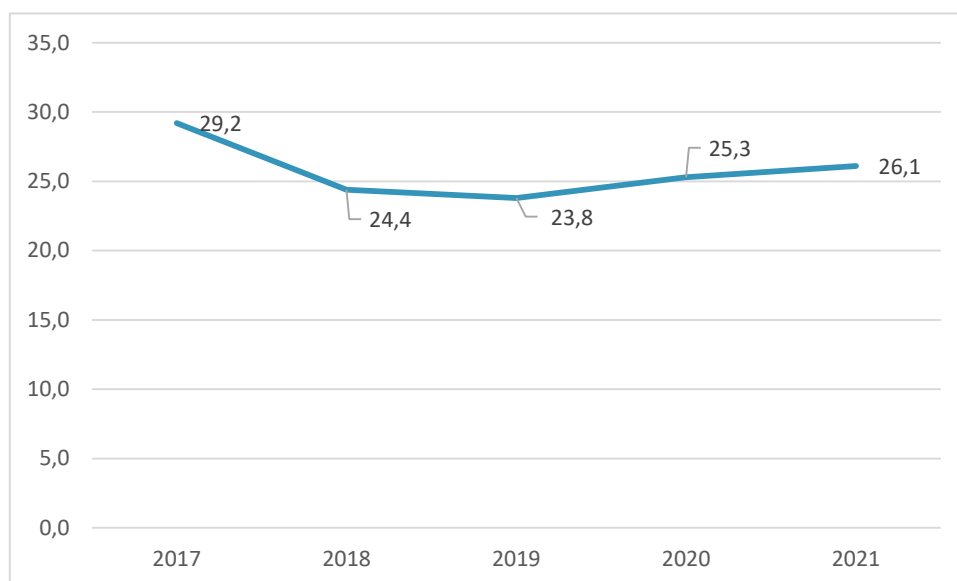
Tabela 25 Czas dojazdu z gmin powiatu lidzbarskiego do Lidzbarka jako centrum powiatu i Olsztyna stolicy województwa (dane w minutach)

Lp.	Gminy powiatu lidzbarskiego	Lidzbark Warmiński	Olsztyn
1	Lidzbark Warmiński (gm. wiejska)	10	57
2	Orneta (gm. miejsko-wiejska)	42	67
3	Lubomino (gm. wiejska)	34	53
4	Kiwity (gm. wiejska)	16	73
Średnia dla powiatu		25,5	62,5

Źródło: opracowanie na podstawie - Guzik, Robert & Kołós, Arkadiusz & Fiedor, Łukasz & Kocaj, Arkadiusz & Wiedermann, Krzysztof. (2021). Dostępność komunikacyjna i relacje przestrzenne w województwie warmińsko-mazurskim.

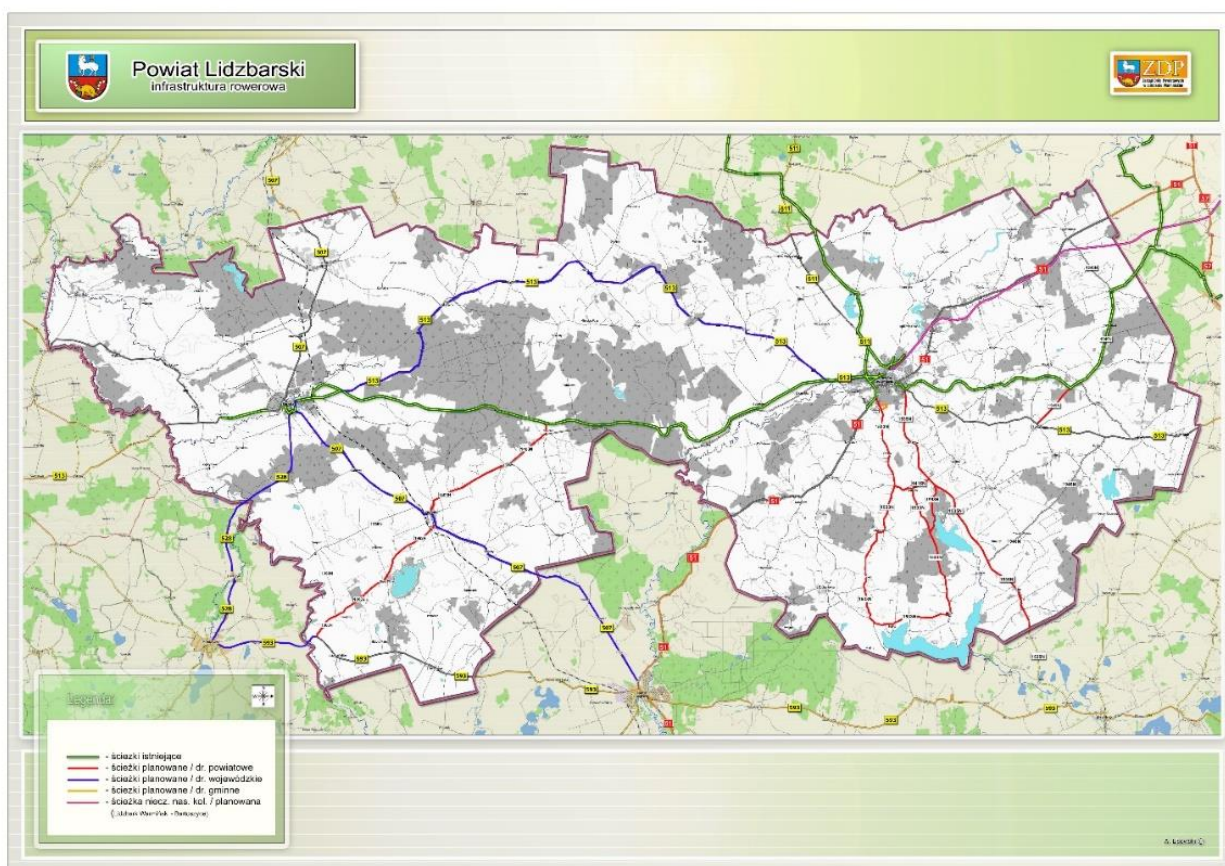
Długość ścieżek rowerowych w powiecie zmniejszyła się w latach 2017 – 2021 o niemal 11%, co jest niezgodne z intencją działań interwencyjnych w zakresie oddziaływania na stan środowiska. Zmniejszenie długości dróg dla rowerów utrudnia możliwości przemieszczania się mieszkańców powiatu na niewielkie odległości.

Wykres 24 Długość ścieżek rowerowych w powiecie (km)

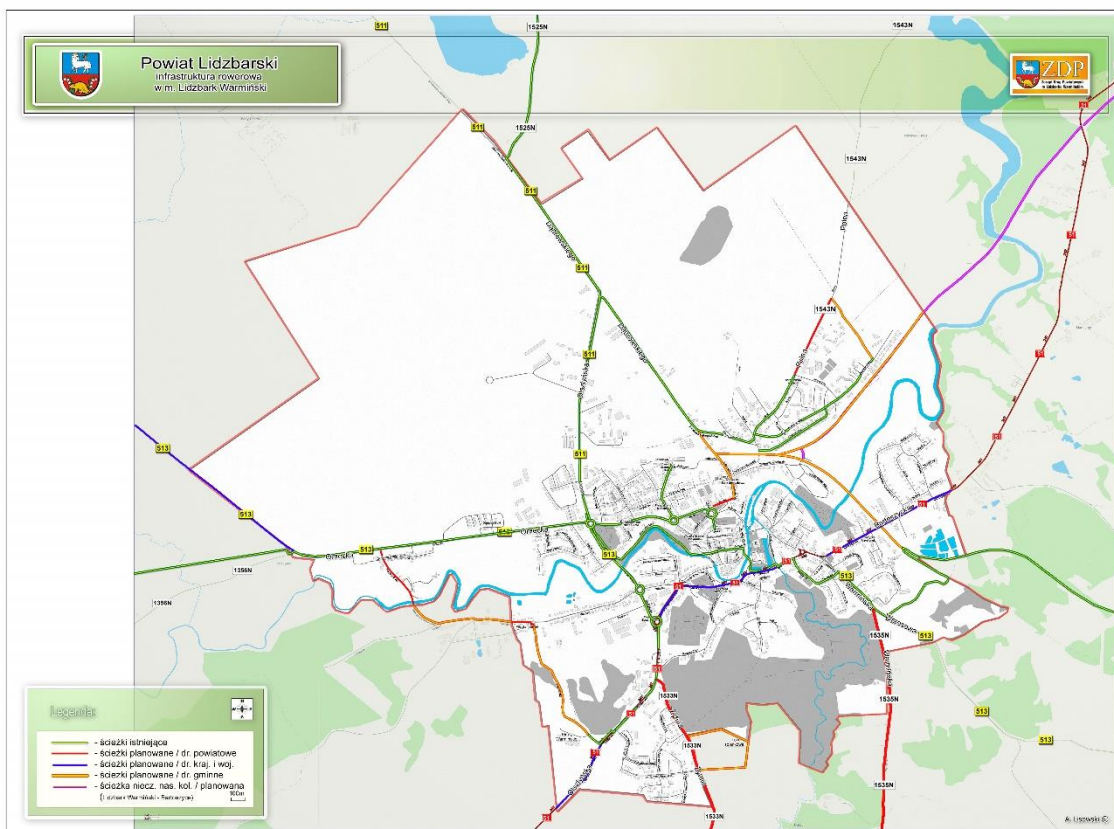
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Rysunek 12 Rozkład ścieżek rowerowych na terenie powiatu lidzbarskiego

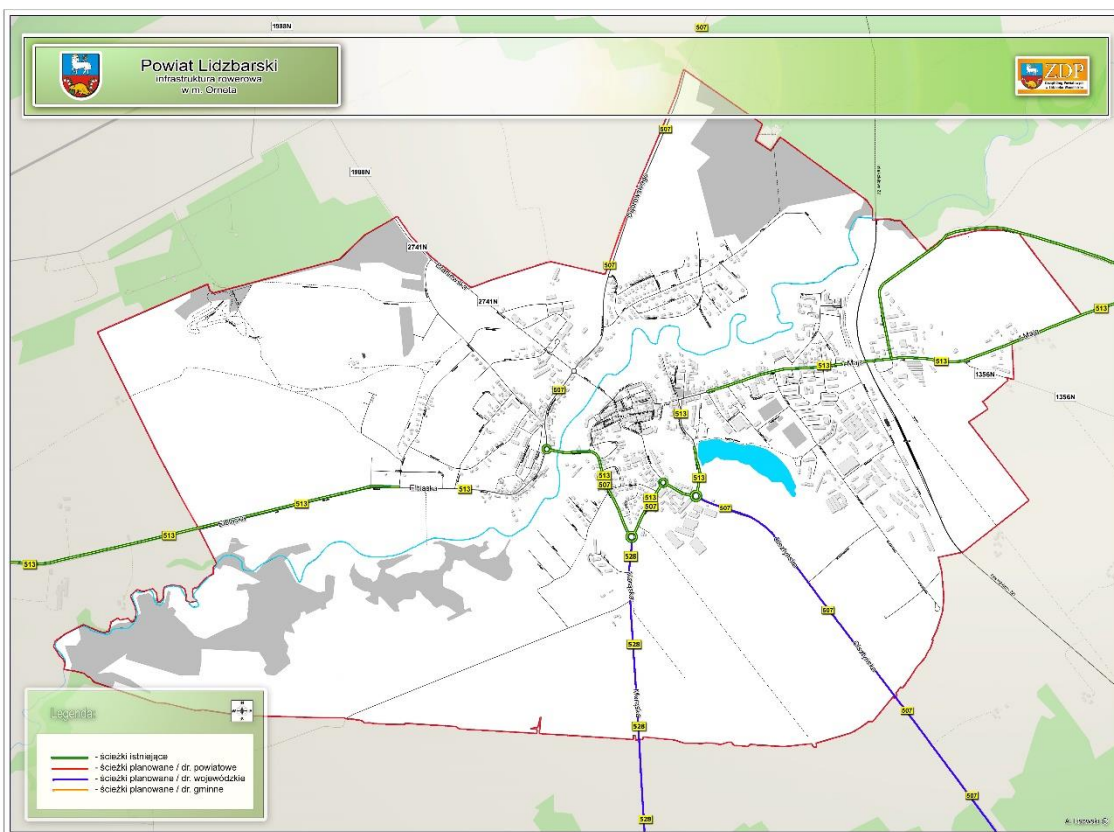
Źródło Zarząd Dróg Powiatowych w Lidzbarku Warmińskim

Rysunek 13 Rozkład ścieżek rowerowych na terenie miasta Lidzbark Warmiński i Orneta

Źródło Zarząd Dróg Powiatowych w Lidzbarku Warmińskim

Rysunek 14 Rozkład ścieżek rowerowych na terenie miasta Orneta

Źródło Zarząd Dróg Powiatowych w Lidzbarku Warmińskim

Hałas drogowy

W województwie warmińsko-mazurskim klimat akustyczny kształtowany jest w głównej mierze przez hałas komunikacyjny, z czego największą uciążliwość stanowi ruch samochodów osobowych i ciężarowych. W 2020 roku Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad zrealizowała zadanie pod nazwą Generalny Pomiar Hałasu (zadanie to jest realizacją ustawowego obowiązku zarządcy drogi do okresowych pomiarów poziomów hałasu w związku z eksploatacją dróg)²¹.

Wyniki pomiarów w ramach Generalnego Pomiaru Hałasu w mieście Lidzbark Warmiński, wskazują na przekroczenia wartości dopuszczalnych dla danego typu zabudowy zarówno w porze dnia i nocy, w porze dziennej 1,0 dB, w nocy 2,3 dB²². Przekroczenia poziomu krótkoterminowego dotyczą odcinków dróg miejskich przebiegających w centrum miejscowości. Wskaźniki długoterminowe nie wykazują przekroczeń wartości dopuszczalnych. Badania monitoringowe hałasu komunikacyjnego w województwie warmińsko-mazurskim przeprowadzone w 2020 roku nie wykazały dużych uciążliwości akustycznych dla mieszkańców.

4.2 Transport zbiorowy

Analiza potencjału w zakresie skomunikowania poszczególnych gmin powiatu lidzbarskiego między sobą, a także z centralnym jego punktem – miastem Lidzbark Warmiński dotyczy obsługi w zakresie komunikacji zbiorowej, liczby i struktury przewoźników prywatnych, a także sieci kolejowej. Dodatkowo istotne z punktu widzenia skomunikowania powiatu z innymi obszarami w kraju jest określenie kierunków i zasięgu linii kolejowych, które przebiegają przez powiat. Poniżej scharakteryzowano występujące w powiecie formy i środki transportu zbiorowego.

W powiecie lidzbarskim nie funkcjonuje powiatowa komunikacja zbiorowa, a przewozy osób i rzeczy realizowane są przez przewoźników prywatnych. Na terenie miasta Lidzbark Warmiński funkcjonuje jedyna w powiecie komunikacja miejska. Przejazdy komunikacją miejską są bezpłatne, a trzy linie obsługują elektryczne autobusy.

Przewoźnicy prywatni

Prywatne przedsiębiorstwa zajmujące się przewozem ludzi stanowią główny systemem komunikacji zbiorowej. Podmioty prywatne zaspakajają potrzeby mieszkańców oraz zapewniają transport na obszarach, których nie pokrywają publiczne firmy transportowe. Aby móc prowadzić działalność związaną z transportem ludzi niezbędne są odpowiednie zezwolenia.

Na terenie powiatu lidzbarskiego funkcjonują 32 przedsiębiorstwa posiadające zezwolenia na wykonywanie regularnych przewozów osób.

Tabela 26 Wykaz przedsiębiorców posiadających zezwolenia na wykonywanie regularnych przewozów osób (według stanu na dzień 31.12.2022 r.)

Lp.	Linia komunikacyjna na którą zostało wydane zezwolenie	Nazwa Przedsiębiorcy
1.	Lidzbark Warm. - Kochanówka - Lidzbark Warm.	Zarobkowy Przewóz Osób Waldemar Bartczak
2.	Jagoty - Wielochowo - Lidzbark Warmiński - Wielochowo - Jagoty	
3.	Lidzbark Warm. ul. Kolejowa – Lidzbark Warm. ul. Kolejowa przez Nowa Wieś Wielka	
4.	Lidzbark Warm. ul. Kolejowa – Lidzbark Warm. ul. Kolejowa p. Kłębowo – Blanki – Łabno	
5.	Lidzbark Warm. - Orneta - Lidzbark Warm.	EXPRESSBUD Dominik Winckiewicz
6.	Orneta - Babiak - Lidzbark Warm.	Przedsiębiorstwo Usługowo – Handlowe RADEX U. Typa Spółka Jawna

²¹

https://www.gios.gov.pl/images/dokumenty/pms/monitoring_halasu/stan_srodowiska/Ocena_stanu_akustycznego_warmins-ko-mazurskie_2020.pdf

²²

https://www.gios.gov.pl/images/dokumenty/pms/monitoring_halasu/stan_srodowiska/Ocena_stanu_akustycznego_warmins-ko-mazurskie_2020.pdf

Lp.	Linia komunikacyjna na którą zostało wydane zezwolenie	Nazwa Przedsiębiorcy
7.	Lidzbark Warmiński - Runowo - Lidzbark Warmiński	Mariusz Grzelak Transport Osobowy Bus Travel
8.	Lidzbark Warmiński - Kłębowo - Lidzbark Warmiński	
9.	Wróblík - Lidzbark Warmiński - Kraszewo	Heniorek Usługi Transprtowe Henryk Serwach
10.	Sarnowo kol. - Rogóż - Knipy - Rogóż - Lidzbark Warmiński	
11.	Lidzbark Warm. - Runowo - Babiak - Lidzbark Warm.	Aneta Justyna Kozłowska Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „RANT”
12.	Lidzbark Warm. - Budniki - Kotowo - Morawa - Rogóż - Markajmy - Lidzbark Warm.	
13.	Lidzbark Warm. - Kierwiny - Stoczek Klasztorny - Krekole	BARTCZAK Przewozy Pasażerskie Robert Bartczak
14.	Lidzbark Warm. - Kierwiny - Stoczek Klasztorny - Krekole - Samolubie - Lidzbark Warm.	
15.	Lidzbark Warmiński – Kiwity przez Kierwiny – Stoczek	Piotr Rysik Firma Handlowo Usługowa „RIK”
16.	Lidzbark Warmiński – Żegoty przez Klutajny – Tolniki Wielkie	
17.	Kiwity – Kiwity przez Krekole – Napraty – Stoczek	
18.	Kiwity – Kiwity przez Krekole – Stoczek	
19.	Lidzbark Warmiński – Lidzbark Warmiński przez Kiwity – Stoczek	
20.	Lidzbark Warmiński – Lidzbark Warmiński przez Żegoty – Kiwity	
21.	Lidzbark Warmiński – Rogóż przez Sarnowo, Markajmy	PKS Siedlce Sp. z o.o.
22.	Lidzbark Warmiński – Rogóż przez Knipy	
23.	Lidzbark Warmiński – Rogóż przez Koniewo, Kotowo	
24.	Lidzbark Warmiński – Rogóż przez Samolubie, Rogóż	
25.	Długoleśka – Lidzbark Warmiński przez Ignalin, Runowo	
26.	Długoleśka – Lidzbark Warmiński przez Zaręby, Babiak, Runowo	
27.	Długoleśka – Lidzbark Warmiński przez Wróblík, Miłogórze, Kraszewo	
28.	Lidzbark Warmiński – Lidzbark Warmiński przez Kochanówka, Kraszewo	
29.	Lidzbark Warmiński – Lidzbark Warmiński przez Kłębowo, Suryty, Kraszewo	
30.	Lidzbark Warmiński – Kraszewo przez Kłębowo, Łabno	
31.	Kraszewo – Lidzbark Warmiński przez Nowosady, Kraszewo	
32.	Długoleśka – Lidzbark Warmiński przez Runowo, Miejska Wola	

Źródło danych: Starostwo Powiatowe w Lidzbarku Warmińskim

W powiecie lidzbarskim jest także 19 podmiotów posiadających licencję na wykonywanie krajowego transportu drogowego osób lub zezwolenie na wykonywanie zawodu przewoźnika drogowego osób (według stanu na dzień 31.12.2022 r.)

Tabela 27 Wykaz przedsiębiorców posiadających licencję na wykonywanie krajowego transportu drogowego osób lub zezwolenie na wykonywanie zawodu przewoźnika drogowego osób (według stanu na dzień 31.12.2022)

Liczba przedsiębiorstw.	Nazwa Przedsiębiorcy	Miejsce zarejestrowania działalności
13	- Heniorek Usługi Transprtowe Henryk Serwach - Piotr Rysik Firma Handlowo Usługowa „RIK” - Waldemar Bartczak Zarobkowy Przewóz Osób - Jolanta Winckiewicz Transport Osobowy - TRANSWAL Grzelak Spółka Jawna - Ryszard Jarmakowicz Transport Usługowy Spedycja - Edward Jurgielewicz Transport Osobowy - Daniel Grzelak WARMIA TRAVEL - BARTCZAK Przewozy Pasażerskie Robert Bartczak - Transport Osobowy Bus Travel Mariusz Grzelak - BARTCZAK TRANSPORT Dominika Bartczak - SAMSON Robert Szamszon - Transport Osobowy Jolanta Bartczak	Miasto Lidzbark Warmiński

Liczba przedsiębiorstw.	Nazwa Przedsiębiorcy	Miejsce zarejestrowania działalności
4	- Przedsiębiorstwo Usługowo – Handlowe RADEX U. Typa Sp. J. - Radosław Typa Faster - Przewóz Osób "Amerek" Teresa Amerek - Firma Transportowo – Handlowo – Usługowa Arkadiusz Jarema	Gmina Orneta
2	- Aneta Justyna Kozłowska Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „RANT” - Firma Transportowo-Handlowa Łukasz Baliński	Gmina Lidzbark Warmiński

Źródło danych: Starostwo Powiatowe w Lidzbarku Warmińskim

W powiecie lidzbarskim 6 przedsiębiorstw posiada licencję na wykonywanie krajowego transportu drogowego osób pojazdem samochodowym przeznaczonym konstrukcyjnie do przewozu powyżej 7 i nie więcej niż 9 osób łącznie z kierowcą.

Tabela 28 Wykaz przedsiębiorców posiadających licencję na wykonywanie krajowego transportu drogowego osób pojazdem powyżej 7 do 9 osób (według stanu na dzień 31.12.2022 r.)

Lp.	Nazwa Przedsiębiorcy	Miejsce zarejestrowania działalności
1	MM-Trans Przemysław Waraksa	Gmina Orneta
2	Faster Radosław Typa	Gmina Orneta
3	SAMSON Robert Szamszon	Miasto Lidzbark Warmiński
4	Przedsiębiorstwo Usługowo – Handlowe RADEX U. Typa Sp. J.	Gmina Orneta
5	Lewandowski – Transport - Spedycja Damian Lewandowski	Miasto Lidzbark Warmiński
6	Aga Busik Agnieszka Wzorek	Gmina Lidzbark Warmiński

Źródło danych: Starostwo Powiatowe w Lidzbarku Warmińskim

W powiecie lidzbarskim 62 przedsiębiorstwa posiadają licencję na wykonywanie krajowego transportu drogowego rzeczy lub zezwolenie na wykonywanie zawodu przewoźnika drogowego rzeczy (według stanu na dzień 31.12.2022 r.).

Tabela 29 Wykaz przedsiębiorców posiadających licencję na wykonywanie krajowego transportu drogowego rzeczy lub zezwolenie na wykonywanie zawodu przewoźnika drogowego rzeczy (według stanu na dzień 31.12.2022 r.)

Liczba przedsiębiorstw	Nazwa Przedsiębiorcy	Miejsce zarejestrowania działalności
24	- Zbigniew Rączka „AGRON” - Andrzej Szumigalski Przedsiębiorstwo Handlowo - Usługowe - Jerzy Kasperowicz Przedsiębiorstwo Handlowo – Usługowo - Produkcyjne „AGRO” - Przedsiębiorstwo „HER-POL” Janusz Herman - Piotr Ślusarski BUDO-TRANS - Stanisław Ośka HANDEL TRANSPORT USŁUGI - Firma Handlowo Usługowa B. Skorupska i J.Skorupski sp.j. - Leszek Cejmer Transport Towarowy Drogowy - Czesław Józef Kurowski Nauka Jazdy - Piotr Głodowski „BUDOKOP” - Miroslaw Jankowski Przedsiębiorstwo Usługowe „JANBAR” - Jan Suchomski Firma Transportowa „SUCHY” - Anna Gołębiowska „INSA” - Miroslaw Rumianek Usługi Transportowe - Krzysztof Kuczko Transport Krajowy, Międzynarodowy Kuks-Trans - Usługi Transportowe Mariusz Gwiazda - Przedsiębiorstwo „Her-Pol” Adam Herman - Przedsiębiorstwo Handlowo Usługowe Dariusz Pawicki - JOOOKEER Arkadiusz Skorupski - BUDOKOP – BETON SPÓŁKA Z O.O. - Przedsiębiorstwo Transportowo-Sprzętowe Budownictwa "PYZAK" Anna Pyzak - TRANS-GUT Krzysztof Gutowski - Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe Dawid Walczyszyn - DH HOLIK Dawid Holliński	Miasto Lidzbark Warmiński

Liczba przedsiębiorstw	Nazwa Przedsiębiorcy	Miejsce zarejestrowania działalności
8	– Radosław Kozłowski Przedsiębiorstwo Handlowo - Usługowe RIS – Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe Wojciech Pliszka – Firma Transportowo-Handlowa Łukasz Baliński – Roboty Ziemne Marcin Szukis – PRK-Transport Rafał Kowalski – Firma Transportowo-Usługowa Krzysztof Baraniak – Firma ARAM Kamil Aramowicz – Dominik Kowanda Przedsiębiorstwo KOWANDA	Gmina Lidzbark Warmiński
18	– Maciej Świerszcz Przedsiębiorstwo Handlowo - Usługowe „INTER-TRANS” – Agnieszka Wiszniak Firma Handlowo - Usługowa „AGA” – Cezary Wiszniak Firma Handlowo - Usługowa „WĘGLO-TRANS” – Marek Ireneusz Narucki Firma Usługowo-Handlowo-Transportowa – Bogusław Ferenc Prywatny Zakup Ziemiopłodów – Zbigniew Skorupski Usługi Transportowe – Towarowy Transport Drogowy Paweł Sienkiewicz – Mirosław Marian Król Przedsiębiorstwo Produkcyjno, Handlowo, Usługowe „MIRPOL” – Przedsiębiorstwo Robót Drogowo-Budowlanych Spółka z o.o. – Radosław Typa FASTER – DAMFER Damian Ferenc – Przedsiębiorstwo Robót Drogowo Budowlanych Dariusz Kowalewski – TSK Sp. z o.o. – Włodzimierz Jerzy Dublanka WAMP-TRANS Usługi Transportowe – Firma Handlowo-Usługowa Mintrans Regina Minkiewicz – Przedsiębiorstwo Raubo- Bernard Bogusław Raubo – DANI-TRANS Daniel Polus – Firma Handlowo-Usługowa Andrzej Michalak	Gmina Orneta
4	– Agro-Trans Marek Piłat – Marcin Łapiński Przewozy – Tranślośiek Jarosław Łosiewicz – Black Arrow Martyna Piłat	gmina Lubomino
8	– Mirosław Gościński Przedsiębiorstwo Handlowo - Usługowe Transport Usługowy – Michał Głodowski „DROG-BUD” – Socha Dariusz "AGRO SAMOLUBIE" – Masłowska Alicja Firma Handlowo-Usługowa "Animar" – Firma Transportowo-Usługowa "Ka-Do Trans" Kamila Domańska – Łukasz Kozłowski Usługi Transportowe – Auto - Handel Łukasz Jackowski – Firma Transportowo Usługowa Krzysztof Madej	gmina Kiwity

Źródło danych: Starostwo Powiatowe w Lidzbarku Warmińskim

Dwanaście przedsiębiorstw posiada licencję na wykonywanie krajowego transportu drogowego w zakresie pośrednictwa przy przewozie rzeczy według stanu na dzień 31.12.2022 r.

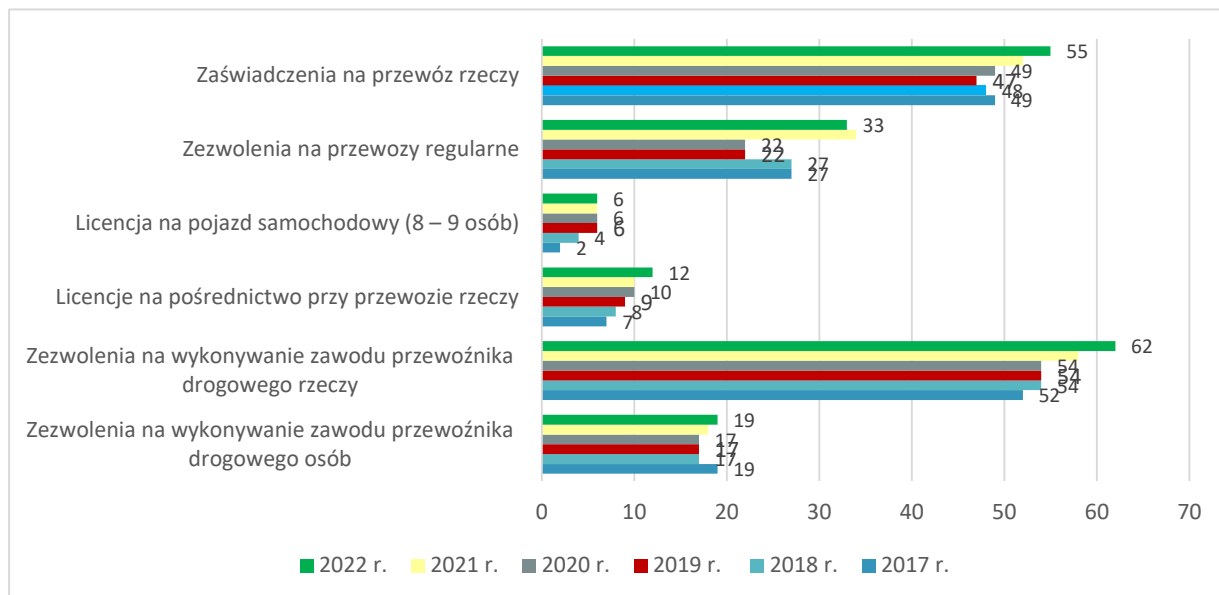
Tabela 30 Wykaz przedsiębiorców posiadających licencję na wykonywanie krajowego transportu drogowego w zakresie pośrednictwa przy przewozie rzeczy według stanu na dzień 31.12.2022

Liczba przedsiębiorstw.	Nazwa Przedsiębiorcy	Miejsce zarejestrowania działalności
6	– Firma Handlowo Usługowa B.Skorupska i J.Skorupski Spółka Jawna – OL-CART Renata Bydancew – TRANS EUROPA Małgorzata Niewiadomska – IMPORT – EXPORT LARTO.PL Niewiadomski Paweł – JOOKEER Arkadiusz Skorupski – MOBILE Adam Waszczyszyn	Miasto Lidzbark Warmiński
4	– „AGRON” Zbigniew Rączka – Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Handlowo -Usługowe "EMMA" Ewa Miecznikowska – Transport – Spedycja Emma Sp. z o.o. – Przedsiębiorstwo Produkcyjno Handlowo Usługowe "SEBAN" Sebastian Baraniak	Gmina Lidzbark Warmiński

Liczba przedsiębiorstw.	Nazwa Przedsiębiorcy	Miejsce zarejestrowania działalności
1	– Firma Handlowo-Usługowa Andrzej Michalak	Gmina Orneta
1	– Petrospeed Spółka z o.o.	Gmina Lubomino

Źródło danych: Starostwo Powiatowe w Lidzbarku Warmińskim

Wykres 25 Liczba wydanych dokumentów w okresie 2017-2022 na dzień 31.12

Źródło opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Lidzbarku Warmińskim

Transport kolejowy

Zgodnie z danymi GUS, długość linii kolejowych w województwie warmińsko-mazurskim pozostających w eksploatacji wynosiła w 2021 roku 1091 kilometrów. Na przestrzeni ostatnich 10 lat długość trakcji kolejowych, które pozostają w eksploatacji stopniowo się zmniejsza.

Tabela 31 Długość linii kolejowych w województwie warmińsko-mazurskim (dane w km)

2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
1 238	1 078	1 116	1 138	1 081	1 084	1 084	1 138	1 138	1 091

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Przez teren powiatu lidzbarskiego przebiega jedna linia kolejowa nr 221 Olsztyn Gutkowo - Braniewo. (obejmuje gminę Orneta). Centralnym węzłem powiatu jest miasto Orneta. Linia ta nie ma znaczenia państwowego (kategoria drugorzędna). Zgodnie z informacją przekazaną przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. (z dnia 15.06.2023r) roboty budowlane prowadzone na linii kolejowej nr 221, realizowane są w ramach zadania „Rewitalizacja linii kolejowej nr 221 Gutkowo – Braniewo na szlakach Dobre Miasto – Orneta oraz Orneta – Pieniężno - Część II” umowa nr 52/208/0050/21/Z/I z dnia 24.09.2021r. i obejmują szlaki: Dobre Miasto – Orneta oraz Orneta – Pieniężno. Udostępnienie ruchu kolejowego dla linii kolejowej nr 221 Olsztyn Gutkowo – Braniewo jest planowane:

- na odcinku Olsztyn Gutkowo – Dobro Miasto od 3 września 2023r.
- na odcinku Olsztyn Gutkowo – Orneta od 3 września 2023r.
- na odcinku Orneta – Braniewo od 10 grudnia 2023 r.

Ponadto Spółka planuje do końca listopada 2023 r. realizację prac torowych na odcinku na szlaku Pieniężno - Braniewo w km: 64,600 – 82,550. Niemniej PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. zastrzegły

możliwość prowadzenia w dalszej przyszłości dodatkowych prac na linii 221 w zależności od dostępności środków finansowania.

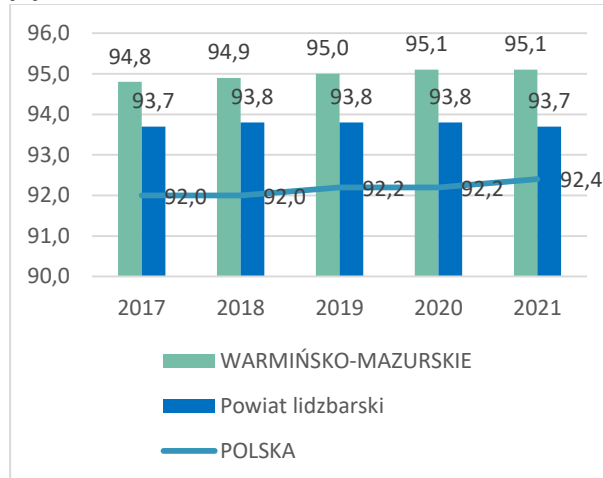
Lądowiska

Obecność lądowisk na terenie powiatu może sprzyjać rozwojowi turystyki i organizacji imprez lotniczych. Stwarza także przestrzeń dla osób chcących odbyć szkolenia w zakresie pilotażu. Na terenie powiatu lidzbarskiego funkcjonuje jedno lądowisko wpisane do ewidencji lądowisk: -Lądowisko śmigłowcowe w mieście Lidzbark Warmiński należące do firmy Polmlek Sp. z o.o. Lądowisko figuruje w ewidencji lądowisk Urzędu Lotnictwa Cywilnego od 2015 roku.

4.3 Infrastruktura sieciowa

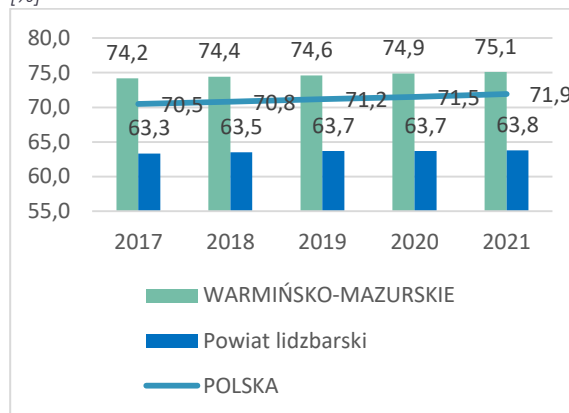
Istotnym wyznacznikiem poziomu rozwoju danego obszaru, są wskaźniki dotyczące odsetka osób korzystających z infrastruktury komunalnej (wodociągów, kanalizacji czy sieci gazowniczej). Powiat lidzbarski charakteryzuje się niższymi wartościami wskaźników w porównaniu do ich średnich wartości zarówno dla województwa, jak i całego kraju. W okresie 2017 r. – 2021 r. liczba ludności korzystającej z sieci infrastruktury wodociągowej i gazowej nie uległa zmianie, niewielki wzrost (0,8 punktu procentowego) odnotowano jedynie w przypadku sieci kanalizacyjnej. Stosunkowo najlepiej rozwiniętą siecią infrastruktury komunalnej na terenie powiatu jest sieć wodociągowa, z której korzysta 93,7% mieszkańców. Wskaźnik dostępu do sieci kanalizacyjnej na obszarze powiatu lidzbarskiego, jest niższy o 11,3 pp. w porównaniu do średniej wojewódzkiej oraz o 8,1 pp. w porównaniu do sytuacji w całym kraju.

Wykres 26 Dostęp do Infrastruktury sieciowej: Wodociągi [%]

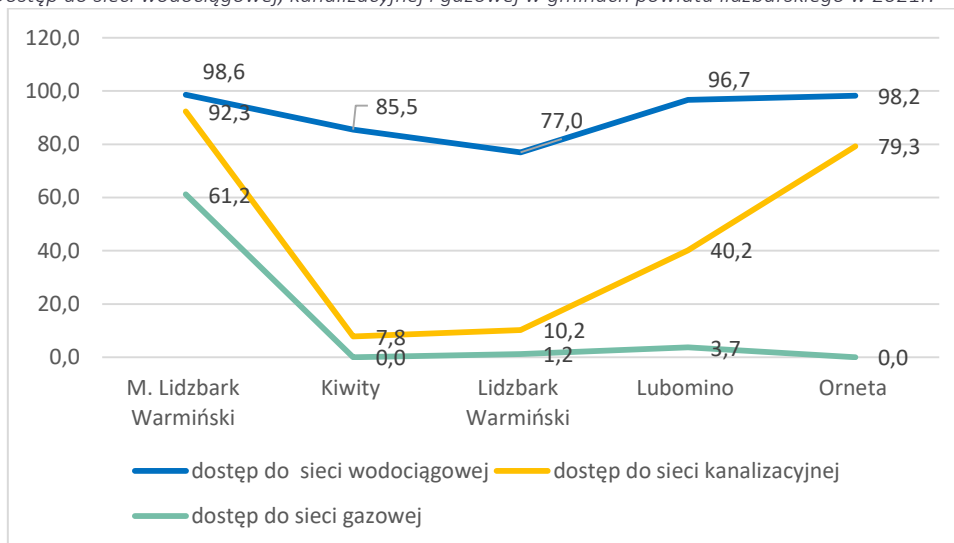
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 27 Dostęp do Infrastruktury sieciowej: Kanalizacja [%]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

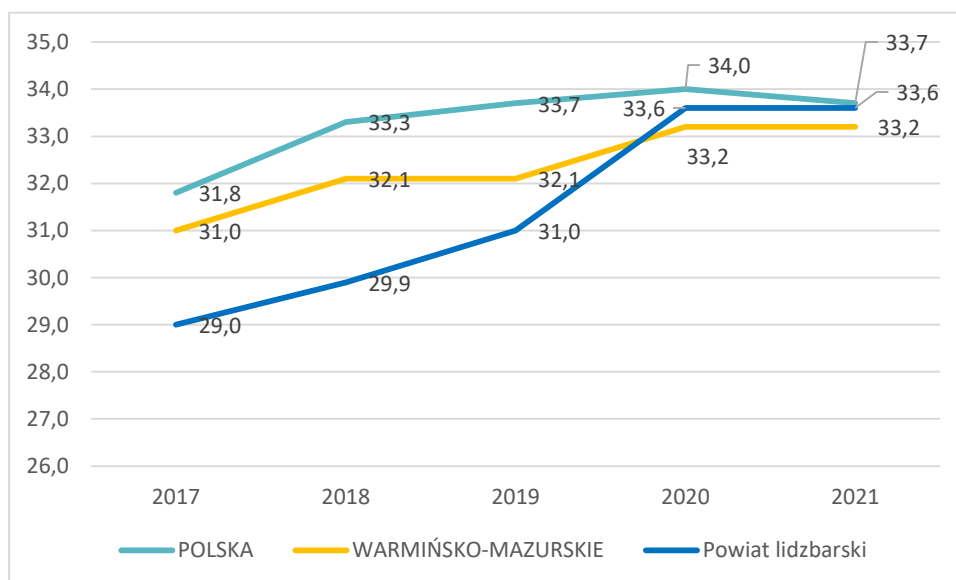
Wykres 28 Dostęp do sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej w gminach powiatu lidzbarskiego w 2021r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wskaźnik dotyczący zużycia wody w przeliczeniu na jednego mieszkańca kształtował się w latach 2017 - 2021 w powiecie lidzbarskim na podobnym poziomie, jak w przypadku całego województwa warmińsko-mazurskiego (w 2021 roku 33,6 m³ dla powiatu przy 33,2 m³ dla województwa) i w latach 2020-2021 pozostawał na podobnym poziomie jak wskaźnik kraju (w 2021 roku 33,7 m³).

Wykres 29 Zużycie wody na mieszkańca w powiecie lidzbarskim, województwie warmińsko-mazurskim i Polsce

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W 2022 roku w powiecie lidzbarskim funkcjonowało 15 oczyszczalni, w tym dwie o podwyższonym usuwaniu biogenów.

Na terenie gminy Kiwity znajdują się trzy oczyszczalnie ścieków:

- Oczyszczalnia ścieków w Kiwitach – RLM 54,
- Oczyszczalnia ścieków w Klutajnach – RLM 300,
- Oczyszczalnia ścieków w Żegotach – RLM 12 (oczyszczania przy Szkole Podstawowej).

Na terenie gminy Lubomino występują 3 oczyszczalnie ścieków o łącznej przepustowości 375 m³/dobę w miejscowości:

- Lubomino, pozwolenie 150 m³/dobę, przepustowość średnioroczna za rok 2022 - 66 m³/dobę (22 rok),
- Ełdyty Wielkie, pozwolenie 180 m³/dobę, przepustowość średnioroczna za 2022 - 83 m³/dobę,
- Biała Wola, pozwolenie 45 m³/dobę, przepustowość średnioroczna za 2022 r. - 20 m³/dobę.

Na terenie gminy Lidzbark Warmiński funkcjonują trzy oczyszczalnie ścieków w miejscowościach:

- Redy Osada, pozwolenie 10 m³/dobę, przepustowość średnioroczna za 2022 r. - 7 m³/dobę,
- Kraszewo pozwolenie 63 m³/dobę, przepustowość średnioroczna za 2022 - 36 m³/dobę,
- Rogóż, pozwolenie 100 m³/dobę, przepustowość średnioroczna za 2022 r. - 26 m³/dobę.

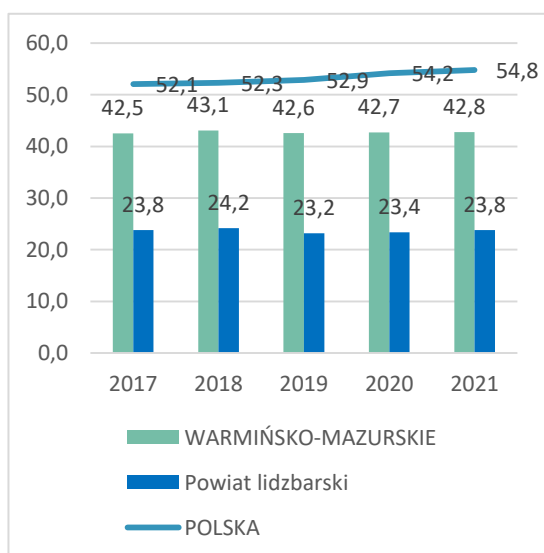
Na terenie miasta Lidzbark Warmiński ścieki komunalne odprowadzane miejską siecią kanalizacji sanitarnej, dostarczane są do oczyszczalni ścieków spełniającej wymagania stawiane tego typu obiektom. Oczyszczalnia znajduje się w centralnej części miasta, przy ul. Kanałowej 26. Jest oczyszczalnią typu mechaniczno – biologiczną z podwyższonym usuwaniem biogenów. Z oczyszczalni korzysta 15353 osób.

Na terenie gminy Orneta znajdują się następujące oczyszczalnie ścieków:

- Oczyszczalnia ścieków w Karkajmach o średniej przepustowości 19,7 m³/dobę,
- Oczyszczalnia ścieków w Miłkowie o średniej przepustowości 11,54 m³/dobę,
- Oczyszczalnia ścieków w Dąbrówce o średniej przepustowości 39,2 m³/dobę,
- Oczyszczalnia ścieków w Woli Lipeckiej o średniej przepustowości 30 m³/dobę,
- Oczyszczalnia ścieków w Bażynach o średniej przepustowości 27,4 m³/dobę,
- Oczyszczalnia ścieków w Orniecie o średniej przepustowości 18000 m³/dobę.

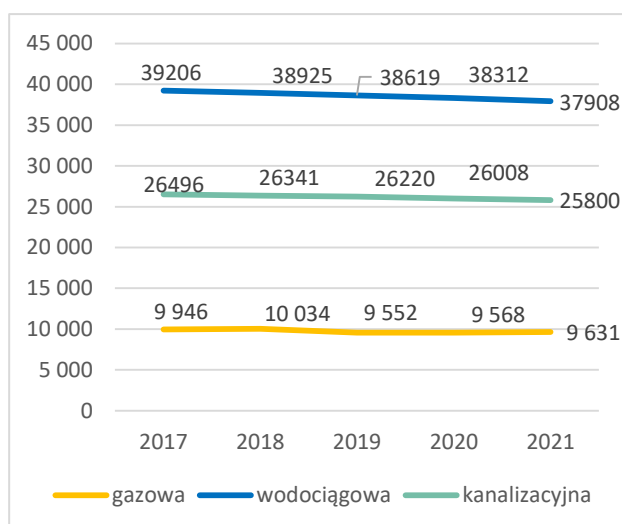
Zdecydowanie najslabiej rozwinięta jest infrastruktura gazowa, z której korzysta co trzeci mieszkaniec powiatu lidzbarskiego. Wskaźnik ten jest niższy od średniej ogólnopolskiej o 31,0 pp. oraz o 19,0 pp. niższy od średniej dla województwa warmińsko-mazurskiego.

Wykres 30 Dostęp do Infrastruktury sieciowej: Gaz [%]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 31 Liczba ludności korzystającej z infrastruktury sieciowej w powiecie: Wodociągi, Kanalizacja, Gaz

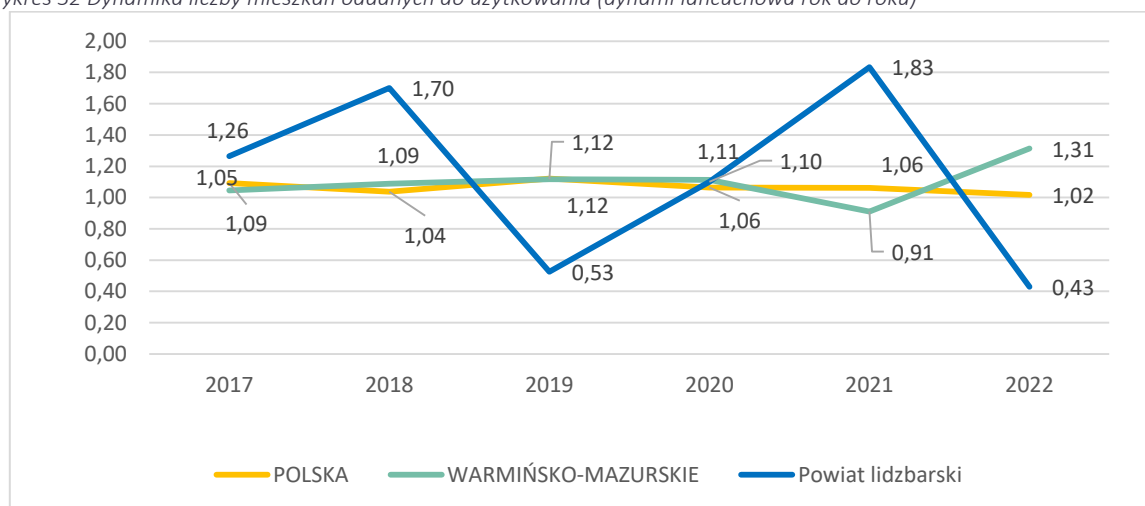

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

4.4 Budownictwo

Liczba nieruchomości w powiecie lidzbarskim, stanowiąca zasoby mieszkaniowe, wynosi 15201 według danych GUS (za 2021 r.) W porównaniu do 2017r. nastąpił wzrost o 1,6%, co oznacza, że na każdy 1 000 mieszkańców przypadają 390,5 mieszkania. Jest to wartość większa od wartości dla województwa warmińsko-mazurskiego (388,9) oraz mniejsza od średniej dla Polski (405,2). Dynamika liczby mieszkań oddawanych do użytkowania w powiecie w latach 2017 – 2022, po okresach znaczącego przyrostu liczby mieszkań w 2018 r. i 2021 r., wskazuje na pogorszenie sytuacji w 2022 r. zarówno w porównaniu do województwa i całego kraju.

Wykres 32 Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania (dynamika łańcuchowa rok do roku)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zgodnie z danymi GUS, w 2022 roku w powiecie lidzbarskim oddano do użytku 52 mieszkania²³, a więc zdecydowanie mniej niż w roku 2021 (121). W 2022 roku na każdy 1 000 mieszkańców oddano do użytku 1,3 nowych mieszkań. Jest to wartość znacznie niższa od wartości dla województwa warmińsko-mazurskiego (5,6) oraz znacznie niższa od średniej dla całej Polski (6,3).

Tabela 32 Liczba mieszkań oddanych do użytkowania

Liczba mieszkań oddanych do użytkowania	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Powiat lidzbarski	53	67	114	60	66	121
Warmińsko-mazurskie	4 571	4 783	5 202	5 806	6 460	5 884
Polska	163 325	178 342	185 063	207 425	220 831	234 680

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Przeciętna powierzchnia użytkowa nieruchomości oddanej do użytkowania w 2022 roku w powiecie lidzbarskim to 164,44 m² i jest ona większa od przeciętnej powierzchni użytkowej dla województwa warmińsko-mazurskiego (84,54 m²) oraz większa od przeciętnej powierzchni użytkowej nieruchomości w całej Polsce (92,33 m²).

Odsetek mieszkań w powiecie lidzbarskim, wyposażonych w dostęp do wodociągu jest mniejszy niż w województwie warmińsko-mazurskim o 0,5 pp., i większy niż w Polsce o 1 pp. Dostęp do ustępu spłukiwanego w mieszkaniach powiatu lidzbarskiego jest o 0,3 pp. wyższy niż w przypadku województwa oraz o 2,3 pp. wyższy niż w całym kraju. W przypadku dostępu do łazienki, mieszkania w powiecie lidzbarskim wyposażone są w nie rzadziej niż w całym województwie o 1,3 pp. i częściej niż w kraju

²³ Lokal składający się z jednej lub kilku izb i pomieszczeń pomocniczych, przeznaczony na stały pobyt osób - wybudowany lub przebudowany do celów mieszkalnych; konstrukcyjnie wydzielony trwałymi ścianami w obrębie budynku, do którego to lokalu prowadzi niezależne wejście z klatki schodowej, ogólnego korytarza, wspólnej sieni bądź z ulicy, podwórza lub ogrodu. (definicja GUS)

o 0,4 pp. Dostęp do centralnego ogrzewania w mieszkaniach powiatu lidzbarskiego jest o 6,3 pp. niższy niż według danych dla województwa oraz 4,4 pp. niż w przypadku danych dla całej Polski.

Pozwolenia na budowę

W 2022 roku Starostwo Powiatowe w Lidzbarku Warmińskim wydało 191 decyzji – pozwoleń na budowę (nie uwzględniono przenoszących prawa na innego właściciela; decyzji odmownych, decyzji umarzających postępowanie, decyzji zmieniających pozwolenie na budowę gdy nie powstawał nowy obiekt).

Tabela 33 Liczba zgłoszeń i liczba pozwoleń wydanych na budowę w latach 2017 - 2022

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Pozwolenia na budowę wydane w latach 2017-2022	261	274	295	242	216	191
w tym liczba mieszkań	112	56	175	116	92	222
Liczba zgłoszeń budowy w latach 2017-2022	364	401	374	420	380	416
w tym liczba zgłoszeń budynków mieszkalnych	8	4	0	2	17	11
Wydane pozwolenia na budowę budynków mieszkalnych	68	56	74	68	92	88

Źródło: Wydział Budownictwa i Architektury, Starostwo Powiatowe w Lidzbarku Warmińskim

Szczegółowy wykaz pozwoleń na budowę przedstawia poniższa tabela. Wykaz nie uwzględnia decyzji: przenoszących prawa na innego właściciela; odmownych, umarzających postępowanie, zmieniających pozwolenie na budowę gdy nie powstawał nowy obiekt.

Tabela 34 Liczba wydanych pozwoleń na budowę w latach 2017-2022 według kategorii budynków oraz zamierzeń inwestycyjnych

Rodzaj zamierzenia wg. kategorii obiektu	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Agroturystyka /budynki z pokojami gościnnymi		2		2		
Boiska		1		2		1
Budynek produkcyjny					3	1
Budynek rekreacyjny						1
Budynek szkolno-przedszkolny			1			
Budynek usługowy - uzdrowiskowy					1	
Budynki gospodarcze	4	5	4	6	1	8
Budynki handlowe	2		3	4	1	2
Budynki magazynowe	9	5	11	3	6	7
Budynki mieszkalne jednorodzinne	66	56	67	65	92	86
w tym mieszkania	66	56	67	65	92	86
Budynki mieszkalne wielorodzinne	2		7	3		
w tym mieszkania	46		108	51		
Budynki rekreacji indywidualnej		2	2	6		
Budynki usługowe	1	4	5	3	3	2
Budynki warsztatowe	1			2	1	
Budynki wielorodzinne						2
w tym mieszkania						136
Budynki/budowle rolnicze: w tym silosy, magazyny, obory, budynki gospodarcze służące rolnictwu	6	21	19	9	10	10
Drogi (budowa, przebudowa, remont)	2	5			2	

Rodzaj zamierzenia wg. kategorii obiektu	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Farmy fotowoltaiczne	8	8	4	6	7	6
Garaże	3	19	18	17	7	6
Parking	3	2				
Roboty budowlane w budynkach istniejących, sieci gazowe, energetyczne, wod.-kan., przebudowy, rozbudowy, remonty, np. obiekty takie jak: wiaty i sceny rekreacyjne	149	129	149	116	78	52
Stacje bazowe telefonii komórkowej	3	8	4		2	2
Stawy	2	6				
Ścieżka rowerowa						1
Świetlica wiejska		1			2	
Tężnia			1			

Źródło: Wydział Budownictwa i Architektury, Starostwo Powiatowe w Lidzbarku Warmińskim

4.5 Energia odnawialna

Stan rozwoju energetyki odnawialnej można określić, m.in. poziomem ilości energii elektrycznej wytworzonej z OZE w odniesieniu do produkcji energii elektrycznej ogółem w analizowanym okresie. Pod względem liczby instalacji największy udział stanowiły instalacje wykorzystujące energię promieniowania słonecznego oraz hydroenergię. Pod względem zainstalowanej mocy, największą wartością charakteryzowały się instalacje wykorzystujące energię słoneczną.

Wg stanu na 31.12.2021r. w powiecie lidzbarskim zainstalowanych było 25 instalacji o łącznej mocy 13,605 [MW] w tym:

- WO (hydroenergia) – 12 szt. o mocy 3,017 MW;
- PVA (energia promieniowania słonecznego) – 11 szt. o mocy 9,013MW,
- WIL (energia wiatru) – 2 szt. o mocy 1,500 MW²⁴

Rozwój OZE uwarunkowany jest dostępem do dofinansowań ze źródeł zewnętrznych i kształtem rozwiązań legislacyjnych w tym obszarze.

Pola elektromagnetyczne (PEM)

Promieniowanie elektromagnetyczne wytwarzane jest zarówno w warunkach naturalnych, jak również w wyniku działalności człowieka. Pola elektromagnetyczne pochodzenia naturalnego to między innymi promieniowanie elektromagnetyczne Ziemi i wyładowania elektryczne w czasie burz. Pola sztucznego pochodzenia emitowane są głównie przez obiekty elektroenergetyczne do wytwarzania i przesyłu energii elektrycznej (elektrownie, elektrociepłownie, stacje transformatorowe, napowietrzne linie elektroenergetyczne), instalacje i urządzenia radiokomunikacyjne (stacje bazowe telefonii komórkowej, radiowe i telewizyjne stacje nadawcze, stacje radiolokacyjne i radionawigacyjne).

Ochrona przed polami elektromagnetycznymi polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej poziomów dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach albo ich zmniejszeniu co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane²⁵. Obecnie obowiązujące poziomy dopuszczalne, według Rozporządzenia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, wynoszą dla wysokich częstotliwości od 28 V/m do 61 V/m. Badania prowadzone w 2020 r. w powiecie lidzbarskim, gminie Lidzbark Warmiński, miejscowości Miłogórze, wskazywały wynik pomiaru <0,2 V/m, średnia dla obszaru 0,4 V/m.

²⁴ Źródło Instalacje odnawialnych źródeł energii - stan na 31 grudnia 2021 r. - Potencjał krajowy OZE w liczbach - Urząd Regulacji Energetyki (ure.gov.pl)

²⁵ <http://www.gios.gov.pl/pl/stan-srodowiska/monitoring-pol-elektromagnetycznych>

5. Potencjał gospodarczy i rynek pracy

5.1 Struktura gospodarcza

W powiecie lidzbarskim w 2021 r. w rejestrze REGON zarejestrowanych było 3989 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 3684 reprezentowały sektor prywatny (w tym 2695 osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą), a 291 reprezentowały sektor publiczny (w tym 84 stanowiły państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego). Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą zwiększyła się na przestrzeni lat 2017 – 2021 o 16,17% (z 2320 w 2017 r. do 2695 w 2021 r.). Zmniejszyła się natomiast liczba podmiotów reprezentujących sektor publiczny z 295 do 291 (spadek o 1,36%). Wynika to zarówno ze spadku liczby państwowych i samorządowych jednostek prawa budżetowego (z 91 w 2017 roku do 84 w 2021 roku), jak również ze spadku liczby spółek handlowych (z 10 w 2017 roku do 8 w 2021 roku).

Analiza zmian struktury gospodarczej powiatu lidzbarskiego w latach 2017-2021 na podstawie wpisów do rejestru REGON wskazuje na wzrost aktywności na poziomie 11,36%. Wzrost ten wynika ze zwiększenia liczby podmiotów reprezentujących sektor prywatny z 3278 w 2017 roku do 3684 podmiotów w 2021 roku (wzrost o 12,39%).

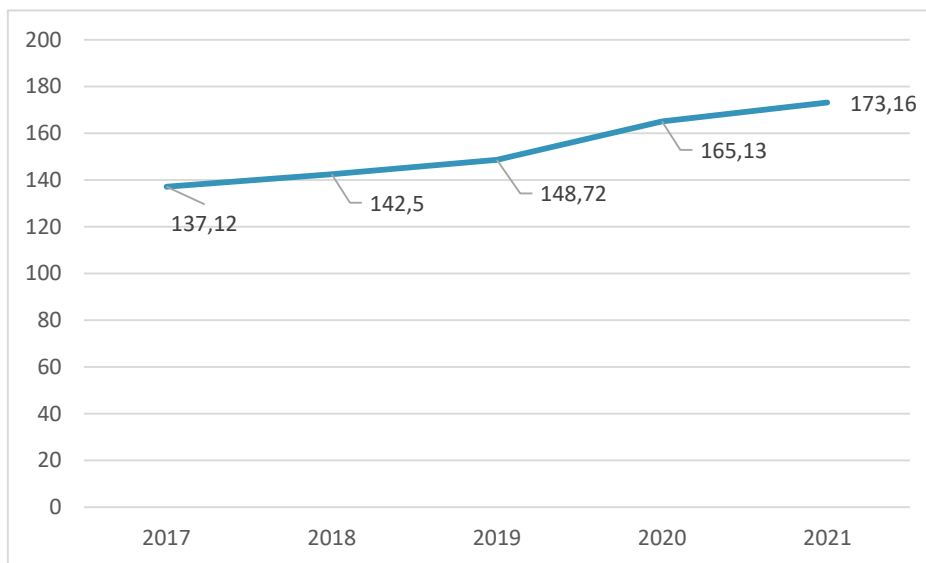
Tabela 35 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON na terenie powiatu

Powiat lidzbarski	2017	2018	2019	2020	2021
podmioty gospodarki narodowej ogółem	3 582	3 664	3 753	3 875	3 989
sektor publiczny - ogółem	295	294	292	294	291
państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	91	90	86	87	84
przedsiębiorstwa państwowe	1	0	0	0	0
spółki handlowe	10	8	8	8	8
sektor prywatny - ogółem	3 278	3 364	3 457	3 572	3 684
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	2 320	2 430	2 504	2 603	2 695
spółki handlowe	161	143	148	151	163
spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	26	16	15	13	12
spółdzielnie	25	18	18	18	18
fundacje	13	12	16	16	18
stowarzyszenia i organizacje społeczne	156	150	154	157	157

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analiza zmian struktury gospodarczej powiatu lidzbarskiego w latach 2017-2021 na podstawie zmian wartości wskaźnika dotyczącego liczby podmiotów gospodarczych na 1 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym wskazuje na systematyczną poprawę. W latach 2017 – 2021 jest to wzrost wskaźnika o 26,28% tj. ze 137,12 w 2017 roku do 173,16 podmiotów na 1 000 mieszkańców w 2021 roku.

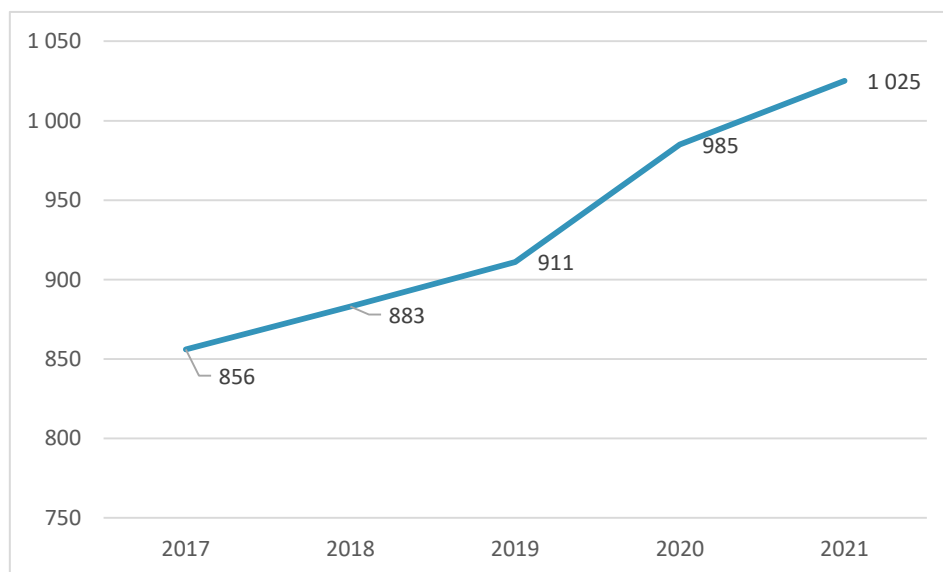
Wykres 33 Podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Kolejny wskaźnik obrazujący sytuację gospodarczą w powiecie lidzbarskim – liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców - wskazuje na dynamiczny rozwój. W 2017 roku wskaźnik ten kształtował się na poziomie 856, natomiast w 2021 roku osiągnął on wartość 1025 podmiotów, co oznacza wzrost na poziomie niemal 19,74 punktu procentowego.

Wykres 34 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. Ludności

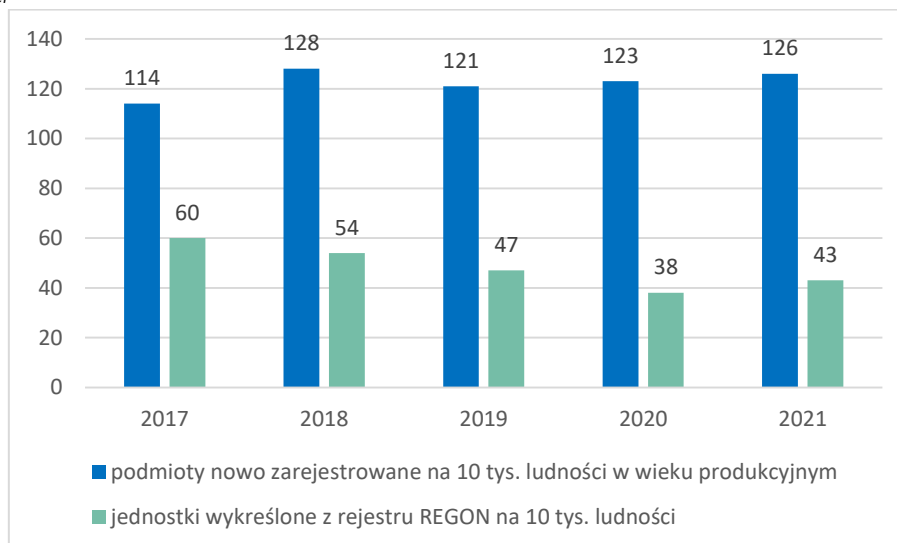

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wskaźnik dotyczący liczby nowych podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności wzrósł w porównaniu do 2017 roku o 10,53 punktu procentowego (114 w 2017r, 126 w 2021 r.). Spadek liczby podmiotów w 2019 r. i 2020 r. (w porównaniu z 2018 r.) mógł być związany z ograniczeniami możliwości prowadzenia działalności gospodarczej spowodowanymi pandemią COVID-19. Sytuacja ta nie sprzyjała powstawaniu nowych podmiotów gospodarczych. Jednocześnie, w 2020 roku wykreślonych zostało najmniej podmiotów (38) spośród wszystkich wykreślonych w latach 2017-2021. Także ta sytuacja mogła być związana ze skutecznymi próbami utrzymania działalności gospodarczej dzięki wsparciu rządowemu dla podmiotów, które znalazły się w szczególnie trudnej sytuacji w związku z ograniczeniami pandemicznymi. W 2021 roku ponownie odnotowano zwiększenie liczby podmiotów wykreślanych – do

43 na 10 tys. ludności. Warto jednak zaznaczyć, że w tym samym momencie wskaźnik podmiotów nowo zarejestrowanych wzrósł w stosunku do 2020 roku o 2,44% (z 123 w 2020 roku do 126 w 2021 roku).

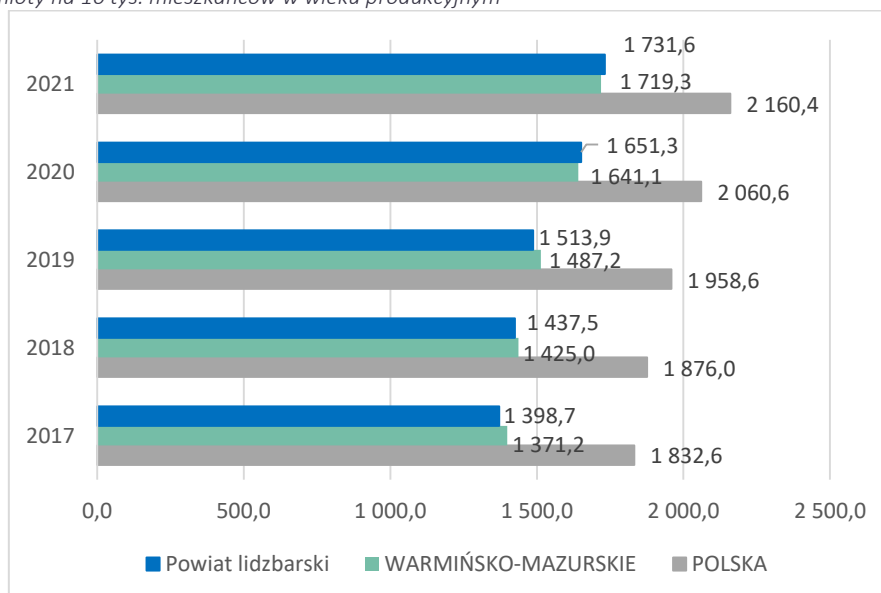
Wykres 35 Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności, jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. Ludności

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Sytuacja gospodarcza w powiecie lidzbarskim poprawia się nieco bardziej dynamicznie niż w przypadku województwa warmińsko-mazurskiego. Wskaźnik liczby podmiotów na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym wyniósł w 2021 roku 1731,6 dla powiatu, natomiast 1719,3 dla województwa warmińsko-mazurskiego. W przypadku powiatu oznacza to wzrost w porównaniu do 2017 roku o 26,28 punktu procentowego, natomiast w przypadku województwa wzrost o 22,92pp. Wartość analogicznego wskaźnika dla Polski zwiększyła się w tym samym czasie o 17,9 pp. z 1 832,6 w 2017 roku do 2 160,4 w 2021 roku.

Wykres 36 Podmioty na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Szczegółowa analiza zmian zachodzących w liczbie podmiotów wg. klas wielkości na 10 tys. mieszkańców wskazuje na to, że znaczącą poprawę odnotowano w przypadku podmiotów zatrudniających do 9 osób. Dla powiatu lidzbarskiego jest to wzrost na poziomie 27,28 pp. (z 1313,0 w 2017 do 1671,2 w 2021

roku), dla województwa warmińsko mazurskiego wzrost o 23,97 pp. (z 1 336,5 w 2017 do 1656,8 w 2021 roku), a w przypadku całego kraju wzrost o 18,86 pp. (z 1 755,5 w 2017 do 2 086,5 w 2021 roku). W tym samym okresie dla powiatu lidzbarskiego odnotowano wzrost wartości wskaźnika w przypadku podmiotów zatrudniających od 10 do 49 pracowników (wzrost o 4,56 pp.), w przypadku danych dla województwa i całego kraju nastąpił spadek (woj. warmińsko-mazurskie - spadek o 0,4 pp., kraj – spadek o 4,78pp.). W przypadku podmiotów zatrudniających 50 pracowników i więcej sytuacja utrzymuje się na tym podobnym poziomie na przestrzeni lat 2017-2021.

Tabela 36 Podmioty wg klas wielkości na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym (powiat lidzbarski)

Podmioty wg klas wielkości na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym	2017	2018	2019	2020	2021
powiat lidzbarski					
0 - 9	1 313,0	1 369,0	1 431,3	1 591,2	1 671,2
10 - 49	48,2	47,1	46,4	50,3	50,4
50 - 249	9,6	8,6	9,1	9,4	9,5
250 i więcej	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
województwo warmińsko-mazurskie					
0 - 9	1 336,5	1 376,6	1 453,9	1 578,8	1 656,8
10 - 49	49,9	48,8	48,0	49,6	49,7
50 - 249	11,0	10,8	10,8	11,4	11,5
250 i więcej	1,3	1,2	1,2	1,3	1,3
Polska					
0 - 9	1 755,5	1 801,8	1 885,4	1 987,1	2 086,5
10 - 49	62,8	60,2	59,3	59,5	59,8
50 - 249	12,4	12,1	12,0	12,1	12,2
250 i więcej	1,9	1,9	1,9	1,9	1,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analiza liczby podmiotów w powiecie lidzbarskim wg rodzajów działalności PKD 2007 wskazuje na dominującą rolę handlu hurtowego i detalicznego (745 podmiotów) oraz budownictwa (670 podmiotów), a także działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości (573 podmiotów).

Tabela 37 Podmioty według grup rodzajów działalności PKD 2007 w powiecie w 2022 r.

Sekcja - rodzaj działalności	Liczba podmiotów
Sekcja G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	745
Sekcja F – Budownictwo	670
Sekcja L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	573
Sekcja S – Pozostała działalność usługowa i Sekcja T – Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	372
Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe	337
Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa	238
Sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	203
Sekcja M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	199
Sekcja P – Edukacja	121
Sekcja N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	119
Sekcja A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	103
Sekcja I – Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	96

Sekcja - rodzaj działalności	Liczba podmiotów
Sekcja K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	95
Sekcja J – Informacja i komunikacja	78
Sekcja R – Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	67
Sekcja O – Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	32
Sekcja D – wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	16
Sekcja E – dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	12
Sekcja B – Górnictwo i wydobywanie	2
Sekcja U – Organizacje i zespoły eksterytorialne	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Licznie reprezentowane są także podmioty z branży pozostała działalność usług (372 podmiotów), przetwórstwa przemysłowego (337 podmiotów), transport i gospodarka magazynowa (238 podmiotów) oraz opieka zdrowotna i pomoc społeczna (203 podmiotów).

Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą wiodącą rolę odgrywa budownictwo oraz handel hurtowy i detaliczny. Popularną formą działalności gospodarczej wśród mieszkańców powiatu lidzbarskiego jest także przetwórstwo przemysłowe oraz transport i gospodarka magazynowa.

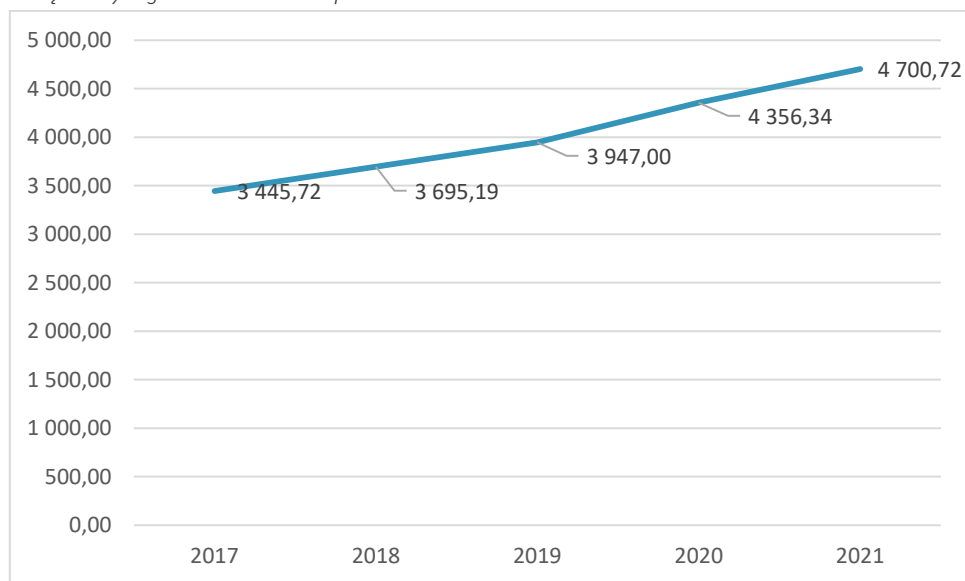
Tabela 38 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą wg sekcji PKD 2007 w powiecie w 2022 r.

Sekcja - rodzaj działalności	Liczba podmiotów
Sekcja F – Budownictwo	628
Sekcja G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	622
Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe	256
Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa	225
Sekcja M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	182
Sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	181
Sekcja S – Pozostała działalność usługowa, Sekcja T – Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby, Sekcja U – Organizacje i zespoły eksterytorialne	157
Sekcja N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	112
Sekcja K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	84
Sekcja A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	78
Sekcja I – Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	74
Sekcja J – Informacja i komunikacja	70
Sekcja P – Edukacja	52
Sekcja L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	24
Sekcja R – Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	24
Sekcja D – wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	6
Sekcja E – dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	5
Sekcja O – Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	0
Sekcja B – Górnictwo i wydobywanie	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W latach 2017 – 2021 wysokość przeciętnego wynagrodzenia brutto w powiecie lidzbarskim systematycznie rosła. W porównaniu do 2017 roku jego wysokość wzrosła w 2021 roku o 36,42% (wzrost z 3445,72 zł w 2017 do 4700,72 zł w 2021 roku).

Wykres 37 Przeciętne wynagrodzenie brutto w powiecie lidzbarskim

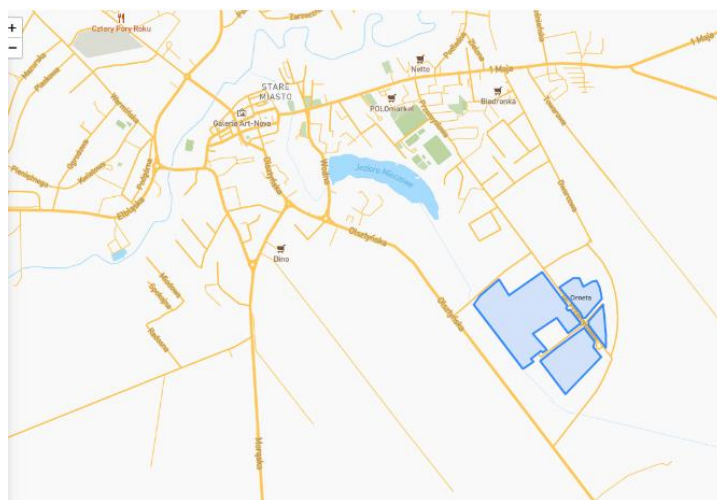
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Atrakcyjność inwestycyjna

Przez atrakcyjność inwestycyjną danego obszaru należy rozumieć zidentyfikowane i rzeczywiście funkcjonujące potencjały wpływające na skłonienie inwestora do wyboru konkretnej lokalizacji swojej działalności gospodarczej spośród grupy alternatywnych i konkurencyjnych miejsc. Jednocześnie tak definiowana atrakcyjność inwestycyjna jest kombinacją czynników przekładających się na maksymalizację przyszłych korzyści warunkujących dynamikę rozwoju gospodarczego powiatu. Na terenie powiatu lidzbarskiego zlokalizowanych jest 6 obszarów inwestycyjnych w tym 3 oferuje gmina miejska Lidzbark Warmiński, 2 gmina Kiwity i 1 gmina Orneta.

Elementem sprzyjającym inwestycjom w regionach są strefy ekonomiczne. Warmińsko-Mazurska Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A. (WMSSE) jest jedną z 14 stref ekonomicznych w Polsce. Rolą tych stref jest wspieranie rozwoju nowych inwestycji oraz wydawanie, w imieniu ministra do spraw gospodarki, decyzji o wsparciu nowych inwestycji. Zgodnie z aktualnym wykazem, WMSSE w powiecie lidzbarskim oferuje jeden obszar inwestycyjny w mieście Orneta. Powierzchnia terenu – 6.8 ha z możliwością powiększenia terenu, przeznaczenie w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego – teren pod zabudowę przesyłowo-handlową (uzbrojenie terenu: elektryczność, gaz, woda).

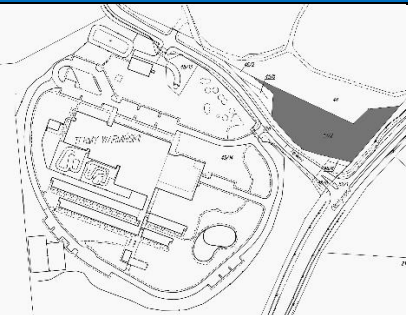
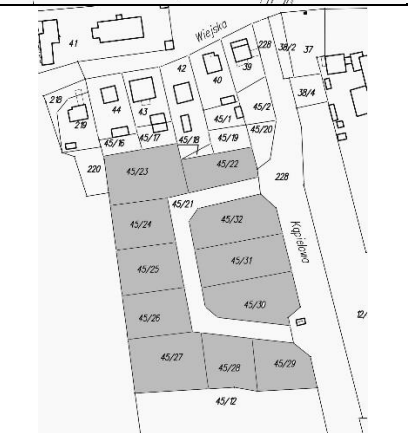
Rysunek 15 WMSSE -Obszar inwestycyjny w Orniecie

Źródło: <https://www.wmsse.com.pl/tereny-inwestycyjne/wyszukiwarka-terenow-inwestycyjnych#>

Na terenie gminy miejskiej Lidzbark Warmiński zlokalizowane są 3 obszary inwestycyjne.

Tabela 39 Obszary inwestycyjne w powiecie lidzbarskim

Gmina	Nazwa	Powierzchnia (ha)	Przeznaczenie w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego	Uzbrojenie terenu	mapa
Miasto Lidzbark Warmiński	Ul. Kąpielowa, obręb 9, działki nr 45/5, 46/2, 47/2	0,5437 ha	Teren zabudowy usługowej	Kanalizacja sanitarna, wodociąg, gazociąg w działce nr 47/2, energia elektroenergetyczna w ulicy Kąpielowej oraz ul. Olsztyńskiej	
Miasto Lidzbark Warmiński	Ul. Kąpielowa, obręb nr 9, kompleks działek od nr 45/22 do 45/32	1,1913 ha	Teren projektowanej zabudowy mieszkalnej jednorodzinnej	Kanalizacja sanitarna, wodociąg, energia elektroenergetyczna w ulicy Kąpielowej	
Miasto Lidzbark Warmiński	Ul. Polna obręb nr 3, kompleks działek od nr 6/7 do nr 6/18	52.1523 ha	Teren zabudowy usługowej, zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej oraz jednorodzinnej	Kanalizacja sanitarna, wodociąg, gazociąg, energia elektroenergetyczna, sieć telekomunikacyjna w ulicy Polnej	

Źródło danych: Wydziału Geodezji, Kartografii, Katastru i Gospodarki Nieruchomościami Starostwo Powiatowe w Lidzbarku Warmińskim

Zgodnie z danymi udostępnianymi przez Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko – Mazurskiego w Olsztynie w gminie Kiwity dostępne są 2 oferty inwestycyjne (stan na maj 2023 r.).

Tabela 40 Obszary inwestycyjne w powiecie lidzbarskim.

Miejscowość/ gmina	Przeznaczenie terenu	Powierzchnia	odległość od kolei (km)	Odległość od lotniska (km)	Odległość od portu morskiego (km)	Odległość od drogi krajowej (km)
Samolubie/ Kiwity	Nieznane	1,77 ha	0-10	61-100	71-200	0-10
Kobiela/ Kiwity	Produkcja/usługi	1,2498 ha	11-20	61-100	71-200	0-10

Źródło danych: <https://invest.warmia.mazury.pl>

Warto wskazać, że udostępniane oferty charakteryzują się dobrymi parametrami odległości od obiektów komunikacyjnych takich jak drogi, kolej.

Hałas przemysłowy

Poziom emitowanego do środowiska hałasu przez obiekty przemysłowe jest związany z wykonywaną w nich działalnością. Uciążliwość zakładu dla otoczenia jest ściśle związana z jego lokalizacją i bliskością zabudowy mieszkaniowej. W 2020 roku inspektorzy Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Olsztynie skontrolowali zakłady z przekroczeniami poziomów dopuszczalnych w powiecie lidzbarskim. Kontrola objęła firmę POLMLEK Sp. z o.o. w Lidzbarku Warmińskim. W wyniku kontroli stwierdzono przekroczenie dopuszczalnego poziomu dźwięku w porze nocy – 2,8 dB.

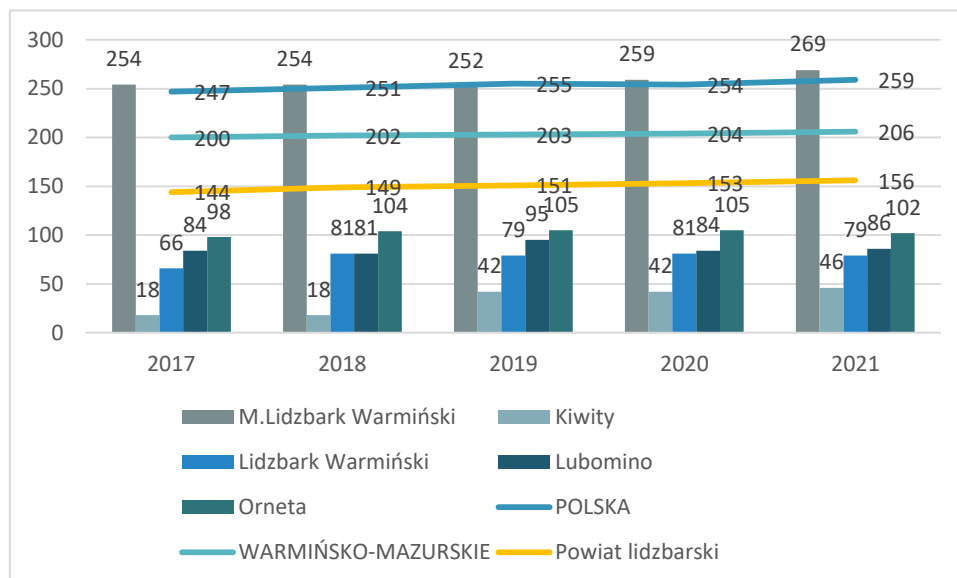
Działania podejmowane przez jednostki samorządowe w celu zmniejszenia poziomu hałasu obejmują: poprawę stanu nawierzchni ulic i dróg, budowę ekranów akustycznych, nasadzenia zieleni izolacyjnej, uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ochrony przed hałasem (m.in. lokalizacja w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego terenów przemysłowych, produkcji, usług, itp. w bezpośrednim sąsiedztwie dróg publicznych, odsuwanie zabudowy mieszkaniowej od głównych ciągów komunikacyjnych, stosowanie zapisów dotyczących projektowania i budowy obiektów w sposób zapewniający ochronę przed hałasem i drganiami oraz stosowanie klasyfikacji terenów ze względu na to, wprowadzenie zakazu używania jednostek pływających o napędzie spalinowym na jeziorze ²⁶. W celu zapewnienia ochrony przed hałasem w obrębie jezior Symar i Wielochowo Uchwałą Rady Powiatu (Uchwała Nr 219/XXI/09 z dnia 2 września 2009 r.) wprowadzono zakaz używania jednostek pływających napędzanych silnikiem spalinowym na zbiornikach powierzchniowych tych jezior.

5.2 Rynek pracy

Sytuacja na rynku pracy w powiecie lidzbarskim jest gorsza niż w województwie warmińsko-mazurskim, chociaż rynek pracy w mieście Lidzbark Warmiński zdaje się rekompensować niedostatek miejsc pracy w gminach powiatu. W 2021 roku wskaźnik pracujących na 1 000 mieszkańców wynosił w powiecie 156, przy 206 osobach w województwie warmińsko-mazurskim i 259 osobach w skali kraju. Analogiczny wskaźnik dla miasta Lidzbark Warmiński jest zdecydowanie korzystniejszy i wynosi 269. Na przestrzeni lat 2017-2021 liczba osób pracujących na 1 000 mieszkańców systematycznie rośnie. Nadal jednak wskaźnik ten jest niższy niż w województwie warmińsko-mazurskim.

²⁶ Program ochrony środowiska warmińsko-mazurskiego do 2030

Wykres 38 Pracujący na 1 000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analiza struktury zatrudnienia mieszkańców powiatu lidzbarskiego wskazuje na spadek liczby osób zatrudnionych w 2021r o 15,05% w porównaniu do 2017r. W przypadku mężczyzn zanotowano spadek o 14,76% (z 4382 w 2017 roku do 3735 w 2021 roku), a w przypadku kobiet spadek o 15,32% (z 4385 w 2017 roku do 3713 w 2021 roku). Natomiast porównując zatrudnienie do roku poprzedzającego tj. 2020 - nastąpił wzrost o 0,62%. Najwięcej kobiet znajduje zatrudnienie w pozostałych usługach – 40,75%, a najwięcej mężczyzn zatrudnionych jest w przemyśle i budownictwie – 47,42%.

Tabela 41 Pracujący wg połączonych sekcji i płci w powiecie lidzbarskim

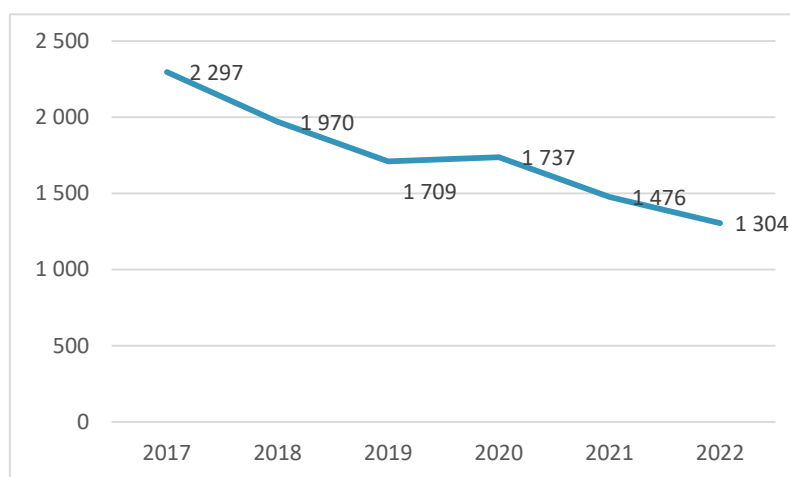
Pracujący wg połączonych sekcji i płci					
	2017	2018	2019	2020	2021
ogółem	8767	8894	8946	7402	7448
mężczyźni	4382	4472	4462	3665	3735
kobiety	4385	4422	4484	3737	3713
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo					
ogółem	2 872	2 912	2 909	1 588	1 548
mężczyźni	1 679	1 715	1 716	996	962
kobiety	1 193	1 197	1 193	592	586
przemysł i budownictwo					
ogółem	2 540	2 582	2 578	2 525	2 639
mężczyźni	1 656	1 723	1 728	1 701	1 771
kobiety	884	859	850	824	868
handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja					
ogółem	ogółem	1 143	1 146	1 130	992
mężczyźni	mężczyźni	440	434	419	372
kobiety	kobiety	703	712	711	620
działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości					
ogółem	ogółem	123	118	126	124
mężczyźni	mężczyźni	33	31	35	31
kobiety	kobiety	90	87	91	93

Pracujący wg połączonych sekcji i płci					
pozostałe usługi					
ogółem	ogółem	2 089	2 136	2 203	2 173
mężczyźni	mężczyźni	574	569	564	565
kobiety	kobiety	1 515	1 567	1 639	1 608

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na przestrzeni lat 2017-2022 następuje systematyczny spadek bezrobocia w powiecie lidzbarskim. W 2022 roku zarejestrowanych było 1304 osoby, co oznacza spadek w stosunku do 2017 roku o 43,23%.

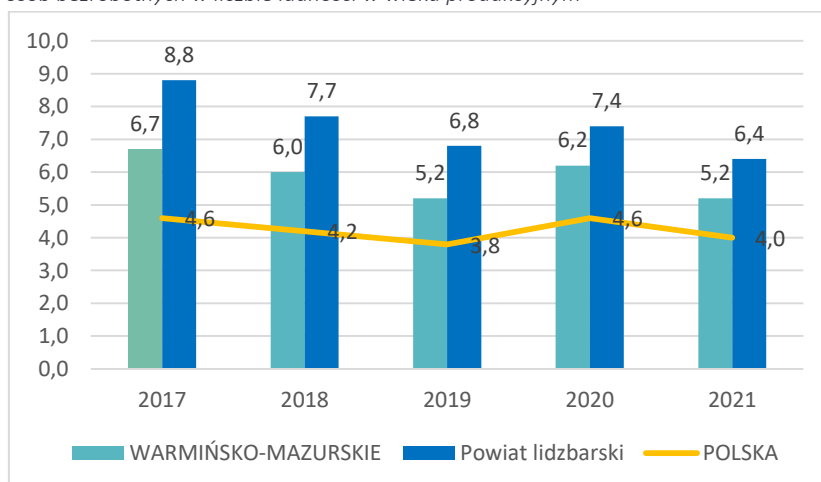
Wykres 39 Liczba osób bezrobotnych na terenie powiatu

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

O poprawiającej się sytuacji na rynku pracy w powiecie lidzbarskim świadczy istotny spadek odsetka osób bezrobotnych w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym. W 2021 roku wskaźnik ten wynosił 6,4% i oznacza to spadek w stosunku do 2017 roku o 2,4 pp. W tym samym okresie odsetek osób bezrobotnych w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym w województwie warmińsko-mazurskim spadł o 1,5 pp. z 6,7% w 2017 roku do 5,2% w 2021 roku, a w kraju o 0,6 pp.

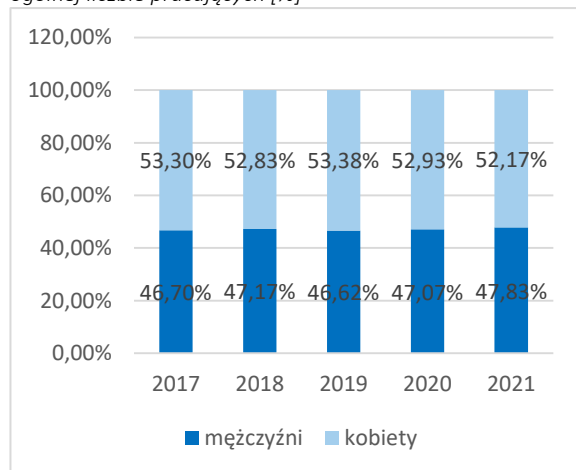
Wykres 40 Odsetek osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

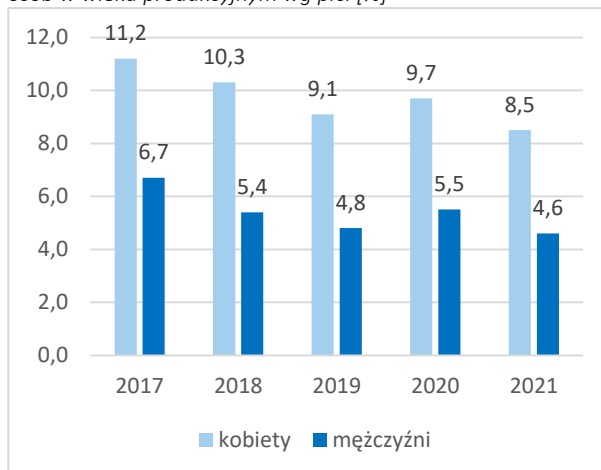
Analiza rynku pracy w powiecie lidzbarskim uwzględniająca zróżnicowanie płci osób pracujących oraz osób bezrobotnych wskazuje na korzystniejszą sytuację mężczyzn, zwłaszcza ze względu na rejestrowany udział bezrobotnych w grupie osób w wieku produkcyjnym.

Wykres 41 Odsetek pracujących kobiet i mężczyzn w ogólnej liczbie pracujących [%]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

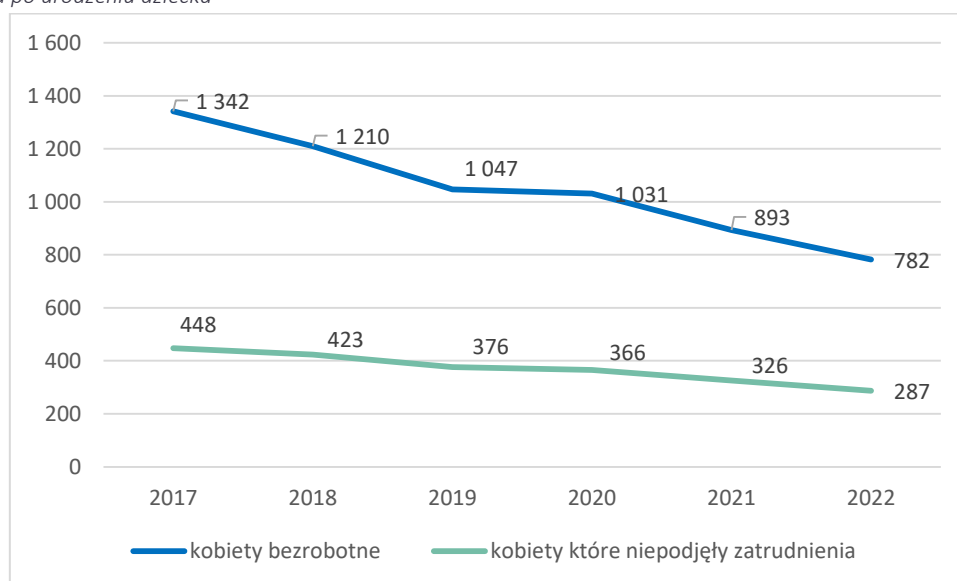
Wykres 42 Udział zarejestrowanych bezrobotnych w grupie osób w wieku produkcyjnym wg płci [%]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Chociaż dla obydwu kategorii udział ten systematycznie się zmniejsza, to w przypadku mężczyzn udział zarejestrowanych bezrobotnych w grupie osób w wieku produkcyjnym wynosił w 2021 roku 4,6%, podczas gdy w przypadku kobiet analogiczny wskaźnik wynosił 8,5%. W przypadku mężczyzn spadek w stosunku do danych dla 2017 roku wynosi 2,1 pp., natomiast w przypadku kobiet spadek ten wynosi 2,7 pp. Odsetek pracujących kobiet w ogólnej liczbie pracujących zmniejsza się, według danych za 2021 roku wynosił 52,17% i zmniejszył się w stosunku do 2017 roku o 1,13 pp. Spadek liczby kobiet bezrobotnych widoczny jest zarówno w populacji kobiet ogółem, jak i wśród kobiet, które urodziły dziecko. W pierwszym przypadku spadek ten na przestrzeni lat 2017 – 2022 wynosi niemal 41,73% z 1342 w 2017 roku do 782 w 2022 roku. W przypadku kategorii kobiet, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka spadek ten wynosi ponad 35,94% z 448 w 2017 roku do 287 w 2022 roku.

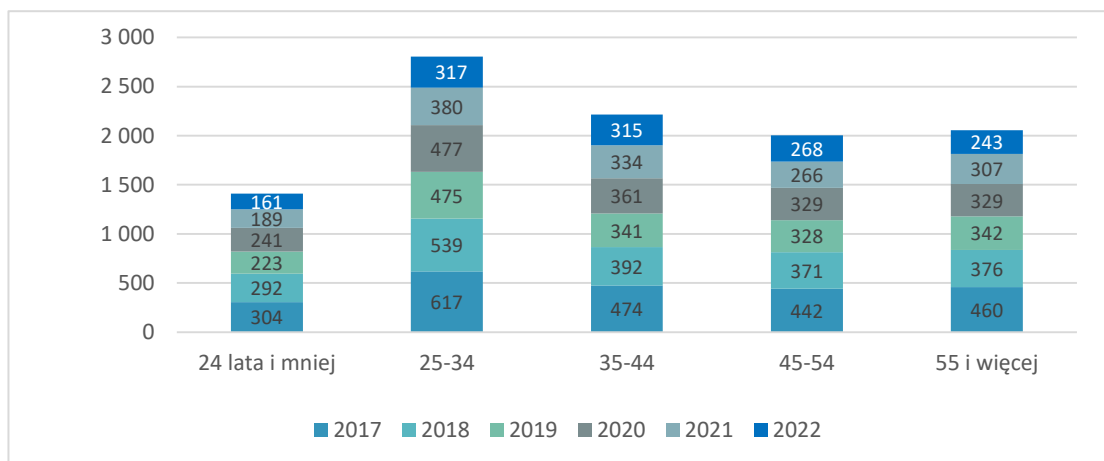
Wykres 43 Osoby bezrobotne w szczególnej sytuacji na rynku pracy – kobiety ogółem oraz kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

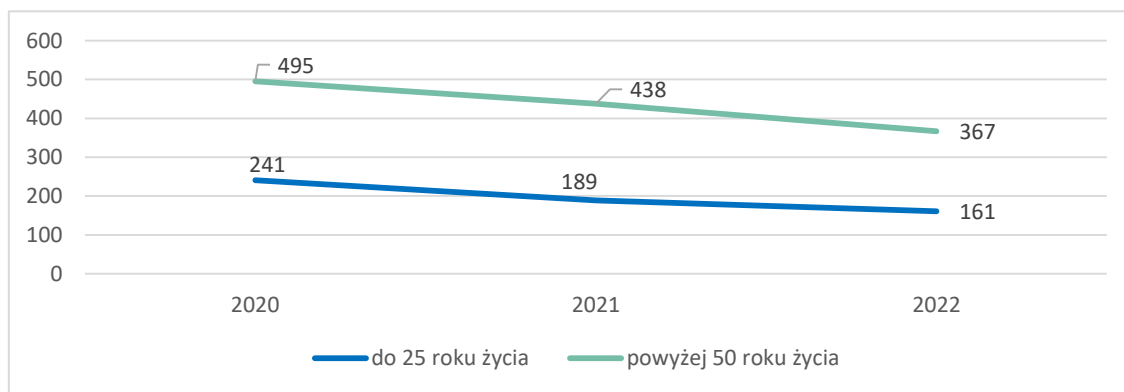
Istotnym wskaźnikiem poprawy sytuacji na rynku pracy w powiecie lidzbarskim jest także spadek liczby osób bezrobotnych w każdej kategorii wiekowej. W porównaniu do 2017 roku istotnie poprawiła się sytuacja w kategorii osób w wieku od 25-34 lata, gdzie spadek liczby osób pozostających bez pracy w 2022 wynosił 48,62% w stosunku do 2017 roku. Poprawie uległa także sytuacja osób najmłodszych (24 lata i mniej), dla których spadek ten wynosił w analogicznym okresie 47,04% i 47,17% w kategorii 55 lat i więcej. Wciąż jednak najliczniej reprezentowaną kategorią bezrobotnych są osoby od 25 do 34 roku życia (317 osób w 2022 roku). W przypadku osób bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy, czyli osób powyżej 50 roku życia zaobserwować można spadek na poziomie 62% w 2022 roku w stosunku do danych dla 2020 roku (spadek z 495 osób w 2020 roku do 367 osób w 2022 roku).

Wykres 44 Bezrobotni wg przedziałów wiekowych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

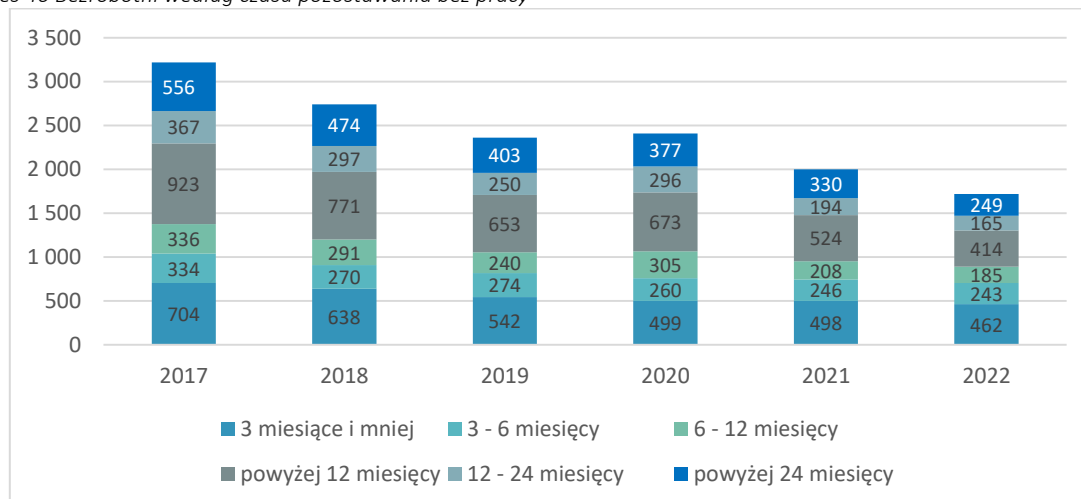
Wykres 45 Osoby bezrobotne w szczególnej sytuacji na rynku pracy - osoby do 25 roku życia, osoby powyżej 50 roku życia

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

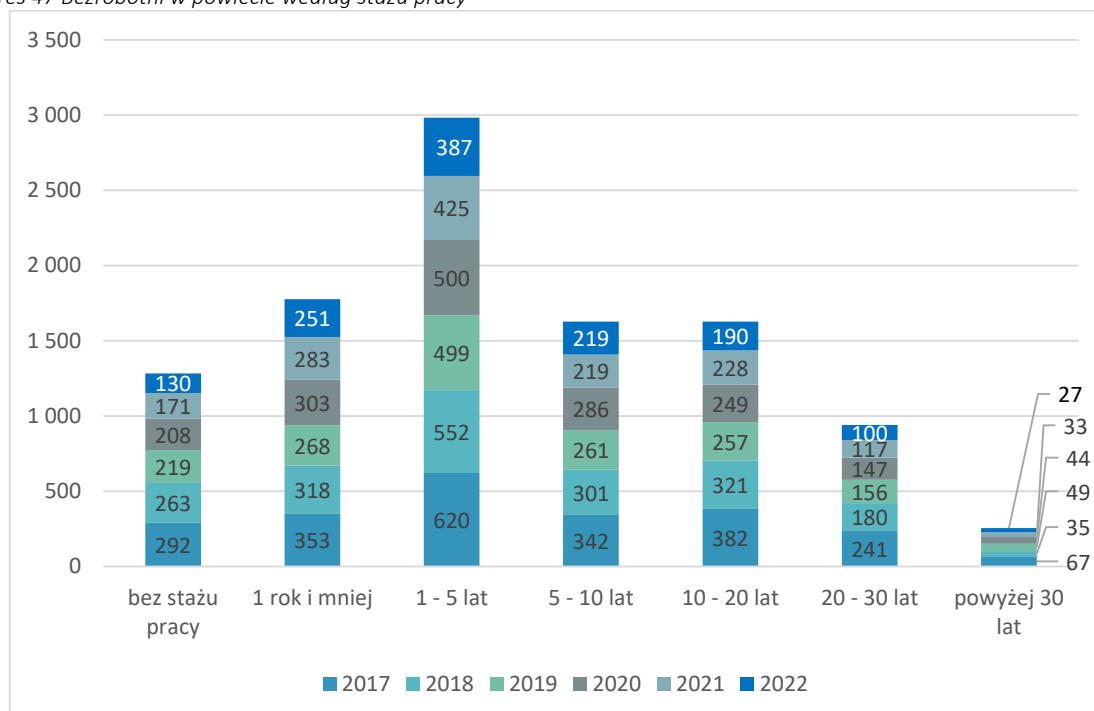
Analiza zmian liczby osób bezrobotnych z perspektywy czasu pozostawania bez pracy wskazuje na występowanie korzystnych tendencji w każdej kategorii osób bezrobotnych. Dwie kategorie osób bezrobotnych reprezentowane są najliczniej – osoby pozostające bez pracy poniżej 3 miesięcy (462 osób w 2022 roku) oraz osoby pozostające bez pracy powyżej 12 miesięcy (414 osób). Najbardziej znaczący spadek odnotowano w przypadku kategorii osób pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy – spadek o 55,22% (z 556 w 2017 roku do 249 w 2022 roku), o 55,15 % odnotowano spadek wśród osób bezrobotnych powyżej 12 miesięcy i 55,04% wśród osób bezrobotnych w okresie 12-24 miesiące. Dane dotyczące zmian liczby osób bezrobotnych w kontekście ich stażu pracy wskazują na to, że wciąż najliczniejszą kategorią stanowią osoby, których staż pracy wynosi od 1 roku do 5 lat (387 osób). Najbardziej znaczący spadek liczby osób bezrobotnych odnotowano w kategorii osób ze stażem powyżej 30 lat pracy (59,7%) oraz 23-30 lat pracy (spadek o ponad 58,51% w stosunku do 2017 roku).

Wykres 46 Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

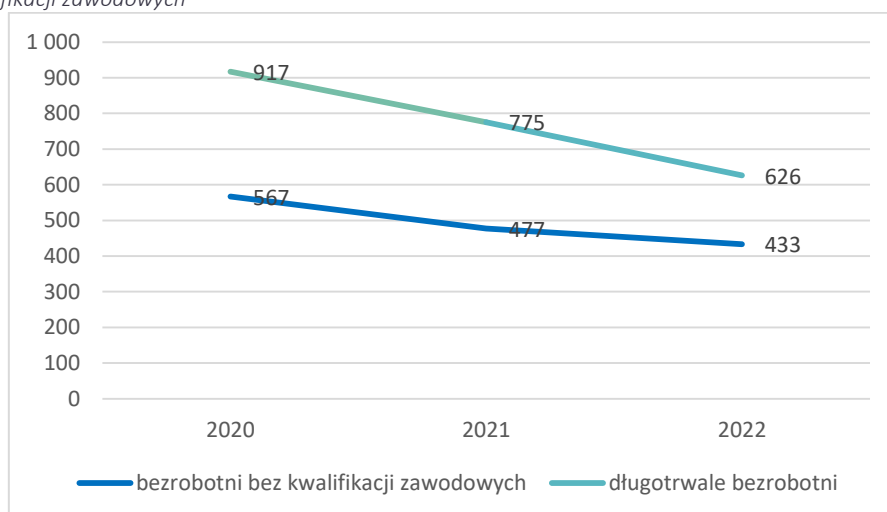
Wykres 47 Bezrobotni w powiecie według stażu pracy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wśród osób bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy odnotowano istotne zmiany w okresie 2020 r. – 2022 r.. W przypadku osób bez kwalifikacji zawodowych spadek liczby osób bezrobotnych wyniósł 23,63% w 2022 r. w stosunku do 2020 r. (spadek z 567 w 2020 roku do 433 w 2022 roku). Liczba osób długotrwale bezrobotnych zmniejszyła się w tym samym okresie o niemal 31,73% (spadek z 917 w 2020 roku do 626 osób w 2022 roku).

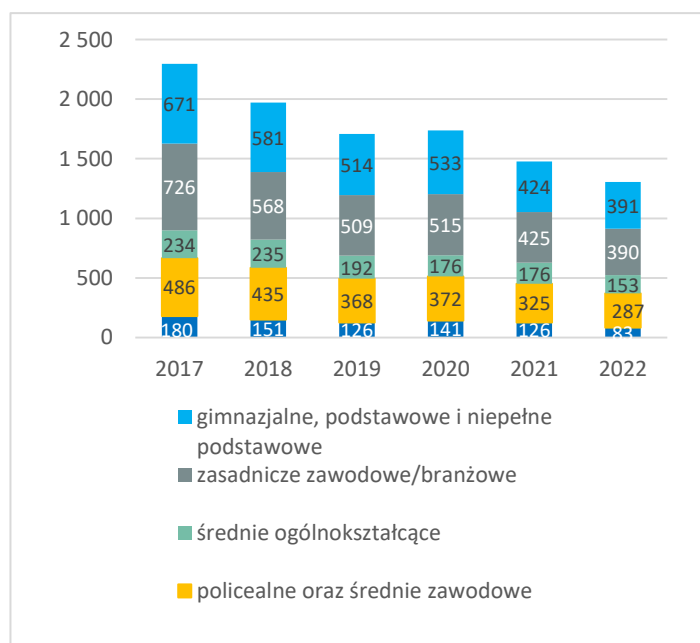
Wykres 48 Osoby bezrobotne w szczególnej sytuacji na rynku pracy - osoby długotrwale bezrobotne, osoby bez wykształcenia, osoby bez kwalifikacji zawodowych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

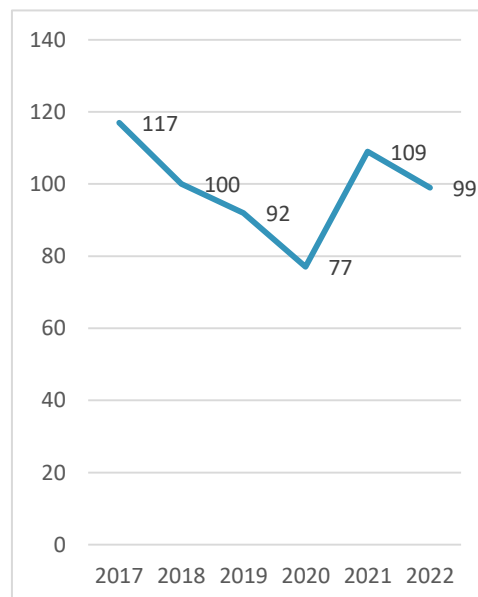
Szczegółowa analiza sytuacji osób bezrobotnych ze względu na ich poziom wykształcenia wskazuje na poprawę dotyczącą wszystkich kategorii wykształcenia, przy czym największy spadek odnotowano w przypadku osób z wykształceniem wyższym (53,89%) oraz zasadniczym zawodowym (46,28%) w 2022 roku w stosunku do danych za 2017 rok. Osoby z wykształceniem wyższym stanowiły 46,11% w 2022 roku natomiast osoby z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym 58,27%, zatem pomimo istotnej poprawy najliczniejszą kategorią bezrobotnych pozostają wciąż osoby z najniższym wykształceniem. Sytuacja osób z niepełnosprawnościami na rynku pracy w powiecie lidzbarskim uległa poprawie według danych dla 2022 r. (w porównaniu do roku 2017 r.). Spadek liczby osób z niepełnosprawnościami wśród osób bezrobotnych w tym okresie wyniósł 15,38% z 117 osób w 2017 roku do 99 osób w 2022 roku.

Wykres 49 Liczba bezrobotnych w powiecie w podziale na poziom wykształcenia

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 50 Osoby bezrobotne w szczególnej sytuacji na rynku pracy - osoby z niepełnosprawnościami

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w gminach i miastach powiatu lidzbarskiego wskazuje na zróżnicowanie sytuacji na lokalnych rynkach pracy w powiecie. Wsparciem finansowanym objętych jest nieco ponad 20,0% zarejestrowanych bezrobotnych w powiecie, w tym 18,93% kobiet. W części gmin powiatu (w tym miasto Lidzbark Warmiński i gmina Lidzbark Warmiński) sytuacja osób bezrobotnych wydaje się korzystniejsza, ponieważ odpowiednio 22,16% i 22,22% bezrobotnym w tych gminach przysługuje prawo do zasiłku. Wskazuje to na mniejszą liczbę osób długotrwale bezrobotnych. Z kolei w gminie Orneta i Kiwity prawo do zasiłku przysługuje odpowiednio 20% i 20,20%. W gminie Lubomino prawo do zasiłku przysługuje tylko 17,01% zarejestrowanych bezrobotnych. Sytuacja kobiet wśród zarejestrowanych bezrobotnych wydaje się najkorzystniejsza w mieście Kiwity, gdzie 23,21% takich osób posiada prawo do zasiłku.

Tabela 42 Stan zarejestrowanych bezrobotnych na dzień 31.12..2022 r. w układzie terytorialnym

Gmina	zarejestrowani		z prawem do zasiłku	
	ogółem	w tym kobiet	ogółem	w tym kobiet
Ogółem powiat lidzbarski	1304	782	269	148
Miasto Lidzbark Warmiński	370	224	82	50
Gmina Lidzbark Warmiński	198	118	44	22
Gmina Orneta	490	302	98	53
Gmina Lubomino	147	82	25	10
Gmina Kiwity	99	56	20	13

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Lidzbarku Warmińskim

Do pracy w Olsztynie dojeżdżają mieszkańcy wszystkich gmin powiatu lidzbarskiego, przy czym największy udział takich osób wśród dojeżdżających do pracy w Olsztynie odnotowano w przypadku mieszkańców gmin: Lubomino (1,68%) i Lidzbark Warmiński-gmina wiejska (1,52%). Natomiast do Miasta Lidzbark Warmiński dojeżdżają mieszkańcy 3 gmin powiatu (wyjątkiem jest gmina Lubomino). Największy procent mieszkańców dojeżdża z gminy wiejskiej Lidzbark Warmiński (3,88%) i gminy Kiwity (3,04%)

Tabela 43 Wyjazdy do pracy - kierunek Lidzbark Warmiński i Olsztyn [%]

Gmina zamieszkania	Gmina miejsca pracy – Lidzbark Warmiński -miasto	Gmina miejsca pracy – Olsztyn
Lidzbark Warmiński -miasto	-	0,87
Kiwity –gmina wiejska	3,04	1,20
Lidzbark Warmiński- gmina wiejska	3,88	1,52
Lubomino- gmina wiejska	0	1,68
Orneta - gmina miejsko-wiejska	0,17	1,04

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W przypadku osób dojeżdżających do pracy w gminach powiatu lidzbarskiego, najczęstszym wyborem jest miasto Olsztyn (437), Lidzbark Warmiński – miasto (365), Dobre Miasto – miasto (161), Orneta-miasto (92), Warszawa (66), Lidzbark Warmiński – gmina miejska (63), Bartoszyce (42).

Tabela 44 Przepływy ludności związane z pracą (5 najczęstszych kierunków migracji)

Gmina zamieszkania	Liczba ludności	Gmina miejsca pracy
Kiwity	155	Olsztyn, Bartoszyce, Lidzbark Warmiński
Lubomino	154	Orneta-miasto, Dobre Miasto-miasto, Dywity, Jonkowo, Olsztyn
Orneta - miasto	215	Olsztyn, Dobre Miasto, Warszawa, Lidzbark Warmiński, Lubomino
Orneta – obszar wiejski	125	Orneta-miasto, Olsztyn, Dobre Miasto-miasto, Warszawa

Gmina zamieszkania	Liczba ludności	Gmina miejsca pracy
Lidzbark Warmiński - miasto	303	Olsztyn, Warszawa, Bartoszyce, Lidzbark Warmiński-obszar wiejski, Dobre Miasto-miasto,
Lidzbark Warmiński – obszar wiejski	395	Olsztyn, Bartoszyce, Lidzbark Warmiński-miasto, Dobre Miasto-miasto, Dobre Miasto=obszar wiejski

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/opracowania/przeplywy-ludnosci-zwiazane-z-zatrudnieniem-w-2016-r,20,1.html>

Kierunki migracji zarobkowych mieszkańców powiatu lidzbarskiego oraz inne działania podejmowane przez nich w celu znalezienia zatrudnienia związane są ze specyfiką lokalnego rynku pracy, dla którego diagnozowane są deficytowe i nadwyżkowe zawody. Zgodnie z opracowaną na rok 2023 Prognozą zawodów²⁷, w powiecie lidzbarskim brakuje pracowników, którzy wpisują się kluczowe dla rozwoju powiatu obszary rozwoju tj. branży uzdrowiskowej, turystycznej (w tym usługi hotelarskie i gastronomiczne), opieki zdrowotnej i branży budowlanej.

Deficyt poszukujących pracy

Opieka zdrowotna – lekarze, operatorzy aparatury medycznej, pielęgniarki i położne, ratownicy medyczni, opiekunowie osoby starszej lub niepełnosprawnej

Branża uzdrowiskowa – fizjoterapeuci i masażyści, operatorzy aparatury medycznej

Turystyka – kucharze

Branża budowlana – betoniarze i zbrojarze, cieśle i stolarze budowlani, dekarze i blacharze budowlani, elektrycy, elektromechanicy i elektromonterzy, monterzy instalacji budowlanych, murarze i tynkarze, operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych, pracownicy ds. budownictwa drogowego i kolejowego, pracownicy robót wykończeniowych w budownictwie, robotnicy budowlani, spawacze ślusarze

Pozostałe zawody – kierowcy autobusów, kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych, magazynierzy, mechanicy pojazdów samochodowych, nauczyciele nauczania wczesnoszkolnego, nauczyciele przedmiotów ogólnokształcących, pracownicy ds. rachunkowości i księgowości, pracownicy przetwórstwa spożywczego, pracownicy socjalni, psycholodzy i psychoterapeuci, samodzielni księgowi.

Równowaga popytu i podaży

administratorzy stron internetowych, agenci ubezpieczeniowi, akustycy i realizatorzy dźwięku analitycy, testerzy i operatorzy systemów teleinformatycznych, animatorzy kultury i organizatorzy imprez, architekci i urbaniści, architekci krajobrazu, archiwiści i muzealnicy, asystenci w edukacji, bibliotekoznawcy, bibliotekarze i specjaliści informacji naukowej, biolodzy i biotechnolodzy, blacharze i lakiernicy samochodowi, brukarze, ceramicy przemysłowi, cukiernicy, dentyści, diagności laboratoryjni medyczni, diagności samochodowi, dziennikarze i redaktorzy, farmaceuci, filolodzy i tłumacze, filozofowie, historycy, politolodzy i kulturoznawcy, floryści, fotografowie, fryzjerzy, geodeci i kartografowie, gospodarze obiektów, portierzy, woźni i dozorczy, graficy komputerowi, inspektorzy nadzoru budowlanego, instruktorzy nauki jazdy, instruktorzy rekreacji i sportu, inżynierowie budownictwa, inżynierowie chemicy i chemicy, inżynierowie elektrycy i energetycy, inżynierowie inżynierii środowiska, inżynierowie mechanicy, kamieniarze, kelnerzy i barmani, kierowcy samochodów osobowych, kierownicy budowy, kierownicy ds. logistyki, kierownicy ds. produkcji, kierownicy ds. usług, kierownicy ds. zarządzania i obsługi biznesu, kierownicy sprzedaży, kierownicy w instytucjach społecznych i kultury, kosmetyczki, krawcy i pracownicy produkcji odzieży, lakiernicy, listonosze i kurierzy, logopedzi i audiofonolodzy, maszyniści, mechanicy maszyn i urządzeń monterzy, elektronicy, monterzy konstrukcji metalowych, monterzy maszyn i urządzeń, monterzy okien i szklarze, nauczyciele praktycznej nauki zawodu, nauczyciele przedmiotów zawodowych, nauczyciele przedszkoli, nauczyciele szkół specjalnych i oddziałów integracyjnych, obuwnicy, ogrodnicy i sadownicy, operatorzy maszyn do produkcji i przetwórstwa papieru, operatorzy maszyn do produkcji wyrobów cementowych

²⁷ <https://barometrzwodow.pl/>

i kamiennych, operatorzy maszyn do produkcji wyrobów chemicznych, operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych, operatorzy maszyn rolniczych i ogrodniczych, operatorzy maszyn włókienniczych, operatorzy obrabiarek skrawających, operatorzy urządzeń dźwigowo-transportowych, opiekunki dziecięce, optycy i pracownicy wytwarzający protezy, pedagodzy, piekarze, plastycy, dekoratorzy wnętrz i konserwatorzy zabytków, pomoce kuchenne, pomoce w gospodarstwie domowym, pozostali specjaliści edukacji, pracownicy administracyjni i biurowi, pracownicy biur podróży i obsługi turystycznej, pracownicy ds. jakości, pracownicy ds. ochrony środowiska i bhp, pracownicy ds. techniki dentystycznej, pracownicy fizyczni w produkcji i pracach prostych, pracownicy myjni, pralni i prasowni, pracownicy ochrony fizycznej, pracownicy poczty, pracownicy poligraficzni, pracownicy przetwórstwa metali, pracownicy służb mundurowych, pracownicy sprzedaży internetowej, pracownicy telefonicznej i elektronicznej obsługi klienta, ankietery, teleankieterzy, pracownicy usług pogrzebowych, pracownicy zajmujący się zwierzętami, prawnicy projektanci i administratorzy baz danych, programiści, projektanci wzornictwa przemysłowego i operatorzy CAD, przedstawiciele handlowi, przetwórcy mięsa i ryb, recepcjoniści i rejestratorzy, robotnicy leśni, robotnicy obróbki drewna i stolarze, robotnicy obróbki skóry, rolnicy i hodowcy, rzemieślnicy obróbki szkła i metali szlachetnych, sekretarki i asystenci, socjolodzy i specjaliści ds. badań społeczno-ekonomicznych, specjaliści ds. administracji, specjaliści ds. finansowych, specjaliści ds. organizacji produkcji, specjaliści ds. PR, reklamy, marketingu i sprzedaży, specjaliści ds. projektowania, wdrażania i doskonalenia produktów i usług cyfrowych, specjaliści ds. rynku nieruchomości, specjaliści ds. zarządzania zasobami ludzkimi i rekrutacji, specjaliści elektroniki, automatyki i robotyki, specjaliści rolnictwa i leśnictwa, specjaliści technologii żywności i żywienia, specjaliści telekomunikacji, spedytorzy i logistycy, sprzętaczki i pokojowe, sprzedawcy i kasjerzy, szefowie kuchni, tapicerzy, technicy budownictwa, technicy informatycy, technicy mechanicy, weterynarze, windykatrzy, wychowawcy w placówkach oświatowych i opiekuńczych, zaopatrzeniowcy i dostawcy.

Nadwyżka poszukujących pracy ekonomiści²⁸

Obecnie na terenie Lidzbarka Warmińskiego i dwóch sąsiednich sołectw (Łabno i Medyny) zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 17 maja 2016 roku (Dz. U. z 2016 r. poz. 757) oraz decyzją nr 80 Ministra Zdrowia znak MZ-OZU-520-1/WS/14 z dnia 10.09.2014 r. utworzony został Obszar Ochrony Uzdrawiskowej „Lidzbark Warmiński”. Starzejące się społeczeństwo oraz wzrost świadomości zdrowotnej wśród młodych osób, rodzi coraz większe zainteresowanie usługami uzdrawiskowymi oraz turystyczno-zdrowotnymi. Uzyskanie statusu uzdrawiska przez Lidzbark Warmiński pozwoli na tworzenie nowych usług turystycznych, co w konsekwencji przełoży się na poprawę sytuacji na rynku pracy. Ważnym składnikiem działalności uzdrawiskowej są jej kadry. Dlatego należy zadbać o zapewnienie profesjonalnej i kompetentnej obsługi uzdrawiska. Rekomenduje się zwiększenie oferty edukacyjnej, szkoleń i kursów dostosowując ją do wymogów nowego kierunku rozwoju miasta.

Obok budowy obiektów i usług uzdrawiskowych równie ważnym działaniem dla władz samorządowych będzie działanie w kierunku stworzenia kompletnej i spójnej oferty turystycznej. Budując ofertę turystyczną należy dążyć do podniesienia jakości usług przede wszystkich tych, dzięki którym turyści pozostaną w powiecie – hotele, motele, pensjonaty, restauracje, bary. Ważnym elementem podniesienia jakości tych obiektów powinna być zatrudniona kompetentna kadra, która mogłaby podnosić swoje kwalifikacje podczas szkoleń i kursów zawodowych.

Poza obszarem ochrony uzdrawiskowej w Lidzbarku Warmińskim planowana jest również budowa obiektów medycznych i około medycznych wzmacniających potencjał uzdrawiska. Dlatego niezbędne

²⁸ <https://barometrzwodow.pl/modul/prognozy-na-plakatach?publication=county&province=14&county=313&year=2023&form-group%5B%5D=all>

jest zapewnienie profesjonalnej kadry medycznej oraz wysokiej jakości usług medycznych, które będą przyciągały coraz to większą liczbę kuracjuszy.

Ponadto w celu zapewnienia odpowiednio przygotowanej kadry pracowników w uzdrowiskach rekomenduje się cykliczne szkolenia pozwalające osiągnąć odpowiedni typ wiedzy. Szkolenia powinny uwzględnić m.in. ogólne zasady obsługi klienta, komunikacji, techniki i strategii postępowania z trudnymi klientami i umiejętność skutecznego prowadzenia rozmowy przez telefon.

Analiza liczby podmiotów w powiecie lidzbarskim wg rodzajów działalności PKD 2007 wskazuje na dominującą rolę budownictwa (670 podmiotów). Z niedoborami kadrowymi zmagają się większość firm budowlanych. Największy deficyt pracowników dotyczy nie tylko robotników budowlanych wykonujących proste prace, ale problem jest również znalezienie fachowców w tej dziedzinie. Powody braków kadrowych w budownictwie to m.in. niewystarczające zarobki, ciężkie warunki pracy i wymagany stan zdrowia. Co więcej chętni nie mają wystarczających umiejętności, albo ich wiedza jest nieaktualna. Odpowiednie przeszkolenie lub przekwalifikowanie osób chcących podjąć pracę w sektorze budowlanym może zaspokoić deficyt zatrudnienia w branży.

Działania podejmowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Lidzbarku Warmińskim powinny być ukierunkowane na wsparcie przedsiębiorstw m.in. w pozyskiwaniu, przekwalifikowaniu, szkoleniu oraz zatrudnianiu odpowiednich kandydatów, co bezpośrednio wpłynie na rozwój firm, aktywizację osób bezrobotnych oraz przyczyni się do spadku bezrobocia w powiecie lidzbarskim.

Kierunki kształcenia w szkołach branżowych i technikach powiatu lidzbarskiego częściowo odpowiadają zapotrzebowaniu wynikającemu z zasygnalizowanych powyżej deficytów w zakresie podaży osób reprezentujących poszczególne kategorie zawodów. Istotne wydaje się większe zróżnicowanie oferty kształcenia na poziomie techników.

Tabela 45 Kierunki kształcenia w technikach i szkołach branżowych I stopnia w powiecie lidzbarskim

	Zespół Szkół Zawodowych im. Stanisława Staszica w Lidzbarku Warmińskim	Zespół Szkół Zawodowych Centrum Kształcenia Ustawicznego im. Stanisława Staszica w Ornece	Zespół Szkół i Placówek Oświatowych w Lidzbarku Warmińskim
Technikum	• technik ekonomista • technik hotelarstwa • technik pojazdów samochodowych • technik informatyk • technik programista • technik rachunkowości • technik żywienia i usług gastronomicznych	• technik logistyk • technik Informatyk	• technik żywienia i usług gastronomicznych • technik obsługi turystycznej
Branżowa Szkoła I stopnia	• sprzedawca, • fryzjer, • ślusarz, • mechanik pojazdów samochodowych, • monter sieci i instalacji sanitarnych, • kucharz, • cukiernik, • piekarz, • elektryk, • kelner, • elektromechanik, • stolarz	• mechanik pojazdów samochodowych, • sprzedawca, • ślusarz, • monter sieci instalacji i urządzeń sanitarnych, • murarz – tynkarz, • dekarz, • fryzjer, • pracownik pomocniczy obsługi hotelowej, • pracownik obsługi hotelowej • cukiernik, • piekarz, • krawiec	-

Źródło: Informacja o stanie realizacji zadań oświatowych w Powiecie Lidzbarskim w roku szkolnym 2021/2022

Wśród działań podejmowanych w obszarze poprawy stanu zatrudnienia oraz aktywizacji osób pozostających bez pracy istotne są przede wszystkim działania aktywizujące realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Lidzbarku Warmińskim. Nadzór nad działalnością Urzędu sprawuje Zarząd Powiatu lidzbarskiego. Powiatowy Urząd Pracy w Lidzbarku Warmińskim obejmuje swoim działaniem obszar całego powiatu lidzbarskiego i realizuje działania z zakresu aktywizacji osób bezrobotnych. Zadania PUP w Lidzbarku Warmińskim realizowane są w siedzibie urzędu w Lidzbarku Warmińskim oraz w filii w Ornecie. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy określa zadania państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej m.in. klientów urzędów pracy oraz wprowadza różnego rodzaju formy wsparcia, wśród których można wyróżnić m.in.: pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe, formy wpierające podnoszenie kwalifikacji, świadczenia pieniężne, refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy. W ostatnich latach PUP w Lidzbarku Warmińskim realizował m.in. działania:

Tabela 46 Wybrane działania aktywizujące realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Lidzbarku Warmińskim

Informacje o projekcie	Opis
Projekt pilotażowy „Praca się opłaca” w ramach naboru na projekty pilotażowe pod nazwą „Stabilna praca – silna rodzina” Całkowita wartość projektu wynosi: 305 160,00 zł Termin realizacji: 01.02.2022 r. – 30.06.2023 r.	Projekt jest współfinansowany ze środków rezerwy Funduszu Pracy. Głównym celem projektu pilotażowego jest zwiększenie zatrudnienia wśród rodziców powracających lub wchodzących na rynek pracy poprzez wdrożenie innowacyjnych rozwiązań skierowanych do bezrobotnych.
Projekt pt.: „Aktywizacja zawodowa osób w wieku powyżej 29 roku życia w powiecie lidzbarskim (VII)” Termin realizacji w okresie: od: 01.01.2021 r. do: 31.12.2022 r. Wartość projektu: 4 299 005,43 zł Wkład UE: 3 654 154,62 zł	Projekt realizowany jest w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego Celem projektu jest zwiększenie zatrudnienia wśród 311 osób bezrobotnych w wieku 30 lat i więcej, pozostających bez pracy w powiecie lidzbarskim.
„Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie lidzbarskim (VI)” Realizacja lata 2021-2022 Wartość projektu: 2 481 313,32 zł Wkład UE: 2 091 250,87 zł	Projekt realizowany w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER). Cel projektu: Zwiększenie możliwości zatrudnienia osób młodych do 29 roku życia pozostających bez pracy w powiecie lidzbarskim.
„Aktywizacja zawodowa osób w wieku powyżej 29 roku życia w powiecie lidzbarskim (VI)” Wartość projektu: 2 219 458,51 zł Wkład UE: 1 886 539,73 zł	Projekt realizowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020. Celem projektu jest zwiększenie zatrudnienia wśród 226 osób bezrobotnych w wieku 30 lat i więcej, pozostających bez pracy w powiecie lidzbarskim.
„Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie lidzbarskim (V)” Wartość projektu: 1 394 170,22 zł Wkład UE: 1 220 710,02 zł	Projekt realizowany w ramach POWER 2014-2020. Cel projektu: Zwiększenie możliwości zatrudnienia osób młodych do 29 roku życia pozostających bez pracy w powiecie lidzbarskim.
„Aktywizacja zawodowa osób w wieku powyżej 29 roku życia w powiecie lidzbarskim (V)” Wartość projektu: 1 907 000,19 zł Wkład UE: 1 620 950,15 zł	Projekt realizowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020. Celem projektu jest zwiększenie zatrudnienia wśród 222 osób bezrobotnych w wieku 30 lat i więcej, pozostających bez pracy w powiecie lidzbarskim.
Program Specjalny: pt.: „AKTYWIZACJA ZAWODOWA OSÓB BEZROBOTNYCH PO 50 ROKU ŻYCIA” Termin realizacji projektu od 01.01.2018 r. do 31.12.2018 r Ogólna kwota programu specjalnego: 190 750,00 zł	Celem projektu jest przeciwdziałanie bezrobociu wśród osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia zarejestrowanych w PUP Lidzbark Warmiński, poprzez aktywizację zawodową z wykorzystaniem standardowych instrumentów rynku pracy i specyficznych elementów wsparcia.

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Lidzbarku Warmińskim ²⁹

²⁹ https://lidzbarkwarmiński.praca.gov.pl/rynek-pracy/programy-aktywizacyjne-i-projekty/?p_p_id=webcontenttabbedpublisherportlet_WAR_webcontenttabbedpublisherportlet_INSTANCE_txz

Instytucje otoczenia biznesu

Na atrakcyjność inwestycyjną i konkurencyjność miast i regionu wpływają instytucje otoczenia biznesu, które wspierają przedsiębiorczość i innowacyjność firm. Wśród instytucji okołobiznesowych działających na obszarze powiatu lidzbarskiego można wymienić:

- ✓ Warmińskie Stowarzyszenie Przedsiębiorców w Lidzbarku Warmińskim - Warmińskie Stowarzyszenie Przedsiębiorców w Lidzbarku Warmińskim powstało w kwietniu 1999 r. i obecnie zrzesza ok. 40 przedsiębiorców. Izba zajmuje się kształtowaniem i upowszechnianiem zasad etyki działalności gospodarczej, w szczególności opracowywaniem i doskonaleniem norm rzetelnego postępowania w obrocie gospodarczym i wspiera rozwój gospodarczy powiatu. Obszarem jego działania jest powiat lidzbarski, a siedziba znajduje się w Lidzbarku Warmińskim.
- ✓ Lidzbarskie Stowarzyszenie Przedsiębiorców – celem działania jest wspieranie inicjatyw mających na celu tworzenie nowych miejsc pracy, podnoszenie etyki zawodowej i jakości świadczonych usług
- ✓ Stowarzyszenie Orneckich Przedsiębiorców i Pracodawców – celem działania jest jednoczenie środowiska kupieckiego, udzielanie pomocy członkom w organizacji i prowadzeniu działalności gospodarczej
- ✓ Kupcy Lidzbarscy BAZAR – celem działania jest integracja środowisk kupieckich i drobnej twórczości, wymiana doświadczeń i poglądów na temat rozwoju handlu i produkcji, działania promocyjne i marketingowe na rzecz kupców oraz przedstawicieli drobnej twórczości, rozwijanie wspólnych przedsięwzięć w zakresie wymiany towarowej i usługowej członków stowarzyszenia, rozwijanie inicjatyw, postaw i działań sprzyjających rozwojowi małej i średniej przedsiębiorczości
- ✓ Cech Rzemiosła i Przedsiębiorczości w Lidzbarku Warmińskim - Cech Rzemiosła i Przedsiębiorczości w Lidzbarku Warmińskim realizuje zadanie utrwalania więzi środowiskowych wśród swoich członków, postaw zgodnych z zasadami etyki i godności zawodu, prowadzenia na rzecz członków działalności społeczno-organizacyjnej, kulturalnej, oświatowej i gospodarczej oraz reprezentowania interesów członków wobec organów administracji rządowej, samorządowej, organizacji społecznych, gospodarczych, zawodowych i Sądów. Cech jest organizacją samorządu gospodarczego rzemiosła, zrzeszającą rzemieślników i przedsiębiorców, z uwzględnieniem zasady dobrowolności, jak i obligatoryjności zrzeszania się osób będących pracodawcami wykonującymi działalność wytwórczą, budowlaną produkcyjną lub usługową prowadzoną na podstawie ustaw (o swobodzie działalności gospodarczej, ustawy o rzemiośle) oraz przyjętego statutu. Cech jest organizacją zrzeszającą rzemieślników i przedsiębiorców wg. kryterium terytorialnego tj. w szczególności z obszaru powiatu lidzbarskiego oraz miast i gmin sąsiednich powiatów.

Ponadto wszystkie gminy powiatu lidzbarskiego objęte są działaniami Lokalnej Grupy Działania „Warmiński Zakątek”. Lokalna Grupa Działania zrzeszała 129 członków zwyczajnych (stan na 29.05.2023r.), w tym:

- 12 jednostek samorządu terytorialnego, 1 Nadleśnictwo (podmiot publiczny),
- 13 podmiotów gospodarczych,
- 15 organizacje pozarządowe,
- 88 mieszkańców będących osobami fizycznymi.

LGD stanowi Partnerstwo wzajemnie powiązanych instytucji, podmiotów, osób, uzupełniających potencjały i zasoby.

Tabela 47 Reprezentatywność członków LGD Warmiński Zakątek na poziomie gmin członkowskich powiatu lidzbarskiego

Gmina	Liczba członków sektora			
	<i>społecznego – ngo's</i>	<i>gospodarczego</i>	<i>publicznego</i>	<i>mieszkańców</i>
Lidzbark Warmiński (gm. miejska)	1	1	1	3
Lidzbark Warmiński (gm. wiejska)	1	1	1	6
Lubomino	1	1	1	6
Orneta	1	1	1	8
Kiwity	1	1	1	3

Źródło: lokalna strategia rozwoju na lata 2023 - 2027

Wśród zadań wykonywanych przez Stowarzyszenie jest wspieranie rozwoju przedsiębiorczości na obszarze LGD, wspieranie rozwoju aktywności społecznej na obszarze LGD, wspieranie rozwoju infrastruktury społecznej, publicznej, zachowanie dziedzictwa kulturowego na obszarze LSR, w celu podnoszenia jakości życia mieszkańców, wspieranie rozwoju turystyki, zachowanie, ochrona i upowszechnianie dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego Warmii oraz współpraca międzynarodowa.

6. Społeczeństwo obywatelskie, organizacje pozarządowe i współpraca zagraniczna

6.1 Frekwencja wyborcza

Istotnym wymiarem aktywności obywatelskiej jest frekwencja w wyborach samorządowych. W przypadku powiatu lidzbarskiego w 2014 roku była ona wyższa do wartości średnich dla województwa warmińsko-mazurskiego i kraju. W 2018 roku frekwencja wyborcza w powiecie była wyższa niż średnia dla województwa i niższa niż średnia dla Polski.

Tabela 48 Frekwencja wyborcza w powiecie lidzbarskim

	Powiat lidzbarski		Warmińsko-mazurskie		Polska	
	2014	2018	2014	2018	2014	2018
sejmiki województw	51,25	51,55	46,93	51,49	47,21	54,84
radę powiatów	51,09	51,68	48,29	51,27	50,21	54,64
wójtowie, burmistrzowie i prezydenci miast - pierwsza tura wyborów	51,08	51,69	47,00	51,56	47,34	54,90

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

6.2 Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne

Powiat wykonuje określone ustawami zadania publiczne o charakterze ponadgminnym, wymienione w art. 4 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym. Część zadań przypisanych kompetencyjnie jako zadania powiatu realizowanych jest we współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (zwanej dalej ustawą). Prowadzenie przez samorząd powiatowy działalności we współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami jest realizacją konstytucyjnej zasady pomocniczości.

Priorytetem Powiatu Lidzbarskiego jest jak najlepsze zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty, którą tworzą jego mieszkańcy. Aktywna współpraca z organizacjami pozarządowymi i liderami środowisk lokalnych jest jednym z elementów efektywnego kierowania powiatem. Działalność organizacji pozarządowych znacząco wpływa na rozwój powiatu i jakość życia jego mieszkańców. Wyrazem dążenia powiatu lidzbarskiego do szerokiej współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami są uchwalane corocznie programy współpracy. W dniu 15.12.2022 r. Rada Powiatu Lidzbarskiego uchwaliła „Program Współpracy Powiatu Lidzbarskiego z organizacjami pozarządowymi oraz wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie” na rok 2023. Dokument ten reguluje współpracę pomiędzy powiatem lidzbarskim i organizacjami pozarządowymi oraz pozostałymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego, określając między innymi zakres oraz formy tej współpracy.

Aktywność obywatelska w powiecie lidzbarskim utrzymuje się na podobnym poziomie na przestrzeni lat 2017 – 2022. Wyrazem tego jest funkcjonowanie na obszarze powiatu fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców wskaźnik obrazujący liczbę tego typu działalności wynosił 4,59 (w 2022r.) i wzrósł w porównaniu do 2017 roku o 1,14 pp. W gminach powiatu lidzbarskiego funkcjonuje łącznie 158 stowarzyszeń, a największy odsetek, bo 39,24% z nich działa w gminie miejskiej Lidzbark Warmiński. W gminie Orneta zarejestrowanych jest 48 stowarzyszeń co stanowi 30,88% udział w ogólnej liczbie stowarzyszeń, a najmniej w gminie Kiwity (6,33%). Na terenie powiatu lidzbarskiego (stan na 31.12.2022 wg GUS) funkcjonowało 19 fundacji. Największy ich odsetek działa w gminie miejskiej Lidzbark Warmiński (47,37%) a najmniej w gminie Lubomino (5,26%).

Tabela 49 Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 000 mieszkańców

Gminy	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Dynamika zmian 2017-2022
Powiat lidzbarski	4,04	3,90	4,13	4,40	4,50	4,59	1,14%
M. Lidzbark Warmiński	4,16	3,92	4,14	4,63	4,74	4,86	1,17%
Kiwity	3,00	3,02	3,65	3,76	3,80	4,22	1,41%
Lidzbark Warmiński	3,81	4,01	4,03	4,13	4,19	4,02	1,06%
Lubomino	4,41	4,45	4,73	4,97	5,01	4,78	1,08%
Orneta	4,19	3,90	4,11	4,25	4,39	4,62	1,10%

Źródło: dane GUS,

Tabela 50 Udział osób, będących członkami kół, klubów lub sekcji seniora i Uniwersytetów Trzeciego Wieku w ogólnej liczbie ludności w wieku 60 lat i więcej [%] – porównanie gmin

Gminy	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Dynamika zmian w latach 2017-2022
Powiat lidzbarski	3,0	2,7	2,6	2,5	2,5	2,5	-1,2 pp.
M. Lidzbark Warmiński	6,1	5,9	5,8	5,8	5,8	5,6	-1,09 pp.
Orneta	1,7	0,8	0,8	0,5	0,4	0,7	-2,43 pp.

Źródło: dane GUS, 2022 r.

Zgodnie z art. 11 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz na podstawie Programu współpracy Powiatu Lidzbarskiego z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego ogłaszane są otwarte konkursy ofert. Ogłoszenia o otwartych konkursach ofert zamieszczone są w Biuletynie Informacji Publicznej oraz stronie internetowej prowadzonej przez Starostwo Powiatowe w Lidzbarku Warmińskim. Dotacje udzielane są również w trybie pozakonkursowym.

Wysokość środków przekazywanych organizacjom na realizację zadań publicznych świadczy o warunkach jakie stwarzają lokalne władze do rozwoju obywatelskiej aktywności. W 2023 r. powiat lidzbarski na zrealizowanie zadań publicznych przeznaczył 61 000,00 zł, tj. o 5,2% więcej w porównaniu do 2022 r.

Tabela 51 Środki przeznaczone na zrealizowanie zadań publicznych w powiecie lidzbarskim w latach 2022-2023

Lp.	Zadania publiczne	2022 r.	2023 r.
1	Podejmowanie inicjatyw w zakresie pomocy społecznej, mających na celu wspieranie rodzin i osób w trudnej sytuacji życiowej, zachęcanie do sprawnego funkcjonowania w społeczeństwie	10000,00	5000,00
2	Integracja społeczeństwa powiatu lidzbarskiego z osobami niepełnosprawnymi poprzez organizację imprez kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych dla osób niepełnosprawnych	12000,00	6000,00
3	Promowanie zasobów kulturowych powiatu lidzbarskiego, miejscowych tradycji i dóbr kultury	15000,00	20000,00
4	Upowszechnianie zdrowego stylu życia wśród dzieci, młodzieży i dorosłych poprzez organizację powiatowych, regionalnych i międzynarodowych imprez sportowych i rekreacyjnych	15000,00	18000,00
5	Wspieranie organizacji imprez o charakterze turystycznym na terenie powiatu lidzbarskiego promujących walory krajoznawcze i turystyczne powiatu	6000,00	12000,00
razem		58000,00	61000,00

Źródło: Starostwo powiatowe w Lidzbarku Warmińskim, strona <http://www.powiatlidzbarski.pl/otwarte-konkursy-ofert-2023/ogloszenie-konkursowe-2023>

Powiat lidzbarski aktywnie włącza się w propagowanie akcji społecznych zachęcając mieszkańców do włączenia w inicjatywy społeczne m.in: Bezpłatne szkolenie z pierwszej pomocy przedmedycznej, Światowy dzień zdrowia, Szlachetna paczka.

6.3 Współpraca międzysektorowa i zagraniczna

Powiat lidzbarski pełni ważną rolę we współpracy z organizacjami pozarządowymi, stowarzyszeniami związkami oraz podejmuje działania mające na celu podniesienie jakości i efektywności mechanizmów współpracy międzysektorowej. Wspomniana współpraca może przybrać różne formy:

Udział w organizacjach i stowarzyszeniach

- ✓ Związek Powiatów Polskich - ogólnopolskie stowarzyszenie zrzeszające powiaty i miasta na prawach powiatu, którego celem jest wspieranie idei samorządu terytorialnego, integrowanie i obrona wspólnych interesów powiatów, kształtowanie wspólnej polityki, wspieranie inicjatyw na rzecz rozwoju i promocji powiatów, wymiana doświadczeń oraz upowszechnianie modelowych rozwiązań w zakresie rozwoju i zarządzania w powiatach.
- ✓ Stowarzyszenie "Dom Warmiński" - stowarzyszenie założone w 2006 r. z inicjatywy starostów olsztyńskiego, braniewskiego i lidzbarskiego. Jest lokalną organizacją turystyczną, której celem jest rozwój gospodarki turystycznej Warmii poprzez propagowanie jej dziedzictwa kulturowego.
- ✓ Stowarzyszenie Miast, Gmin i Powiatów – Szlak świętej Warmii - Stowarzyszenie powołane dla wsparcia realizacji założeń i działań wynikających ze strategii rozwoju Szlaku Świętej Warmii, samorządności lokalnej, wymiany doświadczeń, ochrony wspólnych interesów członków, promocji ich osiągnięć oraz wspierania rozwoju gospodarczego.

Współpraca zagraniczna

Powiat Lidzbarski współpracuje z trzema partnerami zagranicznymi:

- ✓ Emsland – umowa partnerska o współpracy pomiędzy Powiatem Lidzbarskim i Powiatem Emsland w Republice Federalnej Niemiec z dnia 20 sierpnia 2004 r.
Strony zobowiązały się:
Poznać się wzajemnie i rozwijać współpracę na zasadzie równorzędności i wzajemnego zaufania
 - a) Wspierać wspólne przedsięwzięcia gospodarcze
 - b) pogłębiać kontakty poprzez:
 - Prezentowanie dziedzictwa kulturowego obu regionów
 - Rozwój wymiany szkolnej i sportowej
 - c) Wymieniać doświadczenia i wspierać się wzajemnie w rozwijaniu administracji samorządowej
 - d) Wspierać inicjatywy na innych płaszczyznach, służące umacnianiu partnerskich stosunków
 - e) i współpracy pomiędzy obydwoma powiatami.
- ✓ Perugia - porozumienie o współpracy – Prowincja Perugia (Włochy) – Region Warmii (Miasto Olsztyn, Powiat Olsztyński, Powiat Lidzbarski, Powiat Braniewski) z dnia 11 grudnia 2004 r.
Cele:
 - Zaspokojenie dążeń i potrzeb odnośnych prowincji i powiatów
 - Ułatwienie wzajemnych stosunków współpracy i wymiany pomiędzy regionami
 - Świadomość, iż najbardziej stosownym środkiem do osiągnięcia i utrzymania pokoju i harmonii pomiędzy narodami oraz więzi współdziałania i wspólnoty interesów pomiędzy prowincjami różnych krajów, inspirowanych duchem pokoju i wolności i dobrobytu jest współpraca;
 - W przekonaniu, iż ścisła i trwała współpraca przyniesie korzyści społeczne i ekonomiczne obu stronom zawarte porozumienie.
- ✓ Zastavna – umowa pomiędzy Powiatem Zastaweńskim (Ukraina) a Powiatem Lidzbarskim, o handlowo-ekonomicznej, naukowo-technicznej i kulturalnej współpracy z dnia 04 września 2007 r.

Powiaty deklarują m.in.:

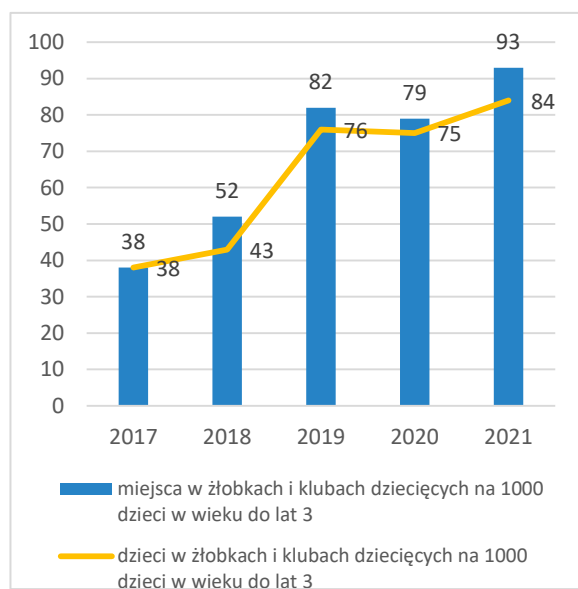
- sprzyjanie rozwojowi handlu, produkcji, inwestycji i innego rodzaju ekonomicznej współpracy,
- stwarzanie warunków do rozwoju wspólnej działalności różnych przedsiębiorstw włączając zachęcanie, podtrzymywanie i wspieranie inwestycji i tworzenia nowych miejsc pracy,
- sprzyjanie w tworzeniu nowych wspólnych przedsiębiorstw, towarzystw, domów handlowych, podtrzymując przy tym obustronną współpracę przedsiębiorstw, w tym sektora mśp.
- rozwój związków między organami zarządzającymi przedsiębiorstwami, instytucjami naukowymi, zakładami ochrony zdrowia i szkołami średnimi i wyższymi,
- współpraca w zakresie ochrony zdrowia ludności, poprzez wsparcie rozwoju produkcji ekologicznej żywności oraz kontroli przestrzegania podstawowych norm produkcji i przetwórstwa oraz dostarczania produktów konsumentom,
- współpraca między twórcami, zespołami, fundacjami i organizacjami artystycznymi,
- organizowanie odpoczynku uczniom i studentom,
- rozwój agencji turystycznych i organizacji związanych z turystyką.

7. Edukacja

7.1 Opieka żłobkowa i przedszkolna

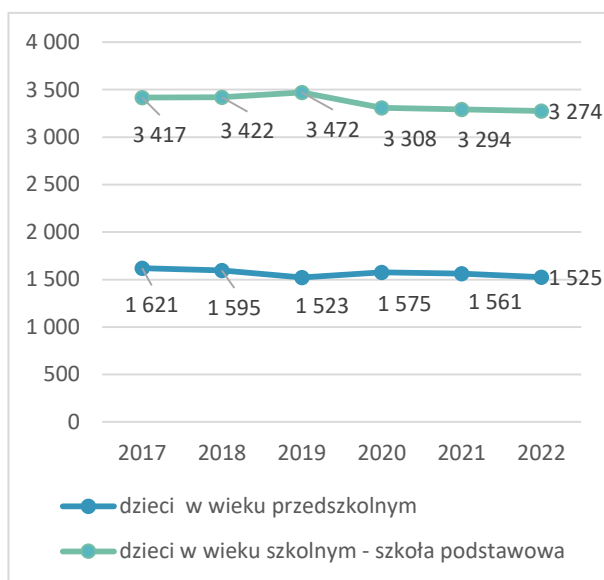
Udział dzieci objętych opieką żłobkową jest jednym ze wskaźników pokazujących poziom usług opiekuńczo-edukacyjnych. Należy podkreślić, że systematycznie rośnie odsetek dzieci do lat trzech objętych opieką w żłobkach na terenie powiatu. W 2017 roku odsetek ten wynosił 3,8%, natomiast w 2021 roku 8,4% (w 2022 r. – 8,2%). Wzrost wynika ze zwiększenia liczby miejsc w żłobkach i klubach dziecięcych na 1 000 dzieci do lat 3 tj. z 38 w 2017 r. do 93 w 2021 r.

Wykres 51 Dzieci w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3, miejsca w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 52 Liczba dzieci i uczniów w powiecie: (Przedszkola (3-6 lat), Szkoły podstawowe)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na terenie powiatu lidzbarskiego funkcjonuje 9 przedszkoli (bez specjalnych) oraz 9 oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych. Najwięcej przedszkoli znajduje się w mieście Lidzbark Warmiński – 6, następnie w gminie Orneta – 2 i w gminie Lubomino – 1 przedszkole. Natomiast oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych zlokalizowane są w gminie Kiwity – 3, gminie Lidzbark Warmiński – 3 i po 1 oddziale w mieście Lidzbark Warmiński, Orneta i gminie Lubomino. Na terenie powiatu funkcjonuje 1 przedszkole specjalne – w mieście Lidzbark Warmiński. Na przestrzeni lat 2017 – 2021 wzrosła liczba dzieci korzystających z opieki przedszkolnej (bez przedszkoli specjalnych) z 940 w 2017 roku do 998 w 2021 roku, co oznacza wzrost na poziomie 6,17%. Sytuacja ta sprzyja opisywanej wcześniej poprawie w zakresie powrotu na rynek pracy w przypadku kobiet, które urodziły dziecko.

Tabela 52 Liczba przedszkoli na terenie poszczególnych gmin powiatu

Przedszkola	2017	2018	2019	2020	2021
M. Lidzbark Warmiński (bez specjalnych)	6	6	6	6	6
M. Lidzbark Warmiński (ze specjalnymi)	7	7	7	7	7
Lubomino	1	1	1	1	1
Orneta	2	2	2	2	2
Powiat lidzbarski (bez specjalnych)	9	9	9	9	9
Powiat lidzbarski (ze specjalnymi)	1	1	1	1	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 53 Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych w poszczególnych gminach powiatu

Oddziały przedszkolne	2017	2018	2019	2020	2021
Powiat lidzbarski	10	10	10	11	9
Lidzbark Warmiński - miasto	0	0	0	1	1
Kiwity	3	3	3	3	3
Lidzbark Warmiński	4	4	4	4	3
Lubomino	1	1	1	1	1
Orneta	2	2	2	2	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

7.2 Szkolnictwo publiczne

Powiat, zgodnie z art. 4 ustawy o samorządzie powiatowym, między innymi odpowiedzialny jest za szkolnictwo publiczne na poziomie ponadpodstawowym oraz szkoły specjalne funkcjonujące w Specjalny Ośrodku Szkolno – Wychowawczym w Lidzbarku Warmińskim i Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym im. Marii Grzegorzewskiej w Lidzbarku Warmińskim. W roku szkolnym 2021/2022 Powiat lidzbarski był organem prowadzącym pięciu zespołów szkół, specjalnego ośrodka szkolno - wychowawczego, młodzieżowego ośrodka wychowawczego, młodzieżowego domu kultury oraz dwóch poradni psychologiczno - pedagogicznych.

Wykaz szkół i placówek oświatowych, dla których organem prowadzącym jest Powiat Lidzbarski:

1. Zespół Szkół i Placówek Oświatowych w Lidzbarku Warmińskim (funkcjonował do 31.08.2022 r.), w skład którego wchodziły:
 - Technikum Nr 2;
 - Branżowa Szkoła I Stopnia Nr 2 (bez naboru);
 - II Liceum Ogólnokształcące (bez naboru);
 - Szkoła Policealna Nr 2 dla dorosłych;
 - Bursa Międzyszkolna w strukturach ZSiPO do 31.08.2022 r.

Zespół Szkół i Placówek Oświatowych w Lidzbarku Warmińskim z dniem 31 sierpnia 2022 r. został rozwiązany Uchwałą Nr 0710.35.2022 Rady Powiatu Lidzbarskiego z dnia 28 kwietnia 2022 r. w sprawie rozwiązania Zespołu Szkół i Placówek Oświatowych w Lidzbarku Warmińskim i likwidacji szkół wchodzących w skład Zespołu oraz włączenia Bursy Międzyszkolnej do Zespołu Szkół Zawodowych w Lidzbarku Warmińskim.
2. Zespół Szkół Zawodowych im. Stanisława Staszica w Lidzbarku Warmińskim, w skład którego wchodziły:
 - Technikum Nr 1;
 - Branżowa Szkoła I Stopnia Nr 1;
 - Liceum Ogólnokształcące dla dorosłych (bez naboru);
 - Szkoła Policealna Nr 1 dla dorosłych (bez naboru);
 - Centrum Kształcenia Zawodowego
3. Zespół Szkół Ogólnokształcących im. Kazimierza Jagiellończyka w Lidzbarku Warmińskim, w skład którego wchodziły:
 - I Liceum Ogólnokształcące;
 - Liceum Ogólnokształcące dla dorosłych (bez naboru).

4. Zespół Szkół Ogólnokształcących w Ornecie, w skład którego wchodzi:
 - Liceum Ogólnokształcące;
 - Szkoła Policealna Nr 2 dla dorosłych (bez naboru).
5. Zespół Szkół Zawodowych Centrum Kształcenia Ustawicznego im. Stanisława Staszica w Ornecie, w skład którego wchodzi:
 - Technikum;
 - Branżowa Szkoła I Stopnia;
 - Szkoła Policealna Nr 1 dla dorosłych (bez naboru);
 - Liceum Ogólnokształcące dla dorosłych (bez naboru);
 - Centrum Kształcenia Ustawicznego.
6. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy im. Marii Grzegorzewskiej w Lidzbarku Warmińskim, w skład którego wchodzi:
 - Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 5;
 - Branżowa Szkoła I Stopnia Specjalna.
7. Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Lidzbarku Warmiński, w skład którego wchodzi:
 - Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 2;
 - Szkoła Specjalna Przysposabiająca do Pracy;
 - Przedszkole Specjalne.

W rankingu Perspektyw w latach 2020 – 2022 uwzględnianych było pięć szkół ponadpodstawowych z powiatu lidzbarskiego w tym I Liceum Ogólnokształcące- Zespół Szkół Ogólnokształcących im. Kazimierza Jagiellończyka w Lidzbarku Warmińskim, Liceum Ogólnokształcące im. Bojowników o Polskość Warmii - Zespół Szkół Ogólnokształcących w Ornecie, Technikum nr 1 - Zespół Szkół Zawodowych im. Stanisława Staszica w Lidzbarku Warmińskim Technikum Zespół Szkół Zawodowych Centrum Kształcenia Ustawicznego im. Stanisława Staszica w Ornecie i niepubliczne Katolickie Liceum Ogólnokształcące w Lidzbarku Warmińskim. W 2023 roku Liceum Ogólnokształcące przy Zespole Szkół Ogólnokształcących im. Kazimierza Jagiellończyka w Lidzbarku Warmińskim znalazło się na miejscu 403 w Polsce (10 w województwie) poprawiając swój wynik z 2022 roku o 186 miejsc i było to jednocześnie najlepsze miejsce, jakie szkoła zajęła w rankingu w analizowanym okresie. W przypadku rankingu techników, Technikum nr 1 w Zespole Szkół Zawodowych im. Stanisława Staszica w Lidzbarku Warmińskim zajmowało w 2023 r - 25 miejsce w województwie, natomiast w Polsce powyżej 500 miejsca.

Tabela 54 Ranking Liceów i techników w powiecie lidzbarskim 2021-2023

Szkoła	2021		2022		2023	
	Miejsce w Polsce	Miejsce w województwie	Miejsce w Polsce	Miejsce w województwie	Miejsce w Polsce	Miejsce w województwie
LO (ZSO im. Kazimierza Jagiellończyka) w Lidzbarku Warmińskim	572	20	589	19	403	10
LO im. Bojowników o Polskość Warmii (ZSO) w Ornecie	1000+	48	-	-	1000+	48
Technikum nr 1 (ZSZ im. St. Staszica) w Lidzbarku Warmińskim	500+	24	500+	37	500+	25
Technikum (ZSZCKU im. Stanisława Staszica) im. Stanisława Staszica w Ornecie	-	-	500+	27	-	-
Katolickie Liceum Ogólnokształcące w Lidzbarku Warmińskim	-	-	1000+	43	-	-

Źródło: ranking Perspektyw

Wyniki osiągane przez szkoły z powiatu lidzbarskiego są m.in. pochodną liczby uczniów przypadających na 1 etat nauczyciela w zespołach prowadzonych przez powiat. Najwięcej uczniów przypada na 1 etat nauczycielski w Zespole Szkół Zawodowych im. Stanisława Staszica w Lidzbarku Warmińskim (15,29). W szkołach i placówkach oświatowych prowadzonych przez powiat lidzbarski w roku szkolnym 2021/2022 nauczyciele zatrudnieni byli ogółem na 180,67 etatu (stan na 30.09.2021 r.).

Tabela 55 Liczba uczniów w latach 2021/2022 i liczba uczniów na 1 etat nauczyciela w roku szkolnym 2020-2021

Szkoła, placówka	Typy szkół	Liczba uczniów na 1 etat nauczyciela w roku szkolnym 2021/2022	Liczba uczniów w roku szkolnym 2021/2022	Liczba uczniów w roku szkolnym 2020/2021	Liczba uczniów w roku szkolnym 2019/2020
Zespół Szkół Zawodowych im. Stanisława Staszica w Lidzbarku Warmińskim	Technikum nr1	15,94	418	423	406
	Branżowa Szkoła I stopnia nr1		129	116	104
Zespół Szkół Ogólnokształcących im. Kazimierza Jagiellończyka w Lidzbarku Warmińskim	I Liceum Ogólnokształcące	9,56	218	225	184
Zespół Szkół i Placówek Oświatowych w Lidzbarku Warmińskim (do 31.08.2022 r.)	Technikum nr 2	5,47	74	105	128
Zespół Szkół Zawodowych Centrum Kształcenia Ustawicznego im. Stanisława Staszica w Ornecie	Branżowa Szkoła I stopnia	13,38	99	88	108
	Technikum		147	148	139
Zespół Szkół Ogólnokształcących w Ornecie	Liceum Ogólnokształcące	9,0	117	136	135

Źródło: Informacja Oświatowa 2020-2021

Wysoki współczynnik skolaryzacji, zarówno brutto, jak i netto notowany jest w szkołach podstawowych. Wynika to z tego, że w Polsce nauka w szkołach podstawowych jest obowiązkowa (zgodnie art. 35 ustawy Prawo oświatowe nauka jest obowiązkowa do ukończenia 18 roku życia). W miarę kolejnych szczebli kształcenia, współczynnik zmniejsza się, w związku z tym, że nie każdy podejmuje decyzję o kontynuowaniu nauki. W powiecie lidzbarskim wskaźnik skolaryzacji w 2021 r. wynosił dla szkół branżowych- 16,5 (wzrost o 57,14% do 2017r.), natomiast dla liceów ogólnokształcących – 33,2 (wzrost o 87,57% do 2017r. Zwiększająca się wartość wskaźnika skolaryzacji brutto i netto jest korzystnym zjawiskiem, bowiem oznacza, że coraz więcej osób decyduje się inwestować w swoje wykształcenie.

Tabela 56 Współczynnik skolaryzacji netto dla szkół branżowych I stopnia i liceów ogólnokształcących w gminach powiatu, województwie i Polsce

Współczynnik skolaryzacji netto	Dla szkół	2017	2018	2019	2020	2021
Polska	Branżowe I stopnia	9,1	8,8	12,2	12,8	13
	Licea ogólnokształcące	31,5	31,9	41,8	43	43
Warmińsko-mazurskie	Branżowe I stopnia	10,3	9,9	14,6	15,5	16,1
	Licea ogólnokształcące	27,8	27,8	35,9	36,8	36,4
Powiat lidzbarski	Branżowe I stopnia	10,5	10,4	13,7	14,9	16,5
	Licea ogólnokształcące	17,7	20,8	27,7	32,8	33,2
M. Lidzbark Warmiński	Branżowe I stopnia	16,1	14,8	22,3	28,1	30,3
	Licea ogólnokształcące	34,2	38,5	55,5	70,9	75,8
Orneta	Branżowe I stopnia	16,6	17,4	21,1	19	22,1
	Licea ogólnokształcące	20	23,5	29,5	31	26,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Szczegółowa analiza wartości wskaźnika skolaryzacji netto dla szkół podstawowych w gminach powiatu lidzbarskiego wskazuje na istotne różnicowanie – w przypadku miasta Lidzbark Warmiński wartość ta wynosi 110,57, dla szkół w Ornecie – 87,49, przy 55,83 dla gminy Lidzbark Warmiński. Niski wskaźnik może świadczyć o tym, iż część uczniów z obszarów wiejskich uczęszcza do szkół w miastach lub gminach ościennych. Sytuacja ta dotyczy głównie dzieci mieszkających w gminie Lidzbark Warmiński. W przypadku pozostałych gmin zdecydowana większość dzieci w wieku szkolnym uczęszcza do szkół na terenie gminy zamieszkania.

Tabela 57 Współczynnik skolaryzacji netto dla szkół podstawowych w gminach powiatu

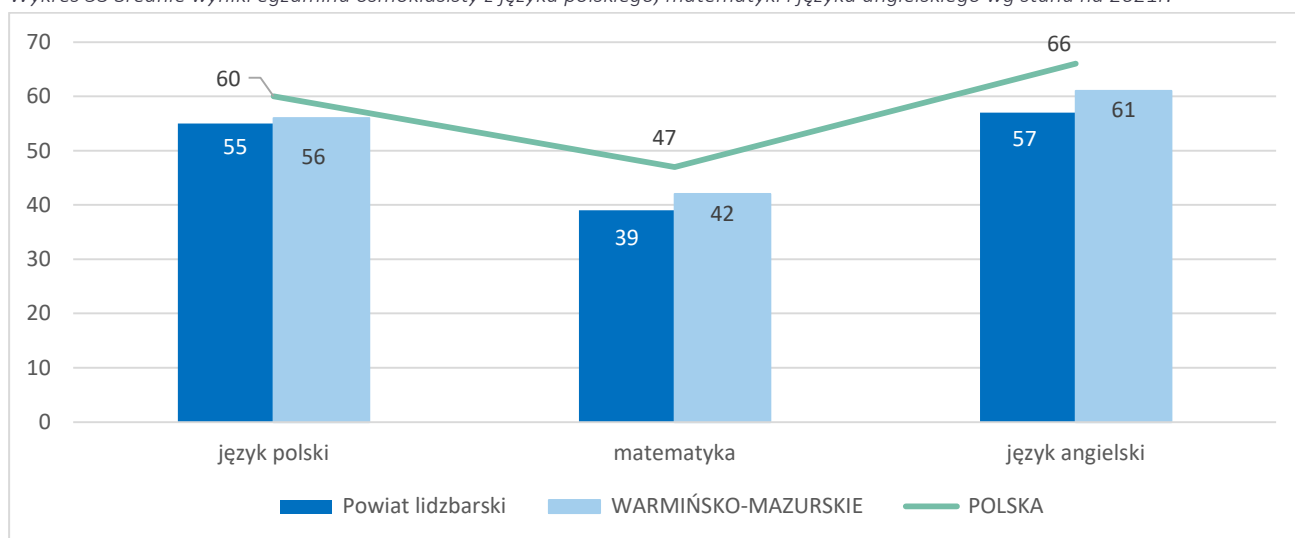
Współczynnik skolaryzacji netto dla szkół podstawowych	2017	2018	2019	2020	2021
Polska	93,3	93,9	93,7	94,1	94,6
Warmińsko-mazurskie	86,7	86,7	86,1	89,1	89,6
Powiat lidzbarski	86,7	86,7	86,1	89,1	89,6
M. Lidzbark Warmiński	99,91	100,00	99,29	99,21	110,57
Kiwity	92,63	97,49	99,18	94,35	89,76
Lidzbark Warmiński	61,98	59,79	58,93	54,08	55,83
Lubomino	84,11	83,29	80,37	84,70	81,39
Orneta	83,94	84,37	84,12	84,04	87,49

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

7.3 Egzaminy ósmoklasisty

Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2021 r. kształtują się dla powiatu niżej zarówno w porównaniu do wyników uczniów z województwa warmińsko-mazurskiego i Polski. W przypadku egzaminu z języka polskiego wyniki dla powiatu (55,0) różnią się w stosunku do wyników województwa warmińsko-mazurskiego o 1,79 pp., a w stosunku do wyników w całym Polsce o 8,33 pp. W przypadku egzaminu z matematyki (39) różnica ta wynosi odpowiednio 7,14 pp. na korzyść województwa warmińsko-mazurskiego i 17,02 pp. na korzyść wyników w Polsce. Wyniki egzaminu z języka angielskiego dla powiatu (57) są niższe o 6,56 pp. w stosunku do województwa warmińsko-mazurskiego i o 13,64 pp. w porównaniu do wyników w Polsce.

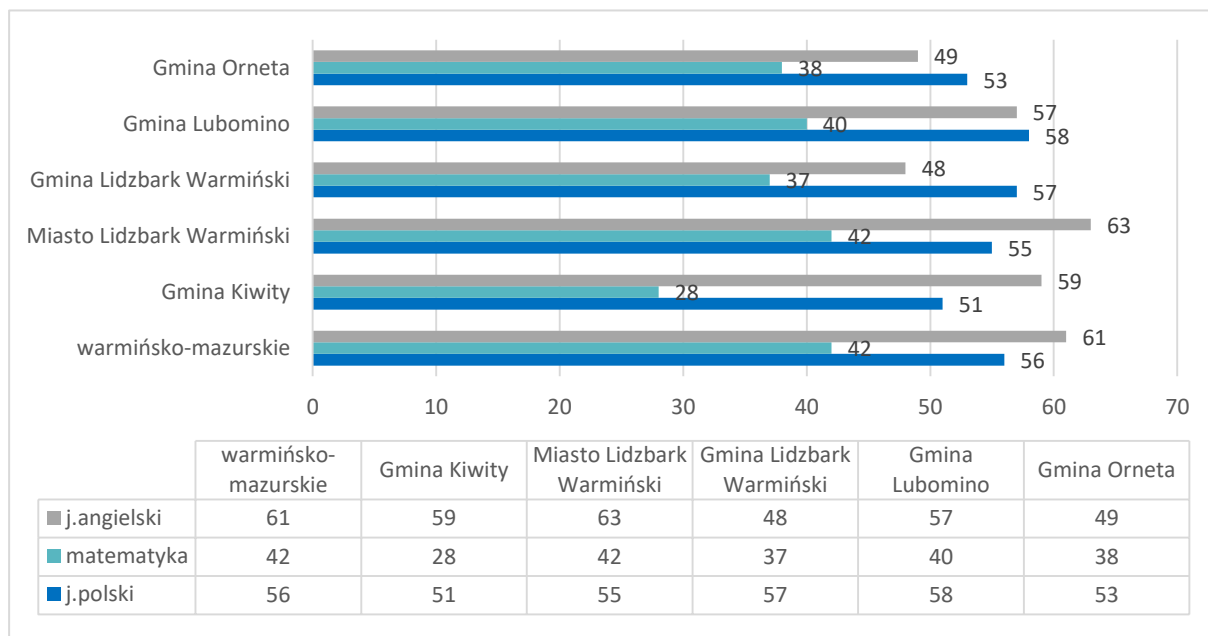
Wykres 53 Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty z języka polskiego, matematyki i języka angielskiego wg stanu na 2021r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Szczegółowa analiza wyników egzaminu ósmoklasisty wskazuje na istnienie zasadniczych różnic w odniesieniu do szkół funkcjonujących w poszczególnych gminach powiatu.

Wykres 54 Wyniki egzaminu ósmoklasisty w gminach powiatu [%]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Najkorzystniej w przypadku egzaminu z języka polskiego wygląda sytuacja w gminie Lubomino, dla której średni wynik (58 %) jest wyższy zarówno od wyników dla całego powiatu, województwa. W przypadku egzaminu z matematyki wyróżniające wyniki osiągnięto w mieście Lidzbark Warmiński której wynik (42%) także jest lepszy od wyniku dla całego powiatu i taki sam jak w województwie. Także egzamin z języka angielskiego najlepiej wypada w mieście Lidzbark Warmiński (63) i wyniki te ponownie są lepsze w porównaniu do wyników dla powiatu, województwa.

7.4 Uczniowie i absolwenci szkół ponadgimnazjalnych/szkół ponadpodstawowych

W okresie 2017 – 2021 nie zmieniła się liczba szkół średnich ogólnokształcących (5) ani zawodowych (3) w powiecie lidzbarskim.

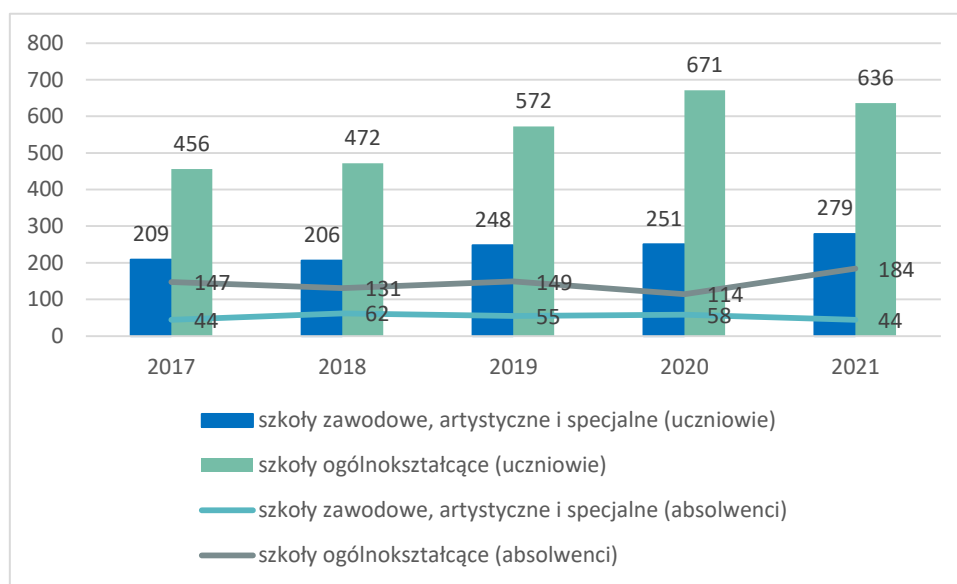
Tabela 58 Liczba szkół ogólnokształcących w powiecie oraz szkół średnich zawodowych w powiecie

Powiat lidzbarski	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba szkół ponadgimnazjalnych/ponadpodstawowych ogólnokształcących w powiecie	5	5	5	5	5
Liczba szkół średnich zawodowych w powiecie	3	3	3	3	3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W okresie 2017 r. – 2020 r. zaobserwować można systematyczny wzrost liczby uczniów szkół ogólnokształcących (z 456 w 2017 roku do 671 w 2020 roku). W 2021r. nastąpił niewielki spadek liczby uczniów w porównaniu do 2020 r. Natomiast liczba uczniów szkół zasadniczych zawodowych/branżowych rosła rok do roku i w 2021r. wynosiła 279 (wzrost w porównaniu do 2017 o 35,44%).

Wykres 55 Liczba uczniów w szkołach ponadgimnazjalnych/ponadpodstawowych: szkoły ogólnokształcące, szkoły zawodowe (uczniowie, absolwenci)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

7.5 Egzaminy maturalne

W latach 2018 – 2022 liczba absolwentów szkół ogólnokształcących i szkół zawodowych którzy przystąpili do egzaminu dojrzałości i otrzymali świadectwo maturalne wahała się w poszczególnych latach. W 2022 r. zaobserwować można wzrost liczby absolwentów szkół ogólnokształcących i zawodowych w porównaniu do lat 2018 r. i 2020. Natomiast porównując liczbę absolwentów do lat 2019 i 2021 nastąpił spadek.

Tabela 59 Absolwenci, którzy przystąpili do egzaminu dojrzałości i otrzymali świadectwo maturalne: szkoły ogólnokształcące, szkoły zawodowe

Absolwenci, którzy przystąpili do egzaminu dojrzałości i otrzymali świadectwo maturalne:	2018	2019	2020	2021	2022
szkoły ogólnokształcące	85	101	97	115	98
szkoły zawodowe	66	63	24	82	71

Źródło: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży

Szczegółowa analiza danych dotyczących liczby uczniów przystępujących do egzaminu maturalnego wskazuje na to, że zdecydowana większość uczniów nie decyduje się na zdawanie rozszerzonego egzaminu z języka polskiego oraz z matematyki. Tylko 18,18% uczniów zdających język polski na poziomie podstawowym wybrała także egzamin w wersji rozszerzonej. W przypadku egzaminu z matematyki, tylko 15,79% uczniów zdecydowało się także na wybór matematyki na poziomie rozszerzonym. Z kolei język angielski na poziomie rozszerzonym wybrało ponad 55,8% uczniów zdających go na poziomie podstawowym. Wśród pozostałych egzaminów na poziomie rozszerzonym największą popularnością cieszył się egzamin z geografii w następnej kolejności biologia i wiedza o społeczeństwie. W przypadku egzaminu z informatyki, chemii i fizyki i historii przypadki wyboru egzaminu na poziomie rozszerzonym dotyczyły niewielkiej liczby osób.

Tabela 60 Liczba uczniów przystępujących do egzaminu maturalnego (młodzież szkół publicznych i niepublicznych)

Liczba uczniów przystępujących do egzaminu maturalnego	2022	
	poziom podstawowy	poziom rozszerzony
język polski poziom podstawowy	220	40
matematyka poziom podstawowy	190	30

Liczba uczniów przystępujących do egzaminu maturalnego	2022	
	poziom podstawowy	poziom rozszerzony
język angielski poziom podstawowy	181	101
język niemiecki poziom podstawowy	1	1
geografia poziom rozszerzony		84
biologia poziom rozszerzony		27
wiedza o społeczeństwie poziom rozszerzony		19
historia poziom rozszerzony		10
fizyka poziom rozszerzony		10
chemia poziom rozszerzony		10
informatyka poziom rozszerzony		11

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE Łomża³⁰

W roku szkolnym 2021/2022 zdawalność matur na poziomie 100 % zanotowano w placówkach:

- Technikum w Zespole Szkół Zawodowych Centrum Kształcenia Ustawicznego im. Stanisława Staszica w Ornece w Ornece (8 osób przystąpiło do wszystkich egzaminów maturalnych wymaganych i 8 osób otrzymało świadectwo dojrzałości)
- Liceum Ogólnokształcące Im. Bojowników o polskość Warmii w Ornece (21 uczniów przystąpiło do wszystkich egzaminów maturalnych wymaganych i 21 osób otrzymało świadectwo dojrzałości).
- Niepubliczne Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych przy ul. Mazurskiej 2 w Lidzbarku Warmińskim (6 osób przystąpiło do wszystkich egzaminów maturalnych wymaganych i 6 osób otrzymało świadectwo dojrzałości).

Najgorzej pod tym względem wypadło Technikum Nr 2 w Zespole Szkół i Placówek Oświatowych w Lidzbarku Warmińskim. Na uwagę zasługuje fakt, że tylko 11 uczniów Technikum przystąpiło w 2022 roku do egzaminu maturalnego.

Tabela 61 Zdawalność egzaminu maturalnego w poszczególnych szkołach publicznych i niepublicznych na terenie powiatu lidzbarskiego

	Zdawalność matury 2021/2022	Zdawalność matury 2020/2021	Zdawalność matury 2019/2020
Zespół Szkół Ogólnokształcących im. Kazimierza Jagiellończyka w Lidzbarku Warmińskim – Liceum Ogólnokształcące	98%	95%	93,1%
Zespół Szkół Ogólnokształcących w Ornece – Liceum Ogólnokształcące im. Bojowników o Polskość Warmii	100%	87%	84,6%
Zespół Szkół Zawodowych im. Stanisława Staszica w Lidzbarku Warmińskim – Technikum nr 1	83%	81%	77,4%
Zespół Szkół i Placówek Oświatowych w Lidzbarku Warmińskim – Technikum nr 2	55%	71%	76,9%
Zespół Szkół Zawodowych Centrum Kształcenia Ustawicznego im. Stanisława Staszica w Ornece - Technikum	100%	57%	63,6%
Zaoczne Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych przy ul. Orła Białego 7 w Lidzbarku Warmińskim	13%	29%	25%
Niepubliczne Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych przy ul. Mazurskiej 2 w Lidzbarku Warmińskim	100%	88%	-
Katolickie Liceum Ogólnokształcące w Lidzbarku Warmińskim	85%	95%	-

Źródło: Informacja Oświatowa 2021/2022, 2020/2021, 2019/2020, OKE Łomża

³⁰ https://oke.lomza.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=1881:2021-07-05-07-40-19&catid=3:organizacyjnemat

7.6 Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

Powiat Lidzbarski jest organem prowadzącym Powiatowej Poradni Psychologiczno–Pedagogicznej w Lidzbarku Warmińskim i Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Ornecie. Poradnie prowadzą specjalistyczne badania dotyczące określenia możliwości intelektualnych potrzeb edukacyjnych i wychowawczych, specjalistyczne doradztwo psychologiczne, pedagogiczne, logopedyczne dla dzieci i młodzieży, rodziców i nauczycieli, działalność profilaktyczną zaburzeń rozwojowych i trudności wychowawczych, działalność terapeutyczną poprzez różne formy specjalistycznej terapii psychologicznej, pedagogicznej, logopedycznej, rodzinnej i społecznej w stosunku do dzieci, młodzieży i ich rodzin. Pracownikami Poradni są: pedagodzy i logopedzi różnych specjalności, psychologowie oraz lekarz specjalista.³¹

Powiatowa Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Lidzbarku Warmińskim obejmuje swoim zasięgiem 5098 dzieci³² z terenu powiatu lidzbarskiego (miasto Lidzbark Warmiński, gmina wiejska Lidzbark Warmiński i gmina Kiwity). W roku szkolnym 2021/2022 w Powiatowej Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Lidzbarku Warmińskim zatrudnionych było 4 nauczycieli w tym 1 kontraktowy i 3 dyplomowanych. W tym samym okresie w poradni zostało przyjętych 362 dzieci i młodzieży.

Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Ornecie obejmuje swoim zasięgiem teren miasta i gminy Orneta oraz gminę Lubomino. W roku szkolnym 2021/2022 w Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Ornecie zatrudnionych było 4 nauczycieli dyplomowanych. W tym samym okresie w poradni zostało przyjętych 230 dzieci i młodzieży.

Tabela 62 Działalność Powiatowej Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Lidzbarku Warmińskim oraz Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Ornecie w roku szkolnym 2021/2022

	Powiatowej Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Lidzbarku Warmińskim		Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Ornecie	
	Ilość	Liczba dzieci	Ilość	Liczba dzieci
Badania diagnostyczne				
Badania psychologiczne	255	229	183	179
Badania pedagogiczne	273	246	163	159
Badania logopedyczne	125	111	139	139
Liczba wydanych orzeczeń – ogółem	94	86	36	31
Wydane decyzje administracyjne – orzeczenia (kształcenie specjalne)	82	74	10	10
Wydane decyzje administracyjne – orzeczenia (indywidualne nauczanie)	12	12	15	10

Źródło: Informacja Oświatowa 2021/2022

³¹ Informacja o stanie realizacji zadań oświatowych w Powiecie Lidzbarskim w roku szkolnym 2021/2022

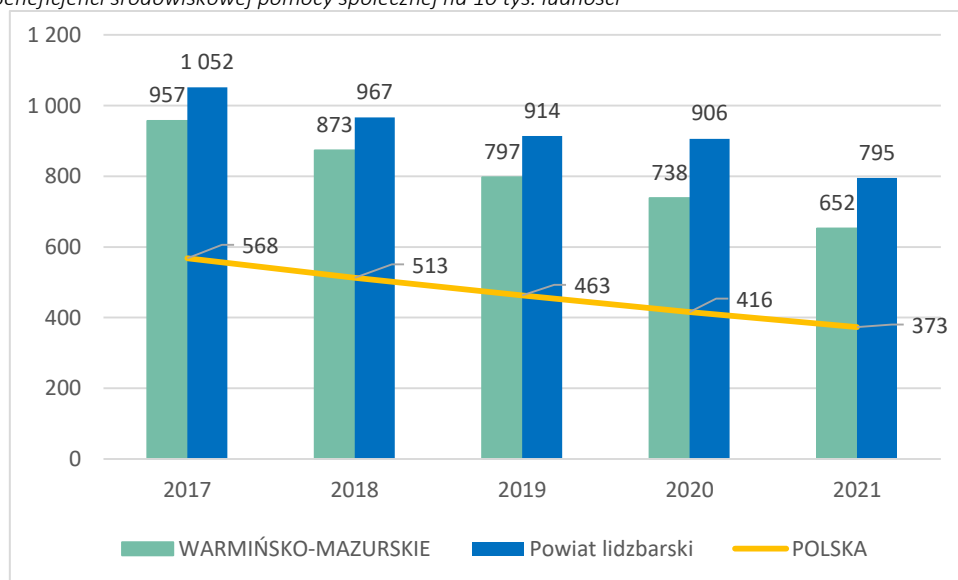
³² Informacja o stanie realizacji zadań oświatowych w Powiecie Lidzbarskim w roku szkolnym 2021/2022 (str.18)

8. Pomoc społeczna

8.1 Środowiskowa pomoc społeczna

Jednym z istotnych wymiarów funkcjonowania jednostek administracji samorządowej jest pomoc społeczna oferowana mieszkańcom wymagającym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. Pomoc społeczna może przybierać różne formy - może to być pomoc finansowa, materialna czy też w postaci usług lub innych świadczeń. Wskaźnik dotyczący tego, ile osób na 10 tys. mieszkańców korzysta z różnych form pomocy społecznej pozwala zorientować się w sytuacji społecznej, demograficznej i ekonomicznej mieszkańców obszaru, jest także pośrednio wskaźnikiem obciążeń, jakie przyjmuje na siebie dana jednostka administracyjna. W przypadku powiatu lidzbarskiego należy podkreślić, że wartość tego wskaźnika w latach 2017-2021 była wyższa niż w województwie warmińsko – mazurskim jak i kraju. Należy jednak podkreślić, że zarówno w Polsce, jak i w województwie warmińsko-mazurskim oraz powiecie lidzbarskim występuje tendencja malejąca dla wartości analizowanego wskaźnika.

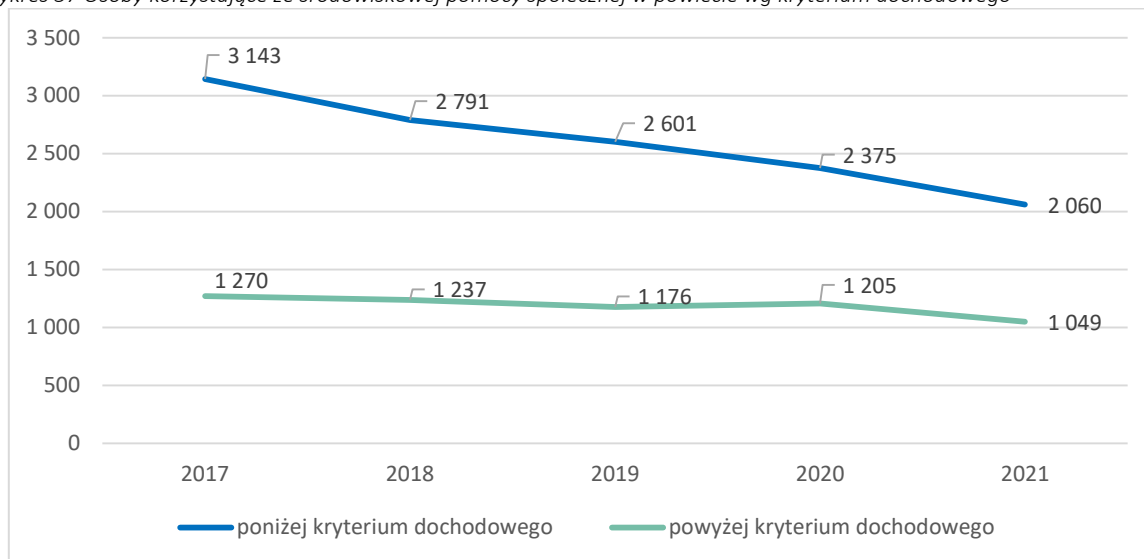
Wykres 56 Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Liczba osób znajdujących się poniżej progu dochodowego, które korzystały ze środowiskowej pomocy społecznej na terenie powiatu lidzbarskiego istotnie zmniejszyła się pomiędzy 2017 a 2021 rokiem (spadek o 24,43%). W tym samym okresie liczba osób, które korzystały ze środowiskowej pomocy społecznej pomimo tego, że znajdują się powyżej progu dochodowego, również wykazywała tendencję malejącą (spadek o 17,4%).

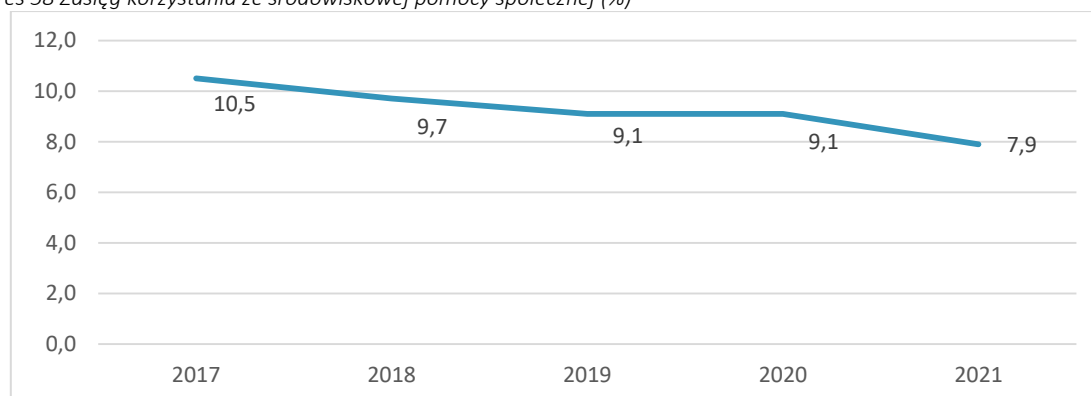
Wykres 57 Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej w powiecie wg kryterium dochodowego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zasięg korzystania z pomocy społecznej w powiecie lidzbarskim, czyli udział beneficjentów w ogólnej liczbie ludności w latach 2017 – 2021 systematycznie się zmniejszał. W porównaniu do danych za 2017 rok, zasięg ubóstwa zmniejszył się w 2021 roku o 24,76 pp. i wynosił 7,9%.

Wykres 58 Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Średnio w powiecie na 10 tys. mieszkańców 795 osób to beneficjenci różnego rodzaju form pomocy społecznej. Największą wartość wskaźnik ten przyjmuje w gminie Lubomino, gdzie jest on wyższy o 38,87 punktu procentowego (1104) od średniej dla powiatu. Wyższa wartość wskaźnika od wartości średniej dla powiatu jest także w gminach Kiwity (827) oraz Orneta (987). Wyraźnie najmniejsza liczba korzystających z form pomocy społecznej występuje w mieście Lidzbark Warmiński (581).

Tabela 63 Beneficjenci pomocy społecznej w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców

	2017	2018	2019	2020	2021
Powiat lidzbarski	1 052	967	914	906	795
Barczewo	846	760	745	716	581
Biskupiec	1 052	969	772	838	827
Dobre Miasto	1 095	938	932	931	770
Dywity	1 368	1 304	1 242	1 157	1 104
Gietrzwałd	1 206	1 152	1 068	1 086	987

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analizując wskaźnik dotyczący odsetka osób w powiecie, które korzystają z pomocy społecznej znajdując się w sytuacji poniżej kryterium dochodowego można zauważyć, że jego wartość dla powiatu lidzbarskiego spadła pomiędzy rokiem 2017 a 2021 z 7,51% do 5,29%. Oznacza to, że odsetek takich osób w powiecie maleje. Najkorzystniej w tym kontekście sytuacja wygląda w mieście Lidzbark Warmiński, gdzie odsetek ten wynosi 3,57%. Najwyższy odsetek mieszkańców korzystających z pomocy społecznej znajdujących się poniżej kryterium dochodowego występuje w gminie Lubomino (8,31%) oraz gminie Orneta (6,50%). Należy wskazać, że te dwie gminy charakteryzują się największą liczbą beneficjentów pomocy społecznej w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców.

Tabela 64 Odsetek osób w powiecie, które korzystają z pomocy społecznej znajdując się w sytuacji poniżej kryterium dochodowego

	2017	2018	2019	2020	2021
Powiat lidzbarski	7,51	6,72	6,32	6,04	5,29
M. Lidzbark Warmiński	5,28	4,48	4,53	4,27	3,57
Kiwity	7,25	6,43	5,33	5,61	4,22
Lidzbark Warmiński	8,94	8,17	7,26	7,27	6,09
Lubomino	10,20	8,63	8,84	7,61	8,31
Orneta	8,89	8,38	7,65	7,30	6,50

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Dane dotyczące powodów przyznawania pomocy mieszkańcom powiatu lidzbarskiego w 2021 roku wskazują na cztery dominujące przyczyny: bezrobocie, ubóstwo, długotrwałą lub ciężką chorobę i niepełnosprawność. Ponad 73% rodzin, którym przyznano pomoc społeczną, otrzymała je z powodu wystąpienia jednej z czterech wymienionych wcześniej przyczyn.

Tabela 65 Powody przyznania pomocy społecznej w powiecie lidzbarskim w 2021 roku

	liczba rodzin
bezrobocie	809
ubóstwo	772
długotrwała lub ciężka choroba	676
niepełnosprawność	547
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	298
alkoholizm	166
potrzeba ochrony macierzyństwa	155
potrzeba ochrony macierzyństwa, w tym: wielodzietność	155
przemoc w rodzinie	70
bezdolność	66
sytuacja kryzysowa	39
zdarzenie losowe	20
trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	17
narkomania	8
potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	2
klęska żywiołowa lub ekologiczna	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

8.2 Placówki pomocy społecznej

Zgodnie z danymi udostępnianymi przez GUS w powiecie lidzbarskim w 2022 roku funkcjonowały 4 stacjonarne placówki pomocy społecznej (wraz z filiami). Warto zauważyć, że w skali powiatu liczba tego typu placówek wzrosła od roku 2017, kiedy działały 2 placówki. Należy jednocześnie zaznaczyć, że

sytuacja w gminach powiatu jest zróżnicowana. W gminach Orneta, Kiwity i Lubomino nie ma tego typu placówek.

Tabela 66 Liczba stacjonarnych placówek pomocy społecznej w powiecie lidzbarskim

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Powiat lidzbarski	2	2	2	3	4	4
Lidzbark Warmiński gmina miejska	1	1	1	1	2	2
Lidzbark Warmiński gmina wiejska	1	1	1	2	2	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W powiecie lidzbarskim w okresie 2022 r. nie funkcjonowały domy opieki społecznej będące w zarządzie powiatu. Funkcjonowały natomiast 3 prywatne domy opieki oraz 1 zakład opiekuńczo-leczniczy, który jest wyspecjalizowaną placówką leczniczą i rehabilitacyjną.

Tabela 67 Instytucje Opiekuńcze w powiecie lidzbarskim

Nazwa Instytucji Opiekuńczej	Lokalizacja	Adres	Rodzaj działalności	Ilość miejsc	Wpis KRDO
Dom Seniora MAGNOLIA Łaniewo	Powiat lidzbarski	Łaniewo 27, 11-100 Lidzbark Warmiński	dla osób niepełnosprawnych, przewlekłe chorych lub w podeszłym wieku (Prywatny)	41	593/KR - 2021
Dom Opieki Nasz Dom im. Reginy Protmann	Powiat lidzbarski	Mikołaja Reja 6, 11-100 Lidzbark Warmiński	dla osób w podeszłym wieku i przewlekłe chorych (Prywatny)	23	600/KR - 2021
Prywatny Dom Opieki Pensjonat nad Rozlewiskiem	Powiat lidzbarski	Rogóż 72, 11-100 Lidzbark Warmiński	dla osób niepełnosprawnych i w podeszłym wieku (Prywatny)	20	602/KR - 2021
Zakład Opiekuńczo-Leczniczy Lidzbark Warmiński	Powiat lidzbarski	ul. Bartoszycka 3, 11-100 Lidzbark Warmiński	Całodobowa Opieka Długoterminowa (Zakład Opiekuńczo - Leczniczy)	25	26149/KR - 2022

Źródło: <https://krdo.pl/dom-opieki/zaklad-opiekunczo-leczniczy-lidzbark-warminski/>

Ponadto na terenie powiatu lidzbarskiego działają:

- Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy w Lidzbarku Warmińskim, który jest powiatowym ośrodkiem wsparcia dziennego dla 35 osób przewlekłe psychicznie chorych oraz osób z niepełnosprawnością intelektualną;
- Dzienny Dom Pomocy w Lidzbarku Warmińskim (prowadzonym przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lidzbarku Warmińskim), placówka udziela codziennego wsparcia osobom starszym, emerytom, rencistom;
- Rodzinny Dom Opieki Halina Kuryłowicz, gmina Kiwity (działalność prywatna) dla osób starszych, ilość miejsc – 8;
- Dolina Symsarny - Rodzinny Dom Pomocy w Lidzbark Warmińskim (działalność prywatna), zapewnienie całodobowych usług opiekuńczych i bytowych osobom starszym.

8.3 Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lidzbarku Warmińskim

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lidzbarku Warmińskim z siedzibą w Ornie realizuje zadania własne powiatu określone ustawą o pomocy społecznej, ustawą wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, ustawą o przeciwdziałaniu przemocy i przepisami wydanymi na ich podstawie, m.in. w zakresie:

- 1) opracowywania i realizacji powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej. wspierania osób niepełnosprawnych i innych.
- 2) prowadzenia specjalistycznego poradnictwa;

- 3) przyznawania pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki.
- 4) zapewnienia dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz placówkach opiekuńczo- wychowawczych;
- 5) organizowania wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo – wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia;
- 6) prowadzenia placówek opiekuńczo- wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym;
- 7) finansowania:
 - świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo- wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo- terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu,
 - pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze. rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo- wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne;
- 8) realizacji zadań wynikających z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
- 9) dofinansowania zadań na rzecz osób niepełnosprawnych:

Domy dla Dzieci i piecza zastępcza

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie sprawuje nadzór nad domem dla dzieci:

- Placówka Opiekuńcza-Wychowawcza „Mój Dom” w Orniecie – typu socjalizacyjnego, prowadzoną przez Powiat Lidzbarski. Zapewnia ona całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja niezbędne potrzeby dzieci trwale lub okresowo pozbawione możliwości ich zaspakajania w domu rodzinnym. Łączną liczbą miejsc 14.

Jak wynika ze sprawozdań Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Lidzbarku z siedzibą w Orniecie, liczba rodzin zastępczych w powiecie lidzbarskim zmalała z 69 w roku 2017 do 62 w roku 2022. Najczęściej występującą formą rodziny zastępczej są rodziny zastępcze spokrewnione (54,84% wszystkich rodzin zastępczych w 2022 roku) oraz rodziny zastępcze niezawodowe (29%). Rodziny zawodowe specjalistyczne oraz rodzinne domy dziecka nie występują w powiecie lidzbarskim, natomiast na terenie powiatu występuje jedynie jedna rodzina zastępcza zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego.

Tabela 68 Rodziny zastępcze 2017 – 2022 (stan na 31.12)

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba rodzin zastępczych ogółem	69	68	65	71	71	62
Rodziny zastępcze spokrewnione	40	36	33	39	41	34
Rodziny zastępcze niezawodowe	18	22	22	21	19	18
Rodziny zastępcze zawodowe	10	9	9	10	10	9
Liczba rodzin zawodowych specjalistycznych	0	0	0	0	0	0
Liczba RZ zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego	1	1	1	1	1	1
Liczba rodzinnych domów dziecka	0	0	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie na podstawie danych PCPR Sprawozdanie z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Lidzbarku Warmińskim z siedzibą w Orniecie za okres od dnia 1 stycznia 2022 r. do dnia 31 grudnia 2022 r.

W 2022 r. ustanowiono 7 rodzin zastępczych, podobnie jak w 2021. Łącznie w 2022 roku w 62 rodzinach zastępczych przebywało 104 dzieci.

Tabela 69 Liczba rodzin zastępczych powiecie lidzbarskim w podziale na gminy w roku 2022 r

Miasto / Gmina	Liczba rodzin	Liczba dzieci
Lidzbark Warmiński miasto	34	45
Lidzbark Warmiński gmina	9	11
Orneta	23	49
Kiwity	4	10
Lubomino	6	13
razem	76	128

Źródło: Opracowanie na podstawie danych PCPR – Sprawozdanie z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Lidzbarku Warmińskim z siedzibą w Ornecie za okres od dnia 1 stycznia 2022 r. do dnia 31 grudnia 2022 r.

Na terenie powiatu lidzbarskiego 19 jednostek świadczy usługi poradnictwa specjalistycznego dla rodzin w tym rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka. Prowadzone są one przez podmioty będące jednostkami samorządowymi, podmioty prywatne oraz jednostki sfery budżetowej. Jednostki poradnictwa specjalistycznego oferują wsparcie w różnych sferach funkcjonowania m.in. wsparcie prawne, psychologiczne, dla osób niepełnosprawnych, uzależnionych i współuzależnionych oraz ofiar przemocy domowej.

Tabela 70 Jednostki poradnictwa specjalistycznego dla rodzin z terenu powiatu lidzbarskiego

Nazwa jednostki	Podmiot prowadzący
Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Lidzbarku Warmińskim Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Ornecie
Poradnictwo specjalistyczne działające przy PCPR w Ornecie i Lidzbarku Warmińskim	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lidzbarku Warmińskim z siedzibą w Ornecie
Punkt poradnictwa prawnego	Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ornecie
Placówka poradnictwa specjalistycznego w tym rodzinnego	Gmina Lubomino
Placówka poradnictwa specjalistycznego w tym rodzinnego Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Punkt Konsultacyjny	Gmina Miejska Lidzbark Warmiński
Punkt Konsultacyjno-Informacyjny dla Osób Uzależnionych oraz Członków ich Rodzin	Urząd Miejski w Ornecie
Placówka Wsparcia Dziennego w formie specjalistycznej	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ornecie
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Urząd Miejski w Ornecie
Grupa Wsparcia dla Rodziców	Urząd Miejski w Ornecie
Specjalny Ośrodek Szkolno- Wychowawczy w Lidzbarku Warmińskim	
Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Ornecie	Starostwa Powiatowego w Lidzbarku Warmińskim
Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Promyk” w Lidzbarku Warmińskim	Stowarzyszenie
Lidzbarskie Stowarzyszenie „Aktywni w Niepełnosprawności”	Stowarzyszenie
Fundacja Ernst&Young	Fundacja
Towarzystwa Przyjaciół Dzieci Warmińsko-Mazurski Oddział Regionalny Punkt Nieodpłatnej pomocy prawnej w Lidzbarku Warmińskim oraz Filii Starostwa Powiatowego w Ornecie	Starostwo Powiatowe w Lidzbarku Warmińskim,
Punkt Interwencji Kryzysowej dla osób doświadczających przemocy w Ornecie	Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ornecie
Punkt konsultacyjny dla osób uzależnionych i członków ich rodzin w Lidzbarku Warmińskim oraz Ornecie	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lidzbarku Warmińskim Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej W Ornecie
Lokalny Punkt Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Prześstępstwem w Lidzbarku Warmińskim	Warmińsko Mazurskie Stowarzyszenie Pomocy Pokrzywdzonym i Pomocy Prawnej

Źródło: Opracowanie na podstawie danych PCPR

Niepełnosprawność

Wśród mieszkańców powiatu lidzbarskiego w latach 2017-2022 orzeczenia o niepełnosprawności otrzymało łącznie 6121 osób, w tym 751 osób do 16 roku życia. Najwięcej orzeczeń wydano w roku 2022 (1079, w tym 113 osób do 16 r.ż.), a najmniej w roku 2019 (980, w tym 121 osób do 16 r.ż.).

Tabela 71 Orzeczenia o niepełnosprawności 2017 - 2022

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Wydane orzeczenia o niepełnosprawności ogółem	1040	1025	980	989	1008	1079
Wydane orzeczenia o niepełnosprawności - w tym osób do lat 16	152	144	121	116	105	113

Źródło: Opracowanie na podstawie danych PCPR

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lidzbarku Warmińskim jest organizatorem pilotażowego programu „AKTYWNY SAMORZĄD”, finansowanego ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, którego głównym celem jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów pomocy w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji. Program w 2022 roku obejmował następujące formy wsparcia: Moduł I – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową oraz Moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym, adresowana do osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, pobierających naukę w: szkole policealnej lub kolegium, szkole wyższej.

Orneckie Stowarzyszenie Wspierania Osób Niepełnosprawnych w Orniecie prowadzi Warsztaty Terapii Zajęciowej. Uczestnikami warsztatu są dorosłe osoby niepełnosprawne posiadające orzeczenie o stopniu niepełnosprawności w stopniu znacznym lub umiarkowanym ze wskazaniem do terapii zajęciowej. Z terapii w Warsztacie Terapii Zajęciowej korzysta 30 osób niepełnosprawnych z terenu gminy Orneta. Rehabilitacja społeczna i zawodowa odbywa się w pracowniach: gospodarstwa domowego, robótek ręcznych, multimedialno-komputerowej, zajęć technicznych i majsterkowania, szwalniczej, plastycznej i zajęć świetlicowych. Wszyscy uczestnicy biorą czynny udział w zajęciach rehabilitacji ruchowej, dostosowanych do indywidualnych możliwości każdej osoby.

Caritas Archidiecezji Przemysko-Warszawskiej organizuje Warsztaty Terapii Zajęciowej w Henrykowie. Warsztat swoją działalnością obejmuje teren całego powiatu lidzbarskiego, uczestnicy dowożeni są na zajęcia autobusem z trzech gmin, tj. Lidzbark Warmiński, Lubomino i Orneta. Podczas warsztatów realizowane są zadania w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej, zmierzające do ogólnego rozwoju i poprawy sprawności każdego uczestnika, niezbędnych do możliwie niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia środowisku. Placówka przeznaczona jest dla 35 uczestników, z możliwością zwiększenia tej liczby. Uczestnikami warsztatu są osoby niepełnosprawne, które ukończyły 18 lat, mają orzeczony znaczny lub umiarkowany stopień niepełnosprawności i posiadają wskazanie do uczestnictwa w terapii zajęciowej, zawarte w orzeczeniu o stopniu niepełnosprawności wydanym przez właściwy organ. Terapia zajęciowa w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej odbywa się w grupach 5 osobowych w 7 pracowniach terapeutycznych³³.

³³ <https://przemysl-warszawa.caritas.pl/warsztaty-terapii-zajeciowej/>

9. Ochrona zdrowia

9.1. Szpitale, przychodnie, poradnie

W powiecie lidzbarskim funkcjonuje Zespół Opieki Zdrowotnej w Lidzbarku Warmińskim, który w swej strukturze posiada: Szpital Powiatowy, Powiatowy Ośrodek Lecznictwa Pozaszpitalnego, Powiatową Przychodnię Specjalistyczną w Lidzbarku Warmińskim oraz Przychodnię Rejonową Specjalistyczną w Ornecie. Filarem tej struktury jest Szpital Powiatowy im. Marii Skłodowskiej-Curie.

Zespół Opieki Zdrowotnej w Lidzbarku Warmińskim prowadzi działalność w oparciu o Zarządzenie Wojewody Olsztyńskiego z dnia 15 czerwca 1998 r. w sprawie przekształcenia Zespołu Opieki Zdrowotnej w Lidzbarku Warmińskim w Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej. Poprzedziła ona Decyzję Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego z dnia 14.12.1999 r., przekazującą z mocy prawa z dniem 01.01.1999 r. Powiatowi Lidzbarskiemu nieodpłatnie mienie Skarbu Państwa będące we władaniu Zespołu Opieki Zdrowotnej w Lidzbarku Warmińskim. Przedmiot i działalność Zespołu, a także inne sprawy dotyczące jego funkcjonowania określa statut. Zespół zarejestrowany jest w Krajowym Rejestrze Sądowym pod numerem: 0000001994. Forma organizacyjna ZOZ uległa znacznym zmianom od 01.04.2022 r., tj.: rozpoczął działalność Zakład Opiekuńczo Leczniczy (11.04.2022r.), przekształcono Oddział Chirurgii Ogólnej – hospitalizacja na Oddział Chirurgii Ogólnej – jednego dnia z wykonywaniem zabiegów urologicznych (19.05.2022 r.), rozpoczął działalność POZ (01.12.2022r.), rozpoczęła działalność Poradnia Urologicznej w Ornecie (01.12.2022 r.).

Szpital Powiatowy

Szpital Powiatowy mieści się przy ul. Bartoszyckiej 3 w Lidzbarku Warmińskim. Powierzchnia całkowita szpitala to 3762,00 m². Dysponuje on 86 łózkami a zatrudniony personel to około 279 osób (stan na maj 2023 r.). Na przestrzeni lat 2019-2023 budynek szpitala był modernizowany m.in. w zakresie:

- Adaptacji pomieszczeń niskiego parteru (2019 - 2022). Prace modernizacyjne w ramach zadania dotyczyły wykonania Pracowni Tomografii Komputerowej, głównego korytarza oraz wymiany rozdzielni elektrycznej Szpitala. Koszt brutto wyniósł 1.695.347,22 zł.
- Utworzenia izolatki (2020-2021). Prace modernizacyjne polegały na przebudowie istniejącego pomieszczenia Sali chorych w budynku szpitala na oddziale ginekologicznym na potrzeby utworzenia pomieszczenia izolatki. Koszt brutto wyniósł 152.810,46 zł.
- Zwalczania zakażeń wirusem SARS CoV-2 i rozprzestrzeniania się choroby zakaźnej wywołanej tym wirusem u ludzi (2021). Prace polegały na modernizacji pomieszczeń szpitala tj. utworzeniu dwóch szluz sanitarnych, podziale ciągów komunikacyjnych wydzielających oddziały szpitalne od klatek schodowych poprzez zakup i montaż stolarki drzwiowej. Koszt brutto wyniósł 110.541,99 zł.
- Dostosowania szpitala w celu zwiększenia liczby łóżek Covid-19 (2022-2023). Prace w ramach inwestycji polegały na wykonaniu kompleksowych prac budowlanych, sanitarnych i elektrycznych mających na celu adaptację nieużytkowanych pomieszczeń przyziemia szpitala (niskiego parteru) na gabinety poradni specjalistycznych, w pomieszczenia pomocnicze dla personelu oraz na wykonaniu służby szatniowo-umywalkowej. Koszt brutto wyniósł 1.539.805,70 zł.

Obecnie szpital dysponuje 6 oddziałami tj.: oddział chirurgiczny ogólny – jednego dnia, oddział chirurgii urazowo-ortopedycznej – jednego dnia, oddział ginekologiczny – jednego dnia, zakład opiekuńczo – leczniczy, oddział terapii uzależnienia od alkoholu, oddział chorób wewnętrznych – działalność oddziału zawieszona wstępnie do 05.07.2023 r. W Szpitalu funkcjonuje izba przyjęć, nocna i świąteczna opieka zdrowotna. Szpital dysponuje 6 pracownikami: diagnostyki laboratoryjnej, usg, rentgenodiagnostyki ogólnej, endoskopii, diagnostyki kardiologicznej, tomografii komputerowej. Ponadto w szpitalu funkcjonują 4 poradnie: chirurgii ogólnej, kardiologiczna, chirurgii urazowo-ortopedycznej, medycyny sportowej.

Przychodnie i poradnie

- Przychodnia specjalistyczna w Lidzbarku Warmińskim (11-100 Lidzbark Warmiński, ul. 11 Listopada 15) w której działa 8 poradni: otorynolaryngologiczna, neurologiczna, położniczo – ginekologiczna, chorób zakaźnych, okulistyczna, urologiczna, endokrynologiczna, gruźlicy i chorób płuc,.
- Poradnie specjalistyczne w Ornecie (11-130 Orneta, ul. Wodna 1): Poradnia chirurgii ogólnej, Poradnia położniczo – ginekologiczna, Poradnia urologiczna,.
- Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Lidzbarku Warmińskim 11-100, ul. Akacyjowa 7.

9.2 Dostępność do opieki zdrowotnej

Według danych GUS w powiecie lidzbarskim zatrudnionych jest 38 lekarzy i liczba ta jest zbliżona w całym okresie porównawczym.

Tabela 72 Lekarze wg podstawowego miejsca pracy ogółem, na 10 tys. ludności

	2017	2018	2019	2020	2021
Powiat lidzbarski	38	35	39	37	38
Warmińsko-mazurskie	3 017	2 819	3 068	3 154	3 447
Polska	90 284	89 532	90 884	92 255	129 893

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Powiat lidzbarski posiada bardzo niekorzystne wskaźniki dotyczące personelu medycznego. Zarówno liczba lekarzy jak i liczba pielęgniarek znajduje się na bardzo niskim poziomie. W 2021r. wskaźnik liczba lekarzy pracujących wg podstawowego miejsca pracy na 10 tys. ludności wynosił w powiecie lidzbarskim 9,8 i był niższy niż w województwie (25,1) i Polsce (34,3). Natomiast wskaźnik dotyczący liczby pielęgniarek i położnych na 10 tys. ludności w powiecie lidzbarskim wynosił 30,6 i był niższy niż w województwie (58,1) i Polsce (64,1).

Łączna liczba łóżek szpitalnych w powiecie lidzbarskim zmniejszyła się w okresie 2017 – 2021 ze 108 w 2017 roku do 80 łóżek w 2021 roku (spadek o 25,93%). Podobne tendencje zaobserwować można w odniesieniu do liczby łóżek szpitalnych w województwie warmińsko-mazurskim oraz w kraju.

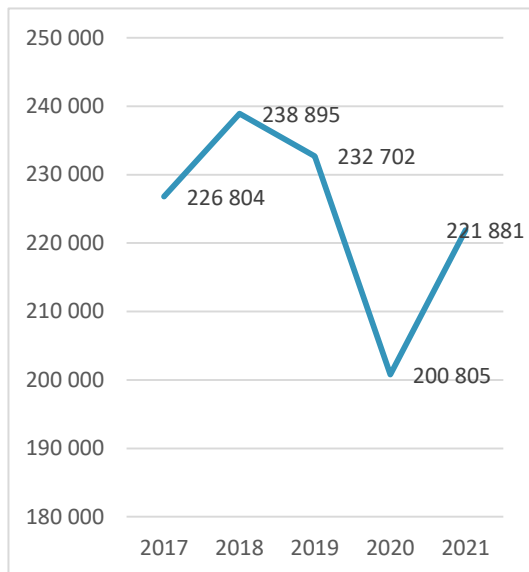
Tabela 73 Liczba łóżek szpitalnych

Liczba łóżek szpitalnych	2017	2018	2019	2020	2021
Powiat lidzbarski	108	108	86	86	80
Warmińsko-mazurskie	6 709	6 411	6 241	6 381	6 425
Polska	185 263	181 732	166 828	167 567	168 447

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

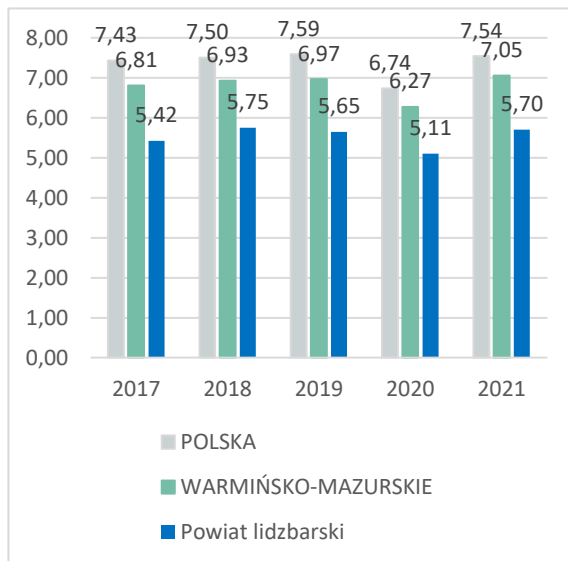
Najniższa liczba udzielonych porad lekarskich wystąpiła w 2020 roku (200 805), spowodowana była najprawdopodobniej z obostrzeniami, które objęły podmioty ochrony zdrowia i ograniczyły możliwość korzystania z bezpośrednich wizyt lekarskich. W porównaniu do 2019 roku, w którym udzielono 232 702 porad lekarskich, w 2020 roku spadek liczby porad wynosił 13,7% (31 897). W 2021 roku liczba porad ponownie się zwiększyła i wyniosła 221 881. Wskaźnik dotyczący liczby porad lekarskich udzielanych w powiecie na jednego mieszkańca wynosił w 2021 roku 5,7 - przy 7,05 dla województwa warmińsko-mazurskiego i 7,54 dla Polski. Oznacza to, że dostęp do usług medycznych jest zdecydowanie niższy w powiecie lidzbarskim, niż w województwie i kraju.

Wykres 59 Liczba udzielonych porad lekarskich

Źródło: Opracowanie na podstawie danych GUS

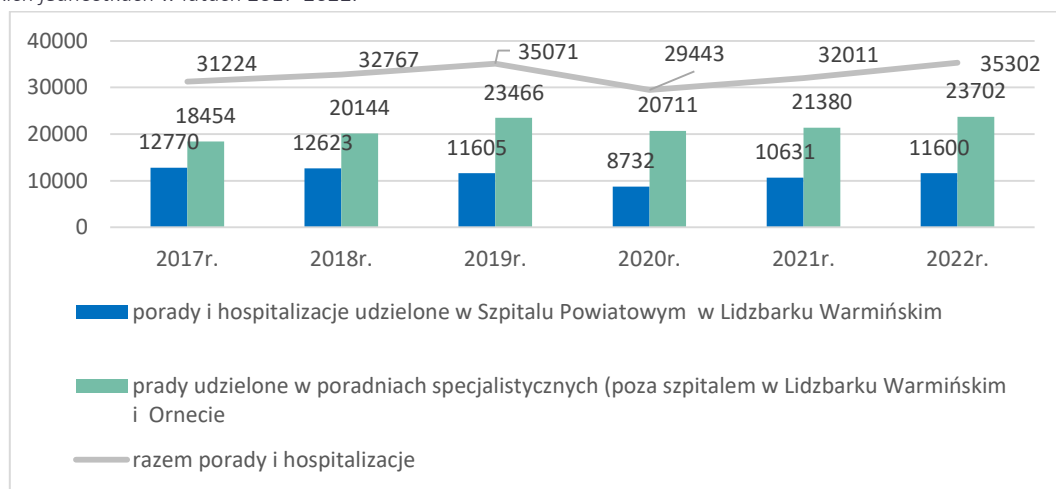
Wykres 60 Liczba porad lekarskich na 1 mieszkańca

Źródło: Opracowanie na podstawie danych GUS

Istotnym wymiarem, pozwalającym ocenić poziom dostępności mieszkańców powiatu do opieki zdrowotnej, jest liczba porad ambulatoryjnych udzielanych w poradniach specjalistycznych. W przypadku Zespołu Opieki Zdrowotnej w Lidzbarku Warmińskim porady takie udzielane są w ramach 14 poradni (11 w Lidzbarku Warmińskim, 3 w Ornecie). Na przestrzeni lat 2017-2022 zauważalny jest wzrost udzielonych porad ambulatoryjnych i hospitalizacji z istotnym spadkiem w 2020 roku, który spowodowany był ograniczeniami pandemicznymi w dostępie do służby zdrowia. W 2021 roku liczba porad ponownie rośnie.

Wykres 61 Łączna liczba porad i hospitalizacji udzielonych przez Zespół Opieki Zdrowotnej w Lidzbarku Warmińskim we wszystkich jednostkach w latach 2017-2022.

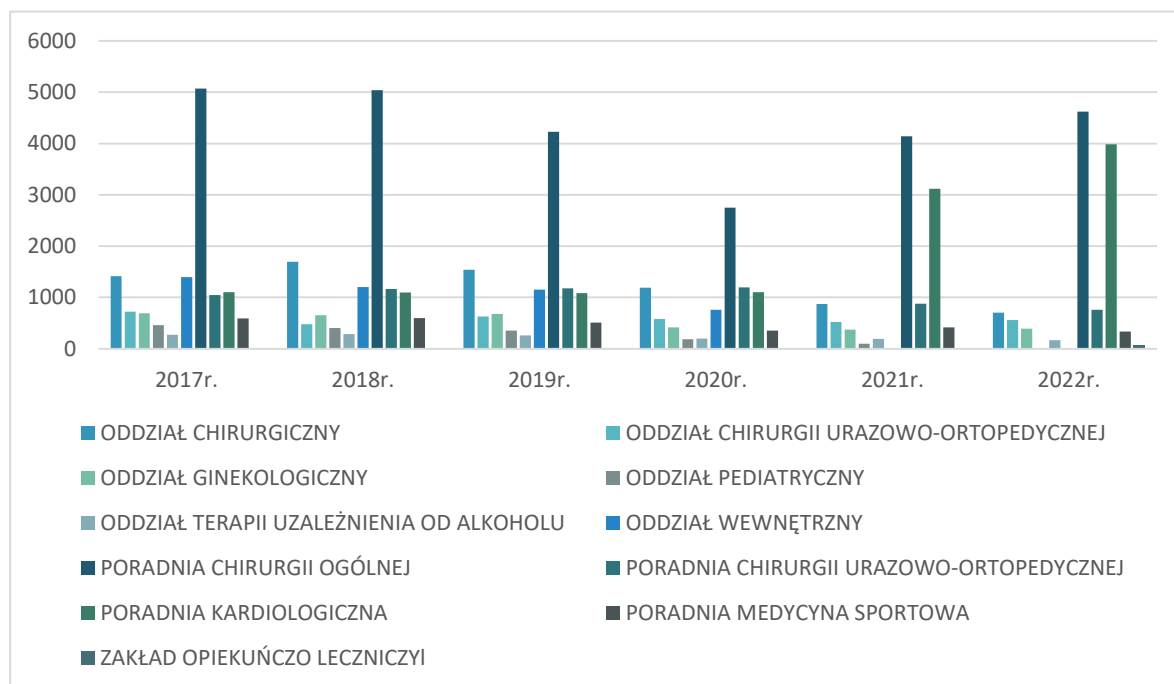
Źródło: Opracowanie na podstawie danych Zespołu Opieki Zdrowotnej w Lidzbarku Warmińskim

Tabela 74 Liczba porad ambulatoryjnych i hospitalizacje świadczone przez Zespół Opieki Zdrowotnej w Lidzbarku Warmińskim

Lp.		Komórka organizacyjna	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1.	Poradnie specjalistyczne przy Szpitalu powiatowym	ODDZIAŁ CHIRURGICZNY	1416	1693	1537	1192	873	704
2.		ODDZIAŁ CHIRURGII URAZOWO-ORTOPEDYCZNEJ	722	480	628	580	523	563
3.		ODDZIAŁ GINEKOLOGICZNY	692	654	677	416	373	389
4.		ODDZIAŁ PEDIATRYCZNY	459	406	354	184	97	brak
5.		ODDZIAŁ TERAPII UZALEŻNIENIA OD ALKOHOLU	275	287	258	198	194	169
6.		ODDZIAŁ WEWNĘTRZNY	1394	1205	1151	760	7	7
7.		PORADNIA CHIRURGII OGÓLNEJ	5071	5042	4231	2752	4144	4619
8.		PORADNIA CHIRURGII URAZOWO-ORTOPEDYCZNEJ	1048	1166	1178	1199	881	761
9.		PORADNIA KARDIOLOGICZNA	1101	1094	1083	1100	3121	3988
10.		PORADNIA MEDYCYNĄ SPORTOWĄ	592	596	508	351	418	338
11.		ZAKŁAD OPIEKUŃCZO LECZNICZY	brak	brak	brak	brak	brak	62
12.	Poradnie specjalistyczne w Lidzbarku Warmińskim (poza Szpitalem)	OŚRODEK REHABILITACJI DZIENNEJ		306	363	339	375	495
13.		PORADNIA CHOROÓB ZAKAŻNYCH	974	989	1012	847	854	929
14.		PORADNIA NEUROLOGICZNA	635	622	628	524	627	601
15.		PORADNIA OKULISTYCZNA	2051	1919	1985	2080	1997	2111
16.		PORADNIA OTOLARYNGOLOGICZNA	1785	1754	1729	1583	1753	1888
17.		PORADNIA POŁOŻNICZO-GINEKOLOGICZNA Lidzbark	5262	5058	5235	4107	4353	3989
18.		PORADNIA TERAPII UZALEŻNIEŃ I WSPÓLUZALEŻNIEŃ OD ALKOHOLU	1771	1860	2210	1686	1557	472
19.		PORADNIA UROLOGICZNA	brak	brak	469	949	1129	1286
20.		PORADNIA CHOROÓB PŁUC	brak	brak	brak	brak	brak	1635
21.		PORADNIA ENDOKRYNOLOGICZNA	754	1672	3143	3294	2995	2861
22.	Poradnie specjalistyczne w Ornece	PORADNIA CHIRURGII OGÓLNEJ	2591	3291	3884	4047	4396	6267
23.		PORADNIA POŁOŻNICZO-GINEKOLOGICZNA	2631	2673	2808	1255	1344	1168
24.		PORADNIA UROLOGICZNA – utworzona w 2023 roku	-	-	-	-	-	-

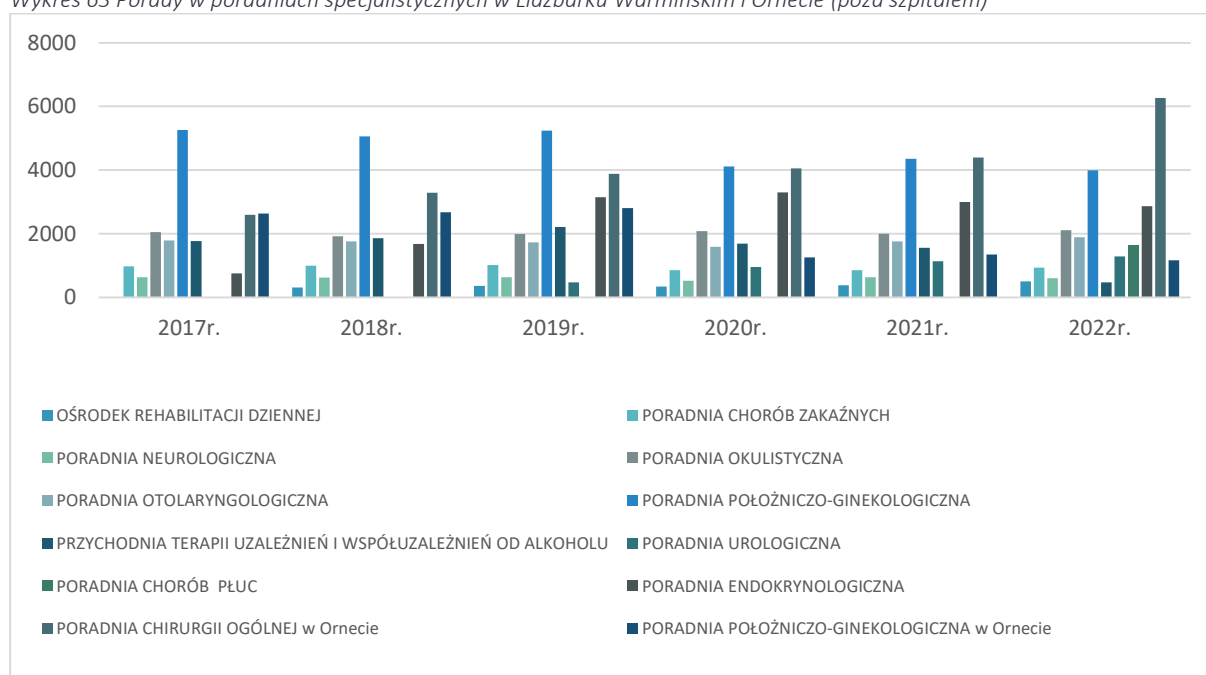
źródło: Opracowanie na podstawie danych Zespół Opieki Zdrowotnej w Lidzbarku Warmińskim

Wykres 62 Porady i hospitalizacje w Poradniach specjalistycznych i oddziałach szpitalnych w Lidzbarku Warmińskim przy Szpitalu Powiatowym

Źródło: Opracowanie na podstawie danych Zespół Opieki Zdrowotnej w Lidzbarku Warmińskim

Wykres 63 Porady w poradniach specjalistycznych w Lidzbarku Warmińskim i Ornece (poza szpitalem)

Źródło: Opracowanie na podstawie danych Zespół Opieki Zdrowotnej w Lidzbarku Warmińskim

Dostępność do usług medycznych określana jest także poprzez analizę tzw. kolejek pacjentów oczekujących na wizytę w poradni lub określony zabieg w szpitalu. Najtrudniejsza sytuacja związana z oczekiwaniem na przyjęcie (na oddział lub do poradni specjalistycznej) w przypadku Zespołu Opieki Zdrowotnej w Lidzbarku Warmińskim występowała (wg stanu na 31.12.2022 r.) w Poradni Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej. Trudna sytuacja zauważalna jest z narastającymi kolejkami do Poradni

Okulistycznej i Endokrynologicznej. Widoczny jest także istotny wzrost liczby osób oczekujących do Ośrodka Rehabilitacji Diennej.

Tabela 75 Kolejki w poradniach specjalistycznych i w Szpital Powiatowym im. Marii Skłodowskiej – Curie w Lidzbarku Warmińskim podległych ZOZ w Lidzbarku Warmińskim

Komórka organizacyjna	Liczba osób oczekujących stan na:					
	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2021	31.12.2022
Oddział Chirurgiczny	0	0	0	0	0	0
Oddział Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej	0	0	0	3	1	1
Oddział Ginekologiczny	0	0	0	0	0	0
Oddział Pediatriczny	0	0	0	0	0	brak
Oddział Terapii Uzależnienia Od Alkoholu	0	0	0	13	21	29
Oddział Wewnętrzny	0	0	0	0	0*	0
Ośrodek Rehabilitacji Diennej	290	284	284	179	299	432
PORADNIA CHIRURGII OGÓLNEJ	0	0	48	21	27	30
PORADNIA CHIRURGII OGÓLNEJ w Ornece	0	0	1	0	0	0
Poradnia Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej	0	3	27	0	96	142
Poradnia Chorób Zakaźnych	1	58	89	206	338	367
Poradnia Kardiologiczna	16	24	191	53	17	0
Poradnia Medycyna Sportowa	0	0	0	2	0	0
Poradnia Neurologiczna	2	56	141	82	174	204
Poradnia Okulistyczna	2	75	403	209	432	661
Poradnia Otolaryngologiczna	0	3	90	44	91	181
PORADNIA POŁOŻNICZO-GINEKOLOGICZNA	0	0	158	141	153	217
PORADNIA POŁOŻNICZO-GINEKOLOGICZNA w Ornece	0	0	0	0	0	0
Przychodnia Terapii Uzależnień i Współzależnień Od Alkoholu	0	0	0	0	3	15
Poradnia Urologiczna	-	brak	97	65	153	298
Poradnia Chorób Płuc	-	brak	brak	brak	brak	298
Zakład Opiekuńczo Lecznicy	-	brak	brak	brak	brak	0
Poradnia Endokrynologiczna	0	0	0	0	739	505

Źródło: Opracowanie na podstawie danych Zespół Opieki Zdrowotnej w Lidzbarku Warmińskim

* działalność Oddziału zawieszona do 05.07.2023 roku

Analiza struktury pacjentów, którym świadczone były usługi w Zespole Opieki Zdrowotnej w Lidzbarku Warmińskim, wg miejsca zamieszkania w latach 2017-2022, wskazuje na to, że zdecydowana większość pacjentów pochodzi z powiatu lidzbarskiego, z czego ponad 23 % z miasta Lidzbark Warmiński. Pozostali pacjenci pochodzą najczęściej z powiatu bartoszyckiego (6,76% w 2022r.). Zespół Opieki Zdrowotnej w Lidzbarku Warmińskim sporadycznie obsługuje osoby z pozostałych województw lub obcokrajowców a ich udział wśród pacjentów szpitala pozostaje na podobnym poziomie w całym analizowanym okresie 2017 – 2022.

Tabela 76 Struktura pacjentów, którym świadczone były usługi w Zespole Opieki Zdrowotnej w Lidzbarku Warmińskim, wg miejsca zamieszkania w latach 2017-2022

	2017		2018		2019		2020		2021		2022	
Ogółem	83387	%	89858	%	87267	%	65969	%	73312	%	83677	%
Miasto Lidzbark Warmiński	20529	24,62%	21201	23,59%	20603	23,61%	15716	23,82%	17373	23,70%	19637	23,47%
gmina Lidzbark Warmiński	7296	8,75%	7989	8,89%	7409	8,49%	5190	7,87%	5590	7,62%	6521	7,79%
gmina Orneta	6953	8,34%	8124	9,04%	7584	8,69%	5787	8,77%	6238	8,51%	7437	8,89%

	2017		2018		2019		2020		2021		2022	
gmina Kiwity	3346	4,01%	3372	3,75%	3230	3,70%	2334	3,54%	2623	3,58%	2831	3,38%
gmina Lubomino	734	0,88%	960	1,07%	904	1,04%	559	0,85%	662	0,90%	814	0,97%
Miasto Olsztyn	281	0,34%	300	0,33%	382	0,44%	367	0,56%	424	0,58%	475	0,57%
powiat bartoszycki	3358	4,03%	4082	4,54%	5138	5,89%	4564	6,92%	5430	7,41%	5658	6,76%
powiat elbląski	212	0,25%	183	0,20%	214	0,25%	111	0,17%	114	0,16%	199	0,24%
powiat braniewski	395	0,47%	376	0,42%	404	0,46%	314	0,48%	421	0,57%	604	0,72%
powiat działdowski	48	0,06%	38	0,04%	32	0,04%	17	0,03%	26	0,04%	28	0,03%
powiat ełcki	4	0,00%	4	0,00%	16	0,02%	15	0,02%	4	0,01%	4	0,00%
powiat giżycki	14	0,02%	22	0,02%	21	0,02%	10	0,02%	15	0,02%	15	0,02%
powiat gołdapski	1	0,00%	5	0,01%	6	0,01%	11	0,02%	7	0,01%	9	0,01%
powiat iławski	20	0,02%	24	0,03%	18	0,02%	22	0,03%	52	0,07%	45	0,05%
powiat kętrzyński	172	0,21%	175	0,19%	173	0,20%	216	0,33%	284	0,39%	283	0,34%
powiat lidzbarski	38858	46,60%	41646	46,35%	39730	45,53%	29586	44,85%	32486	44,31%	37240	44,50%
powiat mrągowski	21	0,03%	23	0,03%	24	0,03%	29	0,04%	31	0,04%	35	0,04%
powiat nidzicki	29	0,03%	18	0,02%	31	0,04%	22	0,03%	37	0,05%	36	0,04%
powiat nowomiejski	0	0,00%	0	0,00%	2	0,00%	9	0,01%	13	0,02%	12	0,01%
powiat olecki	10	0,01%	8	0,01%	2	0,00%	1	0,00%	1	0,00%	3	0,00%
powiat olsztyński	749	0,90%	892	0,99%	942	1,08%	800	1,21%	1091	1,49%	1377	1,65%
powiat ostródzki	178	0,21%	248	0,28%	191	0,22%	133	0,20%	192	0,26%	184	0,22%
powiat piski	6	0,01%	5	0,01%	3	0,00%	7	0,01%	6	0,01%	7	0,01%
powiat szczycieński	56	0,07%	31	0,03%	59	0,07%	57	0,09%	91	0,12%	88	0,11%
powiat węgorzewski	22	0,03%	23	0,03%	18	0,02%	20	0,03%	25	0,03%	15	0,02%
miasto Elbląg	26	0,03%	28	0,03%	16	0,02%	10	0,02%	23	0,03%	14	0,02%
inne województwa-oddziały szpitalne	60	0,07%	67	0,07%	96	0,11%	55	0,08%	46	0,06%	14	0,02%
Obcokrajowiec – ogółem	9	0,01%	14	0,02%	19	0,02%	7	0,01%	7	0,01%	92	0,11%

Źródło: Opracowanie na podstawie danych Zespole Opieki Zdrowotnej w Lidzbarku Warmińskim

9.3 Przychodnie i apteki

Istotnym wskaźnikiem dostępności usług z zakresu ochrony zdrowia jest także liczba przychodni i aptek w powiecie. Liczba przychodni pozostaje na podobnym poziomie od 2017 r. i wynosi 21, natomiast liczba aptek na przestrzeni lat 2017-2021 zmniejszyła się z 16 w 2017r. do 13 w 2021 r.

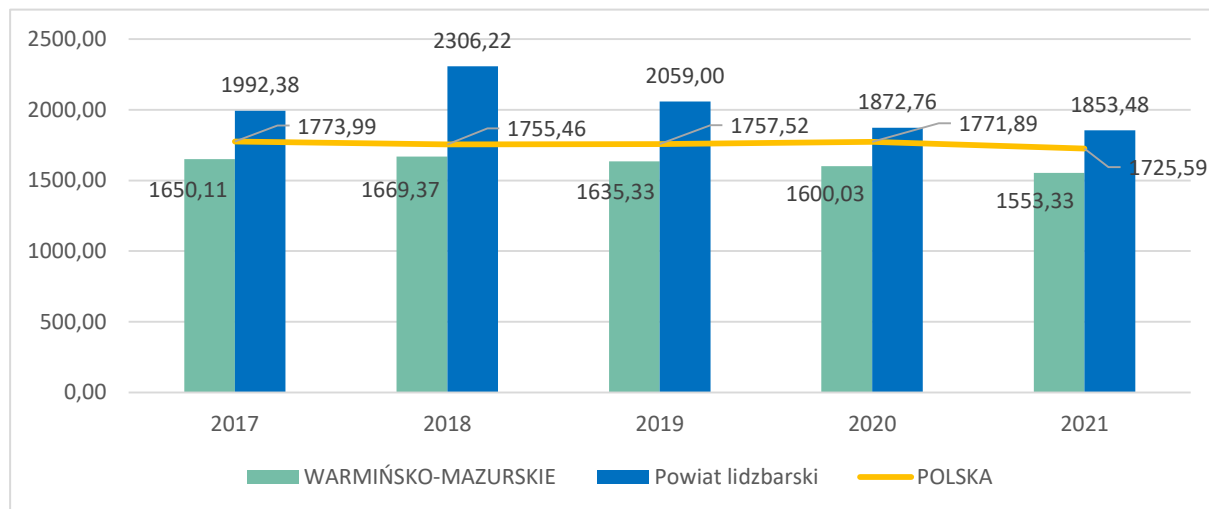
Tabela 77 Liczba przychodni i aptek w powiecie

	2017	2018	2019	2020	2021
Przychodnie ogółem	21	18	20	21	21
Liczba aptek	16	16	16	14	13

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Bezwzględna liczba przychodni w powiecie jest stosunkowo niska, zwłaszcza jeśli uwzględnione zostanie zapotrzebowanie mieszkańców wynikające z liczby osób przypadających na jedną przychodnię. Sytuacja w powiecie jest pod tym względem gorsza niż w województwie warmińsko-mazurskim i Polsce. W 2017 roku liczba mieszkańców przypadających na jedną przychodnię wynosiła w powiecie 1992,38 osób, natomiast w 2021 roku 1853,48 osób, co oznacza spadek o 6,97%. W tym samym okresie liczba mieszkańców przypadających na jedną przychodnię w województwie zmniejszyła się o 5,86%, a w kraju zmniejszyła się o 2,73%.

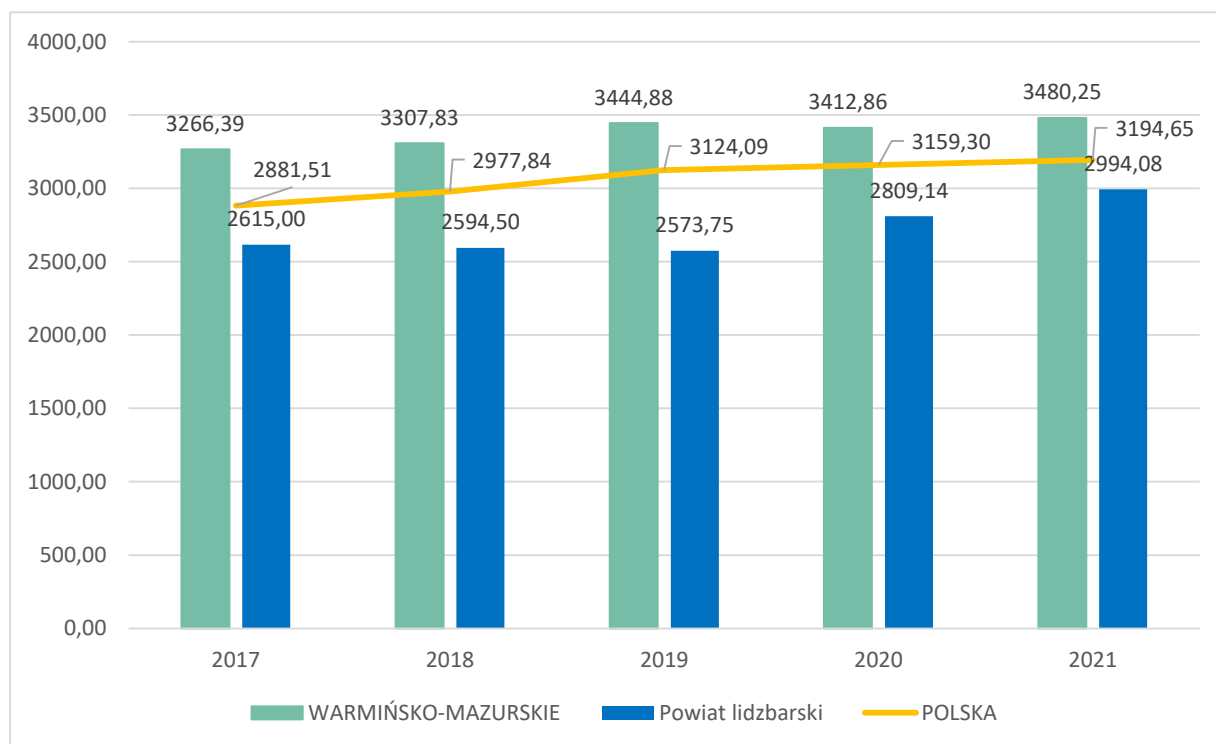
Wykres 64 Liczba mieszkańców na 1 przychodnię

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Poziom wskaźnika dotyczącego liczby mieszkańców przypadających na jedną aptekę w powiecie jest lepszy niż w województwie, kraju, choć w każdym z tych przypadków odnotowano wzrost liczby mieszkańców przypadających na jedną aptekę.

Wykres 65 Liczba mieszkańców na 1 aptekę

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

10. Usługi administracyjne

10.1 E-usługi

W Starostwie Powiatowym w Olsztynie działa „Portal e-usług” - platforma z 15 usługami elektronicznymi dla obywateli. E-usługi są pogrupowane w kategorie tematyczne (sprawy oświatowe, budownictwo, ochrona środowiska, komunikacja i transport, sprawy społeczne i obywatelskie), a każdy mieszkaniec powiatu może z nich skorzystać założywszy uprzednio konto. System zapewnia mieszkańcom dostęp do wniosków, zezwoleń, zgłoszeń, decyzji. W ramach platformy Ekoportal Ministerstwa Środowiska udostępniane są wnioski wpływające do organu i decyzje środowiskowe wydawane przez Starostę. Natomiast w ramach platformy Geoportal Powiat Lidzbarski udostępnia dane geoprzestrzenne, obsługuje geodetów, rzeczoznawców majątkowych, komorników i innych interesantów w trybie chronionym oraz dostęp wszystkich zainteresowanych w trybie publicznym.

Projekt „E-administracja w Powiecie Lidzbarskim” zrealizowany został na podstawie umowy z Marszałkiem Województwa Warmińsko-Mazurskiego na jego dofinansowanie w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020). Natomiast projekt „Modernizacja ewidencji gruntów i budynków, utworzenie inicjalnej bazy geodezyjnej ewidencji sieci uzbrojenia terenu oraz utworzenie bazy danych obiektów topograficznych w wybranych jednostkach ewidencyjnych powiatu lidzbarskiego” (Geoportal) zrealizowany został na podstawie umowy z Marszałkiem Województwa Warmińsko-Mazurskiego na jego dofinansowanie w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020).

10.2 Komunikacja i Transport

Obsługę mieszkańców Powiatu Lidzbarskiego w zakresie rejestracji pojazdów, uprawnień kierowców oraz transportu drogowego prowadzi Zarząd Dróg Powiatowych w Lidzbarku Warmińskim. Wg stanu na 31.12.2022r. w Zarządzie Dróg Powiatowych w Lidzbarku Warmińskim było zarejestrowanych 44084 pojazdów, co obrazuje poniższa tabela z uwzględnieniem rodzaju pojazdu

Tabela 78 Liczba zarejestrowanych pojazdów w powiecie lidzbarskim wg stanu na 31.12.2023 roku.

Lp.	Rodzaj pojazdu	Ilość
1.	autobus	316
2.	ciągnik rolniczy	2987
3.	ciągnik samochodowy	240
4.	motocykl	2835
5.	motorower	1925
6.	nacz. specjalizowana	28
7.	naczepa autobusowa	1
8.	naczepa ciężarowa	271
9.	naczepa specjalizowana	2
10.	naczepa specjalna	9
11.	naczepa uniwersalna	27
12.	Przyczepa rolnicza .specjalizowana.	30
13.	Przyczepa rolnicza .uniwersalna	104
14.	Przyczepa rolnicza specjalna	4
15.	przyczepa specjalizowana	203
16.	przyczepa autobusowa	1
17.	przyczepa ciężarowa	592
18.	przyczepa ciężarowa rolnicza	506
19.	przyczepa lekka	1880
20.	przyczepa specjalizowana	1
21.	przyczepa specjalna	198
22.	przyczepa uniwersalna	288
23.	samochód ciężarowy uniwersalny	515
24.	samochód ciężarowy specjalizowany	180
25.	samochód ciężarowo-osobowy	137

Lp.	Rodzaj pojazdu	Ilość
26.	samochód ciężarowy specjalizowany	4
27.	samochód ciężarowy uniwersalny	9
28.	samochodowy inny	118
29.	samochód ciężarowo-osobowy	2
30.	samochód ciężarowy	2881
31.	samochód osobowy	27529
32.	samochód sanitarny	8
33.	samochód specjalny	253

Źródło: Zarząd Dróg Powiatowych w Lidzbarku Warmińskim

Zestawienie dotyczące liczby i zakresu wydanych uprawnień w krajowych przewozach drogowych w latach 2017-2022 roku znajduje się w poniższej tabeli.

Tabela 79 liczby i zakresu wydanych uprawnień w krajowych przewozach drogowych w latach 2017-2022 w powiecie lidzbarskim

Rodzaj uprawnienia	Liczba wydanych dokumentów w okresie 2017-2022 na dzień:					
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Zezwolenia na wykonywanie zawodu przewoźnika drogowego osób	19	17	17	17	18	19
Wypisy z zezwoleń na wyk. zaw. przew. drog. osób	219	232	269	290	310	326
Zezwolenia na wykonywanie zawodu przewoźnika drogowego rzeczy	52	54	54	54	58	62
Wypisy z zezwoleń na wyk. zaw. przew. drog. rzeczy	206	216	227	251	265	277
Licencje na pośrednictwo przy przewozie rzeczy	7	8	9	10	10	12
Licencja na pojazd samochodowy (8 – 9 osób)	2	4	6	6	6	6
Wypisy z licencja na pojazd samochodowy (8 – 9 osób)	2	5	14	14	16	16
Zezwolenia na przewozy regularne	27	27	22	22	34	33
Wypisy z zezwoleń na przewozy regularne	74	73	57	56	92	90
Zaświadczenia na przewóz rzeczy	49	48	47	49	52	55
Wypisy z zaświadczeń na przewóz rzeczy	139	136	129	140	149	152

Źródło: Zarząd Dróg Powiatowych w Lidzbarku Warmińskim

Tabela 80 Transport - zestawienie dotyczące liczby i zakresu wydanych uprawnień w krajowych przewozach drogowych, 2017-2022

Rodzaj uprawnienia	Liczba wydanych dokumentów w okresie 2017-2022 na dzień:					
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Zezwolenia na wykonywanie zawodu przewoźnika drogowego osób	19	17	17	17	18	19
Wypisy z zezwoleń na wyk. zaw. przew. drog. osób	219	232	269	290	310	326
Zezwolenia na wykonywanie zawodu przewoźnika drogowego rzeczy	52	54	54	54	58	62

Rodzaj uprawnienia	Liczba wydanych dokumentów w okresie 2017-2022 na dzień:					
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Wypisy z zezwoleń na wyk. zaw. przew. drog. rzeczy	206	216	227	251	265	277
Licencje na pośrednictwo przy przewożeniu rzeczy	7	8	9	10	10	12
Licencja na pojazd samochodowy (8 – 9 osób)	2	4	6	6	6	6
Wypisy z licencji na pojazd samochodowy (8 – 9 osób)	2	5	14	14	16	16
Zezwolenia na przewozy regularne	27	27	22	22	34	33
Wypisy z zezwoleń na przewozy regularne	74	73	57	56	92	90
Zaświadczenia na przewóz rzeczy	49	48	47	49	52	55
Wypisy z zaświadczeń na przewóz rzeczy	139	136	129	140	149	152

Źródło: Zarząd Dróg Powiatowych w Lidzbarku Warmińskim

10.3 Ochrona praw konsumenta

Zakres kompetencji rzecznika konsumentów został uregulowany ustawą z dnia 16.02.2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów. Stanowisko rzecznika jest organizacyjnie wyodrębnione w strukturze powiatu, a bezpośrednim przełożonym rzecznika jest Starosta Powiatu. Rolą rzecznika jest doradztwo i interwencje, w tym przygotowywanie pism przedprocesowych. Liczba porad i interwencji prowadzonych przez rzecznika konsumentów powiatu lidzbarskiego wskazuje na stosunkowo wysoką aktywność rzecznika.

Tabela 81 Ochrona praw konsumenta – Liczba spraw, która wpłynęły do powiatowego rzecznika praw konsumenta

Lata	Liczba spraw
2017	8
2018	46
2019	36
2020	23
2021	14
2022	25
łącznie	152

Źródło: Opracowanie na podstawie danych rzecznika konsumentów

11. Bezpieczeństwo

Ważnymi z punktu widzenia bezpieczeństwa mieszkańców powiatu są szczególnie dwie służby zabezpieczające: Policja oraz Straż Pożarna.

11.1 Policja

Nadrzędną jednostką organizacyjną policji w powiecie lidzbarskim jest Komenda Powiatowa Policji w Lidzbarku Warmińskim. Podlega pod nią jeden posterunek policji w gminie Orneta. W gminach Lidzbark Warmiński, Kiwity i Lubomino nie ma stałego komisariatu ani posterunku policji, a obszar gmin Lidzbark Warmiński i Kiwity podlega Komendzie policji w mieście Lidzbark Warmiński, natomiast gmina Lubawa podlega Komisariatowi w Ornece. Na obszarze gmin powiatu ustanowione zostały rejony dzielnicowych, czyli obszary, które podlegają bezpośredniemu nadzorowi wskazanych funkcjonariuszy-dzielnicowych. Dzielnicowi stanowią swego rodzaju pomost pomiędzy społecznością danego rewiru a Policją. Są oni często pierwszym kontaktem mieszkańców w potrzebie, a z drugiej strony stanowią niezwykle cenne źródło wiedzy na temat danego obszaru dla służb policyjnych.

Tabela 82 Komisariaty i posterunki policji w powiecie lidzbarskim

	Komisariat
Powiat lidzbarski	3
M. Lidzbark Warmiński	1
Gmina miejsko-wiejska Orneta	1
Gmina wiejska Lubomino	1

Źródło danych: <https://lidzbark-warminski.policja.gov.pl/>

Bezpieczeństwo jest jednym z kluczowych elementów przekładających się na jakość i komfort życia mieszkańców oraz możliwość właściwego funkcjonowania podmiotów społecznych i gospodarczych. Ogólna liczba przestępstw w powiecie lidzbarskim po wzroście w latach 2018-2020, zmniejszyła się wyraźnie w roku 2021 (spadek o 16,22% do 2020 r.), po czym nastąpił kolejny wzrost w 2022 r. (o 564 do 2021 r.) Poprawę sytuacji zaobserwować można szczególnie w odniesieniu do przestępstw bójka/pobicie od 2019 r. utrzymujący się na podobnie niskim poziomie (spadek o 83,33% do 2017 r.) oraz w przypadku zniszczenia mienia zauważalny jest systematyczny spadek na przestrzeni lat 2017-2022 (spadek o 66,67% do 2017 r. i 21,05% do 2021 r.). W przypadku pozostałych kategorii czynów przestępczych należy wskazać, że ich liczba jest wyraźnie zmienna w czasie. W kontekście analizowanych danych należy zauważyć, że w 2021 r. liczba przestępstw (w tym przede wszystkim kradzieży, kradzieży z włamaniem oraz oszustw kryminalnych) była szczególnie wysoka.

Tabela 83 Liczba przestępstw w latach 2017 – 2022

	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.
Ogólna liczba przestępstw	566	637	596	635	532	562
Kradzieże	64	64	62	51	47	94
Kradzieże z włamaniem	67	66	54	48	39	67
Rozboje	15	13	9	2	4	10
Uszkodzenia ciała	14	26	25	9	19	18
Bójka/pobicie	12	8	3	2	2	2
Zniszczenia mienia	45	27	27	25	19	15
Przestępstwa narkotykowe	28	36	40	103	26	36
Oszustwa gospodarcze	49	69	106	62	79	75
Oszustwa kryminalne	4	7	9	13	5	16

Źródło danych: <https://lidzbark-warminski.policja.gov.pl/>

Bezpieczeństwo na drodze to wskaźnik istotny z punktu widzenia dwóch obszarów - terenów silnie zurbanizowanych oraz ważnych arterii drogowych. W tym kontekście wskaźnik ten przekłada się z jednej strony na szeroko rozumiane poczucie bezpieczeństwa mieszkańców danego regionu, a z drugiej na efektywność transportu i możliwości bezpiecznego podróżowania. O poprawie ogólnej sytuacji na

drogach może również świadczyć spadek liczby zdarzeń drogowych o 12,47% w okresie 2017r. - 2022 r. oraz spadek w tym czasie liczby kolizji o 12,89%. Wprawdzie liczba wypadków w 2022 r. w porównaniu do 2017 r. wzrosła o 25,0%, to zauważany jest spadek do roku 2020 (o 21,87%) i 2021 (spadek o 10,71%).

Tabela 84 Zdarzenia drogowe w latach 2017 - 2022

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba zdarzeń drogowych ogółem	377	384	359	366	370	330
Wypadki	20	22	19	32	28	25
Kolizje	357	362	340	334	342	311

Źródło danych: KPP w Lidzbarku Warmińskim

Ogólna liczba poszkodowanych w wypadkach zwiększyła się w analizowanym okresie o 21,74%. Liczba ofiar śmiertelnych spadła w roku 2022 w stosunku do roku 2017 o 40%, natomiast liczba rannych w zdarzeniach drogowych wzrosła o 44,44%. Należy jednak zauważyć, że w porównaniu z rokiem 2020 i 2021 nastąpił spadek liczby poszkodowanych.

Tabela 85 Ofiary zdarzeń drogowych w latach 2017 - 2022

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Ofiary śmiertelne	5	4	2	5	2	2
Ranni	18	21	24	32	35	26

Źródło danych: KPP w Lidzbarku Warmińskim

Jazda samochodem pod wpływem lub po użyciu alkoholu to jedno z największych zagrożeń, jakie kierujący może stworzyć na drodze. Policja od wielu lat jako priorytet w swoich działaniach stawia dążenie do wyeliminowania takich kierowców z ruchu drogowego. Kontrole stanu trzeźwości organizowane są prewencyjnie, ale też stanowią element działań realizowanych w sytuacji zdarzeń drogowych. Liczba kontroli stanu trzeźwości w powiecie lidzbarskim w 2022 r. wynosiła 22789 i była zbliżona do lat 2017-2018. Najwięcej kontroli trzeźwości odnotowano w 2019r. (26735), natomiast liczba kontroli wyraźnie zmniejszyła się w latach 2020-2021. W analizowanym okresie liczba ujawnionych nietrzeźwych kierowców wzrosła o 56,20% (121 w 2017r. – 189 w 2022 r.), natomiast liczba nietrzeźwych sprawców zdarzeń drogowych zmniejszyła się o 43,75% w porównaniu do 2017r. Należy zauważyć, że problem nietrzeźwych kierowców jest nadal bardzo poważny, a samo zjawisko występuje z dużym nasileniem, dlatego Policja realizując swoje działania kieruje je w miejsca, w których ryzyko ujawnienia nietrzeźwych kierowców jest najwyższe.

Tabela 86 Kontrole stanu trzeźwości kierowców w latach 2017-2022

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Kontrole stanu trzeźwości	20031	21097	26735	11295	17502	22789
Liczba nietrzeźwych kierujących	121	107	87	97	139	189
Liczba nietrzeźwych sprawców zdarzeń drogowych	16	24	6	12	7	9

Źródło danych: KPP w Lidzbarku Warmińskim

Poszczególne kategorie przestępstw wskazują na szczególnie problematyczne obszary. W przypadku powiatu lidzbarskiego można zauważyć, że szczególnym problem są przestępstwa przeciwko mieniu (znaczna liczba np. kradzieży oraz kradzieży z włamaniem). Również istotny problem stanowią przestępstwa gospodarcze (np. oszustwa gospodarcze) oraz przestępstwa drogowe (np. jazda pod wpływem alkoholu).

Tabela 87 Kategorie przestępstw w latach 2017 - 2022

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Przestępstwa gospodarcze	72	93	139	78	92	82
Przestępstwa korupcyjne	0	2	1	2	0	0
Przestępstwa przeciwko mieniu	176	157	143	124	105	176
Przestępstwa drogowe	93	99	69	71	95	93

Źródło danych: KPP w Lidzbarku Warmińskim

Przemoc domowa jest zjawiskiem szczególnie niepokojącym i wymagającym zdecydowanych działań prewencyjnych oraz skutecznych rozwiązań w sytuacji wystąpienia takiej przemocy. Zgromadzone dane pozwalają wskazać, że poziom tego zjawiska w powiecie lidzbarskim utrzymuje się na podobnym poziomie w całym analizowanym okresie. Liczba ofiar przemocy oraz sprawców przemocy domowej w latach 2018-2021 była względnie stała. Spadek nastąpił w 2022 r., gdzie liczba ofiar przemocy spadła o 11,27%, a liczba sprawców przemocy o 17,57% (w porównaniu do 2021 r.). W 2022 r. zmniejszyła się liczba wydawanych niebieskich kart o 22% w porównaniu do 2021r. (spadek o 17,57% do 2018r.), które są wdrażane przez (najczęściej) funkcjonariusza policji procedurą, mającą chronić ofiary przemocy domowej. Zmniejszenie liczby wydawanych niebieskich kart może być pozytywnym wskaźnikiem mówiącym o zmniejszeniu się liczby nowych przypadków przemocy w rodzinie.

Tabela 88 Przemoc domowa w latach 2017 - 2022

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba ofiar przemocy	51	76	76	75	71	63
Liczba sprawców przemocy domowej	50	76	74	75	74	61
Liczba niebieskich kart	50	76	74	75	74	61

Źródło danych: KPP w Lidzbarku Warmińskim

Efektywność pracy służb policyjnych jest jednym z najważniejszych kryteriów poprawy sytuacji bezpieczeństwa na danym obszarze. W powiecie lidzbarskim w 2021 r. wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw wynosił 74%. W porównaniu do roku 2019 nastąpił spadek wskaźnika o 6,56 punktu procentowego. Spadek ten może wynikać z braków kadrowych w służbach policyjnych oraz ze wzrostu liczby zdarzeń, które ponad miarę obciążają funkcjonariuszy, co prowadzi do obniżenia ich efektywności.

11.2 Straż Pożarna

Straż pożarna to służba, która podejmuje działania związane z pomocą mieszkańcom danego terenu nie tylko w sytuacji pożaru. Jednostki straży pożarnej wspierają pozostałe służby m.in. w zabezpieczeniach wypadków drogowych, podtopieniach i powodziach, poszukiwaniach osób, które się zgubiły np. w lasach. Należy wyodrębnić Państwową Straż Pożarną (PSP) oraz Ochotniczą Straż Pożarną (OSP). Jednostką nadrzędną PSP w powiecie lidzbarskim jest Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Lidzbarku Warmińskim. Podlega pod nią jedna Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza Lidzbark Warmińskim, która zabezpiecza obszar całego powiatu lidzbarskiego.

Jednostki ochotniczej straży pożarnej można podzielić na te, które zostały włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego (KSRG) i te, które pozostają, poza tym systemem. Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy to integralna część organizacji bezpieczeństwa wewnętrznego państwa. Ma on na celu ratowanie życia, zdrowia, mienia lub środowiska, prognozowanie, rozpoznawanie i zwalczanie pożarów, klęsk żywiołowych lub innych miejscowych zagrożeń. System skupia jednostki ochrony przeciwpożarowej, inne służby, inspekcje, straże, instytucje oraz podmioty, które dobrowolnie w drodze umowy cywilnoprawnej zgodziły się współdziałać w akcjach ratowniczych. KSRG opiera się na Państwowej Straży Pożarnej jako służbie ratowniczej wiodącej i utrzymywanej z budżetu państwa, oraz Ochotniczych Strażach Pożarnych, utrzymywanych z budżetów samorządowych i dotacji z budżetu państwa. Partnerstwo tych służb opiera się na współdziałaniu, a także realizacji oczekiwanych przez państwo standardów zadaniowych, organizacyjnych, szkoleniowych, sprzętowych i dokumentacyjnych

na całym terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. System umożliwia również organizację i udzielanie pomocy ratowniczej i humanitarnej na terenie kraju, jak również za granicą. W powiecie lidzbarskim funkcjonuje 12 jednostek OSP, z czego do KSRG włączonych jest 8 natomiast 4 pozostaje poza systemem.

Tabela 89 Jednostki OSP w powiecie lidzbarskim włączone i niewłączone do KSRG

	Jednostki włączone do KSRG	Jednostki niewłączone do KSRG
Miasto Lidzbark Warmiński	-	OSP Lidzbark Warmiński
Gmina wiejska Lidzbark Warmiński	OSP Rogóż, OSP Runowo	OSP Strykowo
Gmina wiejsko-miejska Orneta	OSP Orneta, OSP Mingajny	OSP Henrykowo, OSP Bażyny
Gmina wiejska Kiwity	OSP Kiwity, OSP Żegoty	-
Gmina wiejska Lubomino	OSP Lubomino, OSP Wilczkowo	-

Źródło danych: Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Lidzbarku Warmińskim

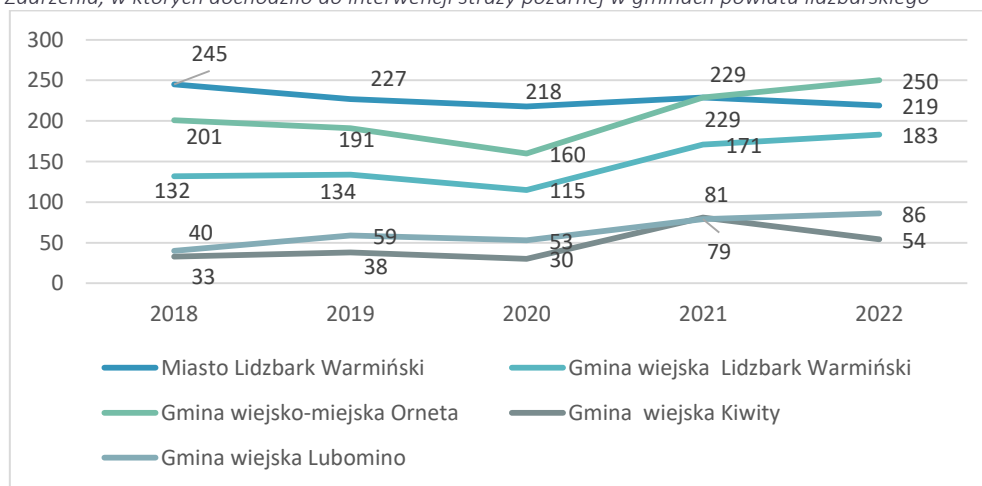
Straż pożarna to jedna ze służb mundurowych, której zadaniem jest realizacja działań minimalizujących zagrożenie pożarowe oraz podejmowanie akcji ratunkowo – gaśniczych w sytuacji wystąpienia pożarów oraz innych zdarzeń stanowiących zagrożenie dla życia, zdrowia, mienia lub środowiska. Na przestrzeni lat 2018-2022 liczba zdarzeń, w których dochodziło do interwencji straży pożarnej wzrosła z 651 w roku 2018 do 792 w roku 2022, a więc wzrost wyniósł blisko 22%. Należy zaznaczyć, że w tym okresie liczba faktycznie występujących pożarów zmniejszyła się (z 223 w roku 2018 do 162 w roku 2022) natomiast bardzo wyraźnie wzrosła liczba miejscowych zagrożeń (z 350 w roku 2018 do 553 w roku 2022). To, co powinno budzić szczególny niepokój to utrzymująca się liczba fałszywych alarmów (78 w roku 2018 do 77 w roku 2022), które angażują jednostki straży pożarnej generując dodatkowe koszty oraz utrudniając reakcję w przypadku wystąpienia faktycznego niebezpieczeństwa.

Tabela 90 Zdarzenia ogółem, w których dochodziło do interwencji straży pożarnej

	2018	2019	2020	2021	2022
zdarzenia ogółem w tym:	651	649	576	789	792
pożary razem	223	194	141	154	162
miejscowe zagrożenia razem	350	391	377	562	553
alarmy fałszywe razem	78	64	58	73	77

Źródło danych: Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Lidzbarku Warmińskim

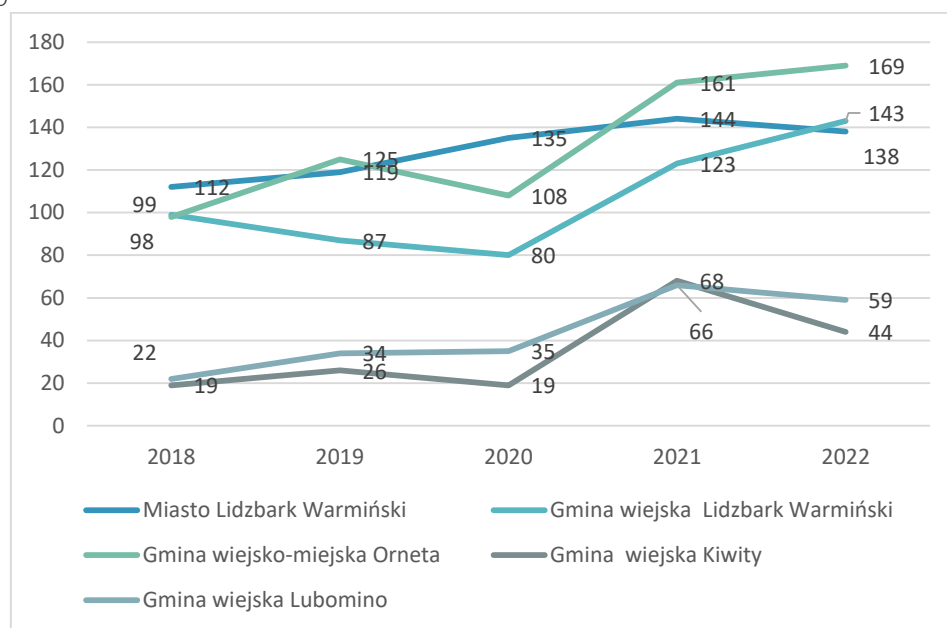
Wykres 66 Zdarzenia, w których dochodziło do interwencji straży pożarnej w gminach powiatu lidzbarskiego

Źródło danych: Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Lidzbarku Warmińskim

Na przestrzeni lat 2018-2022 r. znacznie wzrosła liczba miejscowych zagrożeń. Liczba ta wzrosła we wszystkich gminach powiatu. Największy wzrost jest zauważalny w gminie Lubomino (168,18%) oraz Kiwity (131,58%). Najmniejszy wzrost miejscowych zdarzeń wystąpił w mieście Lidzbark Warmiński (23,21%).

Wykres 67 Zdarzenia – miejscowe zagrożenia, w których dochodziło do interwencji straży pożarnej w gminach powiatu lidzbarskiego

Źródło danych: Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Lidzbarku Warmińskim

11.3 Zagrożenie powodziowe

Wśród zagrożeń naturalnych powódź jest jednym z najczęściej występujących zagrożeń. Jest to zjawisko przyrodnicze o charakterze ekstremalnym i często gwałtownym, które występuje nieregularnie. Zgodnie z art. 16 pkt 43 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. *Prawo wodne* powódź definiuje się jako „czasowe pokrycie przez wodę terenu, który w normalnych warunkach nie jest pokryty wodą, w szczególności wywołane przez wezbrania wody w ciekach naturalnych, zbiornikach wodnych, kanałach oraz od strony morza, z wyłączeniem pokrycia przez wodę terenu wywołanego przez wezbranie wody w systemach kanalizacyjnych”.

Charakterystyka ryzyka powodziowego w regionie wodnym Łyny i Węgorapy.

Zgodnie z Planem zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Pregoty (zasięgiem obejmującym po polskiej stronie region wodny Łyny i Węgorapy) obszary o wysokim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi (Q10%) zajmują bardzo niewielki obszar równy około 0,1% powierzchni całego obszaru dorzecza Pregoty. Zdecydowanie największe ryzyko powodziowe na obszarze dorzecza Pregoty występuje w kategorii zagrożenia dla zdrowia i życia ludzi. Natomiast największe zintegrowane ryzyko powodziowe w obszarze dorzecza Pregoty występuje w mieście Lidzbark Warmiński oraz mieście Bartoszyce. W obu tych gminach ryzyko dotyczy zdrowia i życia ludzi oraz w przypadku Bartoszyce działalności gospodarczej. Występujące w zlewni planistycznej ryzyko powodziowe koncentruje się głównie na odcinkach rzeki Łyny przepływającej przez obszary silnie zurbanizowane (miasta: Lidzbark Warmiński i Bartoszyce).³⁴

Na przeważającym obszarze dorzecza Pregoty nie notuje się dużego zagrożenia powodziowego. Zgodnie z ustaleniami Planu na obszarze dorzecza Pregoty główne problemy związane z zarządzaniem ryzykiem powodziowym związane są ze zbyt małą przepustowością koryta rzeki Łyny przepływającej przez główne miasta dorzecza. Przyczyną tych zagrożeń mogą być długotrwałe lub intensywne krótkotrwałe opady atmosferyczne oraz gwałtowne topnienie śniegu.

³⁴ Źródło: Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Pregoty

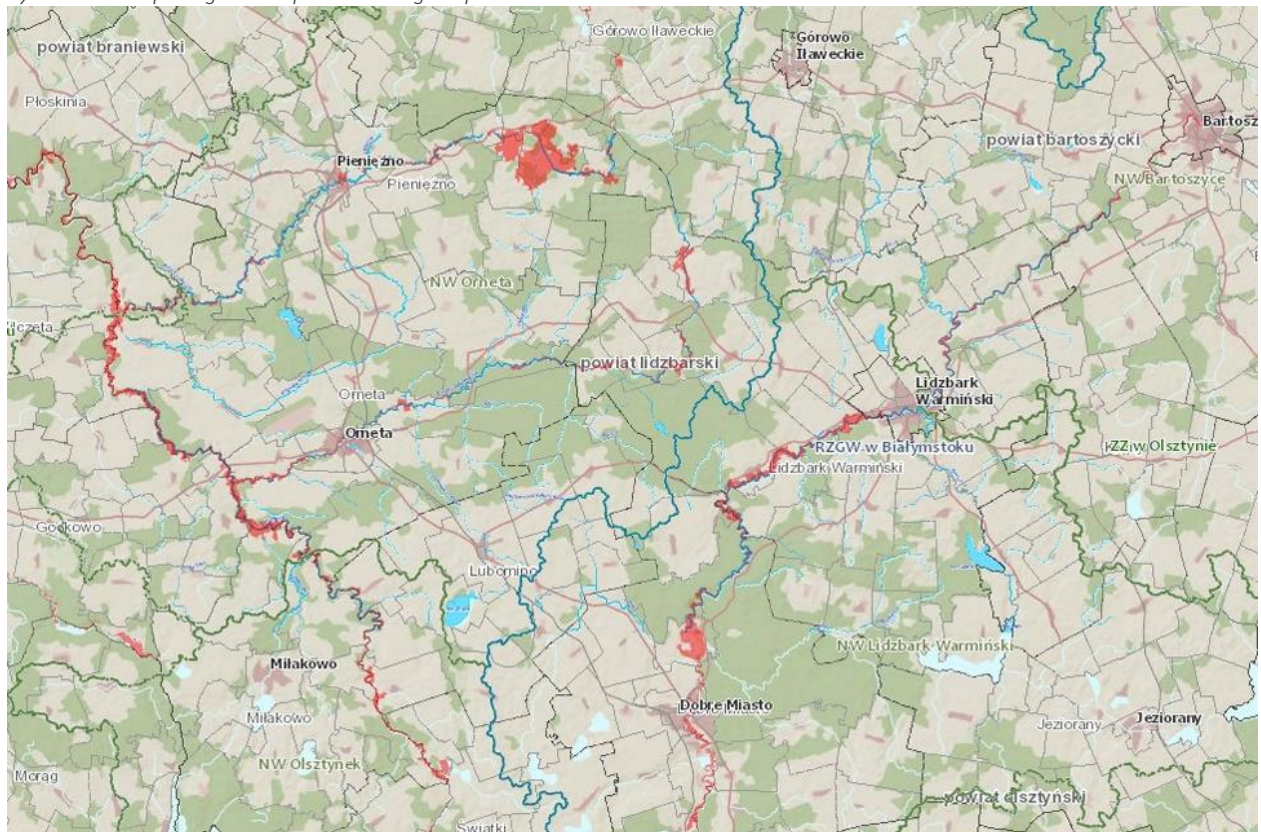
Na terenie dorzecza Pregoły, istotne z punktu widzenia ochrony przeciwpowodziowej jest w szczególności zajmowanie terenów otwartych pod nowe funkcje oraz presja turystyczna i zmiany w odniesieniu do ekosystemów wodnych takie jak zabudowa hydrotechniczna i regulacje koryt rzek.³⁵

Charakterystyka ryzyka powodziowego w regionie wodnym Dolnej Wisły

W regionie wodnym Dolnej Wisły zidentyfikowano:

- ze względu na źródło: powódzie rzeczne oraz powódzie od wód morskich;
 - ze względu na mechanizm: naturalne wezbrania, awarie urządzeń wodnych lub infrastruktury technicznej, zalanie terenu przez wodę na skutek innych mechanizmów (na skutek cofki), (dla części powodzi nie określono mechanizmu);
- ze względu na charakterystykę: powódzie związane z topnieniem śniegu (dla większości powodzi nie określono charakterystyki).³⁶

Rysunek 16 Mapa zagrożenia powodziowego w powiecie lidzbarskim

Źródło https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?qpmmap=qpWORP

Na terenie powiatu nie ma zagrożenia powodziowego. Ważne jest jednak, aby nie dopuszczać do urbanizacji terenów położonych bezpośrednio przy linii brzegowej jezior i rzek tj. Łyna czy Drwęca Warmińska, które stwarzają niebezpieczeństwo powodzi terenów przylegających. W dalszym ciągu należy rozwijać małą retencję, obejmującą działania mające na celu wydłużenie czasu obiegu wody poprzez zwiększenie zdolności do zatrzymywania wód opadowych i roztopowych oraz spowolnienia odpływu. Umożliwi to zmniejszanie zagrożenia podtopieniami, jak również zmniejszy skutki susz, a zwłaszcza suszy glebowej.

Najważniejsze obszary tematyczne z zakresu ochrony i zrównoważonej gospodarki zasobami wodnymi dotyczą:

³⁵ http://www.kzgw.gov.pl/files/pzrp/PZRP_II_SOOS__prognoza_dla_dorzecza_Pregoly.pdf

- racjonalnego gospodarowania zasobami wód powierzchniowych i podziemnych;
- naturalnej i sztucznej retencji;
- dbałości o jakość wód powierzchniowych i podziemnych;
- projektów edukacyjnych nastawionych na zwiększenie zaangażowania obywateli w aktywną ochronę środowiska wodnego³⁷

Jednym z elementów przeciwdziałania skutkom powodzi są Plany zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszarów dorzeczy. Podstawowym celem zarządzania ryzykiem powodziowym jest ograniczenie potencjalnych negatywnych dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej, skutków powodzi. Ograniczenie ryzyka powodziowego można uzyskać przede wszystkim dzięki zwiększeniu retencji, regulacji oraz pracy utrzymaniowej rzek, budowie i odtwarzaniu systemów melioracji.

Zagrożenie podtopieniami

Zgodnie z informacjami Państwowej Służby Hydrogeologicznej, obszary zagrożone podtopieniami w powiecie lidzbarskim to tereny przybrzeżne rzeki Łyna, od Łaniewa do granicy powiatu.

11.4 Zagrożenie suszą

Podobnie jak w przypadku powodzi tak i susze stały się coraz częściej występującym zagrożeniem naturalnym. Zjawisko to charakteryzuje długotrwały deficyt opadów wynikający z cech klimatu, ale o złożonym wymiarze fizycznym. Susze najczęściej występują w okresie letnim i mogą powodować przesuszenie gleby, zmniejszenie lub całkowite zniszczenie upraw roślinnych, ale również zwiększają ryzyko wystąpienia pożarów. Suszą określa się nie tylko występowanie zjawisk ekstremalnych, ale wszystkie sytuacje, które występują w warunkach mniejszej dostępności wody dla danego obszaru. Susza, w przeciwieństwie do powodzi, jest zjawiskiem wolno rozwijającym się, w związku z czym trudny do uchwycenia jest jej początek oraz koniec oraz jednoznaczny obszar oddziaływania przestrzennego. Można wskazać cztery typy genetyczne suszy: meteorologiczną, rolniczą, hydrologiczną oraz hydrogeologiczną. Wskazane typy można traktować jako kolejne etapy suszy:

- susza atmosferyczna (meteorologiczna) – określana jako niedostatek lub całkowity brak opadów,
- susza rolnicza – jest bezpośrednią konsekwencją wydłużającej się suszy atmosferycznej. Definiowana jako okres, w którym wilgotność gleby jest niedostateczna do zaspokojenia potrzeb roślin w profilu glebowym i prowadzenia normalnej gospodarki w rolnictwie,
- susza hydrologiczna (niżówki hydrologiczne) – przejawia się długotrwałym obniżeniem ilości wody w rzekach i jeziorach,
- susza hydrogeologiczna – kolejny etap rozwoju suszy, jej początkiem jest obniżenie zwierciadła wód podziemnych.

Podstawowym sposobem przeciwstawiania się skutkom suszy jest dążenie do odpowiedniego kształtowania zasobów wody w regionie. Działania takie mogą odbywać się poprzez:

- realizację przedsięwzięć zmierzających do zwiększania lub odtwarzania naturalnej retencji;
- analizę możliwości zwiększania retencji w zlewniach z zastosowaniem naturalnej i sztucznej retencji;
- budowę oraz przebudowę urządzeń melioracyjnych wodnych dla zwiększania retencji glebowej;
- wykorzystanie wód z systemów drenarskich do nawożenia i nawadniania upraw polowych; budowę i przebudowę ujęć wód podziemnych do poboru na cele nawodnień rolniczych oraz budowę i przebudowę wodo oszczędnych systemów nawadniania wykorzystujących zasoby wód podziemnych.

³⁷ Program Ochrony środowiska powiatu lidzbarskiego

W przypadku suszy rolniczej na terenach rolnych i leśnych większość województwa warmińsko-mazurskiego zaliczona została do I klasy tj. obszary zagrożone w stopniu słabym. Jednak lokalnie na terenie dorzecza Wisły występują tereny ekstremalnie zagrożone suszą rolniczą: tereny między Lidzbarkiem, Działdowem i Nidzicą, tereny na zachód od Ławy oraz okolice Kalinowa. Obszary dorzeczy Świeżej, Banówki są słabo zagrożone suszą rolniczą w około 90%. W przypadku Dorzecza Pregoty 66% terenu jest słabo zagrożone, blisko 20% silnie zagrożone, 7,6% umiarkowanie, a 6,5% ekstremalnie zagrożone.³⁸

Na terenie powiatu lidzbarskiego jak i całego województwa warmińsko-mazurskiego występuje słabe zagrożenie suszą hydrogeologiczną (nazywana również niżówką hydrogeologiczną), przejawia się obniżeniem zwierciadła wód podziemnych poniżej stanów niskich ostrzegawczych

Przeciwdziałanie skutkom suszy znajduje swoje odzwierciedlenie w licznych uregulowaniach prawnych, m.in. w zakresie gospodarowania zasobami wodnymi oraz zarządzania kryzysowego. Kluczowym elementem przeciwdziałania skutkom suszy jest kształtowanie zasobów wodnych, co bezpośrednio wynika z definicji suszy. Rekomendowane kierunki działań adaptacyjnych dla powiatu to:

- odbudowa naturalnej retencji wodnej w celu zniwelowania suszy i ochrony przed podtopieniami;
- dostosowania struktury upraw, agrotechniki i gatunków w rolnictwie do występującego deficytu wód i zmian temperatury powietrza oraz prowadzenie nawodnień użytków rolnych i gruntów leśnych;
- zwiększenie wykorzystania OZE (m.in. wykorzystanie znacznych zasobów wód geotermalnych)³⁹

³⁸ Program Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2030

³⁹ Program Ochrony Środowiska (str. 62)

12. Dziedzictwo kulturowe i usługi kulturalne

12.1. Dziedzictwo kulturowe

Powiat lidzbarski usytuowany jest w centralnej, zróżnicowanej krajobrazowo i malowniczej, części historycznej Warmii, na pograniczu Równiny Orneckiej, Wzniesień Górskich, Pojezierza Olsztyńskiego i Niziny Sępopolskiej. Warmia przed całe stulecia, bo aż do pierwszego rozbioru w 1772 r., była cieszącym się dużą autonomią księstwem, początkowo w strukturach państwa krzyżackiego, a od 1466 r. w granicach I Rzeczypospolitej. Czas przynależności do Korony Polski był latami najświetniejszej historii kulturalnej tych ziem. Niewielka Warmia reprezentowała wówczas prawdziwie europejskiego ducha nauki, kultury i sztuki, a ze względu na swoją funkcję i strategiczne położenie stanowiła także ważne centrum polityczne. Sprawujący władzę biskupi, zwani udzielnymi książętami, stworzyli w Lidzbarku Warmińskim, będącym stolicą Warmii od 1350 r., ośrodek kultury promieniujący, nie tylko na sąsiadujące dzielnice, ale na całą Europę.

W obecnej stolicy powiatu, a ówczesnej stolicy Warmii – Lidzbarku Warmińskim, żyli i tworzyli wybitni przedstawiciele kultury późnego średniowiecza, renesansu i oświecenia, m.in. genialny twórca heliocentrycznej teorii Mikołaj Kopernik; jedni z czołowych przywódców polskiej i europejskiej kontrreformacji – teolog, humanista i reformator kościoła biskup Stanisław Hozjusz oraz historyk, pisarz i dyplomata biskup Marcin Kromer. W Lidzbarku Warmińskim tworzył „Księżę Poetów” doby Oświecenia biskup Ignacy Krasicki. Jeden z biskupów warmińskich, Eneaszy Sylwiusz Piccolomini (1457–1458) wybrany został papieżem jako Pius II. Długa jest lista wielkich biskupów warmińskich – Jan Dantyszek, Andrzej Batory, Jan Olbracht Waza, Mikołaj Szyszkowski, Andrzej Chryzostom Załuski, Adam Stanisław Grabowski. Ich działalność i dorobek umysłowy stanowią wkład w ogólnoeuropejskie dziedzictwo kulturalne.

Ważnym ośrodkiem na mapie Warmii była też Orneta, która w latach 1340-1350 była siedzibą biskupstwa. Przez stulecia Warmia wykształciła własną tożsamość, kulturę i tradycję, której spadkobiercą jest dziś w dużej mierze powiat lidzbarski. Ze względu na swoje usytuowanie i historyczne znaczenie śmiało można nazwać go Sercem Warmii.

Wielowiekowa bogata historia Warmii pozostawiła po sobie wyjątkowe i cenne zabytki architektury. Najstojniejszym i najbardziej okazałym zabytkiem jest gotycki XIV-wieczny lidzbarski zamek, będący dawną siedzibą biskupów warmińskich, należący do największych zamków ceglanych w Polsce. Architekturę gotyku na terenie powiatu uzupełniają kościoły (największe to kościół pw. Św. Piotra i Pawła w Lidzbarku Warmińskim i kościół pw. Św. Jana Chrzciciela w Ornie) oraz szereg mniejszych kościołów, które odnajdujemy w większych wsiach na terenie powiatu, a także pozostałości budowli obronnych (np. Wysoka Brama w Lidzbarku). Niezwykle interesujące i okazałe są przykłady sakralnego budownictwa barokowego: kościół wraz z klasztorem w Stoczku Klasztornym (gm. Kiwity) oraz Sanktuarium Maryjne w Krośnie nieopodal Ornety. Wyjątkowo interesującą zabytkową architekturę powiatu uzupełniają charakterystyczne warmińskie przydrożne kapliczki z końca XIX i pocz. XX wieku. To one właśnie są znakiem wyróżniającym to terytorium od sąsiadujących z nią, niegdyś protestanckich Mazur, Żuław i Powiśla. To dzięki nim Warmia, zwana była niejednokrotnie „Świątą Warmią” – jest bowiem krainą kapliczek i krzyży przydrożnych, licznie rozsianych w pejzażu wijących się dróg i łagodnych pagórków.⁴⁰ Najważniejszym dokumentem dotyczącym ochrony zabytków i dziedzictwa kulturowego w powiecie są: Program opieki nad zabytkami województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2020-2023, który został przyjęty uchwałą Nr XIII/228/19 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 30 grudnia 2019 r. oraz Powiatowy Program Opieki nad Zabytkami Powiatu Lidzbarskiego na lata 2021 – 2024, który Rada Powiatu Lidzbarskiego przyjęła 16 grudnia 2021 roku. Dokument ten wskazuje główne kierunki działań władz powiatu w zakresie opieki nad zabytkami. Jest on również spójny z dokumentami krajowymi, wojewódzkimi i powiatowymi.

⁴⁰ <http://www.powiatlidzbarski.pl/turysta/o-powiecie>

Cele programu opieki nad zabytkami zostały wskazane w art. 87 ust. 2 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Główne cele programowe to:

- uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej;
- zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania;
- wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego;
- podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami;
- określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem tych zabytków;
- podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.

W Powiatowym Programie Opieki nad Zabytkami Powiatu Lidzbarskiego na lata 2021 – 2024 przedstawiono zabytki w podziale na:

1. Zabytki nieruchome, będące w szczególności: krajobrazami kulturowymi, układami urbanistycznymi, ruralistycznymi i zespołami budowlanymi, dziełami architektury i budownictwa, dziełami budownictwa obronnego, obiektami techniki, cmentarzami, parkami, ogrodami i innymi formami, zaprojektowanej zieleni oraz miejscami upamiętniającymi wydarzenia historyczne bądź działalność, wybitnych osobistości lub instytucji; Na terenie powiatu lidzbarskiego wskazano następujące zabytki objęte ochroną poprzez wpis do rejestru zabytków nieruchomych województwa warmińsko-mazurskiego objętych jest 300 obiektów zabytkowych (w tym zespoły wieloobektowe) w tym:

- układ urbanistyczny - 4
- obiekty sakralne – 84;
- cmentarze dawne – 25;
- cmentarze wojenne – 1;
- architektura militaris – 6;
- zabytki techniki – 5;
- zespoły pałacowe i dworsko-folwarczne, parki – 17;
- budynki – 158.

Poza obiektami ujętymi w rejestrze zabytków nieruchomych województwa warmińsko-mazurskiego ochroną objęte są również obiekty zabytkowe ujęte w gminnych ewidencjach zabytków.

2. Zabytki ruchome, to zgodnie z art. 3.1 przywołanej ustawy, rzeczy ruchome, ich części lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową. Tego typu zabytki gromadzone są przede wszystkim w muzeach, archiwach, bibliotekach, skansenach, izbach pamięci i salonach muzycznych. Na terenie powiatu lidzbarskiego wskazano następujące instytucje gromadzące ten rodzaj zabytków: Muzeum Warmii i Mazur Oddział Muzeum Warmińskie w Lidzbarku Warmińskim; Warmińsko-Mazurska Izba Historii, Miejska Biblioteka Pedagogiczna w Lidzbarku Warmińskim; Ratusz w Ornecie – Galeria Dziedzictwa Ornety; Biblioteka Miejska w Ornecie, Izba Pamięci Marszałka Józefa Piłsudskiego w miejscowości Rogóż. Poza zbiorami muzealnymi, archiwalnymi i bibliotecznymi zabytki ruchome to głównie; obiekty zabytkowe znajdujące się na wyposażeniu kościołów i kaplic.

3. Zabytki archeologiczne zostały określone jako każdy ślad aktywności człowieka występujący w ziemi lub pod wodą, którego zachowanie leży w kwestii społecznej ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną oraz naukową. Również zabytki archeologiczne można podzielić na ruchome i nieruchome. Ruchome to głównie przedmioty związane z działalnością człowieka

w przeszłości. Z naukowego punktu widzenia istotniejsze są zabytki nieruchome, czyli zbiór obiektów o charakterze kulturowym, grobowym, mieszkalnym lub gospodarczym, otaczający je układ warstw glebowych wraz ze znajdującymi się w nich zabytkami ruchomymi.

Na terenie powiatu lidzbarskiego znajduje się siedem stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków archeologicznych (wykaz poniżej).

Tabela 91 Stanowiska archeologiczne, rejestrowe

Miejscowość	Nazwa stanowiska archeologicznego	Nr rejestracyjny
1. Kiwity (g. Kiwity)	gródek stożkowy	nr rej. c-064 z 12.06.1969 r.
2. Lidzbark Warmiński (m. LW)	NAWARSTWIENIA KULTUROWE STAREGO MIASTA WRAZ Z ZAMKIEM biskupów warmińskich	nr rej. c-156 z 29.06.1992 r.
3. Osetnik (g. Orneta)	STANOWISKO WIELOKULTUROWE (cmentarzysko kultury wielbarskiej, osada wczesnośredniowieczna i cmentarzysko kultury zachodniobałtyjskiej z ovr)	nr rej. c-177 z 21.05.1993 r.
4. Osetnik (g. Orneta)	osada wielokulturowa wczesnożelazna i wczesnośredniowiecza oraz cmentarzysko szkieletowe wczesnośredniowieczne	nr rej. c-176 z 10.05.1993 r.
5. Pomorowo (g. LW)	kurhan kultury kurhanów zachodniobałtyjskich wraz z otoczeniem	nr rej. c-283 z 17.07.2009 r.
6. Rogóż (g. LW)	grodzisko półwyspowe	nr rej. c-068 z 12.06.1969 r.
7. Workiejmy (g. LW)	grodzisko wyżynne, pierścieniowe	nr rej. c-066 z 12.06.1969 r.

Źródło: Powiatowy Program Opieki nad Zabytkami Powiatu Lidzbarskiego na lata 2021 – 2024

Zabytki o najważniejszym znaczeniu dla powiatu

- 1) Lidzbark Warmiński - Zamek – to jedna z najświetniejszych budowli gotyckich w Polsce, położony w rozwidleniu rzeki Łyny i jej dopływu Symsarny. Uznany został w 1963 roku za pomnik historii i wpisany do rejestru zabytków grupy „0”. W latach 1350-1795 zamek był miejscem rezydencjalnym biskupów warmińskich. Obecnie mieści się w nim muzeum.
- 2) Lidzbark Warmiński - Kościół p.w. św. Apostołów Piotra i Pawła – gotycki kościół farny wzniesiony w II połowie XIV wieku z potężną wieżą z XV wieku. W nawach sklepienia gwiaździste z końca XV wieku. Ołtarz główny neogotycki, ołtarze boczne późnorenansowe i barokowe, ponadto obrazy, płyty nagrobne i epitafia z XVII i XVIII wieku. Na placu przykościelnym stoi barokowa dzwonnica oraz dwie figury kamienne z XVIII w. W sąsiedztwie kościoła znajduje się plebania, wikarówka oraz zabudowania klasztoru sióstr katarzynek z ok. 1800 roku.
- 3) Lidzbark Warmiński - Wysoka Brama – późnogotycka dwu-basztowa z 1352 roku, największy tego typu obiekt na Warmii. Była ona bastionem przeznaczonym do walk artyleryjskich.
- 4) Lidzbark Warmiński - Kościół Prawosławny – ob. Cerkiew – drewniany, znajdujący się w pobliżu Wysokiej Bramy, w latach 1821-23 zbudowany jako ewangelicki. Świątynia jest późnoklasycystyczną bazyliką z dwiema wieżami usytuowanymi po stronie wschodniej, a od 1945 roku pełni rolę cerkwi prawosławnej.
- 5) Lidzbark Warmiński - Pałacyk Letni – Oranżeria Kultury, położony na terenie dawnego ogrodu biskupiego w południowo-zachodniej części Lidzbarka Warmińskiego. Obiekt został zbudowany przez Teodora Potockiego na początku XVIII wieku.
- 6) Lidzbark Warmiński - Kościół Podwyższenia Św. Krzyża – zbudowany z inicjatywy biskupa Załuskiego w 1709 roku jako wotum o oddalenie szalejącej zarazy. Początkowo była to jedynie kaplica. Obecny kształt świątynia uzyskała za czasów Ignacego Krasickiego w 1789 r.
- 7) Ignalin (gmina wiejska Lidzbark Warmiński) – Kościół św. Jana Apostoła i Ewangelisty, barokowy kościół parafialny, wzniesiony w latach 1783-85 na miejscu dawnego z II połowy XVI wieku. Ponadto na uwagę zasługuje ogrodzenie cmentarza przykościelnego z przełomu XIX i XX wieku., oraz neoklasycystyczna plebania z poł. XIX wieku.
- 8) Runowo (gmina wiejska Lidzbark Warmiński) – Kościół św. Apostołów Szymona i Judy - gotycki kościół zbudowany w końcu XIV wieku lub na początku XV wieku, który spłonął w 1845 r. Następny wybudowano w latach 1845-1852. Zachował się w nim ołtarz główny rokokowy

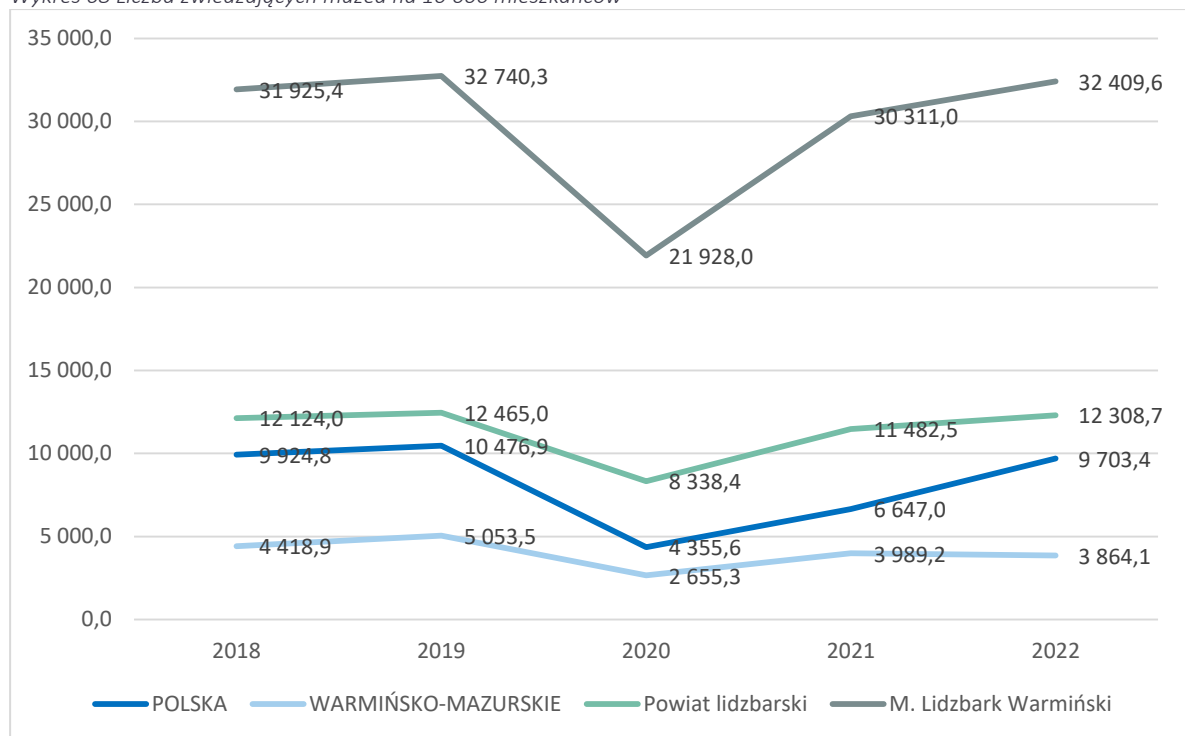
- z 1772 r., późnoklasykistyczne ołtarze boczne, chór muzyczny z poł. XIX wieku oraz granitowa chrzcielnica.
- 9) Rogóż (gmina wiejska Lidzbark Warmiński) – gotycki Kościół Św. Barbary zbudowany w XIV wieku. Jednorodna budowla salowa z szeroką wieżą zachodnią, wzniesiona w II połowie XIV wieku; zakrystia i kruchta zapewne pierwotne. Wieżę nadbudowano w 1797 roku, wewnątrz było dwukrotnie odnawiane w XVIII wieku;
 - 10) Orneta – kościół gotycki p.w. św. Jana Chrzciciela – zbudowany w II połowie XIV wieku, a konsekrowany w 1379 r. zachowały się malowidła gotyckie, w kilku wypadkach mocno przemalowanych przez konserwatorów w latach 1905-1906.
 - 11) Orneta – Ratusz – z 1375 roku, usytuowany w centrum Ornety, z najstarszym dzwonem w barokowej wieży – jedyny tego rodzaju na Warmii.
 - 12) Krosno (gmina Orneta) – znajdujące się tutaj Sanktuarium Maryjne Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny i Św. Józefa wzorowane było na Świętej Lipce. We wnętrzu zachował się ołtarz główny z 1724 r., z kopią cudownej figurki MB (oryginał zaginął w 1945 r.), ambona późnobarokowa z 1725 r. ze srebrnymi elementami wystroju, chór muzyczny z 1729 r. z dekoracją rzeźbiarską.
 - 13) Bogatyńskie (gmina Orneta) – późnobarokowy piętrowy pałac, kryty dachem mansardowym, zbudowany w 1772 r. Skrzydło pn. pochodzi z końca XIX wieku. Z dawnego folwarku zachowana oficyna i spichlerz z przełomu XVIII i XIX wieku oraz pozostałości starego parku. Na uwagę zasługuje także kaplica cmentarna.
 - 14) Chwałęcín (gmina Orneta) – w 1570 r. wybudowano tu kapliczkę dla „Czarnego Krucyfiksu” wykopanego w lesie nad Wałszą. W połowie XVIII w. Wzniesiono tu drugą kapliczkę, a obecny zespół pielgrzymkowy z Kościołem p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego powstał w latach 1720-28. Kościół otoczony jest odpustowym dziedzińcem zbudowanym około 1936 r.
 - 15) Henrykowo (gmina Orneta) – zabytki we wsi reprezentuje Kościół parafialny p.w. Św. Katarzyny Aleksandryjskiej. Wzniesiony pod koniec XIV wieku, wielokrotnie niszczone, m.in. podczas wojny głodowej w 1414 roku i trzynastoletniej. Kolejne odbudowy naruszyły jego oryginalność.
 - 16) Mingajny (gmina Orneta) – wieś założona w II połowie XIV wieku na prawie chełmińskim. Do zabytków wsi należy gotycki Kościół p.w. św. Wawrzyńca zbudowany w XIV wieku, restaurowany w XVII-XVIII wieku oraz na początku XX wieku z neogotyckim wyposażeniem wnętrza. Szczególnie godny uwagi jest późnobarokowy tryptyk umieszczony w ołtarzu głównym.
 - 17) Kościół parafialny p.w. św. Piotra i Pawła w Kiwitych (gmina Kiwity) – istniał prawdopodobnie już w 1325 r. Nawa wzniesiona w III ćw. XIV wieku. Wieża pochodzi z końca XIV w., zaś rozbudowa jej nastąpiła w XV wieku.
 - 18) Sanktuarium Maryjne w Stoczku Klasztornym (gmina Kiwity) – zbudowane w XVII wieku. Kościół wraz z klasztorem był pierwszą na Warmii barokową Świątynią zbudowaną w kształcie rotundy. Ołtarz główny pochodzi z 1713 r., dwa boczne ołtarze barokowe z 1677 i 1678 r., ambona kuta z żelaza z 1738 r., chór muzyczny z 1730 r. i organy ufundowane w 1695 r., a w 1745 r. przerobione.
 - 19) Gotycki Kościół parafialny p.w. św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Lubominie (gmina Lubomino) – z lat 1340-70.

12.2. Usługi kulturalne i aktywność kulturalna

Bogata oferta kulturalna w powiecie lidzbarskim sprzyja aktywności kulturalnej mieszkańców. W latach 2017 – 2019 i 2021-2022 aktywność ta kształtowała się na zbliżonym poziomie. Wskaźnik - liczba zwiedzających muzea na 10 tys. mieszkańców była w powiecie wyższy niż w przypadku danych dla województwa i Polski. Liczba zwiedzających muzea w mieście Lidzbark Warmiński znacznie przewyższa wartości zarówno w powiecie, województwie i Polsce. W 2020 roku, w związku z obostrzeniami pandemicznymi, aktywność kulturalna mierzona liczbą zwiedzających muzea na 10 tys. mieszkańców spadła w każdej z analizowanych jednostek, natomiast w 2021 roku, kiedy wypracowane zostały

standardy dostępności do takich obiektów dla zwiedzających, ich liczba wzrosła w powiecie do 11 482,5, a w 2022 r. osiągnęła 12 308,7.

Wykres 68 Liczba zwiedzających muzea na 10 000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Warto przyrzeć się bliżej temu, jak kształtuje się dostęp do instytucji zajmujących się szeroko rozumianą kulturą na poziomie powiatu, jak również na poziomie poszczególnych gmin. Czynniki ten odgrywa istotną rolę w animowaniu sieci społecznych i wzmacnianiu więzi społecznych w społecznościach lokalnych. Poziom dostępu mieszkańców powiatu lidzbarskiego do instytucji kultury, mierzony jako liczba tego typu instytucji przypadających na 10 tys. ludności, wahał się na przestrzeni lat 2017 – 2021 od 0,7 w 2017 r. do 0,8 w 2021 r. Centra kultury zlokalizowane są w 3 z 5 gmin powiatu, brakuje w gminach wiejskich Kiwity i Lubomino. Zgodnie z danymi dla 2021 roku gminy powiatu lidzbarskiego są istotnie zróżnicowane ze względu na dostęp mieszkańców do instytucji kultury. Gmina Lidzbark Warmiński oraz gmina Orneta znajdują się powyżej średniej wartości wskaźnika dla całego powiatu, natomiast Miasto Lidzbark Warmiński poniżej tej wartości. Niski wskaźnik w mieście Lidzbark Warmiński wynika z dysproporcji liczby ludności w gminach. W 2021 r. w porównaniu do 2017 r. zarówno powiat lidzbarski jak i gminy Lidzbark Warmiński, Orneta i Miasto Lidzbark Warmiński odnotowały wzrost o 0,1 punktu procentowego.

Tabela 92 Centra kultury, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice na 10 tys. ludności w latach 2017-2021

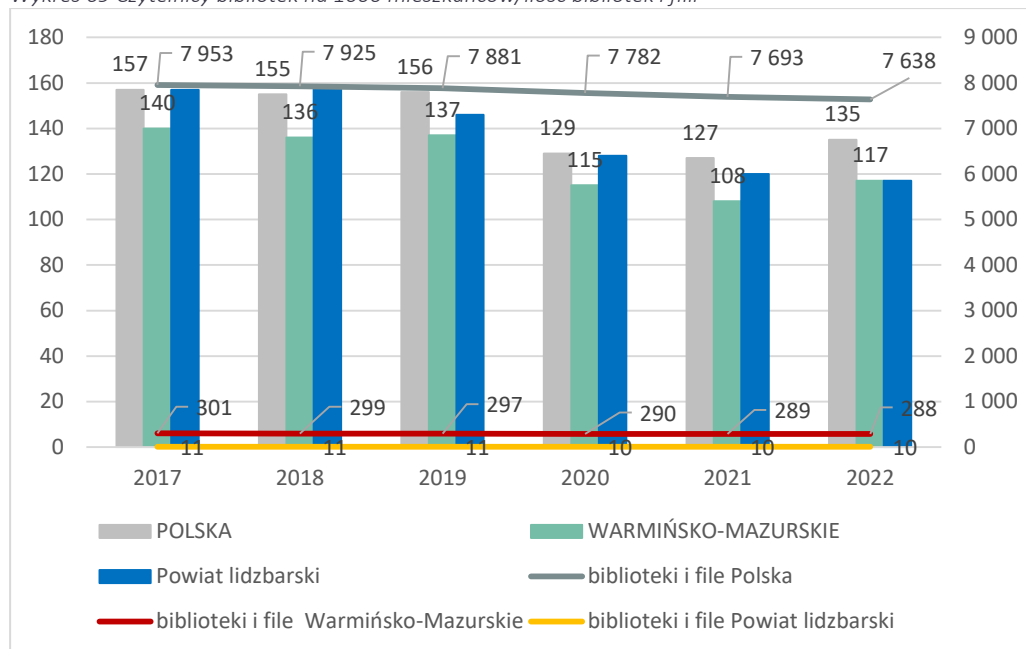
gmina	2017	2018	2019	2020	2021
Powiat lidzbarski	0,7	0,7	0,7	0,8	0,8
M. Lidzbark Warmiński	0,6	0,6	0,6	0,7	0,7
Lidzbark Warmiński	1,5	1,5	1,5	1,5	1,6
Orneta	0,8	0,8	0,8	0,9	0,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Istotnym elementem kulturalnego krajobrazu powiatu lidzbarskiego są biblioteki i ich filie. Tego typu placówek powiecie w 2017 roku było 11. Liczba ta utrzymywała się do 2019 roku, po czym spadła do poziomu 10 bibliotek i filii w 2020 i utrzymała się w 2022 roku. W tym samym okresie zmniejszyła się

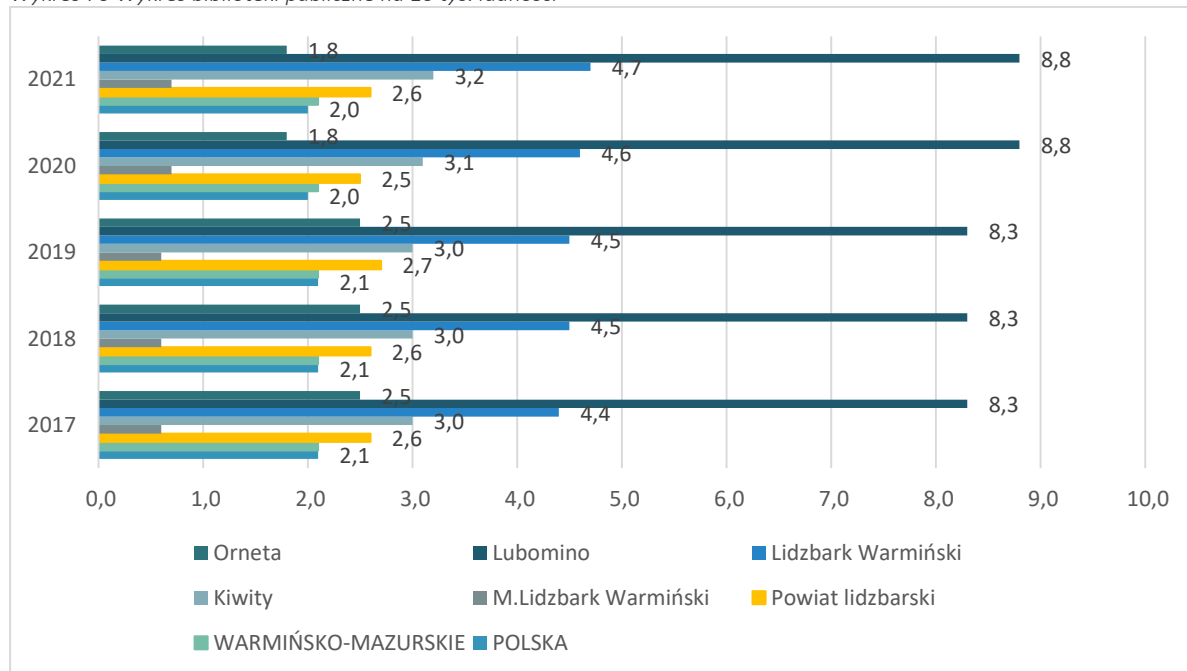
liczba czytelników na 1000 mieszkańców w powiecie z 157 w 2017 roku do 117 w 2022 roku. Podobne tendencje można zaobserwować na poziomie województwa (spadek ze 140 w 2017 roku do 117 w 2022 roku) oraz kraju (spadek ze 157 w 2017 roku do 135 w 2022 roku). W 2022 r. czytelnictwo w powiecie lidzbarskim było na takim samym poziomie jak w woj. warmińsko-mazurskim

Wykres 69 Czytelnicy bibliotek na 1000 mieszkańców/iłość bibliotek i filii

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 70 Wykres biblioteki publiczne na 10 tys. ludności

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Aktywność kulturalna mieszkańców powiatu lidzbarskiego odbywa się także w ramach 25 kół i klubów, do których należy 802 osoby. W 2022 r. w porównaniu z rokiem 2017 odnotowano spadek tego typu

aktywności. W przypadku liczby kół i klubów spadek wyniósł 21,87%, a w przypadku liczby członków kół i klubów na poziomie 14,86%.

Tabela 93 Koła i kluby oraz członkowie kół i klubów w powiecie lidzbarskim

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Koła i kluby	32	25	32	18	20	25
Członkowie kół i klubów	942	662	788	741	750	802

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Jednym z elementów związanych z rozwojem kulturalnym są imprezy organizowane w gminach powiatu. Spadek liczby imprez w latach 2020 – 2021 jest oczywiście związany z pandemią Covid 19 oraz ograniczeniami w możliwości organizacji masowych wydarzeń. Związany jest z tym także znaczący spadek liczby uczestników imprez. Należy pamiętać, że ograniczeniom uległa nie tylko możliwość organizacji imprez, ale także określone zostały w tym czasie limity ich uczestników. Zniesienie ograniczeń pandemicznych sprzyjało poprawie sytuacji w zakresie zarówno liczby organizowanych imprez, jak i liczby ich uczestników. Poszczególne gminy są wyraźnie zróżnicowane pod względem liczby organizowanych imprez. Najwięcej tego typu wydarzeń organizowanych jest w mieście Lidzbark Warmiński i Orneta.

W mieście Lidzbark Warmiński jednostkami prowadzącymi działalność kulturalną są Lidzbarski Dom Kultury, Miejska Biblioteka Publiczna oraz Oranżeria Kultury- Miejska Biblioteka Pedagogiczna. Lidzbarski Dom Kultury w 2022 r. zaproponował mieszkańcom różnorodną ofertę kulturalną m.in. spektakle teatralne, koncerty muzyczne, koncerty taneczne, zajęcia edukacyjno-taneczne z regionalnego folkloru, spotkania z baletem, musicaliem i operą z największych światowych scen muzycznych. Sztandarowe imprezy miejskie zorganizowane w 2022r. to , Lidzbarskie Wieczory Jazowe, Dni Miasta – Koncerty Muzyczne, Festiwal Food Truck, Lidzbarskie Wieczory Humoru i Satyry z finałem, Kabaretowa Nocą pod Gwiazdami. Na terenie Gminy Orneta od 1 sierpnia 2021 roku działa jedna instytucja kultury pn. Centrum Kultury i Biblioteka Miejska im. Franciszka Chruściela w Ornece która powstała z połączenia Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy w Ornece i Miejskiego Domu Kultury im. Franciszka Chruściela w Ornece. CKiBM prowadzi wielokierunkową działalność w dziedzinie rozwoju i upowszechniania kultury oraz służy zaspokajaniu i rozwijaniu potrzeb czytelniczych wśród mieszkańców gminy oraz osób przebywających na terenie gminy Orneta. W 2022 r. instytucja ta zorganizowała łącznie 35 imprez w których wzięło udział 3131 osób Ponadto była współorganizatorem 18 wydarzeń kulturalnych. W warsztatach edukacyjnych (9 rodzajów) – uczestniczyło 119. W warsztatach projektowych (działalność edukacyjna) skierowanych do wszystkich grup społecznych zrealizowano m.in.: warsztaty literackie, tworzenia ilustracji, programowania, piosenki literackiej, teatralne i terapii tańcem.

W gminie Kiwity w 2022 r. utworzono centrum kulturalne. Działająca w Kiwitach Gminna Biblioteka Publiczna oferowała użytkownikom szeroką ofertę kulturalną i edukacyjną, m.in. spotkania autorskie, teatr przy stoliku, warsztaty tematyczne oraz rękodzielnicze. W 2022 roku w imprezach kulturalnych i zajęciach edukacyjnych uczestniczyło 832 użytkowników.

W gminie Lidzbark Warmiński jedyną instytucją kultury jest Biblioteka Publiczna Gminy Lidzbark Warmiński z siedzibą w Kraszewie i dwie filie w Runowie i Rogózu.

Działania kulturalne na terenie gminy Lubomino realizowane są przez Gminną Bibliotekę Publiczną w Lubominie oraz organizacje pozarządowe z którymi gmina współpracuje poprzez zlecenie zadań publicznych w trybie otwartego konkursu ofert. Obszar współpracy Gminy Lubomino z organizacjami pozarządowymi obejmował sferę 3 zadań publicznych określonych w Programie:

- „Poprawa sprawności i umiejętności wśród dzieci i młodzieży z terenu Gminy Lubomino”;
- „Działalność na rzecz wspierania i upowszechniania kultury fizycznej i sportu na terenie Gminy Lubomino”;
- „Organizacja i współorganizacja wydarzeń: kulturalnych, artystycznych, edukacyjnych z uwzględnieniem działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym lub działalności na rzecz dzieci i młodzieży na terenie Gminy Lubomino.”

13. Sport i rekreacja

13.1 Obiekty sportowe

Zgodnie z zapisami Ustawy o samorządzie powiatowym z dnia 5 czerwca 1998 r., do zakresu zadań i działań powiatu należy wykonywanie określonych ustawami zadań publicznych o charakterze ponadgminnym w zakresie: kultury fizycznej i turystyki. Zgodnie z danymi za 2018 rok udostępnianymi przez GUS, w powiecie lidzbarskim znajdują się: 3 stadiony, 3 hale sportowe, 1 sala gimnastyczna o wymiarach mniejszych niż hala sportowa, 4 korty tenisowe. Najwięcej obiektów sportowych znajduje się w mieście Lidzbark Warmiński, w której zlokalizowane są: 1 stadion i 2 hale sportowe oraz 4 korty.

Tabela 94 Obiekty sportowe w gminach powiatu lidzbarskiego w 2018 roku

	stadiony	hale sportowe o wymiarach od 36x19 m	sale gimnastyczne o wymiarach poniżej 36x19 m i sale pomocnicze	korty tenisowe	pływalnie kryte
Powiat lidzbarski	3	3	1	4	0
M. Lidzbark Warmiński	1	2	0	4	0
Kiwity	0	0	1	0	0
Lidzbark Warmiński	1	0	0	0	0
Orneta	1	1	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W zarządzaniu Ośrodka Sportu i Rekreacji w Lidzbarku Warmińskim są:

- dwie przystanie kajakowe nad rzeką Łyną na ul. Kopernika i ul. Przystaniowej,
- skatepark - specjalny tor do uprawiania sportów ekstremalnych w parku przy ul. Ogrodowej (w okresie zimowym na terenie skateparku funkcjonuje lodowisko z wypożyczalnią sprzętu),
- hala widowisko-sportowa przy ul. Polnej (posiada widownię na 200 miejsc, boisko główne o wymiarach 44m x 24m, z możliwością podzielenia na 3 sektory, siłownię, salę rehabilitacyjną, salę fitness i szatnie z natryskami).

W 2019 r. na terenie miasta Lidzbark Warmiński (ul. Ornecka) oddano do użytku Kompleks sportowo-rekreacyjny w skład którego wchodzi m.in.: boisko o wymiarach 27x36 m o nawierzchni monofilowej z bieżnią trzytorową, z wydzielonym kortem tenisowym, boiskiem do koszykówki, boiskiem do piłki nożnej z piłkołapami; boisko do siatkówki plażowej; mała architektura. Ponadto OSiR zarządza łąkami solankowymi na terenie uzdrowiskowym.

W zarządzaniu Ośrodka Sportu i Rekreacji w Orniecie przy, ul. Sportowej są wszystkie obiekty sportowe i rekreacyjne, będące własnością gminy Orneta: hala widowiskowo-sportowa, stadion wraz z obiektami towarzyszącymi przy ul. Sportowej, boiska Orlik przy ul. Bażyńskiego. Największą powierzchnię (około 6 ha) zajmują stadiony. Boisko główne do piłki nożnej spełnia ligowe standardy (104 m długości i 70 m szerokości). Boisko otoczone jest bieżnią lekkoatletyczną. Na trybunach znajduje się ponad 500 miejsc siedzących. Hala widowiskowo-sportowa o powierzchni 2500 m kw. ma nawierzchnię parkietową (boisko 50 m x 30 m) i jest wyposażona w profesjonalny sprzęt do uprawiania m.in. koszykówki, siatkówki, piłki ręcznej, futsalu, tenisa ziemnego i badmintonu. Przystosowana do przyjmowania gości niepełnosprawnych. OSiR jest przygotowany do organizowania zgrupowań sportowych, obozów szkoleniowych i wypoczynkowych, odbywania kursokonferencji.

13.2 Aktywność sportowa

W 2022 roku (wg GUS) na terenie powiatu lidzbarskiego funkcjonowało 12 klubów sportowych i 20 sekcji sportowych. W porównaniu do 2018 r. liczba klubów spadła o 7,69% (1 klub), natomiast w porównaniu do danych z 2020r. odnotowano wzrost liczby klubów o 33,33% (3 kluby) i wzrost sekcji sportowych o 66,67% (8 sekcji). Liczba trenerów w 2022 r. wynosiła 20 i spadła w porównaniu do 2018 r. o 13,04% (3 trenerów), natomiast w stosunku do 2020r. wzrosła o 33,33% (5 trenerów). W przypadku instruktorów sportowych również odnotowano spadek w porównaniu do 2018r o 6,25% (1 instruktor), natomiast do 2020r. wzrost z 13 do 15 trenerów w 2022 roku. Na podstawie analizowanych danych wskazać należy na zwiększający się udział osób profesjonalnie przygotowanych do prowadzenia zajęć sportowych przy jednoczesnym utrzymywaniu się na podobnym poziomie zorganizowanych form aktywności sportowej w postaci klubów i sekcji sportowych. O wzroście zainteresowania aktywnością sportową wśród mieszkańców powiatu lidzbarskiego świadczy wzrost liczby członków klubów i sekcji sportowych o 10,93% w 2022 (619) w porównaniu do 2020r. (558). W przypadku ćwiczących ogółem w okresie 2020 r.-2022 r. odnotowano wzrost na poziomie 9,89% (611 w 2022r.).

Tabela 95 Kluby sportowe, sekcje sportowe, trenerzy, Instruktorzy sportowi, Inne osoby prowadzące zajęcia sportowe oraz członkowie klubów i ćwiczący ogółem

	2018	2020	2022
Kluby w powiecie lidzbarskim w tym	13	9	12
M. Lidzbark Warmiński	7	6	7
Gmina Lidzbark Warmiński	1	0	0
Gmina Lubomino	1	1	0
Gmina Orneta	4	2	5
sekcje sportowe	19	12	20
trenerzy	23	15	20
instruktorzy sportowi	16	13	15
inne osoby prowadzące zajęcia sportowe	6	4	1
członkowie klubów i sekcji sportowych	631	558	619
ćwiczący ogółem w powiecie lidzbarskim	556	499	611
M. Lidzbark Warmiński	317	325	324
Gmina Lidzbark Warmiński	15	0	0
Gmina Lubomino	12	12	0
Gmina Orneta	212	162	287

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Kluby sportowe działające na terenie powiatu lidzbarskiego w formie stowarzyszeń, których statuty nie przewidują prowadzenia działalności gospodarczej

Tabela 96 Kluby sportowe działające na terenie powiatu lidzbarskiego w formie stowarzyszeń

Lp.	Nazwa Stowarzyszenia Adres siedziby	Cele działania
1.	Powiatowy Szkolny Związek Sportowy w Lidzbarku Warmińskim siedziba: ul. Wierzbickiego 3A 11-100 Lidzbark Warmiński	Propagowanie działalności sportowej w środowisku szkolnym na terenie powiatu; popularyzacja kultury fizycznej i zdrowotnej; reprezentowanie w samorządzie powiatowym spraw związanych z rozwojem kultury fizycznej uczniów; stwarzanie utalentowanej sportowo młodzieży możliwości osiągnięcia mistrzostwa sportowego; organizowanie imprez i zawodów sportowych o zasięgu przekraczającym obszar gminy.

Lp.	Nazwa Stowarzyszenia/Adres siedziby	Cele działania
2.	<i>Warmiński Auto – Moto Klub</i> siedziba: Medyny 48 11-100 Lidzbark Warmiński	Działanie na rzecz młodzieży miasta i gminy Lidzbark Warmiński poprzez popularyzację techniki a motoryzacyjnej w szczególności; rozwijanie wśród młodzieży i społeczeństwa kultury motoryzacyjnej i propagowania na rzecz bezpieczeństwa ruchu drogowego; organizowanie i popularyzację masowego i wyczynowego oraz amatorskiego sportu motorowego; podnoszenie poziomu sportu motorowego; organizowanie turystyki motorowej i samochodowej.
3.	<i>Klub Sportowy Tenisa Stołowego Warmia Lidzbark Warmiński</i> siedziba: ul. Polna 36 11-100 Lidzbark Warmiński	Kształtowanie i popularyzowanie zdrowego stylu życia mieszkańców miasta i powiatu; uczestniczenie w rozgrywkach i rywalizacji sportowej na terenie kraju i poza nim; uczestniczenie w imprezach sportowych organizowanych na obszarze działania samorządu terytorialnego i poza nim; prowadzenie działalności sportowej ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju funkcji zdrowotnych; popularyzowanie kultury zdrowotnej i fizycznej; kształtowanie pozytywnych cech charakteru i osobowości poprzez uczestnictwo w realizacji zadań sportowych klubu; współdziałanie w dziedzinie kultury fizycznej i sportu z innymi stowarzyszeniami i organizacjami
4.	<i>Lidzbarskie Stowarzyszenie Tenisa Ziemnego „SMECZ”</i> siedziba: Ośrodek Sportu i Rekreacji ul. Bartoszycka 24 11-100 Lidzbark Warmiński	Popularyzacja tenisa ziemnego; organizacja turniejów tenisowych; popieranie rozwoju i organizowanie nauki gry; udział w rozgrywkach ligowych; organizowanie przedsięwzięć popularyzujących działalność członków; prowadzenie różnych form samopomocy koleżeńskiej; organizowanie czasu wolnego członków; wykonywanie innych zadań organizacyjnych i gospodarczych wynikających z aktualnych potrzeb członków stowarzyszenia.
5.	<i>Klub Strzelecki "9 MM"</i> siedziba: ul. Świętochowskiego 6/1 11-100 Lidzbark Warmiński	Popularyzacja, rozwój i stałe podnoszenie poziomu sportu strzeleckiego jako dyscypliny sportu o charakterze strzeleckim oraz umiejętności strzeleckich, a także realizacja w zakresie strzelectwa celów i zadań kultury fizycznej oraz jej poszerzanie.
6	<i>Klub Biegacza Lidzbark Warmiński</i> siedziba: Ośrodek Sportu i Rekreacji, ul. Bartoszycka 24 11-100 Lidzbark Warmiński	Propagowanie zdrowego trybu życia, a przede wszystkim biegania, jako najprostszej formy ruchu; inicjowanie i rozwijanie masowych imprez biegowych, a także innych imprez sportowych, przyczynianie się do podnoszenia poziomu organizacyjnego imprez sportowych, a w szczególności biegowych; rozwijanie form rywalizacji poprzez masowe imprezy sportowe, w szczególności biegowe; propagowanie imprez biegowych w Polsce i za granic.
7	<i>Klub Strzelecki Alfa w Ornie</i> siedziba: ul. Sportowa 6, 11-130 Orneta	Popularyzacja, rozwój i stałe ponoszenie poziomu sportu strzelectwa jako dyscypliny sportu o charakterze wyczynowo - rekreacyjnym oraz zadań kultury fizycznej.
8	<i>Sportowy Klub Strzelecki „Orneckie Smoki”</i> siedziba: ul. Dworcowa 2, 11-130 Orneta	Propagowanie i krzewienie sportu strzeleckiego wśród dzieci, młodzieży i dorosłych oraz wychowanie dzieci i młodzieży przez kulturę fizyczną i sport.

Źródło <https://bipsplidzbark.warmia.mazury.pl/5675/kluby-sportowe-dzialajace-na-terenie-powiatu-lidzbarskiego-w-formie-stowarzyszen-ktorych-statuty-nie-przewiduja-prowadzenia-dzialalnosci-gospodarczej.html>

Tabela 97 Uczniowskie Kluby Sportowe działające na terenie Powiatu Lidzbarskiego

Lp.	Nazwa i adres uczniowskiego klubu sportowego	Cele działania
1	UCZNIOWSKI KLUB SPORTOWY „BŁYSKAWICA” siedziba: Szkoła Podstawowa Nr 3 ul. Lipowa 17, 11-100 Lidzbark Warmiński	Planowanie i organizowanie pozalekcyjnych zajęć sportowych dla uczniów szkoły oraz uczestnictwo w imprezach sportowych organizowanych na obszarze działania samorządu terytorialnego i poza nim.
2	LUDOWY UCZNIOWSKI KLUB SPORTOWY „WARMIA” siedziba: Ośrodek Sportu i Rekreacji ul. Bartoszycka 24, 11-100 Lidzbark Warmiński	Planowanie i realizowanie pozalekcyjnego życia sportowego uczniów; angażowanie uczniów w różnorodne formy aktywności ruchowej; uczestniczenie w imprezach sportowych; organizowanie różnorodnych form zawodnictwa sportowego; m.in.. podejmowanie działań na rozwoju dyscyplin sportowych jakimi są zapasy i tenis stołowy.
3	LUDOWY UCZNIOWSKI KLUB SPORTOWY W ORNECIE siedziba: Ośrodek Sportu i Rekreacji ul. Sportowa 7, 11-130 Orneta	Planowanie i organizowanie pozalekcyjnego życia sportowego uczniów; angażowanie uczniów do różnorodnych form aktywności ruchowej, gier i zabaw; uczestniczenie w imprezach sportowych; organizowanie różnorodnych form współzawodnictwa.

Lp.	Nazwa i adres uczniowskiego klubu sportowego	Cele działania
4	SZKOLNY LUDOWY KLUB SPORTOWY „TRAMP” siedziba: Ośrodek Sportu i Rekreacji ul. Sportowa 7, 11-130 Orneta	Planowanie i organizowanie pozalekcyjnego życia sportowego uczniów; angażowanie uczniów do różnorodnych form aktywności ruchowej, gier i zabaw; uczestniczenie w imprezach sportowych; organizowanie działalności sportowej ze szczególnym uwzględnieniem funkcji zdrowotnych; organizowanie różnorodnych form współzawodnictwa sportowego.
5	UCZNIOWSKI INTEGRACYJNY KLUB SPORTOWY siedziba: ul. Warmińska 11 11-130 Orneta	Planowanie i organizowanie pozalekcyjnego życia sportowego uczniów, osób niepełnosprawnych; angażowanie uczniów i osób niepełnosprawnych do różnorodnych form aktywności ruchowej, gier i zabaw; uczestniczenie w imprezach sportowych organizowanych na obszarze powiatu i poza nim; organizowanie zajęć sportowych dla uczniów i osób niepełnosprawnych w celu wszechstronnego rozwoju ich sprawności fizycznej i umysłowej; organizowanie działalności sportowej ze szczególnym uwzględnieniem funkcji zdrowotnych; organizowanie różnorodnych form współzawodnictwa.
6	UCZNIOWSKI KLUB SPORTOWY „WARMIAK” siedziba: Gimnazjum Nr 2 ul. Polna 36, 11-100 Lidzbark Warmiński	Planowanie i organizowanie pozalekcyjnego życia sportowego uczniów; angażowanie uczniów do różnorodnych form aktywności ruchowej, gier i zabaw; uczestniczenie w imprezach sportowych; organizowanie zajęć sportowych dla uczniów szkoły; organizowanie działalności sportowej ze szczególnym uwzględnieniem funkcji zdrowotnych; organizowanie różnorodnych form współzawodnictwa sportowego.
7	UCZNIOWSKI KLUB SPORTOWY „ŻAK” LIDZBARK WARMIŃSKI siedziba: Klub Garnizonowy ul. Ornecka 1, 11-100 Lidzbark Warmiński	Popularyzacja brydża sportowego; organizowanie turniejów brydżowych; popieranie rozwoju i organizowanie nauki gry; udział w rozgrywkach ligowych; organizowanie czasu wolnego członków.
8	UCZNIOWSKI KLUB SPORTOWY „ZDROWIE” siedziba: Gimnazjum Nr 1 ul. Szkolna 2a, 11-100 Lidzbark Warmiński	Planowanie i organizowanie pozalekcyjnego życia sportowego uczniów; angażowanie uczniów do różnorodnych form aktywności ruchowej, gier i zabaw; uczestniczenie w imprezach sportowych; organizowanie zajęć sportowych dla uczniów szkoły; organizowanie działalności sportowej ze szczególnym uwzględnieniem funkcji zdrowotnych; organizowanie różnorodnych form współzawodnictwa sportowego; kształtowanie pozytywnych cech charakteru i osobowości poprzez uczestnictwo w realizacji zadań sportowych klubu.
9	UCZNIOWSKI KLUB SPORTOWY „ZETESO” ORNETA siedziba: Zespół Szkół Ogólnokształcących ul. 1 Maja 28, 11-130 Orneta	Planowanie i organizowanie pozalekcyjnego życia uczniów; angażowanie uczniów do różnorodnych form aktywności ruchowej, gier i zabaw; uczestniczenie w imprezach sportowych; organizowanie zajęć sportowych w celu wszechstronnego rozwoju sprawności fizycznej i umysłowej uczniów; organizowanie działalności sportowej ze szczególnym uwzględnieniem funkcji zdrowotnych; organizowanie różnorodnych form współzawodnictwa sportowego; kształtowanie pozytywnych cech charakteru i osobowości uczniów.
10	UCZNIOWSKI KLUB SPORTOWY „TROPS” siedziba: Zespół Szkół w Lubominie ul. Kopernika 4, 11-135 Lubomino	Planowanie i organizowanie pozalekcyjnego życia sportowego uczniów; angażowanie uczniów do różnorodnych form aktywności ruchowej, gier i zabaw; uczestniczenie w imprezach sportowych; organizowanie zajęć sportowych dla uczniów szkoły; organizowanie działalności sportowej ze szczególnym uwzględnieniem funkcji zdrowotnych; organizowanie różnorodnych form współzawodnictwa sportowego; kształtowanie pozytywnych cech charakteru i osobowości poprzez uczestnictwo w realizacji zadań sportowych klubu.
11	GMINNY LUDOWY UCZNIOWSKI KLUB SPORTOWY „DELTA” siedziba: Gimnazjum w Kiwitych 63 11-106 Kiwity	Umożliwienie uprawiania sportu, w szczególności poprzez organizowanie zawodów sportowych oraz imprez rekreacyjnych; prowadzenie działalności szkoleniowej, wychowawczej i popularyzatorskiej w zakresie sportu i rekreacji ruchowej; kształtowanie użytecznych społecznie postaw drogą szlachetnej rywalizacji sportowej; propagowanie zdrowego stylu życia oraz przeciwdziałanie problemom uzależnień; propagowanie rozwoju kultury fizycznej, sportu oraz rekreacji ruchowej poprzez umożliwienie aktywnego uczestnictwa w różnorodnych formach rywalizacji; wyszukiwanie, otaczanie opieką i promocję młodych talentów; integrowanie społeczności lokalnej wokół działalności na rzecz zdrowia, rozwoju fizycznego, sportu oraz rekreacji ruchowej.
12	UCZNIOWSKI KLUB SPORTOWY „TIE – BREAK” siedziba: ul. Bartoszycka 24 11-100 Lidzbark Warmiński	Planowanie i organizowanie pozalekcyjnego życia sportowego uczniów; angażowanie uczniów do różnorodnych form aktywności ruchowej, gier i zabaw; uczestniczenie w imprezach sportowych, w turniejach tenisa stołowego; organizowanie zajęć sportowych dla uczniów szkoły; organizowanie turniejów tenisa i popularyzacja tej dyscypliny sportowej wśród dzieci i młodzieży; organizowanie działalności sportowej ze szczególnym uwzględnieniem funkcji zdrowotnych; kształtowanie pozytywnych cech charakteru i osobowości poprzez uczestnictwo w realizacji zadań sportowych klubu.
13	GMINNY UCZNIOWSKI KLUB SPORTOWY „ORZEŁ” KIWITY siedziba: Zespół Szkół w Kiwitych Kiwity 63A, 11-106 Kiwity	Planowanie i organizowanie pozalekcyjnego życia sportowego uczniów w oparciu o możliwości obiektowe i sprzętowe szkoły (...); umożliwienie uprawiania sportu w szczególności poprzez organizowanie zawodów sportowych i imprez rekreacyjnych; itd. § 6 ze statutu.

Lp.	Nazwa i adres uczniowskiego klubu sportowego	Cele działania
14	LUDOWY UCZNIOWSKI KLUB SPORTOWY "KAROL" PRZY SP KRASZEWO siedziba: Szkoła Podstawowa w Kraszewie, Kraszewo 2, 11-100 Lidzbark Warmiński	Inicjowanie, wspieranie i organizowanie działalności sportowej; angażowanie dzieci i młodzieży do różnorodnych form aktywności ruchowej, gier i zabaw dostosowanych do wieku, stopnia sprawności i zainteresowań sportowych; organizowanie dzieciom i młodzieży różnorodnych form współzawodnictwa sportowego; wykonywanie zadań wynikających z upowszechniania kultury fizycznej i sportu; popularyzowanie zasad czystej gry „FAIR PLAY”; rozwijanie zainteresowań sportowych wśród dorosłych, dzieci i młodzieży; przeciwdziałanie chorobom cywilizacyjnym (w tym nadwadze i otyłości), uzależnieniom i wykluczeniu społecznemu oraz zjawiskom patologii społecznej; ochrona i promocja zdrowia poprzez sport; rehabilitacja wad postawy wśród dzieci i młodzieży, również dzieci i młodzieży z wadami wrodzonymi, poszkodowanymi w wypadkach komunikacyjnych i innych niebezpiecznych zdarzeniach; promowanie prozdrowotnych, społecznych, wychowawczych i edukacyjnych wartości sportu; podejmowanie działań na rzecz edukacji, oświaty i wychowania; działania na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między klubami sportowymi, stowarzyszeniami, instytucjami oświatowymi, w tym zagranicznymi; upowszechnianie ekologii, ochrony środowiska, dziedzictwa przyrodniczego w sporcie.
15	LUDOWY UCZNIOWSKI KLUB SPORTOWY „KŁOBUK” LIDZBARK WARMIŃSKI siedziba: Zespół Szkół Zawodowych ul. Orła Białego 5, 11-100 Lidzbark Warmiński	Kształtowanie i popularyzowanie zdrowego stylu życia mieszkańców miasta i powiatu; uczestniczenie w rozgrywkach i rywalizacji sportowej na terenie kraju i poza nim; uczestniczenie w imprezach sportowych organizowanych na obszarze działania samorządu (...); prowadzenie działalności sportowej ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju funkcji zdrowotnych, (...); - lekkoatletyka, zapasy i sumo.
16	UCZNIOWSKI KLUB SPORTOWY „PIORUN ORNETA” siedziba: ul. 1 Maja 20 11-130 Orneta	Organizowanie zajęć sportowych dla dzieci, młodzieży oraz dorosłych w celu wszechstronnego rozwoju ich sprawności fizycznej; planowanie i organizowanie pozalekcyjnego życia sportowego uczniów w oparciu o możliwości obiektowe i sprzętowe klubu, szkoły oraz o pomoc organizacyjną i materialną rodziców i sympatyków klubu; krzewienie kultury fizycznej wśród dzieci, młodzieży i dorosłych na terenie działania klubu oraz wychowywanie poprzez kulturę fizyczną i sport, integrowanie środowisk uczniowskich, rodzicielskich i nauczycielskich na terenie swojego działania; (...) dyscyplina sportowa: boks.

Źródło <https://bipsplidzbark.warmia.mazury.pl/5676/uczniowskie-kluby-sportowe-dzialajace-na-terenie-powiatu-lidzbarskiego.html>

Tabela 98 Wykaz stowarzyszeń kultury fizycznej – rejestrowanych w sądzie działających na terenie Powiatu Lidzbarskiego

Lp.	Nazwa stowarzyszenia	siedziba	Nr ewidencyjny	Cele stowarzyszenia	uwagi
1	Miejskie Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej	11-100 Lidzbark Warmiński, ul. Poniatowskiego 22, tel. (089) 767 29 95	2	-	KRS 0000045177
2	Moto- Klub Lidzbark Warmiński	11-100 Lidzbark Warmiński ul. 30-lecia 18	3	Działanie na rzecz młodzieży miasta i rejonu Lidzbarka Warmińskiego poprzez popularyzację techniki, a motoryzacyjnej w szczególności; rozwijanie wśród młodzieży i społeczeństwa kultury motoryzacyjnej i propagowania na rzecz ruchu drogowego; działanie na rzecz podnoszenia bezpieczeństwa ruchu drogowego; organizowanie i popularyzacja masowego oraz wyczynowego sportu motorowego; podnoszenie poziomu sportu motorowego; organizowanie turystyki motorowej i samochodowej.	KRS 0000014717
3	Stowarzyszenie Lokalne Salezjańskie Organizacji Sportowej „SL Salos”	działające przy Domu Parafialnym w Rogiedlach, Rogiedle 42 11-135 Lubomino	4	-	KRS 0000045397
4	Miejski Klub Sportowy "Błękitni" Orneta	11-130 Orneta, ul. Sportowa 6, tel. 0 55 242 10 85	7	Krzewienie kultury fizycznej wśród dzieci i młodzieży i dorosłych na terenie działania klubu oraz wychowanie dzieci i młodzieży przez kulturę fizyczną i sport.	KRS 0000017464
5	Gminne Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe w Lubominie	11-135 Lubomino, ul. Kopernika 7, tel. (089) 616 07 66	8	Zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty w zakresie krzewienia, upowszechniania kultury fizycznej, sportu, rekreacji i turystyki oraz wychowanie dzieci i młodzieży przez kulturę fizyczną i sport ze szczególnym uwzględnieniem środowiska wiejskiego, itd.	KRS 0000043122

Diagnoza społeczno-gospodarcza Powiatu Lidzbarskiego

Lp.	Nazwa stowarzyszenia	siedziba	Nr ewidencyjny	Cele stowarzyszenia	uwagi
6	Integracyjny Klub Sportowy „SMOK”	ul. Przemysłowa 6/1 11-130 Orneta	10	Rozwijanie i propagowanie inicjatyw, postaw i działań sprzyjających rozwojowi sportu i rekreacji osób niepełnosprawnych, upowszechnianie „alternatywnego” stylu życia niepełnosprawnych, a także przyczynianie się do integracji środowiska osób niepełnosprawnych oraz wspieranie organizacyjne i rzeczowe osób fizycznych, jednostek organizacyjnych, które podejmują takie działania.	KRS 0000111408
7	Miejski Klub Sportowy "Polonia" w Lidzbarku Warmińskim	11-100 Lidzbark Warmiński, ul. Bartoszycka 24, tel. (089) 767 20 87	11	Krzewienie kultury fizycznej wśród dzieci i młodzieży i dorosłych oraz wychowanie dzieci i młodzieży poprzez sport; zapewnienie zainteresowanym osobom i środowiskom możliwości uprawiania sportu; uprawianie sportu wyczynowego w formie amatorskiej ...; wychowania członków klubu na zdrowych, sprawnych i aktywnych społecznie obywateli; przeciwdziałanie zgubnym nałogom wśród młodzieży; promocja miasta poprzez sport	KRS 0000282075
8	Klub Jeździecki „Kamińskich”	Ignalin 27 11-100 Lidzbark Warmiński	12	Popularyzacja walorów rekreacji, hipoterapii i sportu konnego; organizacja zajęć, zawodów, imprez sportowych i rekreacyjnych; zapewnienie kadry instruktorów do prowadzenia zajęć rekreacyjno – sportowych i hipoterapii; rozwijanie usług w zakresie rekreacji konnej i hipoterapii, itp.	KRS 0000324999
9	STOWARZYSZENIE MOTOKLUB ORNETA	ul. 1-go Maja 82 11-130 Orneta	13	Stwarzanie warunków do wszechstronnego rozwoju wiedzy na temat motocykli, nauki jazdy oraz wspieranie szkół we wszelkich działaniach przyczyniających się do jej rozwoju.	KRS 0000329657
10	STOWARZYSZENIE PROGRE AKADEMIA PIŁKARSKA	ul. Plac Wolności 11 11-100 Lidzbark Warmiński	14	Krzewienie kultury fizycznej wśród dzieci, młodzieży i dorosłych oraz wychowanie dzieci i młodzieży przez kulturę fizyczną i sport, m.in. poprzez organizowanie stałego szkolenia młodzieży w zakresie kultury fizycznej i sportu, w szczególności w zakresie nauki gry w piłkę nożną	KRS 0000667605
11	LIDZBARSKI KLUB SPORTÓW WALKI OLYMPIA	ul. 11 Listopada 17/18 11-100 Lidzbark Warmiński	15	Organizowanie, prowadzenie i propagowanie wychowania fizycznego; kształtowanie zasad współżycia sportowego wśród społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży, dążenie do uzyskania najwyższego poziomu sportowego poprzez m.in. organizowanie stałego szkolenia młodzieży w zakresie kultury fizycznej i sportu, w szczególności w zakresie nauki sztuk walki	KRS 0000685892
12	MŁODZIEŻOWY KLUB SPORTOWY „SWIM TEAM”	ul. Legionów 1A/22 11-100 Lidzbark Warmiński	16	Planowanie i organizowanie zajęć sportowych dzieciom i młodzieży, ich rodzicom i sympatykom klubu w oparciu o możliwości obiektowe i sprzętowe klubu przy pomocy organizacyjnej i materialnej rodziców i sympatyków klubu, angażowanie dzieci i młodzieży do różnorodnych form aktywności ruchowej, gier i zabaw dostosowanych do wieku, stopnia sprawności i zainteresowań sportowych, uczestniczenie w imprezach sportowych organizowanych na obszarze miasta, województwa i poza nim.	KRS 0000688962
13	ORNECKI KLUB SPORTÓW WALKI OLYMPIA FIT CAMP	ul. Plac Wolności 23 11-130 Orneta	17	Organizowanie, prowadzenie i propagowanie wychowania fizycznego; kształtowanie zasad współżycia sportowego wśród społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży, dążenie do uzyskania najwyższego poziomu sportowego.	KRS 0000921408

Źródło <https://bipsplidzbark.warmia.mazury.pl/5141/wykaz-stowarzyszen-sportowych-rejestrowanych-w-krs.html>

14. Turystyka

14.1 Atrakcje turystyczne

Powiat lidzbarski to obszar niezwykle atrakcyjny turystycznie. Dla turystów dostępne są zarówno szlaki piesze, kajakowe, rowerowe oraz samochodowe. Część ścieżek łączy w sobie funkcje i są odpowiednie np. zarówno dla turystyki pieszej, jak i rowerowej.

- Szlak Kopernikowski - pieszy i samochodowy szlak turystyczny, biegnący głównie przez miejsca związane z pobytem i pracą Mikołaja Kopernika. Szlak ten prowadzi przez pełne zabytków miejscowości związane z jego życiem oraz działalnością. Rozpoczyna się przy Wysokiej Bramie w Olsztynie, wiedzie przez Dobre Miasto, Lidzbark Warmiński, Ornętę i Pieniężno, a kończy w Kępkach. Długość odcinka położonego na terenie województwa warmińsko-mazurskiego wynosi 236 km. Jest to najdłuższy szlak na terenie województwa. Większość trasy nadaje się także do turystyki rowerowej.
- Szlak rowerowy „Kolejowym Szlakiem” Lidzbark Warmiński – Orneta– Przebieg szlaku: Lidzbark Warmiński, początek szlaku „kolejowego” (0,0 km) – Łaniewo (6,6 km) – Wolnica (6 km)– Opin (7,2 km)– Krosno (7,3 km) - Orneta (0,7 km)—dł.27,8 km.
- Szlak rowerowy nr 1 w gminie Lidzbark Warmiński – kolor czerwony: Szlak czerwony w gminie Lidzbark Warmiński. Trasa licząca blisko 50 kilometrów. Ogólny przebieg szlaku: Lidzbark Warmiński, początek szlaku „kolejowego” (0,0 km) – Łaniewo (6,6 km) – skrzyżowanie ze szlakiem „kolejowym” (12,9 km) – Kaszuny (18,6 km) – Babiak (22,9 km) – Runowo (29,2 km) – Workiejmy (34,7 km) – Nowa Wieś Wielka (39,9 km) – Wielochowo (44,5 km) – Lidzbark Warmiński (49,1 km).
- Szlak rowerowy w gminie Lidzbark Warmiński nr 2 – żółty: prowadzący z Lidzbarka Warmińskiego nad Jezioro Wielochowskie. Długość ok. 10 km. Przebieg szlaku: Lidzbark Warmiński, skrzyżowanie ulicy Dąbrowskiego i Polnej – północna część miasta (0,0 km) – Koniewo (4,3 km) – Wielochowo (7,0 km) – Lidzbark Warmiński, skrzyżowanie ulicy Dąbrowskiego i Polnej (11,3 km).
- Szlak rowerowy w gminie Lidzbark Warmiński nr 3 – zielony: prowadzący przez lasy w okolicach Wielochowa, na północ od Lidzbarka Warmińskiego. Trasa liczy 8,5 kilometra. Przebieg szlaku: Wielochowo, kąpielisko (0,0 km) – Jagoty (3,0 km) – szlak Green Velo w pobliżu wsi Nerwiki (5,5 km) – Wielochowo, kąpielisko (8,5 km).
- Szlak rowerowy w gminie Lidzbark Warmiński nr 4 – niebieski, szlak rowerowy w gminie Lidzbark Warmiński to licząca ok. 30 kilometrów trasa, prowadząca z Lidzbarka Warmińskiego do sanktuarium w Stoczku Klasztornym i z powrotem. Przebieg szlaku: Lidzbark Warmiński, skrzyżowanie ulicy Dąbrowskiego i Polnej – Koniewo (4,4 km) – Kotowo (10,7 km) – Łyna – Morawa (12,0 km) – Stoczek Klasztorny (20,0 km) – Kierwiny (23,0 km) – Sarnowo (26,5 km) – Lidzbark Warmiński, stacja paliw przy drodze krajowej nr 51 we wschodniej części miasta (30,4 km).
- Szlak rowerowy w gminie Lidzbark Warmiński nr 5 – czerwony. Liczy około 30 kilometrów i zatacza pętlę, prowadząc na południe od miasta. przebieg szlaku: Lidzbark Warmiński, okolice wyciągu (0,0 km) – Kłębowo (4,5 km) – Jarandowo (7,4 km) – Kochanówka (11,9 km) – Blanki (19,4 km) – Jezioro Symsar (24,9 km) – Lidzbark Warmiński (31,9 km).
- Szlak rowerowy w gminie Lidzbark Warmiński nr 6 – żółty, Liczy 30 kilometrów długości. Ogólny przebieg szlaku: Kłębowo, ośrodek Świtez (0,0 km) – Jurandowo (6,5 km) – Strykowo (13,9 km) – Las Wichrowski, zakręt szlaku (16,8 km) – Kochanówka (22,0 km) – Kłębowo, ośrodek Świtez (29,5 km).
- Szlak kajakowy rzeki Symsarny, trasa Blanki - jez. Symsar - Medyny - Lidzbark Warmiński– 23 km
- Szlak samochodowy Kopernikowski: Olsztynek - Olsztyn - Dobre Miasto - Lidzbark Warm. - Orneta - Pieniężno - Braniewo - Frombork - Tolkmicko – Elbląg – 232 km
- Szlak Fortyfikacji Trójkąta Lidzbarskiego – obejmuje jeden z najciekawszych i najlepiej zachowanych fragmentów najdłuższej i najliczniejszej linii umocnień w dawnych Prusach Wschodnich, na której w latach 1932-1937 wybudowano 1000 schronów. Wiele dobrze zachowanych obiektów na szlaku pozwala zapoznać się z ich konstrukcją oraz historią budowy. Na terenie Nadleśnictwa Orneta znajduje się najdłuższy w Polsce fragment tej linii (35 km) składający się z ponad 250 różnego rodzaju

budowli w tym ponad 200 schronów różnego typu. Ścieżka została wyposażona w 12 tablic, które umożliwiają indywidualne zwiedzanie. Długość ścieżki wynosi 3 km

- Szlak Wojsk Napoleońskich –na terenie Gminy Orneta oraz sąsiadującej z nią od wschodu Gminy Lubomino miały miejsca wydarzenia wojenne związane z przemarszem wojsk napoleońskich (lata 1805-1812). Dla poszukiwaczy pamiątek z tego kresu jest to niewątpliwa okazja do znalezienia nietuzinkowych skarbów głównie militarnych związanych z tą wielką postacią historyczną.
- Stacje i Przystanki Szlaku Świętej Warmii
Szlak świętej Warmii to jeden z projektów promocyjno-turystycznych realizowany „Stowarzyszenie Miast, Gmin i Powiatów - Szlak Świętej Warmii”. Stowarzyszenie powstało w grudniu 2012 roku, skupia 33 gminy, a jego głównym celem jest rozwój gospodarczy Warmii. Jest to szlak turystyczno-pielgrzymkowy obejmujący szesnaście „stacji”, które tworzą lokalne sanktuaria oraz miejsca związane z ludźmi i historią biskupstwa warmińskiego.

Szlak Świętej Warmii tworzy szesnaście przystanków:

- 1) Bałdy - Wrota Warmii;
- 2) Gietrzwałd - Polskie Lourdes;
- 3) Olsztyn - Zamek, archikatedra i Jan Paweł II;
- 4) Głotwo - Kalwaria warmińska;
- 5) Dobre Miasto – Kolegiata;
- 6) Lidzbark Warmiński - Historyczna stolica Warmii;
- 7) Bisztynek - Sanktuarium Krwi Chrystusa;
- 8) Reszel - Miasto spokojnego życia;
- 9) Tłokowo - Sanktuarium św. Rocha;
- 10) Krosno - Mała Święta Lipka;
- 11) Chwałęcín - Kościół Podwyższenia Krzyża świętego;
- 12) Pieniężno - Misyjne Serce Polski;
- 13) Frombork - Gród Naszej Pani;
- 14) Braniewo - Ateny północy;
- 15) Święta Lipka - Częstochowa północy;
- 16) Stoczek Klasztorny - Sanktuarium Matki Bożej Królowej Pokoju.

Szlak adresowany jest nie tylko do pielgrzymów odwiedzających warmińskie sanktuaria, ale jest też formą spotkania z kulturą duchową i materialną regionu interesującą dla wszystkich kategorii turystów. Kolejnych szesnaście „przystanków” to Okolice Szlaku Świętej Warmii. Miejsca, które również zasługują na poznanie ze względu na ciekawe historie z nimi związane, ich wspaniałe zabytki malownicze krajobrazy, w które są wpisane Barczewo - Bernardyni, biskup Andrzej Batory i Feliks Nowowiejski:

- 1) Brąsławald - Zientara-Malewska, Ksiądz Barczewski i historyczne polichromie;
- 2) Jonkowo - Łosierey, Napoleon, Ksiądz Hanowski i Rosjanie;
- 3) Klebark Wielki - Sanktuarium Krzyża Świętego;
- 4) Kurki - Śladami świętego Jana Pawła II;
- 5) Międzyzylesie - Sanktuarium Męki Pańskiej;
- 6) Olsztynek - Między Warmią a Mazurami;
- 7) Orneta - Miasto Smoka, Legend I Kamieniczek Z Podcieniami;
- 8) Świętki - W opiece św. braci Damiana i Kosmy.
- 9) Ełdyty Wielkie - Najstarsza wiejska parafia na Warmii;
- 10) Sząbruk - Piękno zachowane w architekturze i malarstwie;
- 11) Bartąg - Sanktuarium Opatrzności Bożej;
- 12) Biskupiec - Miasto Biskupa I Sanktuarium Matki Bożej Fatimskiej;
- 13) Jeziorany - Miasteczko doświadczone przez historię;
- 14) Kolno - Kościół Trzech Króli, kapliczki i zapomniana warmińska sekta;
- 15) Płoskinia - Kunszt warmińskich witraży.

14.2 Atrakcje przyrodnicze

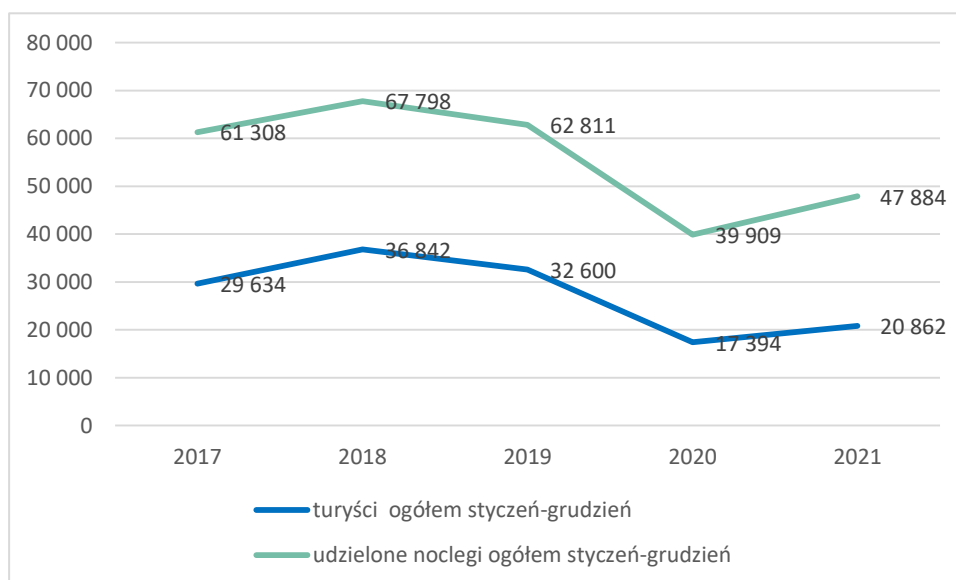
Powiat lidzbarski to także obszar atrakcyjny przyrodniczo, co podnosi jego walory jako interesującego celu turystyki poznawczej. Powiat jest częścią „Zielonych Płuc Polski” – unikatowego przyrodniczo obszaru północno-wschodniej Polski. Nacisk na dbałość o środowisko naturalne sprawia, że teren powiatu lidzbarskiego jest miejscem życia wielu gatunków zwierząt i roślin. W jego obrębie znajdują się obszary prawnie chronione, jak m.in. rezerwat bobrów na rzece Pasłęce czy ornitologiczny rezerwat przyrody „Mokradła Żegockie” w gminie Kiwity. Ponadto wśród bogactw naturalnych wymienić należy jeziora: Blanki, Symsar, Wielochowskie, Tonka i Taftowo, rzeki: Łyna i Symsarna, ponadto Drwęca Warmińska i stanowiące granicę zachodnią powiatu Wałsza i Pasłęka. Nieodłącznym elementem miejscowego krajobrazu są też lasy, głównie sosnowe i mieszane. Największy zwarty kompleks leśny rozciąga się od Łaniewa w gminie Lidzbark Warmiński aż po rzekę Wałszę. Ogółem lasy stanowią blisko 24% całej powierzchni powiatu. Największą rzeką powiatu jest, płynąca z południa na północ, rzeka Łyna. Wprowadzenie obszarów chronionego krajobrazu czyni z niej rzekę o potencjale turystycznym. Dodatkowo stanowi ona dużą atrakcję turystyczną dzięki możliwości organizowania na niej spływów kajakowych.

Fauna na terenie powiatu jest również bogata, co znajduje odzwierciedlenie w rezerwach. W Powiecie lidzbarskim znajdują się 2 rezerваты o łącznej powierzchni 314,49 ha a także 3 użytki ekologiczne zajmujące powierzchnię 123,97 ha. Liczne pomniki przyrody w postaci głazów i drzew występują w grupach i alejach.

14.3 Ruch turystyczny

Baza turystyczna determinuje możliwość korzystania z oferty kulturalnej i niezaprzeczalnych walorów środowiska naturalnego na obszarze powiatu lidzbarskiego. W latach 2017 – 2021 liczba turystów wahała się od 17394 w 2020 roku do 36842 w 2018 roku. Natomiast liczba noclegów w okresach styczeń – luty wahała się od 39909 w 2020 roku (w którym obostrzenia pandemiczne były istotnym czynnikiem zmniejszającym ruch turystyczny) do 67798 w 2018 roku. W porównaniu do danych za 2017 rok, liczba turystów zmniejszyła się w 2021 o 29,6%, natomiast ilość noclegów zmniejszyła się o 21,9%. Należy jednak uwzględnić to, że ruch turystyczny w 2021 roku nadal podlegał pewnym obostrzeniom spowodowanym pandemią Covid-19.

Wykres 71 Liczba turystów korzystających z noclegów na terenie powiatu.

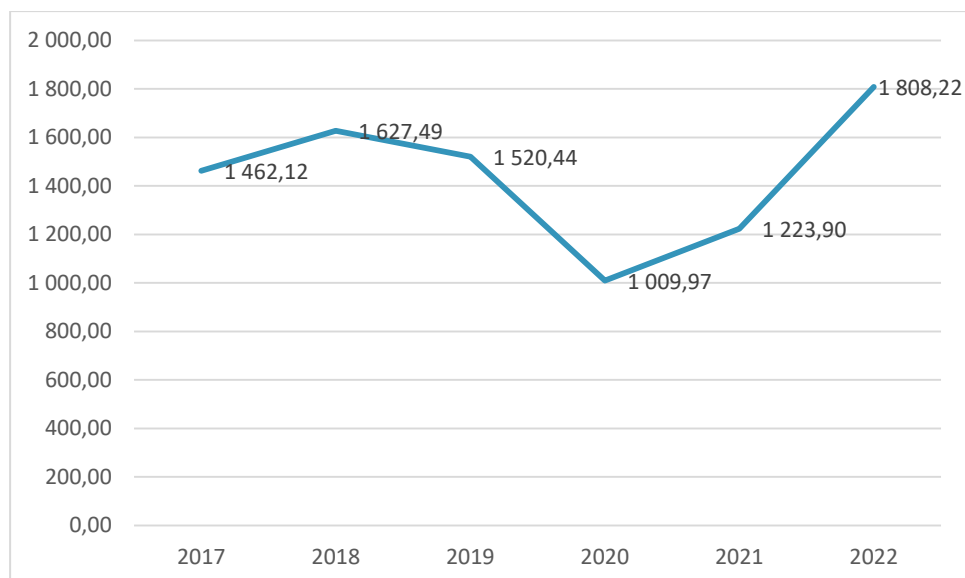

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wskaźnik dotyczący liczby turystów korzystających z noclegów na 1 000 ludności wskazuje na załamanie pozytywnego trendu w 2020 roku, co spowodowane było ograniczeniami pandemicznymi, jednak już w 2021 roku sytuacja uległa poprawie. W porównaniu do 2020 roku, wartość wskaźnika w 2021 r.

poprawiła się o 21,18%, natomiast w 2022 r. (do roku 2020 r.) nastąpił wzrost o 79,04%, co wskazuje na pozytywny skutek działań wspierających branżę turystyczną.

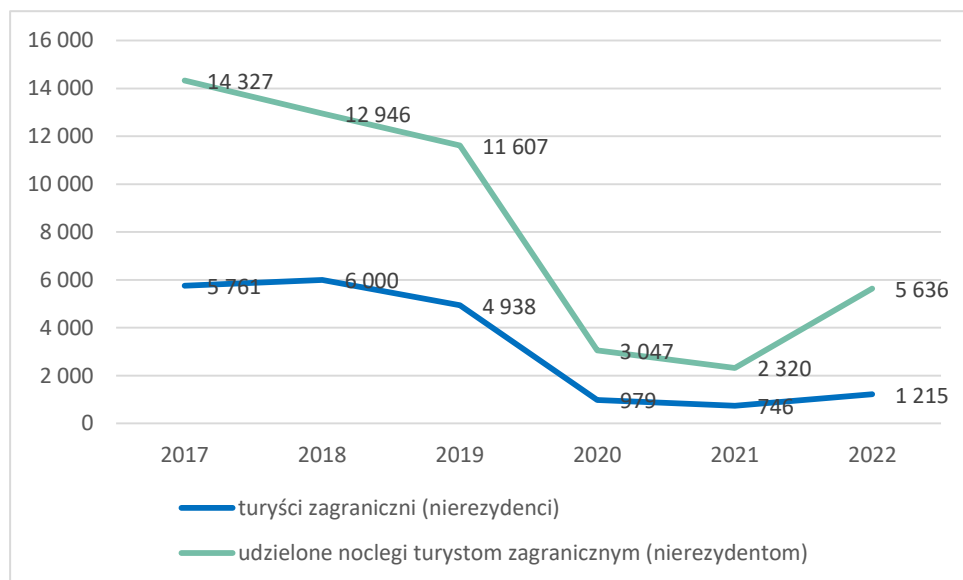
Wykres 72 Turyści korzystający z noclegów na 1000 ludności

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Liczba turystów zagranicznych odwiedzających powiat lidzbarski wyniosła w 2022r. 1215 tj. o 78,91% mniej niż w 2017r. Należy jednak uwzględnić to, że ruch turystyczny w latach 2020-2021 roku podlegał obostrzeniom spowodowanym pandemią Covid-19, zwłaszcza w kontekście turystyki międzynarodowej.

Wykres 73 Liczba turystów zagranicznych korzystających z noclegów na terenie powiatu.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

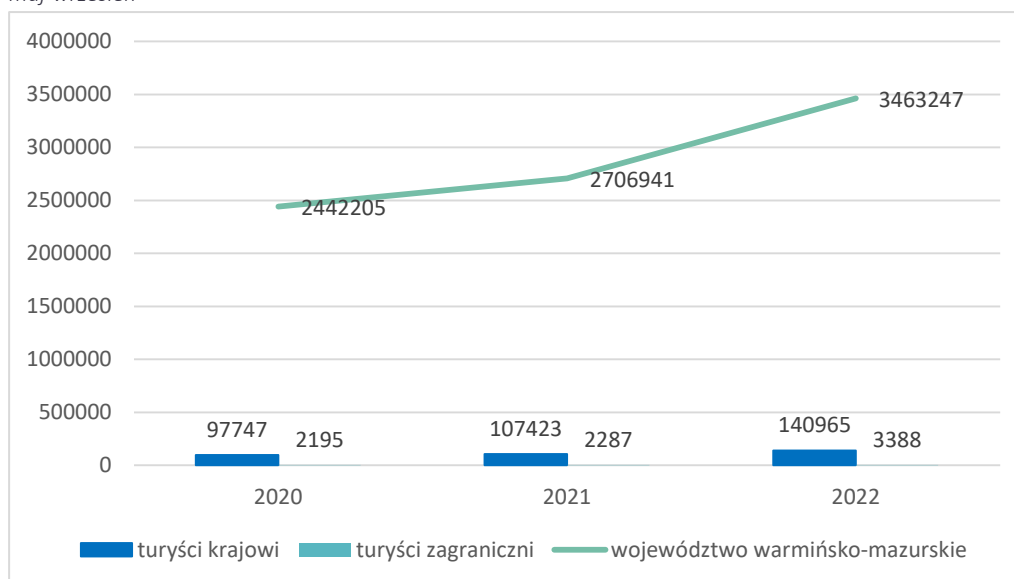
Najwięcej turystów zagranicznych korzystających z noclegów na terenie powiatu lidzbarskiego pochodziło z Niemiec, Ukrainy, Hiszpanii i Litwy. W latach 2017 – 2022 liczba noclegów udzielonych turystom zagranicznym wahała się od 14327 w 2017 roku do 5636 w 2022 roku. W porównaniu do danych za 2017 rok, liczba noclegów zmniejszyła się w 2022 roku o 60,66%.

Tabela 99 Udzielone noclegi turystom zagranicznym (nierezydentom)

Kraj	Rok						Bilans (wzrost/spadek)	
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2017 / 2022	2021 / 2022
Austria	48	61	18	0	10	6	87,50	40,00
Belgia	46	28	6	10	52	45	2,17	13,46
Białoruś	53	0	11	4	0	2	96,23	100,00
Czechy	111	149	87	29	0	4	96,40	100,00
Dania	51	39	191	4	23	35	31,37	-52,17
Estonia	14	0	26	1	4	7	50,00	-75,00
Finlandia	20	15	12	2	2	6	70,00	-200,00
Francja	141	63	88	4	42	22	84,40	47,62
Grecja	3	25	0	0	0	23	-666,67	100,00
Hiszpania	43	13	74	3	0	284	-560,47	100,00
Irlandia	6	18	43	0	0	3	50,00	100,00
Japonia	2	5	10	0	0	0	100,00	100,00
Kanada	2	8	5	0	0	33	-1550,00	100,00
Litwa	266	89	299	79	50	196	26,32	-292,00
Luksemburg	4	0	2	14	0	0	100,00	100,00
Łotwa	17	7	62	2	5	14	17,65	-180,00
Niderlandy (Holandia)	198	134	450	165	24	32	83,84	-33,33
Niemcy	9 586	8 662	7 218	2 138	1 808	2 563	73,26	-41,76
Norwegia	66	41	33	20	21	132	-100,00	-528,57
Portugalia	0	88	4	2	3	0	100,00	100,00
Rosja	2 264	2 508	1 686	238	14	17	99,25	-21,43
Słowacja	0	1	0	4	0	0	100,00	100,00
Słowenia	0	1	0	0	0	0	100,00	100,00
Stany Zjednoczone Ameryki	107	295	372	136	42	64	40,19	-52,38
Szwajcaria	78	20	74	24	20	2	97,44	90,00
Szwecja	143	61	160	20	84	57	60,14	32,14
Ukraina	415	43	117	4	0	1 897	-357,11	100,00
Węgry	1	25	0	0	0	1	0,00	100,00
Wielka Brytania	345	265	128	41	56	103	70,14	-83,93
Włochy	48	80	121	20	22	32	33,33	-45,45
pozostałe kraje	249	202	310	83	38	56	77,51	-47,37

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 74 Łączna liczba wizyt turystów i odwiedzających w powiecie lidzbarskim w latach 2020, 2021, 2022 w miesiącach maj-wrzesień

Źródło: Raport ruchu turystycznego w Województwie warmińsko-Mazurskim przygotowane przez firmę Selectiv na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego w Olsztynie

W 2022r. wśród łącznej liczby wizyt turystów i odwiedzających w powiecie lidzbarskim największe wartości zaobserwowano w sierpniu (30,08% wszystkich wizyt) następnie w lipcu (24,83%) oraz we wrześniu (23,07%). Należy podkreślić, że łącznie okres wakacyjny lipiec - wrzesień stanowił 77,98% wszystkich wizyt.

14.4 Obiekty i miejsca noclegowe

Atrakcyjność turystyczna powiatu lidzbarskiego określana jest przez dostępną na jego obszarze bazę turystyczną. W latach 2017-2022 liczba turystycznych obiektów noclegowych zmniejszyła się z 14 (w 2017r.) do 12 (w 2022 r.). Spadek liczby takich obiektów w 2020 roku może wynikać z trudności z utrzymaniem działalności gospodarczej w związku z ograniczeniami pandemicznymi. W tym samym okresie liczba miejsc noclegowych zwiększyła się o 7,24% w porównaniu z rokiem 2019. Według danych GUS z 2022 roku w powiecie lidzbarskim znajdowało się 6 hoteli i 2 pensjonaty, w tym jeden obiekt czterogwiazdkowy, trzy obiekty trzygwiazdkowe.

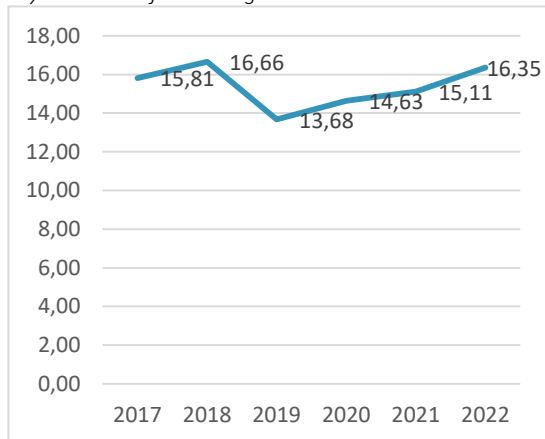
Tabela 100 Turystyczne obiekty noclegowe w powiecie, Miejsca noclegowe w powiecie

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Turystyczne obiekty noclegowe	14	14	13	11	13	12
Miejsca noclegowe ogółem	387	446	442	474	474	490

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

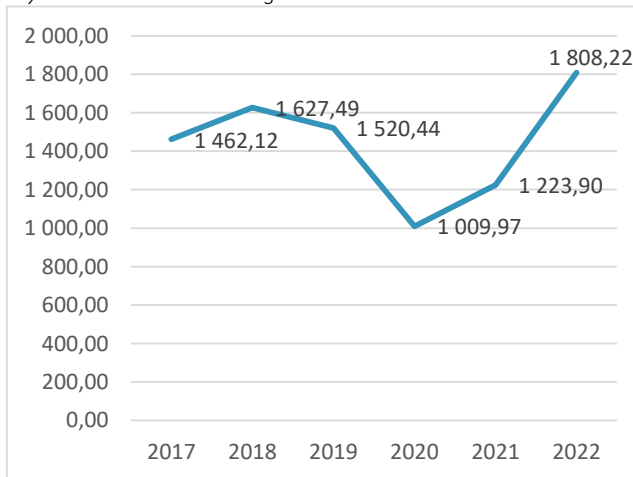
W latach 2017 – 2022 wskaźnik dotyczący miejsc noclegowych na 1 000 ludności zwiększył się z 15,81 w 2017 do 16,35. W 2019 wskaźnik był najniższy w badanym okresie, a od 2020 r. systematycznie wzrasta, pomimo utrudnień, z jakimi zmagają się branża turystyczna w latach 2020-2021.

Wykres 75 Miejsca noclegowe na 1000 ludności

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 76 Udzielone noclegi na 1000 ludności

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

15. Sytuacja finansowa powiatu

15.1 Dochody budżetowe

Źródłami dochodów własnych powiatu są:

- wpływy z opłat stanowiących dochody powiatu, uiszczanych na podstawie odrębnych przepisów;
- dochody uzyskiwane przez powiatowe jednostki budżetowe oraz wpłaty od powiatowych zakładów budżetowych;
- dochody z majątku powiatu;
- spadki, zapisy i darowizny na rzecz powiatu;
- dochody z kar pieniężnych i grzywien określonych w odrębnych przepisach;
- 5,0% dochodów uzyskiwanych na rzecz budżetu państwa w związku z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- odsetki od pożyczek udzielanych przez powiat, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- odsetki od nieterminowo przekazywanych należności stanowiących dochody powiatu;
- odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych powiatu, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- dotacje z budżetów innych jednostek samorządu terytorialnego;
- inne dochody należne powiatowi na podstawie odrębnych przepisów;
- odpowiednie udziały w podatkach bezpośrednich – podatku dochodowym od osób fizycznych i podatku dochodowym od osób prawnych.

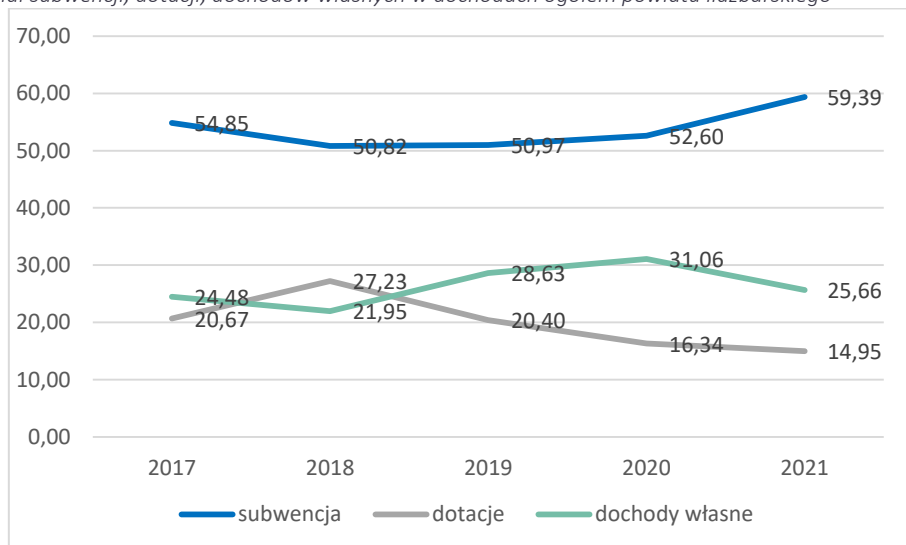
Według danych GUS dochody ogółem powiatu systematycznie rosły od 2017 r. (50,8 785 163,79 zł) do 2020 r. (69 209 313,46 zł). W 2021 r. nastąpił spadek dochodów do poziomu 64 993 415,19 zł. W badanym okresie wzrost odnotowano w przypadku subwencji (38,57%) i dochodów własnych (34,14%), natomiast kwota dotacji zasilających budżet powiatu zmalała o 7,43 %. W strukturze dochodów powiatu dominują subwencje stanowiąc 59,39% ogółu dochodów powiatu. Na drugim miejscu znajdują się dochody własne (25,66%).

Tabela 101 Dochody ogółem i subwencje, dotacje, dochody własne [zł]

	2017	2018	2019	2020	2021
Dochody ogółem	50 785 163,79	53 784 044,60	61 632 814,24	69 209 313,46	64 993 415,19
subwencja	27 854 102,00	27 330 880,00	31 411 184,00	36 403 542,00	38 596 751,00
dotacje	10 497 582,97	14 647 067,24	12 575 405,38	11 306 750,86	9 718 065,87
dochody własne	12 433 478,82	11 806 097,36	17 646 224,86	21 499 020,60	16 678 598,32

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 77 Udział subwencji, dotacji, dochodów własnych w dochodach ogółem powiatu lidzbarskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Po stronie dochodowej kluczowe znaczenie dla budżetu powiatu lidzbarskiego mają dochody własne. Dochody własne z tytułu udziału w podatkach PIT i CIT stanowią jedynie 1,15% dochodów budżetu powiatu. Największe dochody uzyskano z dochodów od osób prawnych i fizycznych (8,24 mln zł) oraz z pozostałych dochodów (7,45 mln zł) – łącznie stanowią one 94,05% wszystkich dochodów powiatu. Dochody z majątku powiatu stanowiły w 2021 roku 4,8%. W 2021 r. wysokość dochodów ogółem była równa 64993415,19zł, a wydatki osiągnęły wartość 64993415,19 zł – nadwyżka budżetowa wyniosła 4 349 799,34 zł.

Tabela 102 Źródła dochodów własnych [zł]

Źródła dochodów własnych	2017	2018	2019	2020	2021
podatek dochodowy od osób fizycznych	6 067 194,00	6 684 211,00	7 482 859,00	7 455 969,00	8 240 254,00
podatek dochodowy od osób prawnych	91 427,32	107 507,98	111 943,75	177 804,32	192 511,77
dochody z majątku powiatu	392 227,46	484 128,47	1 050 628,01	2 288 105,64	800 406,55
dochody z majątku powiatu - dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych JST oraz innych umów o podobnym charakterze	350 866,21	387 248,94	430 002,96	318 925,64	444 985,60
pozostałe dochody	5 882 630,04	4 530 249,91	9 000 794,10	11577141,64	7 445 426,00
pozostałe dochody - środki na dofinansowanie własnych zadań pozyskane z innych źródeł - razem	35 203,03	497 547,70	0,00	1 117 930,00	0,00
pozostałe dochody - środki na dofinansowanie własnych zadań pozyskane z innych źródeł - inwestycyjne	0,00	0,00	0,00	1 117 930,00	0,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

15.2 Wydatki budżetowe

Wydatki budżetowe w 2021 r. wyniosły 60 643 615,85 zł w tym wydatki majątkowe 1263830,75 zł, wydatki bieżące - 59379785,10 zł, dotacje 2611413,13 zł. Wydatki bieżące stanowiły 85,23% wydatków ogółem. Największe wydatki poniesiono na oświatę i wychowanie (32,32%), transport i łączność (17,53%), edukacyjną opiekę wychowawczą (13,10%) oraz administrację publiczną (10,35%). Istotny udział w wydatkach budżetowych powiatu lidzbarskiego w latach 2019 – 2022 miały również wydatki na ochronę przeciwpożarową (7,80%). W 2021 r. wydatki na 1 mieszkańca wynosiły 1550,04 zł (w porównaniu do 2017r. nastąpił wzrost o 33,59%) w tym na oświatę i wychowanie 500,96 zł, a na

kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego – 2,72 zł. Szczegółowy wykaz wydatków budżetowych w latach 2019 – 2021 zawiera poniższa tabela.

Tabela 103 Wydatki [zł] wg klasyfikacji budżetowej

	2017	2018	2019	2020	2021
Wydatki ogółem	48 652 751,51	54 205 884,81	53 272 965,02	70 402 761,02	60 643 615,85
Dział 010 - Rolnictwo i łowiectwo	3 000,00	3 000,00	3 000,00	2 000,00	1 000,00
Dział 020 - Leśnictwo	197 089,69	174 071,30	143 777,00	142 856,98	156 673,07
Dział 600 - Transport i łączność	6 138 218,84	4 367 106,14	2 605 670,21	22 212 145,28	10 629 663,38
Dział 630 - Turystyka	13 485,74	10 614,06	1 500,00	0,00	0,00
Dział 700 - Gospodarka mieszkaniowa	74 962,56	87 093,08	64 101,54	74 565,01	256 809,93
Dział 710 - Działalność usługowa	572 725,52	1 046 180,69	4 219 640,26	574 357,67	703 601,68
Dział 750 - Administracja publiczna	5 523 421,76	9 549 308,32	8 915 028,32	6 408 876,93	6 274 590,89
Dział 751 - Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	0,00	37 512,17	0,00	0,00	0,00
Dział 752 - Obrona narodowa	0,00	49 800,00	58 100,00	30 400,00	0,00
Dział 754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	3 730 164,90	3 957 120,87	4 210 615,78	4 966 825,93	4 727 519,04
Dział 755 - Wymiar sprawiedliwości	125 183,82	124 718,11	128 039,80	131 576,19	131 992,46
Dział 757 - Obsługa długu publicznego	696 991,89	651 964,44	693 621,32	410 796,83	340 070,71
Dział 801 - Oświata i wychowanie	14 660 396,28	15 057 280,68	16 320 857,83	17 842 457,62	19 599 436,80
Dział 851 - Ochrona zdrowia	1 936 406,98	1 597 550,15	1 468 582,93	2 343 035,64	1 693 445,76
Dział 852 - Pomoc społeczna	1 180 416,31	1 305 611,26	1 463 594,97	1 466 186,01	1 548 629,05
Dział 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	2 177 475,36	2 068 761,96	2 162 358,62	2 304 027,77	2 461 571,10
Dział 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza	6 352 973,15	9 086 593,26	6 853 055,46	7 328 684,26	7 946 202,53
Dział 855 - Rodzina	3 943 064,50	3 700 390,97	3 813 808,32	4 065 002,48	4 043 184,98
Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	1 136 102,20	1 130 582,84	3 570,00	430,50	7 700,02
Dział 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	165 773,68	166 299,95	115 761,16	86 535,92	106 524,45
Dział 926 - Kultura fizyczna	24 898,33	34 324,56	28 281,50	12 000,00	15 000,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

15.3 Inwestycje

Ważnym źródłem finansowania działań inwestycyjnych są uzyskane dotacje. W poniższej tabeli zaprezentowano dochody uzyskane na finansowanie i współfinansowanie projektów unijnych. Uwzględnione zostały uwagi środki z Unii Europejskiej na finansowanie programów i projektów unijnych, środki z budżetu państwa lub inne przekazane jako współfinansowanie programów i projektów realizowanych z udziałem środków z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności UE oraz płatności

w zakresie budżetu środków europejskich. Łączna wartość środków dotacyjnych uzyskanych w latach 2017-2021 przez powiat lidzbarski wyniosła 12 119 493,75 zł, co stanowi 5,35% wszystkich wydatków ponoszonych przez powiat w tych latach.

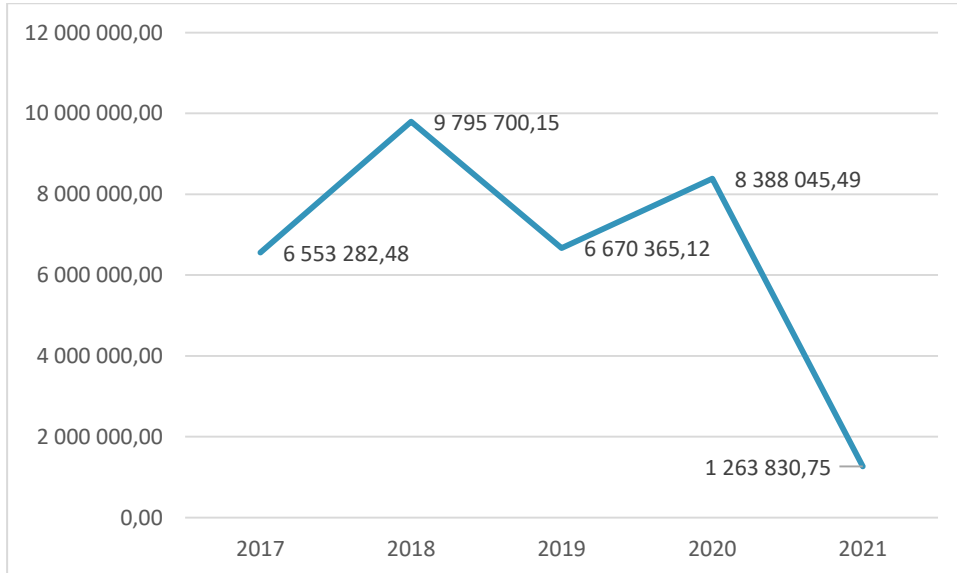
Tabela 104 Finansowanie i współfinansowanie programów projektów unijnych

	2017	2018	2019	2020	2021
Dochody razem	1 049 730,07	5 869 332,44	4 245 089,83	955 341,41	0,00
Dochody - środki z Unii Europejskiej na finansowanie programów i projektów unijnych	0,00	481 464,53	0,00	0,00	0,00
Dochody - środki z budżetu państwa lub inne przekazane jako współfinansowanie programów i projektów realizowanych z udziałem środków z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności UE	0,00	252 997,88	238 758,74	61 304,69	0,00
Dochody - płatności w zakresie budżetu środków europejskich	1 049 730,07	5 134 870,03	4 006 331,09	894 036,72	0,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wydatki majątkowe inwestycyjne w 2021 r. wynosiły 1 263,830,49 zł, co stanowiło 14,77 wydatków ogółem. W latach 2017-2022 najwyższą wartość wydatków inwestycyjnych zanotowano w 2018r. (9 795 700,15 zł).

Rysunek 17 Wydatki majątkowe inwestycyjne

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

16. Wizerunek i promocja

16.1 Powiat lidzbarski w rankingach

„Ranking finansowy samorządu terytorialnego w Polsce 2021”⁴¹, pozwala ocenić funkcjonowanie lokalnej władzy oraz określić stan gospodarki na różnych szczeblach samorządu. Ranking przygotowała Katedra Finansów Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, co daje gwarancję jego wysokiego poziomu merytorycznego. W rankingu tym powiat lidzbarski uplasował się w 2021 roku na 312 miejscu na 314 możliwych. W rankingu uwzględnione są wskaźniki dotyczące udziału dochodów własnych w dochodach ogółem, relacji nadwyżki operacyjnej do dochodów ogółem, udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem, obciążenia wydatków bieżących wydatkami na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń, udziału środków europejskich w wydatkach ogółem - bez poręczeń, relacji zobowiązań do dochodów ogółem, udziału podatku dochodowego od osób fizycznych w dochodach bieżących. W grupie 1 533 gmin wiejskich w 2021 roku gmina Lubomino uplasowała się na 295 miejscu gmina Lidzbark Warmiński zajęła 685 miejsce a gmina Kiwity 836 miejsce, wśród gmin miejsko wiejskich Orneta zajęła 514 miejsce na 642. Wśród gmin miejskich Lidzbark Warmiński zajął wysokie 30 miejsce spośród 236 miast.

Warto podkreślić, że w rankingu „Gmina Dobra do Życia”⁴², który został opracowany przez prof. dr. hab. Przemysława Śleszyńskiego z Instytutu Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania Polskiej Akademii Nauk, w którym uwzględniono wszystkie 2 477 gmin w Polsce, miasto Lidzbark Warmiński uzyskało wyróżniający wynik - 11 miejsce, natomiast gmina miejsko-wiejska Orneta – 34 miejsce.

16.2 Powiat lidzbarski w sieci

W serwisie YouTube powiat lidzbarski prowadzi kanał od 2020 lat, są tam zamieszczane tylko nagrania video z sesji Rady Powiatu. Kanał jest subskrybowany przez 64 osoby.

W serwisie społecznościowym Facebook powiat lidzbarski ma 1,5 tys. obserwujących (wg stanu na czerwiec 2023r.).

18. Analiza porównawcza powiatu lidzbarskiego

W celu dokładniejszej diagnozy stanu powiatu lidzbarskiego wykorzystano analizę porównawczą (benchmarking) z powiatami ościennymi oraz wybranymi powiatami o zbliżonej specyfice. Analiza pozwala zidentyfikować mocne i słabe strony powiatu na tle innych jednostek terytorialnych. W ramach opracowania, powiat lidzbarski porównano do powiatów:

- Ościennych:
 - Powiat bartoszycki
 - Powiat braniewski
 - Powiat ostródzki
- Innych o podobnym charakterze:
 - Powiat olecki
 - Powiat gołdapski

⁴¹ Ranking finansowy 2021 - Opracowanie na podstawie danych RIO według stanu na koniec IV kwartału 2021 roku.

⁴² Ranking sporządzany jest na podstawie 63 wskaźników dotyczących m.in.: poziomu edukacji, dochodów własnych gmin w przeliczeniu na jednego mieszkańca, infrastruktury kulturalnej, przeciętnego wynagrodzenia, walorów krajobrazu. Łącznie tworzą one syntetyczny Wskaźnik Jakości Życia. Wyniki rankingu zostały ogłoszone w pięciu kategoriach określonych według typów funkcjonalnych. Są to: miasta na prawach powiatu, strefy podmiejskie miast na prawach powiatu, gminy z siedzibą powiatu ziemskiego, gminy miejskie i miejsko-wiejskie z miastem powyżej 5 tys. mieszkańców oraz gminy wiejskie i miejsko-wiejskie z miastem poniżej 5 tys. mieszkańców.

Rysunek 18 Mapa powiatów do analizy porównawczej

Źródło: Opracowanie własne

Powiaty ościenne zostały wybrane do benchmarkingu ze względu na podobne położenie geograficzne, w województwie warmińsko-mazurskim. Powiaty inne to jednostki samorządu terytorialnego o podobnej bądź zbliżonej charakterystyce do powiatu lidzbarskiego, czyli samorządy powiatowe posiadające status uzdrowiska (powiat gołdapski), lub starające się o uzyskanie statusu obszaru ochrony uzdrowiskowej (powiat olecki). Wskazane jednostki terytorialne zostały porównane w trzech obszarach – społecznym, gospodarczym oraz przestrzenno-środowiskowym. Do każdego obszaru wybrano kilka wskaźników obrazujących sytuację w danym powiecie. Dane i wskaźniki przedstawione w niniejszej analizie pochodzą z Głównego Urzędu Statystycznego i obejmują okres 2017-2021, czyli pięciu lat (z wyjątkiem niektórych danych).

Przy analizie porównawczej powiatów wykorzystano także wskaźniki dla województwa warmińsko-mazurskiego i Polski. Posłużono się także skalą rankingową 1-5 – pod uwagę brano ostatni analizowany rok, a w przypadku identycznych wskaźników określano pozycję w rankingu także na podstawie dynamiki zmian.

Powiat lidzbarski na tle wybranej grupy porównawczej powiatów

Sfera społeczna

Wśród analizowanych powiatów, największą liczbą ludności cechuje się powiat ostródzki (ponad 99 tys. mieszkańców), natomiast najmniejszą powiat gołdapski (ponad 25 tys. ludności). W 2022 r. powiat lidzbarski zamieszkiwało ponad 38 tys. osób. Liczba mieszkańców w latach 2017-2022 zmniejszyła się we wszystkich badanych powiatach. Największy spadek liczby ludności odnotowany był w powiecie braniewskim (9,18%) a najmniejszy w powiecie ostródzkim (5,29%). Powiat lidzbarski ze spadkiem ludności o 7,89% zajmuje 4 pozycję wśród badanych powiatów.

Tabela 105 Liczba ludności

Jednostka	2017	2018	2019	2019	2021	2022	Zmiana liczby ludności (w porównaniu do 2017r)	Pozycja w rankingu (2022 r.)
Polska	38 433 558	38 411 148	38 382 576	38 088 564	37 907 704	37 766 327	-1,74%	-
Województwo warmińsko-mazurskie	1 433 945	1 428 983	1 422 737	1 385 622	1 374 699	1 366 430	-4,71%	-
Powiat bartoszycki	58 435	57 916	57 231	54 582	53 830	53 220	-8,92%	5
Powiat braniewski	41 675	41 391	41 034	38 686	38 234	37 851	-9,18%	6
Powiat lidzbarski	41 840	41 512	41 180	39 328	38 923	38 539	-7,89%	4
Powiat olecki	34 600	34 433	34 148	32 851	32 479	32 222	-6,87%	2
Powiat ostródzki	105 318	104 780	104 151	101 397	100 597	99 744	-5,29%	1
Powiat gołdapski	27 062	26 908	26 689	25 583	25 408	25 147	-7,08%	3

Źródło: dane GUS, 2023 r.

Najmłodszą populacją cechuje się powiat gołdapski, w którym w 2022 r. udział ludności w wieku przedprodukcyjnym wyniósł 19,32%. To więcej niż udział dla województwa (18,35%) i kraju (18,4%). W przypadku powiatu lidzbarskiego, udział osób w wieku przedprodukcyjnym osiągnął 17,62% - to 4 miejsce wśród analizowanych powiatów. Najmniej młodych osób jest w powiecie bartoszyckim – ich udział wyniósł 17,14% w 2022 r. Pod względem dynamiki zmian, cztery analizowane jednostki odnotowały spadki, natomiast dynamika zmian była dodatnia w powiecie braniewskim (0,15 pp.) i gołdapskim (0,08 pp.).

W latach 2017-2022 odsetek mieszkańców w wieku produkcyjnym uległ spadkowi we wszystkich powiatach, także w kraju i województwie warmińsko-mazurskim. W 2022 r. w powiecie lidzbarskim odnotowano najniższy wśród badanych powiatów udział ludności w tej kategorii ekonomicznej – wyniósł 58,79 %. Porównywalne wartości odnotowały również dwa powiaty – bartoszycki (58,83%) i ostródzki (58,84%). Na tle wybranych powiatów najwyższy udział ludności w wieku produkcyjnym miał powiat braniewski, gdzie ludność w wieku produkcyjnym stanowiła 59,96%.

W przypadku dynamiki zmian udziału ludności w wieku poprodukcyjnym, w okresie 2017-2022 we wszystkich jednostkach porównawczych odnotowano wzrost, co związane jest z ogólnym starzeniem się społeczeństwa w Polsce. Pod tym względem najkorzystniej wypada powiat gołdapski, gdzie zarówno dynamika zmian była najniższa (3,27 pp.) jak i udział ludności w wieku poprodukcyjnym (21,33%). Powiat lidzbarski uplasował się na przedostatnim miejscu pod względem udziału osób w wieku poprodukcyjnym (23,59%). Powiatem o największym odsetku tych osób był powiat bartoszycki (24,02%).

Tabela 106 Udział ludności według ekonomicznych grup wieku

Jednostka	2017	2018	2019	2019	2021	2022	Zmiana (w porównaniu do 2017r)	Pozycja w rankingu (2022 r.)
Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym [%]								
Polska	18,01%	18,06%	18,10%	18,37%	18,45%	18,40%	-0,01pp.	-
Województwo warmińsko-mazurskie	18,36%	18,32%	18,25%	18,57%	18,52%	18,35%	-0,30 pp.	-
Powiat bartoszycki	17,45%	17,37%	17,24%	17,68%	17,49%	17,14%	0,15 pp.	6
Powiat braniewski	17,30%	17,13%	17,07%	17,81%	17,68%	17,46%	-0,19 pp.	5
Powiat lidzbarski	17,80%	17,62%	17,57%	17,89%	17,81%	17,62%	-0,42 pp.	4
Powiat olecki	19,37%	19,22%	19,12%	19,42%	19,10%	18,95%	-0,15 pp.	2
Powiat ostródzki	18,83%	18,73%	18,70%	18,97%	18,92%	18,68%	0,08 pp.	3
Powiat gołdapski	19,24%	19,19%	19,03%	20,02%	19,74%	19,32%	-0,01 pp.	1

Jednostka	2017	2018	2019	2019	2021	2022	Zmiana (w porównaniu do 2017r)	Pozycja w rankingu (2022 r.)
Udział ludności w wieku produkcyjnym [%]								
Polska	61,19%	60,58%	59,99%	59,42%	59,05%	58,70%	-2,49 pp.	-
Województwo warmińsko-mazurskie	62,51%	61,89%	61,24%	59,98%	59,56%	59,14%	-3,37 pp.	-
Powiat bartoszycki	62,72%	62,03%	61,43%	59,62%	59,28%	58,83%	-3,88 pp.	5
Powiat braniewski	64,33%	63,85%	63,10%	60,78%	60,42%	59,96%	-4,37 pp.	1
Powiat lidzbarski	62,44%	61,94%	61,28%	59,67%	59,19%	58,79%	-3,65 pp.	6
Powiat olecki	62,18%	61,67%	61,08%	59,59%	59,36%	59,06%	-3,12 pp.	3
Powiat ostródzki	62,21%	61,65%	60,97%	59,65%	59,23%	58,84%	-3,37 pp.	4
Powiat gołdapski	62,70%	61,99%	61,55%	59,70%	59,51%	59,35%	-3,35 pp.	2
Jednostka	2017	2018	2019	2019	2021	2022	Zmiana (w porównaniu do 2017r)	Pozycja w rankingu (2022 r.)
Udział ludności w wieku poprodukcyjnym [%]								
Polska	20,80%	21,36%	21,91%	22,21%	22,50%	22,89%	2,09 pp.	-
Województwo warmińsko-mazurskie	19,13%	19,80%	20,51%	21,45%	21,93%	22,51%	3,38 pp.	-
Powiat bartoszycki	19,84%	20,60%	21,33%	22,70%	23,24%	24,02%	4,19 pp.	6
Powiat braniewski	18,37%	19,03%	19,83%	21,40%	21,90%	22,59%	4,22 pp.	4
Powiat lidzbarski	19,76%	20,44%	21,15%	22,44%	23,00%	23,59%	3,84 pp.	5
Powiat olecki	18,45%	19,11%	19,80%	20,98%	21,53%	22,00%	3,55 pp.	2
Powiat ostródzki	18,96%	19,62%	20,33%	21,38%	21,85%	22,48%	3,51 pp.	3
Powiat gołdapski	18,06%	18,83%	19,42%	20,28%	20,75%	21,33%	3,27 pp.	1

Źródło: dane GUS, 2023 r.

Liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym pozwala określić obciążenie demograficzne danego powiatu – im wskaźnik jest niższy, tym lepsza kondycja demograficzna obszaru. Najniższy wskaźnik wśród analizowanych powiatów odnotowano w powiecie braniewskim (66,8), natomiast najwyższy w powiecie lidzbarskim (70,1). Ogólnie na tle kraju, wszystkie analizowane powiaty wypadają korzystniej.

Tabela 107 Wskaźnik obciążenia demograficznego

Jednostka	2017	2018	2019	2019	2021	2022	Zmiana (w porównaniu do 2017r)	Pozycja w rankingu (2022 r.)
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym								
Polska	63,4	65,1	66,7	68,3	69,3	70,4	11,04 pp.	-
Województwo warmińsko-mazurskie	60,0	61,6	63,3	66,7	67,9	69,1	15,17 pp.	-
Powiat bartoszycki	59,4	61,2	62,8	67,7	68,7	70,0	17,85 pp.	5
Powiat braniewski	55,4	56,6	58,5	64,5	65,5	66,8	20,58 pp.	1
Powiat lidzbarski	60,2	61,4	63,2	67,6	69,0	70,1	16,45 pp.	6
Powiat olecki	60,8	62,1	63,7	67,8	68,5	69,3	13,98 pp.	3
Powiat ostródzki	60,8	62,2	64,0	67,6	68,8	69,9	14,97 pp.	4
Powiat gołdapski	59,5	61,3	62,5	67,5	68,0	68,5	15,13 pp.	2

Źródło: dane GUS, 2022 r.

W 2022 r. odnotowano ujemny przyrost naturalny we wszystkich analizowanych jednostkach. Uwagę zwraca także dynamika zmian – we wszystkich jednostkach przyrost naturalny uległ zmniejszeniu. Wskaźnik dla powiatu lidzbarskiego wyniósł -6,07. Korzystniej wypadły jedynie dwa powiaty: olecki (-3,64) oraz gołdapski (-5,01).

W latach 2017 - 2021r. saldo migracji w przeliczeniu na 1000 mieszkańców we wszystkich analizowanych powiatach utrzymywało się na ujemnym poziomie, co wskazuje na większą atrakcyjność osiedleńczą innych powiatów. W 2021 r. powiat lidzbarski zajął drugie miejsce z saldem migracji (-2,9). W porównaniu do 2017 r., wskaźnik wzrósł o 1,5pp., a więc dynamika zmian była najwyższa na tle innych powiatów. Najlepszy wśród analizowanych jednostek wynik osiągnął powiat ostródzki (-2,6) natomiast najgorszy wynik powiat bartoszycki (-7,5) .

Tabela 108 Ruch naturalny

Jednostka	2017	2018	2019	2019	2021	2022	Zmiana (w porównaniu do 2017r)	Pozycja w rankingu (2022 r.)
Przyrost naturalny w przeliczeniu na 1 000 ludności								
Polska	-0,02	-0,68	-0,91	-3,20	-4,95	-3,79	-3,77	-
Województwo warmińsko-mazurskie	0,08	-0,90	-1,39	-3,34	-6,01	-4,54	-4,62	-
Powiat bartoszycki	-0,95	-2,17	-2,85	-5,85	-7,65	-6,15	-5,20	4
Powiat braniewski	-0,19	-1,25	-1,99	-3,09	-7,52	-6,42	-6,23	6
Powiat lidzbarski	-1,14	-2,45	-2,98	-5,97	-7,51	-6,07	-4,93	3
Powiat olecki	1,33	-1,16	-2,51	-4,28	-6,58	-3,64	-4,97	1
Powiat ostródzki	-0,32	-1,34	-1,74	-3,87	-5,98	-5,01	-4,69	1
Powiat gołdapski	0,63	0,56	-1,38	-2,61	-4,86	-6,21	-6,84	5
Jednostka	2017	2018	2019	2019	2021	2022	Zmiana (w porównaniu do 2017r)	Pozycja w rankingu (2021 r.)
Saldo migracji w przeliczeniu na 1 000 ludności								
Polska	0,0	0,1	0,2	0,1	0,1	-	0,1	
Województwo warmińsko-mazurskie	-1,9	-2,4	-2,6	-1,5	-1,9	-	0,0	
Powiat bartoszycki	-5,8	-7,8	-7,1	-6,9	-7,5	-	-1,7	6
Powiat braniewski	-6,4	-7,7	-6,0	-5,1	-5,3	-	1,1	5
Powiat lidzbarski	-4,4	-5,1	-5,1	-4,3	-2,9	-	1,5	2
Powiat olecki	-3,0	-4,8	-5,7	-3,6	-3,9	-	-0,9	3
Powiat ostródzki	-3,5	-4,2	-3,8	-3,0	-2,6	-	0,9	1
Powiat gołdapski	-5,4	-5,7	-5,5	-4,9	-4,3	-	1,1	4

Źródło: dane GUS, 2023 r.

W celu określenia poziomu aktywności społeczno-kulturalnej, przeanalizowano trzy wskaźniki. Pierwszy z nich dotyczy liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców – w 2022 r. Wskaźnik ten był najwyższy w powiecie lidzbarskim (4,59), ponadto dynamika zmian była korzystna (+16,61%). Wartość wskaźnika przewyższa tą dla województwa (4,54) i kraju (4,26), co świadczy o wysokiej aktywności społecznej mieszkańców powiatu lidzbarskiego. Zdecydowanie najniższą wartością wskaźnika cechował w tym czasie powiat bartoszycki (3,68), w którym wskaźnik na przestrzeni lat był zawsze niższy w porównaniu do innych analizowanych powiatów.

Innymi danymi świadczącymi o wysokiej lub niskiej aktywności kulturalno-społecznej jest udział liczby seniorów zrzeszonych w klubach seniora i UTW, w ogólnej liczbie ludności w wieku 60 lat i więcej. W tym przypadku powiat lidzbarski również wypada najlepiej – udział ten w 2022 r. wyniósł 2,5%. Wartość wskaźnika przewyższa tą dla województwa (0,8) i kraju (1,0), co świadczy o wysokiej aktywności

społecznej seniorów mieszkających na terenie powiatu lidzbarskiego. Najgorzej wypada natomiast powiat gołdapski, w którym aktywność seniorów od 2019 do 2022 r. jest zerowa.

Aktywność w obszarze kultury obrazuje liczba członków grup artystycznych w ogólnej liczbie ludności. W 2022 r. najwyższym udziałem aktywnych kulturalnie osób cechował się powiat lidzbarski, w którym 1,82% mieszkańców udziela się w grupach artystycznych. Wskaźnik ten był też wyższy niż dla województwa (0,58%) i dla Polski (0,64%). Najniższą aktywnością artystyczną wyróżniał się powiat braniewski – 0,13%.

Tabela 109 Aktywność społeczno-kulturalna

Jednostka	2017	2018	2019	2019	2021	2022	Zmiana (w porównaniu do 2017r)	Pozycja w rankingu (2022 r.)
Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 000 mieszkańców								
Polska	3,85	3,68	3,83	3,95	4,09	4,26	10,65%	-
Województwo warmińsko-mazurskie	4,09	3,96	4,09	4,29	4,39	4,54	11,00%	-
Powiat bartoszycki	3,11	3,02	3,22	3,43	3,47	3,68	18,33%	6
Powiat braniewski	3,55	3,48	3,63	3,98	4,05	4,25	19,72%	5
Powiat lidzbarski	4,04	3,90	4,13	4,40	4,50	4,59	13,61%	1
Powiat olecki	3,76	3,66	3,84	4,08	4,25	4,38	16,49%	2
Powiat ostródzki	3,85	3,86	3,99	4,18	4,28	4,28	11,17%	4
Powiat gołdapski	3,95	3,79	4,01	4,22	4,21	4,29	8,61%	3
Jednostka	2017	2018	2019	2019	2021	2022	Zmiana (w porównaniu do 2017r)	Pozycja w rankingu (2022 r.)
Udział osób, będących członkami kół, klubów lub sekcji seniora i Uniwersytetów Trzeciego Wieku w ogólnej liczbie ludności w wieku 60 lat i więcej [%]								
Polska	1,2	1,2	1,3	1,0	0,9	1,0	-0,2	-
Województwo warmińsko-mazurskie	1,2	1,3	1,2	0,8	0,8	0,8	-0,4	-
Powiat bartoszycki	1,8	1,7	1,3	1,4	1,4	0,7	-1,1	5
Powiat braniewski	0,7	0,1	0,7	0,3	0,5	0,4	-0,3	6
Powiat lidzbarski	3,0	2,7	2,6	2,5	2,5	2,5	-0,5	1
Powiat olecki	0,0	0,0	0,4	1,2	1,3	0,9	0,9	3
Powiat ostródzki	0,8	1,2	1,5	1,0	1,2	1,0	0,2	2
Powiat gołdapski	0,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,8	6
Jednostka	2017	2018	2019	2019	2021	2022	Zmiana (w porównaniu do 2017r)	Pozycja w rankingu (2022 r.)
Udział członków grup artystycznych w ogólnej liczbie ludności [%]								
Polska	0,76%	0,76%	0,72%	0,61%	0,60%	0,64%	-0,1 pp.	-
Województwo warmińsko-mazurskie	0,74%	0,74%	0,67%	0,57%	0,53%	0,58%	-0,15 pp.	-
Powiat bartoszycki	1,12%	1,07%	1,36%	0,55%	0,69%	1,29%	0,17 pp.	2
Powiat braniewski	0,79%	0,39%	1,19%	0,19%	0,18%	0,13%	-0,66 pp.	6
Powiat lidzbarski	1,03%	3,18%	2,55%	1,92%	2,01%	1,82%	0,78 pp.	1
Powiat olecki	0,82%	0,95%	1,05%	1,05%	0,86%	0,96%	0,14 pp.	3
Powiat ostródzki	0,63%	0,66%	0,47%	0,49%	0,46%	0,40%	-0,23 pp.	5
Powiat gołdapski	0,34%	0,55%	0,51%	0,49%	0,57%	0,69%	0,34 pp.	4

Źródło: dane GUS, 2023 r.

W obszarze kultury istotną rolę spełniają instytucje biblioteczne. W 2022 r. największy księgozbiór na 1 000 mieszkańców przypadł w powiecie oleckim – 3681,6 woluminów. W powiecie lidzbarskim

odnotowano w tym czasie 3437,6 woluminów na 1 000 ludności, co plasuje powiat na 4 miejscu wśród badanych jednostek. Ponadto wskaźnik dla powiatu lidzbarskiego cechował się ujemną dynamiką zmian – w 2022 r. wartość wskaźnika uległa nieznacznemu zmniejszeniu o 0,65% w stosunku do 2017 r. Jednakże spadek liczby księgozbioru nie jest w tym przypadku wyjątkiem – spadki odnotowano także w powiecie ostródzkim (-5,66%) i powiecie bartoszyckim (-9,14%). Wzrost wskaźnika w porównaniu do 2017 r. odnotowały powiaty: braniewski o 5,51%, olecki o 2,95% i gołdapski o 8%.

Liczba ludności przypadająca na jedną placówkę biblioteczną, wskazuje na zagęszczenie bibliotek na terenie danej jednostki terytorialnej w stosunku do liczby mieszkańców. Pod tym względem najkorzystniej wypada powiat bartoszycki w którym w 2022 r. na jedną placówkę biblioteczną przypadało 2534 mieszkańców. W powiecie lidzbarskim natomiast liczba osób na jedną bibliotekę wyniosła 3504. Trudniejszym dostępem do placówek bibliotecznych cechował się m.in. powiat ostródzki w którym liczba placówek bibliotecznych w stosunku do liczby mieszkańców jest niska – na jedną bibliotekę w 2022 r. przypadało 4156 mieszkańców.

Tabela 110 Biblioteki

Jednostka	2017	2018	2019	2019	2021	2022	Zmiana (w porównaniu do 2017r)	Pozycja w rankingu (2022 r.)
Księgozbiór bibliotek na 1 000 ludność								
Polska	3 339,7	3 319,2	3 309,8	3 282,8	3 289,0	3 293,2	-1,39%	-
Województwo warmińsko-mazurskie	2 943,3	2 907,5	2 872,2	2 847,3	2 834,6	2 839,5	-3,53%	-
Powiat bartoszycki	3 578,0	3 568,8	3 602,9	3 704,7	3 311,3	3 251,0	-9,14%	5
Powiat braniewski	3 487,2	3 398,2	3 487,0	3 572,0	3 634,3	3 679,3	5,51%	2
Powiat lidzbarski	3 460,2	3 503,7	3 342,1	3 388,8	3 447,0	3 437,6	-0,65%	4
Powiat olecki	3 576,0	3 579,0	3 505,4	3 652,9	3 698,5	3 681,6	2,95%	1
Powiat ostródzki	2 678,7	2 625,3	2 525,1	2 560,7	2 561,9	2 527,1	-5,66%	6
Powiat gołdapski	3 340,1	3 369,9	3 494,2	3 644,8	3 502,6	3 607,3	8,00%	3
Jednostka	2017	2018	2019	2019	2021	2022	Zmiana (w porównaniu do 2017r)	Pozycja w rankingu (2021 r.)
Ludność na 1 placówkę biblioteczną								
Polska	4 194	4 264	4 324	4 404	4 441	4 473	6,65%	-
Województwo warmińsko-mazurskie	3 414	3 564	3 686	3 745	3 618	3 663	7,29%	-
Powiat bartoszycki	2 656	2 758	2 725	2 599	2 563	2 534	-4,59%	1
Powiat braniewski	1 812	1 800	2 052	1 934	2 124	2 704	49,23%	2
Powiat lidzbarski	2 989	3 459	3 168	3 575	3 538	3 504	17,23%	4
Powiat olecki	3 460	3 443	3 415	3 285	3 248	3 222	-6,88%	3
Powiat ostródzki	3 761	3 742	4 340	4 225	4 192	4 156	10,50%	6
Powiat gołdapski	4 510	4 485	4 448	4 264	3 630	3 592	-20,35%	5

Źródło: dane GUS, 2023 r.

W 2021 r. najwyższym współczynnikiem skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych charakteryzował się powiat olecki (93,39%). W powiecie lidzbarskim wskaźnik skolaryzacji wynosił 90,71 % i w analizowanych powiatach zajął 3 miejsce (wartość wskaźnika wynika prawdopodobnie z tego, że uczniowie szkół podstawowych wybierają szkoły znajdujące się poza powiatem lidzbarskim). Najniższy współczynnik odnotowano w powiecie braniewskim, w którym wyniósł 87,95% - cechował się on także największą, ujemną dynamiką zmian w latach 2017-2021.

W przypadku odsetka dzieci objętych opieką żłobkową, najwyższe wskaźniki odnotowano w powiecie gołdapskim (13,9%) i powiecie ostródzkim (13,4%). Powiat lidzbarski uplasował się na czwartej pozycji wśród badanych jednostek z wynikiem 8,0%. Szczególnie niekorzystnie wypadł powiat bartoszycki,

w którym odsetek dzieci w żłobkach wyniósł kolejno 1,2% i 2,4%. We wszystkich analizowanych powiatach na przestrzeni lat 2017-2021 odnotowano dodatnią dynamiką zmian.

Odsetek dzieci 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w powiecie lidzbarskim wyniósł w tym czasie 80,1%, co jest przeciętnym wynikiem na tle pozostałych jednostek. Najkorzystniejszą sytuację odnotowano w powiecie gołdapskim w którym 81,9% dzieci w wieku 3-6 lat jest objętych opieką przedszkolną. Natomiast w powiecie braniewskim odsetek ten wyniósł tylko 74,8%. We wszystkich analizowanych powiatach na przestrzeni lat 2017-2021 odnotowano dodatnią dynamiką zmian.

Tabela 111 Wychowanie i edukacja

Jednostka	2017	2018	2019	2019	2021	2022	Zmiana (w porównaniu do 2017r)	Pozycja w rankingu (2021 r.)
Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych [%]								
Polska	95,24	95,46	95,13	95,95	95,71	-	0,47	-
Województwo warmińsko-mazurskie	91,24	91,25	90,93	91,03	91,99	-	0,75	-
Powiat bartoszycki	88,81	88,83	88,73	87,68	90,68	-	1,87 pp.	4
Powiat braniewski	88,62	87,22	87,82	86,59	87,95	-	-0,67 pp.	6
Powiat lidzbarski	88,51	88,60	87,73	86,57	90,71	-	2,20 pp.	3
Powiat olecki	93,69	91,44	90,58	91,19	93,39	-	-0,30 pp.	1
Powiat ostródzki	91,13	91,10	91,17	90,78	91,74	-	0,61 pp.	2
Powiat gołdapski	89,56	88,78	88,00	87,07	89,42	-	-0,14 pp.	5
Jednostka	2017	2018	2019	2019	2021	2022	Zmiana (w porównaniu do 2017r)	Pozycja w rankingu (2021 r.)
Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach [%]								
Polska	8,6	10,5	12,4	12,8	15,5	18,0	9,4 pp.	-
Województwo warmińsko-mazurskie	5,7	6,9	8,6	9,1	10,6	12,7	7,0 pp.	-
Powiat bartoszycki	0,0	0,8	1,0	0,8	1,2	1,7	1,7 pp.	6
Powiat braniewski	3,2	3,4	3,5	3,8	4,2	8,1	4,9 pp.	3
Powiat lidzbarski	3,8	4,3	7,6	7,5	8,4	8,0	4,2 pp.	4
Powiat olecki	5,9	6,9	8,0	7,4	8,1	9,8	3,9 pp.	5
Powiat ostródzki	5,6	5,7	7,6	7,8	9,9	13,4	7,8 pp.	2
Powiat gołdapski	1,8	2,5	9,1	6,6	7,9	13,9	12,1 pp.	1
Jednostka	2017	2018	2019	2019	2021	2022	Zmiana (w porównaniu do 2017r)	Pozycja w rankingu (2021 r.)
Odsetek dzieci 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym [%]								
Polska	86,4	89,5	90,4	87,8	90,4	-	4,0 pp.	
Województwo warmińsko-mazurskie	77,6	81,7	83,6	82,2	85,0	-	7,4 pp.	
Powiat bartoszycki	69,3	73,2	74,6	73,3	75,9	-	6,6 pp.	5
Powiat braniewski	71,5	75,7	73,9	72,8	74,8	-	3,3 pp.	6
Powiat lidzbarski	73,2	75,5	75,6	78,8	80,1	-	6,9 pp.	4
Powiat olecki	74,5	77,8	78,9	75,5	80,7	-	6,2 pp.	3
Powiat ostródzki	73,2	78,8	81,2	79,1	81,8	-	8,6 pp.	2
Powiat gołdapski	75,8	79,7	81,9	78,4	81,9	-	6,1 pp.	1
Jednostka	2017	2018	2019	2019	2021	2022	Zmiana (w porównaniu do 2017r)	Pozycja w rankingu (2021 r.)

Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach [%]								
Polska	8,6	10,5	12,4	12,8	15,5	18,0	9,4 pp.	-
Województwo warmińsko- mazurskie	5,7	6,9	8,6	9,1	10,6	12,7	7,0 pp.	-
Powiat bartoszycki	0,0	0,8	1,0	0,8	1,2	1,7	1,7 pp.	6
Powiat braniewski	3,2	3,4	3,5	3,8	4,2	8,1	4,9 pp.	3
Powiat lidzbarski	3,8	4,3	7,6	7,5	8,4	8,0	4,2 pp.	4
Powiat olecki	5,9	6,9	8,0	7,4	8,1	9,8	3,9 pp.	5
Powiat ostródzki	5,6	5,7	7,6	7,8	9,9	13,4	7,8 pp.	2
Powiat gołdapski	1,8	2,5	9,1	6,6	7,9	13,9	12,1 pp.	1
Jednostka	2017	2018	2019	2019	2021	2022	Zmiana (w porównaniu do 2017r)	Pozycja w rankingu (2021 r.)
Odsetek dzieci 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym [%]								
Polska	86,4	89,5	90,4	87,8	90,4	-	4,0 pp.	
Województwo warmińsko- mazurskie	77,6	81,7	83,6	82,2	85,0	-	7,4 pp.	
Powiat bartoszycki	69,3	73,2	74,6	73,3	75,9	-	6,6 pp.	5
Powiat braniewski	71,5	75,7	73,9	72,8	74,8	-	3,3 pp.	6
Powiat lidzbarski	73,2	75,5	75,6	78,8	80,1	-	6,9 pp.	4
Powiat olecki	74,5	77,8	78,9	75,5	80,7	-	6,2 pp.	3
Powiat ostródzki	73,2	78,8	81,2	79,1	81,8	-	8,6 pp.	2
Powiat gołdapski	75,8	79,7	81,9	78,4	81,9	-	6,1 pp.	1

Źródło: dane GUS, 2023 r.

Liczba beneficjentów pomocy społecznej na 10 tys. mieszkańców uległa zmniejszeniu we wszystkich analizowanych jednostkach na przestrzeni lat 2017-2021. W 2021 r. w powiecie lidzbarskim liczba korzystających z pomocy społecznej wyniosła 795 w przeliczeniu na 10 tys. ludności – na tle analizowanych jednostek, powiat lidzbarski cechuje jeden z najniższych wartości tego wskaźnika. Najniższy wskaźnik -778 osiągnął powiat ostródzki. Świadczy to m.in. o niższym ubóstwie wśród mieszkańców. Najtrudniejsza sytuacja wystąpiła natomiast w powiecie bartoszyckim, w którym w 2021 r. liczba beneficjentów pomocy społecznej wynosiła 954 na 10 tys. mieszkańców.

Tabela 112 Pomoc społeczna

Jednostka	2017	2018	2019	2019	2021	2022	Zmiana (w porównaniu do 2017r)	Pozycja w rankingu (2021 r.)
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności								
Polska	568	513	463	416	373	-	-34,33%	-
Województwo warmińsko- mazurskie	957	873	797	738	652	-	-31,87%	-
Powiat bartoszycki	1 377	1 218	1 150	1 101	954	-	-30,72%	6
Powiat braniewski	1 161	1 057	972	908	808	-	-30,40%	3
Powiat lidzbarski	1 052	967	914	906	795	-	-24,43%	2
Powiat olecki	1 124	1 111	941	946	853	-	-24,11%	5
Powiat ostródzki	1 245	1 133	1 028	934	778	-	-37,51%	1
Powiat gołdapski	1 082	1 023	970	906	812	-	-24,95%	4

Źródło: dane GUS, 2022 r.

Ważnym aspektem wpływającym na jakość życia jest liczba personelu medycznego pracującego w danym powiecie. W celu zobrazowania stanu ochrony zdrowia w powiatach, wybrano dwa wskaźniki dostępności personelu medycznego. Pierwszym z nich jest liczba lekarzy pracujących na terenie powiatu w przeliczeniu na 10 tys. ludności. Wskaźnik dla powiatu lidzbarskiego w 2021 r. osiągnął wartość 9,8 –

i był najniższy wśród analizowanych jednostek. Równie niski wskaźnik osiągnął powiat braniewski z wynikiem 9,9. Największą liczbę lekarzy na 10 tys. mieszkańców odnotowano w powiecie bartoszyckim (15,2). Warto zaznaczyć, że wszystkie powiaty w zestawieniu cechowały się niższą wartością wskaźnika w porównaniu do wartości dla kraju (34,3) i województwa warmińsko-mazurskiego (25,1).

Drugi wskaźnik, czyli liczba pielęgniarek i położnych na 10 tys. ludności, także przyjmuje niższe wartości w powiatach w porównaniu do wskaźnika dla Polski (64,1). Powiat lidzbarski w 2021 r. cechował się najniższym wskaźnikiem na poziomie 30,6 (pomimo 13,5% wzrostu w porównaniu do 2017 r.). Największą liczbą pielęgniarek i położnych na 10 tys. ludności charakteryzował się powiat bartoszycki (59,4).

Tabela 113 Ochrona zdrowia

Jednostka	2017	2018	2019	2019	2021	2022	Zmiana (w porównaniu do 2017r)	Pozycja w rankingu (2022 r.)
Lekarze pracujący wg podstawowego miejsca pracy na 10 tys. ludności								
Polska	23,5	23,3	23,7	24,2	34,3	-	45,96%	-
Województwo warmińsko-mazurskie	21,0	19,7	21,6	22,8	25,1	-	19,52%	-
Powiat bartoszycki	14,5	10,9	14,3	14,7	15,2	-	4,83%	1
Powiat braniewski	10,3	7,2	11,0	11,4	9,9	-	-3,88%	5
Powiat lidzbarski	9,1	8,4	9,5	9,4	9,8	-	7,69%	6
Powiat olecki	11,0	10,7	11,4	12,2	10,5	-	-4,55%	4
Powiat ostródzki	6,7	6,5	10,8	11,9	12,3	-	83,58%	3
Powiat gołdapski	15,2	14,5	8,2	10,2	13,0	-	-14,47%	2
Jednostka	2017	2018	2019	2019	2021	2022	Zmiana (w porównaniu do 2017r)	Pozycja w rankingu (2021 r.)
Pielęgniarki i położne na 10 tys. ludności wg podstawowego miejsca pracy								
Polska	56,3	56,2	56,3	56,3	64,1	-	13,85%	-
Województwo warmińsko-mazurskie	52,0	50,1	53,1	55,0	58,1	-	11,73%	-
Powiat bartoszycki	50,7	48,2	52,1	50,2	59,4	-	17,16%	1
Powiat braniewski	48,0	28,0	50,9	52,0	58,3	-	21,46%	2
Powiat lidzbarski	27,0	27,5	27,7	27,5	30,6	-	13,33%	6
Powiat olecki	38,4	38,6	43,3	39,9	45,9	-	19,53%	3
Powiat ostródzki	17,3	15,1	33,1	30,4	34,1	-	97,11%	5
Powiat gołdapski	33,3	30,8	39,3	38,3	42,5	-	27,63%	4

Źródło: dane GUS, 2022 r.

W obszarze turystyki wybrano dwa wskaźniki dotyczące liczby noclegów udzielonych turystom krajowym i zagranicznym w przeliczeniu na 10 tys. ludności. W przypadku turystów krajowych, najwięcej noclegów w 2022 r. udzielono w powiecie gołdapskim – 47,9 tys. w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców. W tym samym czasie w powiecie lidzbarskim odnotowano ponad 16 tys. udzielonych noclegów – to trzeci z najwyższych wyników w analizowanych jednostkach. O rozwoju turystyki na obszarze powiatu lidzbarskiego świadczy dodatnia dynamika zmian, wynosząca 48,4 % na przestrzeni ostatnich lat 2017-2022.

W 2022 r. liczba noclegów udzielonych turystom zagranicznym na 10 tys. mieszkańców wyniosła 1455 w powiecie lidzbarskim. Jest to najniższy wynik wśród analizowanych powiatów. W 2022 r. we wszystkich jednostkach odnotowano spadki w stosunku do 2017 r., co ma związek z pandemią COVID-19, która rozpoczęła się w 2020 r. W 2022 r. najmniej noclegów turystom zagranicznym w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców udzielono w powiecie bartoszyckim (414).

Tabela 114 Turystyka

Jednostka	2017	2018	2019	2019	2021	2022	Zmiana (w porównaniu do 2017r)	Pozycja w rankingu (2022 r.)
Noclegi udzielone turystom krajowym na 10 tys. ludności								
Polska	17 483	18 514	19 449	11 723	14 655	19 878	13,70%	-
Województwo warmińsko-mazurskie	19 040	19 850	20 927	16 211	17 798	21 428	12,54%	-
Powiat bartoszycki	3 850	5 203	5 629	4 716	5 147	6 990	81,56%	5
Powiat braniewski	3 484	4 116	4 924	3 780	3 974	3 659	5,02%	6
Powiat lidzbarski	11 204	13 167	12 395	9 329	11 646	16 627	48,40%	3
Powiat olecki	5 721	5 296	8 737	6 247	6 676	9 729	70,06%	4
Powiat ostródzki	27 096	27 043	26 206	18 295	20 857	25 783	-4,85%	2
Powiat gołdapski	51 557	56 572	57 107	33 818	39 946	47 901	-7,09%	1
Jednostka	2017	2018	2019	2019	2021	2022	Zmiana (w porównaniu do 2017r)	Pozycja w rankingu (2022 r.)
Noclegi udzielone turystom zagranicznym na 10 tys. ludności								
Polska	4 348	4 619	4 867	1 735	1 886	3 902	-10,26%	-
Województwo warmińsko-mazurskie	2 788	2 761	2 773	863	760	1 103	-60,44%	-
Powiat bartoszycki	855	986	1 009	288	171	414	-51,58%	5
Powiat braniewski	1 789	2 328	1 979	415	557	1 050	-41,31%	2
Powiat lidzbarski	3 417	3 108	2 810	771	593	1 455	-57,42%	1
Powiat olecki	522	821	1 384	431	313	372	-28,74%	6
Powiat ostródzki	2 642	2 268	2 351	700	526	781	-70,44%	3
Powiat gołdapski	1 690	2 037	1 990	153	295	467	-72,37%	4

Źródło: dane GUS, 2022 r.

Sfera gospodarcza

Rynek pracy w poszczególnych powiatach porównano za pomocą trzech wybranych wskaźników, takich jak liczba osób pracujących w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym, udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym oraz przeciętna pensja brutto. Pierwszy wskaźnik dla powiatu lidzbarskiego wyniósł 262,9 w 2021 r. i wzrósł o 13,71% względem 2017 r. Na tle analizowanych jednostek powiat lidzbarski plasuje się na 4 miejscu. Największą liczbą pracujących wyróżniał się powiat olecki – 351,1 na 1 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym, co było wartością wyższą niż w woj. warmińsko-mazurskim (346,3) i niższą w porównaniu do Polski (438,0). Najniższą wartość wskaźnika odnotowano w powiecie braniewskim (222,8).

Odsetek zarejestrowanych bezrobotnych w wieku produkcyjnym wyniósł w 2022 r. w powiecie lidzbarskim 5,8%, jest drugim najkorzystniejszym wynikiem wśród analizowanych powiatów. Najniższy

poziom bezrobocia (5,0) odnotowano w dwóch powiatach ostródzkim i gołdapskim. Szczególnie wysokie bezrobocie zarejestrowano w powiecie bartoszyckim, gdzie udział osób bezrobotnych wyniósł 6,4%. Przeciętna pensja w powiecie lidzbarskim w 2021 r. wynosiła 4700,72 zł i jest jedną z najniższych w analizowanych powiatach. Jest także niższa od średniej wojewódzkiej (5126,75 zł) jednakże niższa od średniej krajowej, która w 2021 r. wyniosła 6 001zł. Najwyższą przeciętną pensję odnotowano w powiecie bartoszyckim (4953,67 zł).

Tabela 115 Rynek pracy

Jednostka	2017	2018	2019	2019	2021	2022	Zmiana (w porównaniu do 2017r)	Pozycja w rankingu (2021 r.)
Pracujący na 1 000 ludności w wieku produkcyjnym								
Polska	402,9	414,4	425,1	426,9	438,0	-	8,71%	-
Województwo warmińsko-mazurskie	320,6	326,6	332,2	339,8	346,3	-	8,02%	-
Powiat bartoszycki	236,3	232,0	229,7	243,3	244,3	--	3,39%	5
Powiat braniewski	205,9	208,5	207,0	222,9	222,8		8,21%	6
Powiat lidzbarski	231,2	239,9	246,5	255,9	262,9	-	13,71%	4
Powiat olecki	315,9	322,6	331,8	336,4	351,1	-	11,14%	1
Powiat ostródzki	322,5	325,8	319,3	324,2	335,0	-	3,88%	2
Powiat gołdapski	263,2	264,6	264,0	283,8	286,3	-	8,78%	3
Jednostka	2017	2018	2019	2019	2021	2022	Zmiana (w porównaniu do 2017r)	Pozycja w rankingu (2022 r.)
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]								
Polska	4,6	4,2	3,8	4,6	4,0	3,7	-0,9 pp.	-
Województwo warmińsko-mazurskie	6,7	6,0	5,2	6,2	5,2	5,1	-1,6 pp.	-
Powiat bartoszycki	11,7	10,7	9,5	10,3	9,7	9,4	-2,3 pp.	6
Powiat braniewski	11,3	10,8	9,9	10,6	9,1	8,4	-2,9 pp.	4
Powiat lidzbarski	8,8	7,7	6,8	7,4	6,4	5,8	-3,0 pp.	3
Powiat olecki	8,9	7,4	6,1	7,5	6,6	6,6	-2,3 pp.	4
Powiat ostródzki	6,8	6,4	5,6	6,2	5,2	5,0	-1,8 pp.	2
Powiat gołdapski	6,3	5,6	5,1	5,7	4,5	5,0	-1,3 pp.	1
Jednostka	2017	2018	2019	2019	2021	2022	Zmiana (w porównaniu do 2017r)	Pozycja w rankingu (2021 r.)
Przeciętna pensja brutto [zł] - podmioty o liczbie pracujących 10 i więcej								
Polska	4 527,89	4 834,76	5 181,63	5 523,32	6 001,02	-	32,53%	-
Województwo warmińsko-mazurskie	3 802,98	4 028,33	4 319,51	4 709,12	5 126,75	-	34,81%	-
Powiat bartoszycki	3 637,30	3 779,51	4 015,63	4 589,11	4 953,67	-	36,19%	1
Powiat braniewski	3 559,55	3 713,26	4 082,77	4 460,29	4 875,92	-	36,98%	3
Powiat lidzbarski	3 445,72	3 695,19	3 947,00	4 356,34	4 700,72	-	36,42%	5
Powiat olecki	3 647,08	3 877,74	4 143,90	4 438,76	4 920,30	-	34,91%	2
Powiat ostródzki	3 680,36	3 926,12	4 160,33	4 440,69	4 851,18	-	31,81%	4
Powiat gołdapski	3 328,33	3 542,46	3 882,07	4 227,65	4 683,51	-	40,72%	6

Źródło: dane GUS, 2022 r.

Poziom przedsiębiorczości mieszkańców oceniono na podstawie dwóch głównych wskaźników. Pierwszy z nich dotyczy liczby podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON na 1 000 ludności – w przypadku powiatu lidzbarskiego, liczba ta wyniosła 106 w 2022 r. i była najwyższa wśród badanych powiatów. Natomiast najmniej korzystnie wskaźnik wypadł w powiecie bartoszyckim (86).

Drugi wskaźnik, czyli liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1 000 mieszkańców, dla powiatu lidzbarskiego wyniósł 72 w 2022 r. i był drugim najwyższym wskaźnikiem

wśród badanych jednostek po powiecie oleckim (76). Najniższą wartością wskaźnika zanotowano w powiecie bartoszyckim, w którym liczba osób fizycznych na 1 000 mieszkańców wyniosła 60.

Tabela 116 Przedsiębiorczość

Jednostka	2017	2018	2019	2019	2021	2022	Zmiana (w porównaniu do 2017r)	Pozycja w rankingu (2022 r.)
Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1 000 ludności								
Polska	112	114	117	122	128	132	17,86%	-
Województwo warmińsko-mazurskie	87	89	93	98	102	105	20,69%	-
Powiat bartoszycki	70	71	74	81	84	86	22,86%	6
Powiat braniewski	75	77	79	86	89	91	21,33%	5
Powiat lidzbarski	86	88	91	99	102	106	23,26%	1
Powiat olecki	88	90	93	99	102	105	19,32%	2
Powiat ostródzki	80	81	85	90	94	97	21,25%	3
Powiat gołdapski	80	81	84	90	91	95	18,75%	4
Jednostka	2017	2018	2019	2019	2021	2022	Zmiana (w porównaniu do 2017r)	Pozycja w rankingu (2022 r.)
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1 000 ludności								
Polska	78	81	84	87	91	94	20,51%	-
Województwo warmińsko-mazurskie	61	63	66	71	74	76	24,59%	-
Powiat bartoszycki	47	48	51	56	59	60	27,66%	6
Powiat braniewski	49	52	53	57	60	61	24,49%	5
Powiat lidzbarski	55	59	61	66	69	72	30,91%	2
Powiat olecki	62	65	68	72	74	76	22,58%	1
Powiat ostródzki	55	57	61	65	68	71	29,09%	3
Powiat gołdapski	55	58	60	64	65	68	23,64%	4

Źródło: dane GUS, 2022 r.

Dochody budżetów powiatów w przeliczeniu na jednego mieszkańca w 2021 r. w powiecie lidzbarskim wyniosły 1661,22 zł. Na tle pozostałych jednostek, dochody na 1 mieszkańca były jedne z najniższych. Najniższe dochody odnotowano w powiecie gołdapskim (1512,31 zł), natomiast największe w powiecie oleckim (2061,60 zł).

W 2021 r. udział dochodów własnych powiatu w dochodach ogółem był najwyższy w powiecie bartoszyckim (35,27%), a najniższy w powiecie gołdapskim (19,03%). Udział ten w powiecie lidzbarskim wyniósł 25,66%, co jest wartością średnią (3 pozycja) na tle analizowanych powiatów.

Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem wskazuje jaka część budżetu przeznaczana jest na cele rozwojowe. Na przestrzeni lat 2017-2021 udział ten ulegał wahaniom we wszystkich analizowanych jednostkach. W 2021 r. w powiecie lidzbarskim na inwestycje przeznaczono 2,08% wszystkich wydatków – i jest to najniższy udział jaki odnotowano w badanych powiatach. W porównaniu z rokiem 2017 nastąpił spadek o 11,39 pp. (najwyższy w analizowanych jednostkach). Najwyższy udział dochodów własnych powiatu w dochodach ogółem odnotowano w powiecie bartoszyckim (20,96%).

Tabela 117 Finanse publiczne

Jednostka	2017	2018	2019	2019	2021	2022	Zmiana (w porównaniu do 2017r)	Pozycja w rankingu (2021 r.)
Dochody na 1 mieszkańca [zł]								
Polska	983,49	1 082,79	1 189,34	1 350,05	1 413,26	-	43,70%	-
Województwo warmińsko-mazurskie	1 141,52	1 257,81	1 384,40	1 666,62	1 686,34	-	47,73%	-
Powiat bartoszycki	1 232,80	1 309,20	1 495,20	1 755,71	1 912,62	-	55,14%	2
Powiat braniewski	1 175,00	1 334,72	1 589,20	1 822,79	1 864,71	-	58,70%	3
Powiat lidzbarski	1 211,16	1 291,09	1 491,92	1 751,47	1 661,22	-	37,16%	5
Powiat olecki	1 492,72	1 486,91	1 710,11	2 051,27	2 061,60	-	38,11%	1
Powiat ostródzki	1 244,98	1 478,41	1 507,93	1 585,50	1 706,89	-	37,10%	4
Powiat gołdapski	1 033,95	1 498,42	1 629,60	1 725,23	1 512,31	-	46,27%	6
Jednostka	2017	2018	2019	2019	2021	2022	Zmiana (w porównaniu do 2017r)	Pozycja w rankingu (2022 r.)
Udział dochodów własnych w dochodach ogółem [%]								
Polska	35,76%	36,04%	40,11%	40,48%	38,13%	-	2,37 pp.	-
Województwo warmińsko-mazurskie	28,94%	29,51%	33,65%	35,11%	31,63%	-	2,69 pp.	-
Powiat bartoszycki	32,53%	31,47%	36,81%	36,03%	35,27%	-	2,74 pp.	1
Powiat braniewski	24,68%	23,86%	30,99%	24,94%	24,37%	-	-0,30 pp.	4
Powiat lidzbarski	24,48%	21,95%	28,63%	31,06%	25,66%	-	1,18 pp.	3
Powiat olecki	20,48%	20,90%	26,32%	23,59%	23,63%	-	3,15 pp.	5
Powiat ostródzki	25,80%	22,84%	31,13%	27,00%	27,99%	-	2,19 pp.	2
Powiat gołdapski	20,95%	17,13%	20,64%	26,51%	19,03%	-	-1,93 pp.	6
Jednostka	2017	2018	2019	2019	2021	2022	Zmiana (w porównaniu do 2017r)	Pozycja w rankingu (2021 r.)
Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem [%]								
Polska	15,86%	20,71%	17,60%	16,08%	15,58%	-	-0,28%	-
Województwo warmińsko-mazurskie	14,47%	17,85%	18,93%	17,68%	13,05%	-	-1,43%	-
Powiat bartoszycki	17,10%	15,72%	14,90%	16,39%	20,96%	-	3,86%	1
Powiat braniewski	11,35%	15,04%	18,64%	13,11%	12,66%	-	1,31%	2
Powiat lidzbarski	13,47%	18,07%	12,52%	11,91%	2,08%	-	-11,39%	6
Powiat olecki	17,75%	12,72%	4,96%	17,97%	11,64%	-	-6,11%	4
Powiat ostródzki	13,24%	18,08%	18,19%	6,87%	2,51%	-	-10,73%	5
Powiat gołdapski	5,51%	28,53%	27,54%	24,33%	11,80%	-	6,30%	3

Źródło: dane GUS, 2022 r.

Sfera przestrzenno-środowiskowa

W latach 2017-2021 liczba mieszkań przypadająca na 1 000 mieszkańców zwiększyła się we wszystkich jednostkach porównawczych. Warto zaznaczyć, że w większości powiatów zwiększenie tego wskaźnika wynika po części ze spadku liczby ludności w tym samym czasie, a nie wyłącznie nowych inwestycji mieszkaniowych. W 2021 r. najwyższym wskaźnikiem wyróżniał się powiat lidzbarski – 390,5, natomiast najmniej mieszkań na 1 000 osób w 2021 r. zanotowano w powiecie gołdapskim (367,5).

Powiat olecki charakteryzował się największą przeciętną powierzchnią użytkową mieszkania na jedną osobę – 27,1 m². Powiat lidzbarski uzyskał zajął drugie miejsce wśród badanych powiatów z wynikiem 26,5 m². Najmniejszą powierzchnię mieszkaniową na jednego mieszkańca odnotowano w powiecie braniewskim (25,3 m²).

Tabela 118 Mieszkalnictwo

Jednostka	2017	2018	2019	2019	2021	2022	Zmiana (w porównaniu do 2017r)	Pozycja w rankingu (2022 r.)
Mieszkania na 1 000 mieszkańców								
Polska	375,7	380,5	385,9	398,8	405,2	-	7,85%	-
Województwo warmińsko-mazurskie	358,6	363,4	369,0	382,8	388,9	-	8,45%	-
Powiat bartoszycki	356,0	360,7	366,0	380,5	387,6	-	8,88%	2
Powiat braniewski	344,7	348,1	352,2	372,5	378,3	-	9,75%	3
Powiat lidzbarski	357,6	363,2	367,5	384,1	390,5	-	9,20%	1
Powiat olecki	342,5	348,0	352,2	366,8	374,7	-	9,40%	4
Powiat ostródzki	345,9	350,4	354,5	366,0	371,0	-	7,26%	5
Powiat gołdapski	338,5	341,8	345,9	362,5	367,5	-	8,57%	6
Jednostka	2017	2018	2019	2019	2021	2022	Zmiana (w porównaniu do 2017r)	Pozycja w rankingu (2021 r.)
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę [m2]								
Polska	27,8	28,2	28,7	29,9	30,4	-	9,35%	-
Województwo warmińsko-mazurskie	24,6	25,0	25,4	26,5	27,0	-	9,76%	-
Powiat bartoszycki	23,0	23,3	23,7	24,9	25,4	-	10,43%	5
Powiat braniewski	23,0	23,3	23,6	24,8	25,3	-	10,00%	6
Powiat lidzbarski	24,1	24,6	24,9	26,0	26,5	-	9,96%	2
Powiat olecki	24,3	24,8	25,1	26,5	27,1	-	11,52%	1
Powiat ostródzki	24,0	24,4	24,8	25,5	25,9	-	7,92%	4
Powiat gołdapski	23,8	24,1	24,4	25,9	26,2	-	10,08%	3

Źródło: dane GUS, 2022 r.

Udział mieszkań komunalnych w zasobach mieszkaniowych ogółem uległ zmniejszeniu w latach 2018-2020 we wszystkich jednostkach porównawczych, z czego najwięcej w powiecie braniewskim (-1,79 pp.). W 2020 r. zdecydowanie najwięcej mieszkań komunalnych w stosunku do ogólnego zasobu mieszkaniowego odnotowano w powiecie lidzbarskim (8,75%). Najmniejszy udział mieszkań komunalnych cechował powiaty olecki (3,82%) i gołdapski (3,95%).

W przypadku mieszkań Towarzystw Budownictwa Społecznego, udział tego typu lokali wyniósł 1,98% w 2020 r. w powiecie lidzbarskim. To największy odsetek w badanych powiatach, większy również niż udział dla województwa (0,5%) i Polski (0,7%). W powiecie bartoszyckim wskaźnik ten wyniósł 0,63%, a oleckim 0,6%. W trzech powiatach: braniewskim, ostródzkim i gołdapskim udział mieszkań TBS jest zerowy.

Tabela 119 Struktura mieszkań – wybrane wskaźniki

Jednostka	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Zmiana (w porównaniu do 2018r)	Pozycja w rankingu (2020 r.)
Udział mieszkań komunalnych w zasobach mieszkaniowych ogółem [%]								
Polska	-	5,75%	-	5,31%	-	-	-0,44 pp.	-
Województwo warmińsko-mazurskie	-	5,51%	-	5,09%	-	-	-0,43 pp.	-
Powiat bartoszycki	-	5,63%	-	5,37%	-	-	-0,26 pp.	3
Powiat braniewski	-	7,84%	-	6,05%	-	-	-1,79 pp.	2
Powiat lidzbarski	-	9,03%	-	8,75%	-	-	-0,28 pp.	1
Powiat olecki	-	4,00%	-	3,82%	-	-	-0,18 pp.	6
Powiat ostródzki	-	4,38%	-	4,15%	-	-	-0,23 pp.	4
Powiat gołdapski	-	4,03%	-	3,95%	-	-	-0,09 pp.	5
Jednostka	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Zmiana (w porównaniu do 2017r)	Pozycja w rankingu (2021 r.)
Udział mieszkań TBS w zasobach mieszkaniowych ogółem [%]								
Polska	-	0,70%	-	0,70%	-	-	0,00 pp.	-
Województwo warmińsko-mazurskie	-	0,52%	-	0,50%	-	-	-0,02 pp.	-
Powiat bartoszycki	-	0,63%	-	0,63%	-	-	0,00 pp.	2
Powiat braniewski	-	0,00%	-	0,00%	-	-	0,00 pp.	-
Powiat lidzbarski	-	1,98%	-	1,98%	-	-	0,00 pp.	1
Powiat olecki	-	0,60%	-	0,60%	-	-	0,00 pp.	2
Powiat ostródzki	-	0,00%	-	0,00%	-	-	0,00 pp.	-
Powiat gołdapski	-	0,00%	-	0,00%	-	-	0,00 pp.	-

Źródło: dane GUS, 2022 r.

Za dostępność mieszkań odpowiada m.in. cena lokalu w stosunku do przeciętnej pensji. W latach 2017-2021 dostępność ta zwiększyła się w we wszystkich analizowanych. W powiecie lidzbarskim, podobnie jak w większości powiatów, za przeciętne wynagrodzenie brutto w 2021 r. można było kupić większą powierzchnię mieszkania niż w 2017 r. W 2021 r. w powiecie lidzbarskim wskaźnik ten wynosił 0,92, natomiast najwyższy wskaźnik osiągnęły powiaty bartoszycki i olecki ze wskaźnikiem 0,96 każdy. Powierzchnia nowo budowanych mieszkań przypadająca na jednego mieszkańca w wieku 25-34 lat w powiecie lidzbarskim w 2022 r. wyniosła 1,85 m² – o ponad 110,24% więcej niż w 2017 r. Wartość tego wskaźnika jest tak sama jak w powiecie braniewskim. Najgorzej wskaźnik wypada dla powiatu bartoszyckiego (1,39m²).

Tabela 120 Dostępność mieszkań

Jednostka	2017	2018	2019	2019	2021	2022	Zmiana (w porównaniu do 2017r)	Pozycja w rankingu (2022 r.)
Powierzchnia mieszkania, jaką można kupić za przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto [m2]								
Polska	1,09	1,17	1,13	1,10	1,17	-	7,00%	-
Województwo warmińsko-mazurskie	0,92	0,97	0,94	0,94	1,00	-	8,84%	-
Powiat bartoszycki	0,88	0,91	0,87	0,92	0,96	-	9,96%	1
Powiat braniewski	0,86	0,90	0,89	0,89	0,95	-	10,59%	2
Powiat lidzbarski	0,83	0,89	0,86	0,87	0,92	-	10,14%	4
Powiat olecki	0,88	0,94	0,90	0,89	0,96	-	8,92%	1
Powiat ostródzki	0,89	0,95	0,91	0,89	0,94	-	6,42%	3
Powiat gołdapski	0,80	0,86	0,84	0,84	0,91	-	13,61%	5
Jednostka	2017	2018	2019	2019	2021	2022	Zmiana (w porównaniu do 2017r)	Pozycja w rankingu (2021 r.)
Powierzchnia nowo budowanych mieszkań przypadająca na mieszkańca w wieku 25-34 lata [m2]								
Polska	2,84	2,97	3,39	3,77	4,35	4,56	60,28%	-
Województwo warmińsko-mazurskie	1,93	2,11	2,36	2,97	3,08	3,88	101,28%	-
Powiat bartoszycki	0,53	0,86	0,75	1,08	1,80	1,39	161,61%	5
Powiat braniewski	1,59	0,79	0,81	1,39	1,88	1,85	15,79%	3
Powiat lidzbarski	0,88	1,88	1,23	1,68	2,48	1,85	110,24%	3
Powiat olecki	1,31	1,99	1,07	1,63	2,73	2,76	109,83%	2
Powiat ostródzki	1,67	1,81	1,67	3,11	2,70	4,30	157,40%	1
Powiat gołdapski	1,57	1,05	1,24	1,07	1,79	1,70	8,21%	4

Źródło: dane GUS, 2022 r.

Wskaźnikami dobrze obrazującymi rozwój powiatu w sferze przestrzennej, są udziały ludności korzystającej z podstawowej infrastruktury technicznej – wodociągowej, kanalizacyjnej oraz gazowej. W 2021 r. w powiecie lidzbarskim z wodociągu korzystało 93,7% mieszkańców – wartość ta nie zmieniała się na przestrzeni lat 2017-2021. W porównaniu do analizowanych powiatów w 2021 r. zajmował 3 miejsce. Najbardziej rozwiniętą siecią wodociągową charakteryzuje się powiat ostródzki w którym 95,9% mieszkańców ma dostęp do wodociągu, natomiast najmniej powiecie oleckim (88,3%).

We wszystkich jednostkach porównawczych udział mieszkańców korzystających z sieci kanalizacji jest niższy w porównaniu do korzystających z wodociągu. W powiecie lidzbarskim odnotowano najniższą wysokość wskaźnika - 63,8% mieszkańców korzysta z sieci kanalizacyjnej. Najwyższy wskaźnik odnotowano powiecie ostródzkim (74,0%).

W 2021 r. w powiecie lidzbarskim z sieci gazowej korzystało 23,8% mieszkańców (wskaźnik nie zmienił się na przestrzeni lat 2017-2021). W porównaniu z badanymi jednostkami powiat lidzbarski zajmuje 4 miejsce. Najlepiej rozwiniętą sieć gazową posiada powiat bartoszycki, gdzie 41,5% ludności korzysta z gazu sieciowego. Powiat gołdapski cechuje się natomiast najsłabiej rozwiniętą siecią gazową, do której dostęp w 2021 r. miało tylko 0,6% mieszkańców, a powiat braniewski nie ma sieci gazowej na swoim terenie.

W 2021 r. w porównaniu do 2017 we wszystkich analizowanych jednostkach zauważalna jest ujemna dynamika długości sieci kanalizacyjnej do wodociągowej. W powiecie lidzbarskim odnotowana jest najniższy wskaźnik – 16,21%. Najwyższy wskaźnik spośród analizowanych jednostek odnotowano w powiecie ostródzkim 63,81%.

Tabela 121 Infrastruktura techniczna

Jednostka	2017	2018	2019	2019	2021	2022	Zmiana (w porównaniu do 2017r)	Pozycja w rankingu (2021 r.)
Odsetek ludności korzystającej z wodociągu [%]								
Polska	92,0	92,0	92,2	92,2	92,4	-	0,4 pp.	-
Województwo warmińsko-mazurskie	94,8	94,9	95,0	95,1	95,1	-	0,3 pp.	-
Powiat bartoszycki	95,5	95,5	95,5	95,6	95,5	-	0,0 pp.	2
Powiat braniewski	91,9	91,9	91,9	91,9	92,0	-	0,1 pp.	5
Powiat lidzbarski	93,7	93,8	93,8	93,8	93,7	-	0,0 pp.	3
Powiat olecki	87,3	87,8	88,3	88,3	88,3	-	1,0 pp.	6
Powiat ostródzki	95,7	95,8	95,8	95,9	95,9	-	0,2 pp.	1
Powiat gołdapski	92,9	93,3	93,4	93,5	93,6	-	0,7 pp.	4
Jednostka	2017	2018	2019	2019	2021	2022	Zmiana (w porównaniu do 2017r)	Pozycja w rankingu (2022 r.)
Odsetek ludności korzystającej z kanalizacji [%]								
Polska	70,5	70,8	71,2	71,5	71,9	-	1,4 pp.	-
Województwo warmińsko-mazurskie	74,2	74,4	74,6	74,9	75,1	-	0,9 pp.	-
Powiat bartoszycki	68,7	68,9	69,3	69,9	70,0	-	1,3 pp.	2
Powiat braniewski	71,0	69,3	69,4	69,5	69,7	-	-1,3 pp.	3
Powiat lidzbarski	63,3	63,5	63,7	63,7	63,8	-	0,5 pp.	6
Powiat olecki	67,7	67,9	68,5	68,8	68,8	-	1,1 pp.	4
Powiat ostródzki	72,4	72,8	73,3	73,6	74,0	-	1,6 pp.	1
Powiat gołdapski	64,5	65,5	65,8	65,9	66,0	-	1,5 pp.	6
Jednostka	2017	2018	2019	2019	2021	2022	Zmiana (w porównaniu do 2017r)	Pozycja w rankingu (2021 r.)
Odsetek ludności korzystającej z sieci gazowej [%]								
Polska	52,1	52,3	52,9	54,2	54,8	-	2,7	-
Województwo warmińsko-mazurskie	42,5	43,1	42,6	42,7	42,8	-	0,3	-
Powiat bartoszycki	43,7	42,8	41,2	41,3	41,5	-	-2,2	1
Powiat braniewski	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-	0,0	6
Powiat lidzbarski	23,8	24,2	23,2	23,4	23,8	-	0,0	4
Powiat olecki	35,7	35,4	35,6	35,9	36,5	-	0,8	3
Powiat ostródzki	39,2	39,4	38,1	37,1	37,7	-	-1,5	2
Powiat gołdapski	0,1	0,2	0,5	0,5	0,6	-	0,5	5
Jednostka	2017	2018	2019	2019	2021	2022	Zmiana (w porównaniu do 2017r)	Pozycja w rankingu (2021 r.)
Długość sieci kanalizacyjnej w relacji do długości sieci wodociągowej								
Polska	51,59	52,22	53,10	51,33	51,85	-	0,26	-
Województwo warmińsko-mazurskie	44,22	44,68	44,93	42,42	42,84	-	-1,38	-
Powiat bartoszycki	21,06	20,82	21,24	20,73	20,83	-	-0,23	5
Powiat braniewski	35,17	35,24	38,17	28,85	28,90	-	-6,27	3

Powiat lidzbarski	18,61	19,15	18,64	16,25	16,21	-	-2,40	6
Powiat olecki	24,77	23,95	23,89	23,65	23,49	-	-1,28	4
Powiat ostródzki	66,97	68,75	70,32	60,97	63,81	-	-3,16	1
Powiat gołdapski	38,00	37,72	37,42	36,95	36,88	-	-1,12	2

Źródło: dane GUS, 2022 r.

Zużycie wody z wodociągów na jednego korzystającego, w powiecie lidzbarskim wzrosło o 11,58% w porównaniu do 2017 r. i wynosiło 34,7 m³ w 2021 r. Był to drugi najwyższy wskaźnik po powiecie oleckim w którym zużycie wody na 1 korzystającego wynosiła 36,9 m³. Najniższy wskaźnik odnotowano w powiecie gołdapskim – 26,7m².

Na tle analizowanych jednostek, powiat lidzbarski cechuje się dużym użyciem gazu sieciowego w przeliczeniu na jednego odbiorcę. W 2021 r. było to 2603,3 kWh – wyższe wartości odnotowano w tylko w powiecie gołdapskim (5825,2 kWh). Najmniejsze zużycie gazu na 1 korzystającego spośród powiatów w których istnieje sieć gazowa odnotowano w powiecie oleckim (1509,8 kWh).

Tabela 122 Zużycie wody i energii elektrycznej

Jednostka	2017	2018	2019	2019	2021	2022	Zmiana (w porównaniu do 2017r)	Pozycja w rankingu (2022 r.)
Zużycie wody z wodociągów na 1 korzystającego [m3]								
Polska	34,6	36,2	36,5	36,8	36,4	-	5,20%	-
Województwo warmińsko-mazurskie	32,7	33,9	33,9	34,3	34,2	-	4,59%	-
Powiat bartoszycki	30,2	31,0	30,6	31,9	31,5	-	4,30%	4
Powiat braniewski	34,8	34,7	31,8	30,7	30,1	-	-13,51%	5
Powiat lidzbarski	31,1	32,0	33,1	34,6	34,7	-	11,58%	2
Powiat olecki	33,9	36,6	37,2	38,2	36,9	-	8,85%	1
Powiat ostródzki	31,4	32,9	33,1	34,1	33,9	-	7,96%	3
Powiat gołdapski	25,3	26,7	26,3	26,9	26,7	-	5,53%	6
Jednostka	2017	2018	2019	2019	2021	2022	Zmiana (w porównaniu do 2017r)	Pozycja w rankingu (2021 r.)
Zużycie energii elektrycznej na 1 odbiorcę [kWh]								
Polska	2 347,9	2 332,8	2 357,7	2 423,3	2 848,2	-	21,31%	-
Województwo warmińsko-mazurskie	1 668,3	1 726,7	1 681,5	1 763,9	2 073,6	-	24,29%	-
Powiat bartoszycki	1 412,3	1 548,9	1 471,2	1 497,9	1 805,7	-	27,86%	4
Powiat braniewski	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-	0,00%	6
Powiat lidzbarski	1 897,5	2 008,9	2 161,8	2 153,1	2 603,3	-	37,20%	2
Powiat olecki	618,5	740,3	917,4	1 069,1	1 509,8	-	144,11%	5
Powiat ostródzki	1 771,5	1 863,9	1 776,7	1 867,6	2 146,3	-	21,16%	3
Powiat gołdapski	0,0	1 384,6	2 584,1	5 075,7	5 825,2	-	100,00%	1

Źródło: dane GUS, 2022 r.

Na przestrzeni lat 2017-2021, liczba samochodów osobowych w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców uległa zwiększeniu we wszystkich jednostkach porównawczych. Z jednej strony może wskazywać to na rosnącą zamożność mieszkańców, z drugiej jednak na niską atrakcyjność komunikacji publicznej, która wymusza korzystanie z własnego środka transportu. W powiecie lidzbarskim w 2021 r. wskaźnik liczby samochodów na 1 000 mieszkańców wyniósł 687,5 szt. – o 23,1% więcej niż w 2017 r. Wartość wskaźnika jest wyższa niż większości analizowanych powiatów. Najwyższą wysokość wskaźnika zanotowano w powiecie braniewskim (702,0 szt.), natomiast najniższą wartością wskaźnika wyróżniał się powiat gołdapski (579,8 szt.).

Liczba przystanków autobusowych przypadających na 1 km² powierzchni powiatu wskazuje na zagęszczenie infrastruktury komunikacyjnej. Najwyższą wartością wskaźnika cechował się powiat lidzbarski w którym w 2021 r. na km² przypadało 0,31 przystanka. Najgorzej wypadł powiat braniewski, w którym na km² przypada tylko 0,16 przystanka.

Tabela 123 Transport

Jednostka	2017	2018	2019	2019	2021	2022	Zmiana (w porównaniu do 2017r)	Pozycja w rankingu (2021r.)
Samochody osobowe na 1 000 ludności								
Polska	585,5	610,0	634,7	659,4	682,4	-	16,55%	-
Województwo warmińsko-mazurskie	524,1	546,2	571,8	606,4	630,8	-	20,36%	-
Powiat bartoszycki	556,6	580,5	609,9	656,8	686,6	-	23,36%	3,0
Powiat braniewski	564,0	590,9	621,4	678,0	702,0	-	24,47%	1,0
Powiat lidzbarski	558,5	582,6	610,2	659,7	687,5	-	23,10%	2
Powiat olecki	538,0	555,8	579,0	618,3	637,9	-	18,57%	5,0
Powiat ostródzki	560,3	584,7	614,6	654,9	684,1	-	22,10%	4,0
Powiat gołdapski	485,8	503,5	527,1	562,6	579,8	-	19,35%	6,0
Jednostka	2017	2018	2019	2019	2021	2022	Zmiana (w porównaniu do 2017r)	Pozycja w rankingu (2021 r.)
Liczba przystanków autobusowych i trolejbusowych przypadająca na 1 km2 (ogółem)								
Polska	0,52	0,54	0,55	0,56	0,52	0,54	-	-
Województwo warmińsko-mazurskie	0,23	0,24	0,25	0,26	0,23	0,24	-	-
Powiat bartoszycki	0,21	0,21	0,21	0,21	0,21	0,21	-	5
Powiat braniewski	0,16	0,16	0,16	0,16	0,16	0,16	-	6
Powiat lidzbarski	0,29	0,29	0,29	0,31	0,29	0,29	-	1
Powiat olecki	0,18	0,18	0,18	0,23	0,18	0,18	-	3
Powiat ostródzki	0,21	0,22	0,22	0,22	0,21	0,22	-	4
Powiat gołdapski	0,26	0,26	0,26	0,26	0,26	0,26	-	2

Źródło: dane GUS, 2022 r.

Alternatywnym środkiem transportu jest rower – z tego względu wybrano także wskaźnik długości dróg rowerowych przypadających na 100 km² powiatu. Pod tym względem na pierwszym miejscu znalazł się powiat gołdapski, w którym wskaźnik w 2021 r. wyniósł 3,35 km. W powiecie lidzbarskim na 100 km² przypada 2,82 km ścieżek rowerowych i jest to drugie miejsce wśród porównywanych powiatów. Na uwagę zasługuje fakt, że długość ścieżek rowerowych w powiecie na 100km² w porównaniu do 2017 r. zmniejszyła się o 10,8% (podobnie w powiecie bartoszyckim - spadek o 9,7%).

Tabela 124 Transport rowerowy – wybrany wskaźnik

Jednostka	2017	2018	2019	2019	2021	2022	Zmiana (w porównaniu do 2017r)	Pozycja w rankingu (2021r.)
Drogi dla rowerów na 100 km2 [km]								
Polska	3,88	4,45	4,97	5,52	5,92	-	52,58%	-
Województwo warmińsko-mazurskie	2,07	2,29	2,62	2,80	3,08	-	48,79%	-
Powiat bartoszycki	1,65	1,19	1,23	1,24	1,49	-	-9,70%	4
Powiat braniewski	0,41	0,44	0,44	0,77	0,72	-	75,61%	6
Powiat lidzbarski	3,16	2,64	2,57	2,74	2,82	-	-10,76%	2
Powiat olecki	0,58	0,80	0,80	0,80	0,80	-	37,93%	5
Powiat ostródzki	0,5	0,78	1,85	1,73	1,55	-	210,00%	3
Powiat gołdapski	2,78	3,06	3,12	3,12	3,35	-	20,50%	1

Źródło: dane GUS, 2022 r.

Udział terenów zieleni w powierzchni ogółem w 2021 r. w powiecie lidzbarskim wyniósł 0,24%. Na innych tle powiatów jest to drugi wśród najwyższych wskaźników. Najwyższym udziałem zieleni cechuje się powiat bartoszycki, w którym udział ten wyniósł 0,27%.

Stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni powiatu lidzbarskiego osiągnął największy przyrost w 2021 do roku 2017 i wynosił 29,2%. Jest to średni wynik w porównywalnych jednostkach. Najwyższy udział lasów odnotowano w powiecie gołdapskim (32,3%), natomiast najniższy w powiecie bartoszyckim (24,8%).

Odsetek odpadów zebranych selektywnie w stosunku do odpadów ogółem z gospodarstw domowych w 2021 r. w powiecie lidzbarskim wyniósł 33,2% - to mniej w porównaniu do większość analizowanych jednostek. Najwyższym udziałem odpadów zbieranych selektywnie wyróżnia się powiat ostródzki, w którym w 2021 r. wyniósł on blisko 40,5%.

Tabela 125 Środowisko

Jednostka	2017	2018	2019	2019	2021	2022	Zmiana (w porównaniu do 2017r)	Pozycja w rankingu (2021 r.)
Udział powierzchni terenów zieleni w powierzchni ogółem [%]⁴³								
Polska	0,57	0,58	0,58	0,58	0,58	-	0,01 pp.	-
Województwo warmińsko-mazurskie	0,28	0,28	0,28	0,29	0,29	-	0,01 pp.	-
Powiat bartoszycki	0,25	0,26	0,26	0,26	0,27	-	0,02 pp.	1,00
Powiat braniewski	0,15	0,16	0,16	0,16	0,16	-	0,01 pp.	4,00
Powiat lidzbarski	0,23	0,23	0,23	0,23	0,24	-	0,01 pp.	2
Powiat olecki	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	-	0,00 pp.	5,00
Powiat ostródzki	0,17	0,17	0,17	0,17	0,17	-	0,00 pp.	3,00
Powiat gołdapski	0,16	0,16	0,16	0,16	0,16	-	0,00 pp.	4,00
Jednostka	2017	2018	2019	2019	2021	2022	Zmiana (w porównaniu do 2017r)	Pozycja w rankingu (2022 r.)
Lesistość [%]								
Polska	29,6	29,6	29,6	29,6	29,6	-	0,0	-
Województwo warmińsko-mazurskie	31,4	31,6	31,7	31,7	31,7	-	0,3	-
Powiat bartoszycki	23,9	24,5	24,6	24,7	24,8	-	0,9	6,0
Powiat braniewski	26,6	26,8	27,0	27,1	27,1	-	0,5	4,0
Powiat lidzbarski	27,9	28,2	29,2	29,2	29,2	-	1,3	3
Powiat olecki	26,8	26,8	26,9	26,9	26,9	-	0,1	5,0
Powiat ostródzki	30,9	30,9	31,0	31,1	31,1	-	0,2	2,0
Powiat gołdapski	32,3	32,3	32,2	32,3	32,3	-	0,0	1,0
Jednostka	2017	2018	2019	2019	2021	2022	Zmiana (w porównaniu do 2017r)	Pozycja w rankingu (2021 r.)
Udział odpadów zebranych selektywnie w odpadach ogółem z gospodarstw domowych [%]								
Polska	27,1	28,9	31,2	37,9	39,8	-	12,7 pp.	-
Województwo warmińsko-mazurskie	18,0	19,5	22,1	30,6	37,1	-	19,1 pp.	-
Powiat bartoszycki	16,4	20,2	26,7	35,7	35,7	-	19,3 pp.	3

⁴³ Według GUS tereny zielone to: parki, zieleńce, zieleń osiedlowa i uliczna, cmentarze oraz lasy gminne.

Powiat braniewski	19,3	20,8	22,7	30,3	31,9	-	12,6 pp.	6
Powiat lidzbarski	13,2	11,0	19,6	27,2	33,2	-	20,0 pp.	4
Powiat olecki	5,8	6,6	9,2	21,1	32,5	-	26,7 pp.	5
Powiat ostródzki	8,8	8,7	8,9	26,0	40,5	-	31,7 pp.	1
Powiat gołdapski	3,8	7,5	9,0	20,9	38,8	-	35,0 pp.	2

Źródło: dane GUS, 2022 r.

Porównanie powiatów – wnioski dotyczące powiatu lidzbarskiego

- Niekorzystna sytuacja demograficzna – powiat lidzbarski cechował się ujemnym przyrostem ludności w analizowanym okresie od 2017 do 2021/2022 r. oraz niskim wysokim udziałem mieszkańców w wieku poprodukcyjnym. Stosunek liczby osób w wieku nieprodukcyjnym do osób w wieku produkcyjnym jest najwyższy na tle porównywanych powiatów.
- Niskie saldo migracji – znacznie niższe niż w pozostałych powiatach. Wskazuje to na wysoką atrakcyjność osiedleńczą powiatu.
- Ujemny przyrost naturalny – wszystkie powiaty znajdujące się w powyższej analizie porównawczej, notują ujemny przyrost naturalny. Problem z przyrostem naturalnym występuje w większości powiatów w kraju – jest to tendencja, która będzie postępować.
- Rozwój trzeciego sektora – liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w stosunku do liczby ludności jest najwyższa w powiecie lidzbarskim. Ponadto obserwowany jest wzrost liczby wspomnianych organizacji pozarządowych na przestrzeni lat 2019-2022, co świadczy o wysokiej aktywności społecznej mieszkańców powiatu lidzbarskiego.
- Rozwój oferty żłobkowej i przedszkolnej – powiat lidzbarski osiągnął średni poziom wśród badanych powiatów. W przypadku oferty przedszkolnej odnotowano w powiecie lidzbarskim dodatnią dynamikę zmian w analizowanym okresie. Wskazuje to na systematyczny rozwój oferty opiekuńczo-edukacyjnej.
- Poziom ubóstwa – liczba beneficjentów pomocy społecznej w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w powiecie lidzbarskim jest niższa w porównaniu do analizowanych powiatów. Korzystniejsza sytuacja została odnotowana jedynie w powiecie ostródzkiem.
- Niski poziom ochrony zdrowia - wskaźniki obrazujące stan ochrony zdrowia (lekarze pracujący oraz pielęgniarki i położne na 10 tys. ludności) były najniższe w powiecie lidzbarskim w porównaniu do analizowanych jednostek.
- Potrzeba rozwijania bazy turystycznej – powiat lidzbarski cechuje się znacznym potencjałem turystycznym. W 2022 r. liczba udzielonych noclegów turystom zagranicznym była najwyższa w porównaniu do badanych powiatów. Wysoki udział odnotowano również w przypadku noclegów turystów krajowych. Lepiej wypadły jedynie powiaty gołdapski i ostródzki.
- Sytuacja gospodarcza – w powiecie lidzbarskim dane dotyczące liczby pracujących oraz bezrobotnych kształtują się na przeciętnym poziomie względem pozostałych jednostek porównawczych. Warto zaznaczyć, że w powiecie lidzbarskim odnotowano jedną z najniższych średnich pensji brutto w 2021 r. – podobną jak w powiecie gołdapskim. Korzystnie wypadają natomiast wskaźniki dotyczące podmiotów gospodarczych oraz osób fizycznych prowadzących własną działalność. Powiat lidzbarski w 2022r. posiadał najwięcej zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1000 ludności.
- Przeciętna sytuacja budżetowa – dochody powiatu w przeliczeniu na jednego mieszkańca były przeciętne w stosunku do pozostałych powiatów (jedne z najniższych). Natomiast udział dochodów własnych powiatu w dochodach ogółem był na średnim poziomie w porównaniu do innych jednostek – większy udział zanotowały powiaty bartoszycki i ostródzki. W 2022r. w powiecie lidzbarskim zanotowano bardzo duży spadek wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem zarówno do 2017r. jak i do roku 2021
- Dobra sytuacja mieszkaniowa - dotyczy przede wszystkim mieszkań komunalnych oraz społecznych (np. TBS). Odsetek tego typu mieszkań w zasobach powiatu lidzbarskiego jest wysoki w porównaniu do analizowanych powiatów. Istnieje jednak konieczność dalszego rozwoju tego rodzaju budownictwa ze względu na ogólnoswiatowy kryzys gospodarczy, inflację

i trudności w uzyskaniu kredytu. Można się spodziewać się wzrostu popytu na tego typu mieszkania.

- Potrzeba rozwoju komunikacji publicznej – pod względem liczby samochodów osobowych przypadających na 1 000 mieszkańców, powiat lidzbarski dobrze wypada. Dalszy rozwój komunikacji publicznej jest istotny dla podniesienia jakości życia mieszkańców. Ważna jest także budowa nowych ścieżek rowerowych tworzących spójną sieć połączeń.

19. Wyniki badania ankietowego

Badanie rozwoju powiatu lidzbarskiego – badanie ankietowe

„Diagnoza powiatu lidzbarskiego” jest wstępnym dokumentem do przygotowania „Strategii rozwoju powiatu lidzbarskiego na lata 2023 - 2030”. Elementem przygotowania Diagnozy było przeprowadzenie od 21.03.2023 r. do 21 kwietnia 2023 r. konsultacji społecznych w formie badań ankietowych. Analiza uzyskanych na drodze badań danych stanowi uzupełnienie diagnozy powiatu lidzbarskiego opracowanej na podstawie danych statystycznych GUS oraz informacji z Starostwa Powiatowego w Lidzbarku Warmińskim i jego jednostek podległych, Powiatowego Urzędu Pracy w Lidzbarku Warmińskim, Komendy Powiatowej Policji w Lidzbarku Warmińskim oraz Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Lidzbarku Warmińskim.

Ankietę można było wypełnić online oraz w wersji papierowej. Na stronie internetowej Starostwa Powiatowego w Lidzbarku Warmińskim był zamieszczony link do ankiety online oraz formularz ankiety do wydruku. Wypełnioną ankietę można było złożyć do urny znajdującej się w budynku Starostwa Powiatowego.

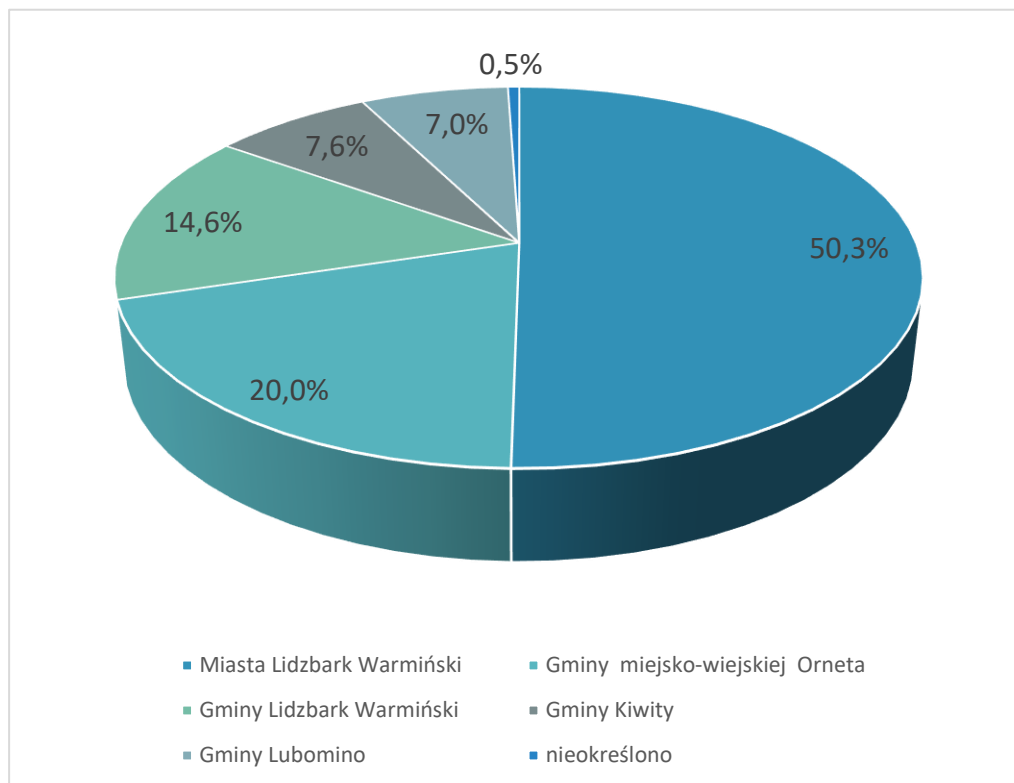
Podstawowym celem ankiety było poznanie opinii mieszkańców powiatu lidzbarskiego na temat aspektów społeczno-gospodarczych powiatu oraz kierunków jego rozwoju. Ogólnie ankieta zawierała pytania dotyczące kilku zagadnień tematycznych:

- priorytet dla władz Państwa Miasta w perspektywie najbliższych lat,
- kluczowe działania / inicjatywy w poszczególnych obszarach rozwoju,
- niezbędne inwestycje,
- mocne strony miasta,
- słabe strony miasta,
- zagrożenia dla rozwoju miasta,
- szanse dla rozwoju miasta.

Wyniki ankiety zostały przedstawione poniżej na wykresach wraz z dodatkowymi odpowiedziami respondentów. Podsumowanie znajduje się po wynikach ankiety.

W badaniu ankietowym udział wzięło 185 badanych z powiatu lidzbarskiego. Największy odsetek badanych to mieszkańcy miasta Lidzbark Warmiński (50,3%), gminy miejsko-wiejskiej Orneta (20,0%). Mieszkańcy tych gmin stanowią łącznie 70,3% wszystkich uczestników badania. Mieszkańcy gminy Lidzbark Warmiński stanowili 14,6% badanych, natomiast najmniejszy odsetek respondentów stanowili mieszkańcy gmin Kiwity (7,6%) oraz Lubomino (7,0%). Należy pamiętać, że miasto Lidzbark Warmiński, gmina miejsko-wiejskiej Orneta i gmina wiejska Lidzbark Warmiński należą do tych o największej liczbie mieszkańców, podczas gdy gmina Kiwity jest gminą wiejską o najmniejszej liczbie mieszkańców w powiecie lidzbarskim.

Wykres 78 Miejsce zamieszkania respondentów-badanie ankietowe

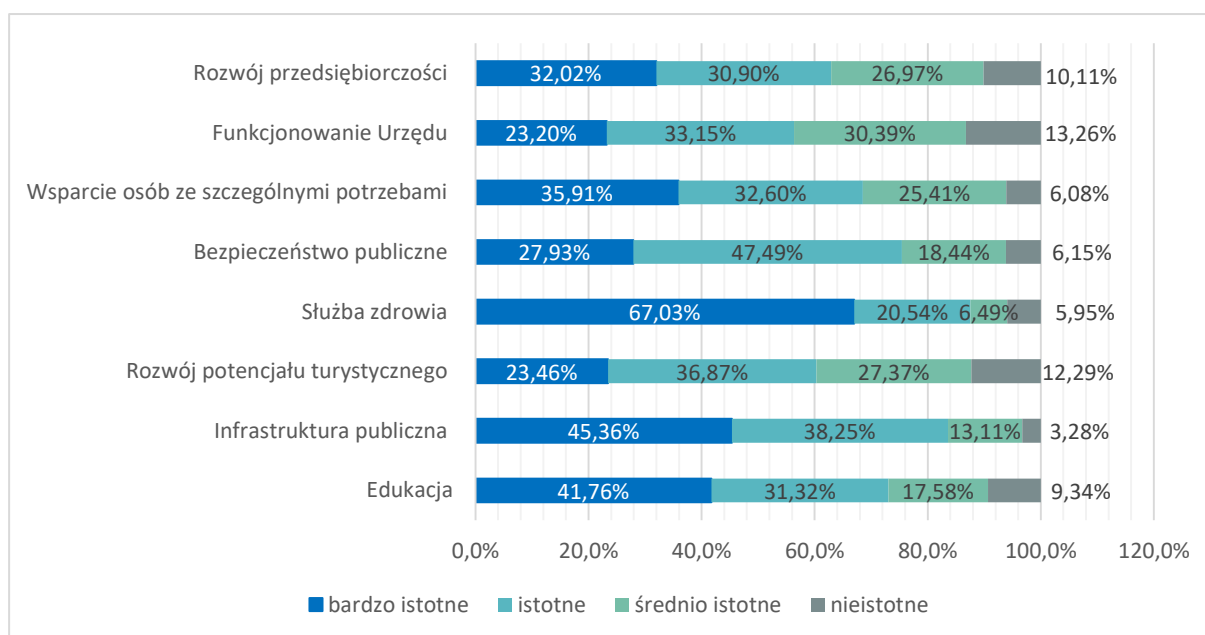

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

Uczestnicy badania odpowiadali na pytania dotyczące kluczowych dla powiatu lidzbarskiego obszarów.

Pytanie nr 1 Które z poniższych obszarów powinny stanowić priorytet dla Powiatu Lidzbarskiego w perspektywie najbliższych lat (proszę ocenić w skali 1-4, gdzie 4 – bardzo istotne, 3 – istotne, 2 – średnio istotne, 1 – nieistotne)

Wykres 79 Pytanie ankietowe nr 1

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

Pytanie nr 2. Proszę wymienić przykładowe działania / inicjatywy, jakie Państwa zdaniem władze Powiatu powinny podjąć w każdym z poniższych obszarów. Jeśli nie mają Państwo wiedzy w tym zakresie, proszę zostawić pole puste. Badane obszary: Edukacja i kultura, Infrastruktura publiczna, Rozwój potencjału turystycznego, Służba zdrowia, Bezpieczeństwo publiczne, Wsparcie osób ze szczególnymi potrzebami np. niepełnosprawnych, starszych, wymagających opieki, Funkcjonowanie Urzędu, Rozwój przedsiębiorczości

Tabela 126 Pytanie ankietowe nr 2

EDUKACJA I KULTURA
– Większy dostęp dzieci i młodzieży do zajęć dodatkowych – Remont szkół – Doposażenie szkół i przedszkoli w sprzęt i materiały edukacyjne, wyposażenie warsztatów do praktycznej nauki zawodu – Stworzenie dodatkowych miejsc w żłobku – Rozwój szkół zawodowych/ rozszerzenie kierunków w szkołach zawodowych – Przeszkolenie nauczycieli – Wypracowanie atrakcyjnej i realnej oferty edukacyjnej. Pozyskanie "młodych" nauczycieli (np. dopłaty do wynajmy mieszkania) – Zatrudnienie specjalistów w szkołach np. doradców zawodowych, zachęcanie technologów z firm do prowadzenia zajęć zawodowych – Wsparcie dzieci z niepełnosprawnościami, np. poprzez organizowanie specjalistycznych zajęć, szkoleń dla rodziców i opiekunów – Większy dostęp dzieci i młodzieży do zajęć dodatkowych – Remont szkół – Doposażenie szkół i przedszkoli w sprzęt i materiały edukacyjne, wyposażenie warsztatów do praktycznej nauki zawodu – Stworzenie dodatkowych miejsc w żłobku – Rozwój szkół zawodowych/ rozszerzenie kierunków w szkołach zawodowych – Przeszkolenie nauczycieli – Wypracowanie atrakcyjnej i realnej oferty edukacyjnej. Pozyskanie "młodych" nauczycieli (np. dopłaty do wynajmy mieszkania) – Zatrudnienie specjalistów w szkołach np. doradców zawodowych, zachęcanie technologów z firm do prowadzenia zajęć zawodowych – Wsparcie dzieci z niepełnosprawnościami, np. poprzez organizowanie specjalistycznych zajęć, szkoleń dla rodziców i opiekunów
INFRASTRUKTURA PUBLICZNA
– Poprawa stanu dróg powiatowych i chodników – Likwidacja wykluczenia drogowego w gminach wiejskich – Modernizacja dróg: Orneta-Opin, Lidzbark – Orneta, (łącznik) od trasy jeziorańskiej do drogi Blank, (łącznik) od trasy jeziorańskiej do drogi Blank, Orneta - Dobre Miasto, drogi Strykowo – Budowa ścieżek rowerowych/ połączenie ścieżek rowerowych/ ścieżki rowerowe łączące miejscowości – Inwestycje w ścieżki rowerowe, np. z Lidzbarka Warmińskiego w stronę Ornety wzdłuż drogi numer 513, tudzież w dowolnym innym kierunku na podobnej zasadzie, tak żeby faktycznie dało się gdzieś bezpiecznie dojechać rowerem. W dobie tak wysokiego natężenia ruchu podróż rowerem po szosie zwłaszcza z dzieckiem jest bardzo niebezpieczna

- pomiędzy miastem Orneta a wioskami, z Lidzbarka Warmińskiego do Laudy, ścieżka pieszo rowerowa Lidzbark Warmiński Kłębowo Blanki Suryty, skomunikowanie pobliskich miejscowości, tj. Lauda, Ignalin ścieżkami rowerowymi
- Dostosowanie chodników, przejść dla pieszych, urzędów do potrzeb osób niepełnosprawnych
- Stworzenie miejsc sprzyjających aktywnemu spędzaniu wolnego czasu w sezonie jesienno-zimowym
- Rozwój transportu zbiorowego poza obszarem miasta Lidzbark Warmiński, ułatwiającego przewóz dorosłych do pracy, dzieci do szkół w Lidzbarku Warmińskim
- Zwiększenie ilości ławek przy ścieżkach i śmietniki przy każdej
- Realizacja inwestycji z poszanowaniem środowiska naturalnego (nie wycinać lasów, nie montować oświetlenia w lesie, dbałość o zachowanie bioróżnorodności szczególnie przy zbiornikach wodnych)
- Budowa nowych mieszkań (wysokiej jakości zabudowa) bez niszczenia krajobrazu
- Remont mostu łączącego ul. Kościuszki z osiedlem Astronomów
- Budowa miejsc parkingowych
- Stworzenie rehabilitacji z prawdziwego zdarzenia w SOSW w Lidzbarku Warmińskim i innych tego typu placówkach (środowiskowe domy samopomocy)

ROZWÓJ POTENCJAŁU TURYSTYCZNEGO

- Oznakowanie atrakcji terenowych w jęz. polskim, niemieckim i angielskim
- Dbłość o zabytki w powiecie nie tylko w Lidzbarku
- Więcej szlaków turystycznych (ścieżki rowerowe, bulwary nad rzeką)
- Większa liczba restauracji i lokali gastronomicznych otwartych dłużej niż do 19.00
- Nie wycinajmy dalej lasu, działki na sprzedaż na terenie lasu to wielka pomyłka
- Promowanie miasteczek z powiatu a nie tylko miasta Lidzbark Warmiński
- Rozwój infrastruktury turystycznej, poprawa dojazdu do miejscowości turystycznych
- Promocja lokalnych przedsiębiorców
- Współpraca szczebla JST i administracji rządowej min. celem pozyskania środków na inwestycje około turystyczne.
- Zadbanie o jezioro Symarn oraz infrastrukturę około jeziorną
- Stworzenie muzeum regionu z jego historią, rozwojem, informacjami
- Promocja atrakcji turystycznych i lokalnych produktów
- Poprawa infrastruktury drogowej i budowa nowych ścieżek rowerowych
- Utworzenie sezonowych punktów kompleksowych usług turystycznych przy szlakach rowerowych (naprawa rowerów, ładowanie baterii telefonów, gastronomia, toaleta, prysznic)
- Wykorzystanie Góry Krzyżowej
- Organizacja imprez, koncertów, festiwali (varmia musica, Festiwal Kultur Powiatu -- promocja różnorodności gmin powiatu: wystawy, degustacje potraw regionalny, rękodzieło)
- Przewodnik miejski, audioguide, inne formy ułatwiające turystom zwiedzanie
- Promocja i partnerstwo powiatu z miastami na Słowacji czy w Czechach
- Powiększenie plaży miejskiej
- Turystyczny autobus. Jednego dnia w tygodniu w sezonie (np. niedziela) niech autobus objeżdża całe miasto z włączonym nagraniem, które opowiada o Lidzbarku

SŁUŻBA ZDROWIA. – Szpital • Poprawa działania szpitala i zapewnienie mieszkańcom właściwej opieki, oraz poprawa warunków pracy w szpitalu szczególnie młodego personelu • dofinansowanie i zmiana struktury funkcjonowania szpitala powiatowego; sprawić żeby był atrakcyjnym miejscem pracy dla młodych lekarzy, nie tylko przez dobrze płatne dyżury, ale żeby zapewniał możliwość rozwoju i prowadzenia działań medycznych na wysokim poziomie. Jesteśmy starzejącym się społeczeństwem, dlatego jest to bardzo ważne. Poza tym, jeżeli miasto chce nazywać siebie uzdrowiskiem, nie powinno zabraknąć profesjonalnej opieki medycznej na wysokim poziomie. Poza tym, wiele szpitali powiatowych w naszym regionie radzi sobie coraz lepiej, np. Kętrzyn, Szczytno • zwiększenie dostępności do specjalistów • restrukturyzacja szpitala • przywrócenie pracy oddziałów chirurgicznego ,wewnętrznego, pediatrycznego, ginekologicznego – Zamontowanie AED na deptaku – Więcej pediatrów. Brak pomocy dla dzieci po godz. 18 – Wsparcie systemu państwowego ratownictwa medycznego – Wsparcie jednostek diagnostycznych w zakresie chorób aktywności zawodowej, wspieranie zdrowia psychicznego – SOR w Lidzbarku Warmińskim – Zakup tomografu i rezonansu do szpitala – Jeden ambulans na gminie Lubomino i Orneta to zdecydowanie za mało – Zwiększenie dostępu do usług i opieki medycznej dla wszystkich mieszkańców powiatu – Zwiększenie liczby personelu medycznego – Pogotowie w Orniecie
BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE – Dążenie do prawidłowej przejezdności dróg, wykonywanie i dbanie o pobocza dróg, którymi przemieszczają się mieszkańcy (szczególnie jesienią kiedy to trzeba drogę przygotować tak aby woda z opadów nie zatrzymywała się w rynnach na brzegu jezdni a w momencie przymrozków rozsadzała podłoże). Pieszy, czy też rowerzysta nie może być intruzem, na drogach pomiędzy miejscowościami – Dofinansowanie policji i straży pożarnej – Rozbudowa monitoringu stref publicznych w powiecie – Informowanie o zagrożeniach i działaniach służb na terenie lokalnym – Zwiększenie ilość patroli prewencji policji wraz ze strażą miejską – Likwidacja straży miejskiej i zatrudnienie większej liczby policjantów – Zwiększenie liczby patroli policji w tym w godzinach nocnych – Bieżące naprawa dróg powiatowych poza miastem – Komunikacja z obszarów wiejskich - brak dostępu do komunikacji publicznej uniemożliwia kontakt z właściwymi organami. Szczególnie osoby starsze chcą kontaktu bezpośredniego, chcą zgłaszać swoje problemy i zdarzenia – Wprowadzenie pobytu przedstawiciela Policji, w każdej miejscowości np. raz w tygodniu przez 2-3 godziny. Można wykorzystać np. pomieszczenia sołeckie, upublicznić informację o tych "dyżurach". – Szeroko rozumiana prewencja

– Inwestycje w bezpieczną infrastrukturę wiejską tj. drogi, chodniki, oświetlenie
WSPARCIE OSÓB ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI NP. OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI, STARSZYCH, WYMAGAJĄCYCH OPIEKI
– Dostosowanie przestrzeni publicznej dla osób ze szczególnymi potrzebami, dostosowanie wejść do budynków, zakup wind, oznaczeń , informacji świetlnych lub dźwiękowych - likwidacja barier architektonicznych – Szeroka możliwość wsparcia psychologiczno-pedagogicznego, edukacja – Powołanie powiatowej rady seniorów – Stworzenie oferty opiekuńczej dla osób starszych – Zwiększenie dostępności (zwiększenie ilości miejsc) w środowiskowych domach samopomocy, dostosowanie ich do potrzeb osób poruszających się na wózkach inwalidzkich, zorganizowanie rehabilitacji dla osób niepełnosprawnych słabo współpracujących – Wolontariat - opieka nad osobami starszymi – Dostosowanie szkół do przyjmowania osób z jakąkolwiek formą niepełnosprawności, nieważne czy jest ona fizyczna, czy umysłowa. Dla tych drugich brakuje nauczycieli wspomagających, dla pierwszych infrastruktury (stare budynki, z mnóstwem schodów, bez windy lub jakiegokolwiek rampy). – Rehabilitacje, diagnostyka, transport sanitarny – Lodówka społeczna - stojąca na ulicy w pewnym punkcie, gdzie można pozostawić jedzenie innym, którzy będą mogli je wziąć w potrzebie – Opiekunowie, podjazdy, windy, telefon zaufania – Inicjatywy mające na celu integrację osób z niepełnosprawnościami, szkolenia, pogadanki, kursy nt. wspólnego funkcjonowania dzieci z niepełnosprawnościami w placówkach oświatowych ogólnodostępnych, działania mające na celu uświadomienie potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami, w tym w szczególności dzieci i młodzieży ze spektrum autyzmu – Potrzebne Domy Opieki Diennej i Kluby Seniora – Potrzebne Zakłady opieki publicznej osób starszych w Ornece – Więcej pracowników socjalnych i sprawdzenie stanu osób starszych, samotnych – Brak osób wspomagających dla dzieci z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności, np. dzieci z autyzmem. – Więcej pielęgniarek środowiskowych – Stworzenie hospicjum, domu opieki
FUNKCJONOWANIE URZĘDU
– Władze powiatu powinny co najmniej raz na pół roku uczestniczyć np. w sesjach rad gminnych, np. w Lubominie ich nie było od wielu lat – Dialog z samorządami – Efektywne zaangażowanie się w budowę obwodnicy Lidzbarka Warmińskiego – Dbłość o rozwój całego powiatu a nie tylko Miasta Lidzbark Warmiński – Podjęcie działań propagujących urząd powiatowego rzecznika praw konsumenta, wielu mieszkańców nie wie, że ktoś taki się w urzędzie znajduje – Elastyczne godz. pracy w urzędzie – możliwość załatwienia spraw po południu. Praca całego urzędu 2 razy w tygodniu do godziny 17 – Dostosowanie dla potrzeb osób niepełnosprawnych – Skrócenie czasu wydawania decyzji/ zgód itp./ – Poprawa obsługi klienta, przeszkolenie kadry w zakresie profesjonalnej obsługi

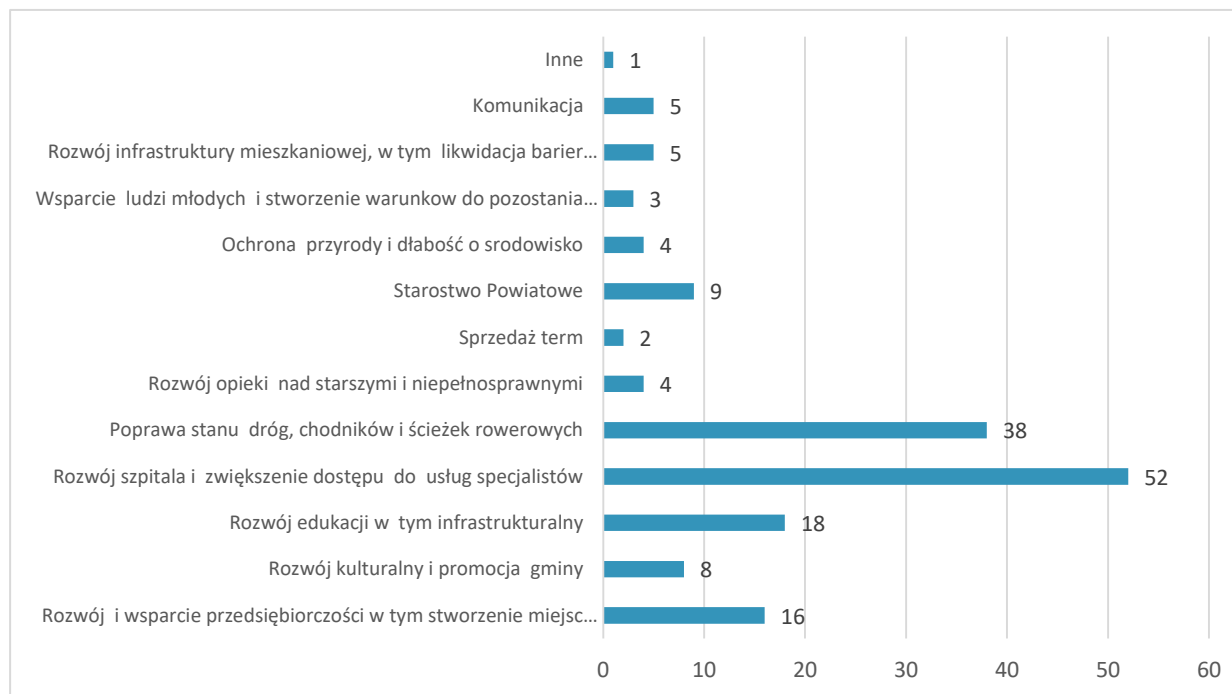
– Przyjmowanie interesantów w wyznaczonych godzinach pracy bez zbędnej zwłoki i czekania klienta na korytarzu, szczególnie w godzinach porannych – Pomoc dla osób przy wypełnianiu wniosków, które są niezrozumiałe dla petentów – Większe kompetencje urzędników, mają być fachowcami w swojej komórce – Jasne i przejrzyste informacje na stronie internetowej Powiatu – Cyfryzacja urzędu – Rozszerzenie obsługi internetowej
ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI
– Powstanie fabryk produkcyjnych w powiecie – Wspieranie małych lokalnych przedsiębiorców, tworzenie odpowiedniego środowiska przedsiębiorczego dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą, zachęcanie inwestorów poprzez zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej regionu – Stworzenie lepszych warunków dla przedsiębiorców – Działania mające na celu ułatwienie funkcjonowania małej przedsiębiorczości w szczególności kawiarni, ogródków w okresie letnim – Przyciągnięcie do Ornety dużych przedsiębiorstw – Promocja lokalnych firm, obniżanie podatków o ile to możliwe – Wsparcie lokalnego biznesu w tym współpraca ze szkołami średnimi – Promocja terenów inwestycyjnych – Przyciąganie zewnętrznych firm na teren powiatu
INNE
– Elektryczne hulajnogi – Integracja mieszkańców wszystkich gmin powiatu aby wspólnie podnieść jakość życia na naszym terenie – Kursy dla osób bezrobotnych, – Wspólne planowanie inwestycje – Obniżenie ceny term dla mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

Pytanie nr 3 Co w Powiecie Lidzbarskim trzeba zrobić/ poprawić w pierwszej kolejności, w najbliższych latach? (proszę o wymienić max. 3 zadania / inwestycje)

Rozkład udzielonych odpowiedzi

Wykres 80 Pytanie ankietowe nr 3

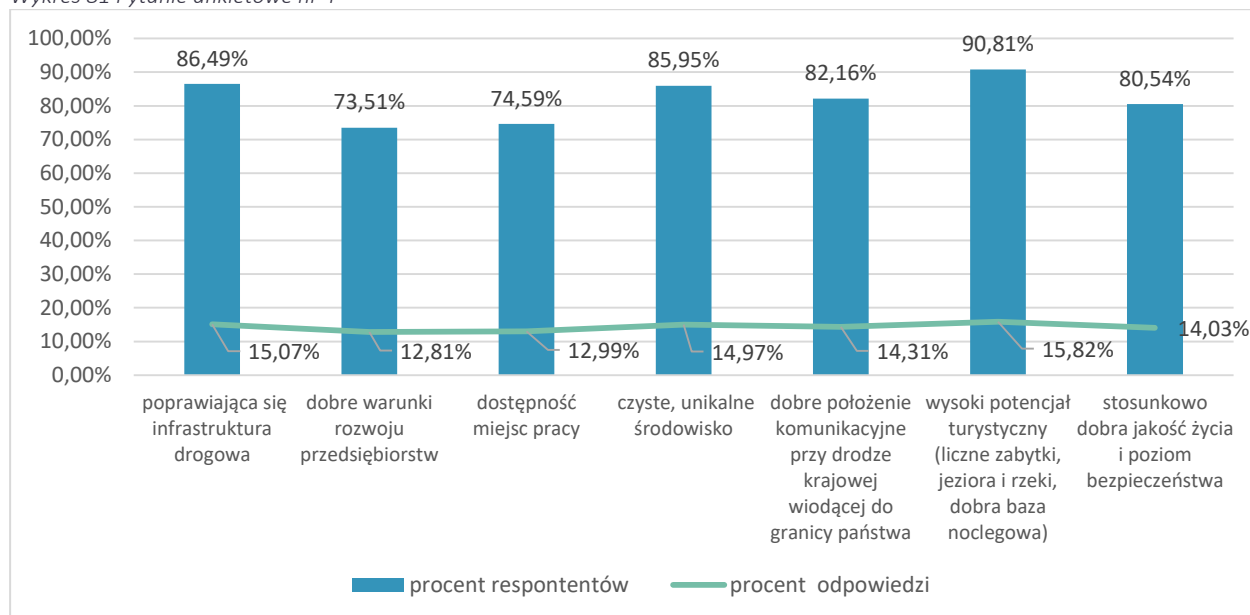

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

Pytanie nr 4. Proszę o zaznaczenie 3 mocnych stron Powiatu Lidzbarskiego:

Wskazane obszary do wyboru: poprawiająca się infrastruktura drogowa, dobre warunki rozwoju przedsiębiorstw, dostępność miejsc pracy, czyste, unikalne środowisko, dobre położenie komunikacyjne przy drodze krajowej wiodącej do granicy państwa, wysoki potencjał turystyczny (liczne zabytki, jeziora i rzeki, dobra baza noclegowa), stosunkowo dobra jakość życia i poziom bezpieczeństwa, inne (jakie?)

Wykres 81 Pytanie ankietowe nr 4

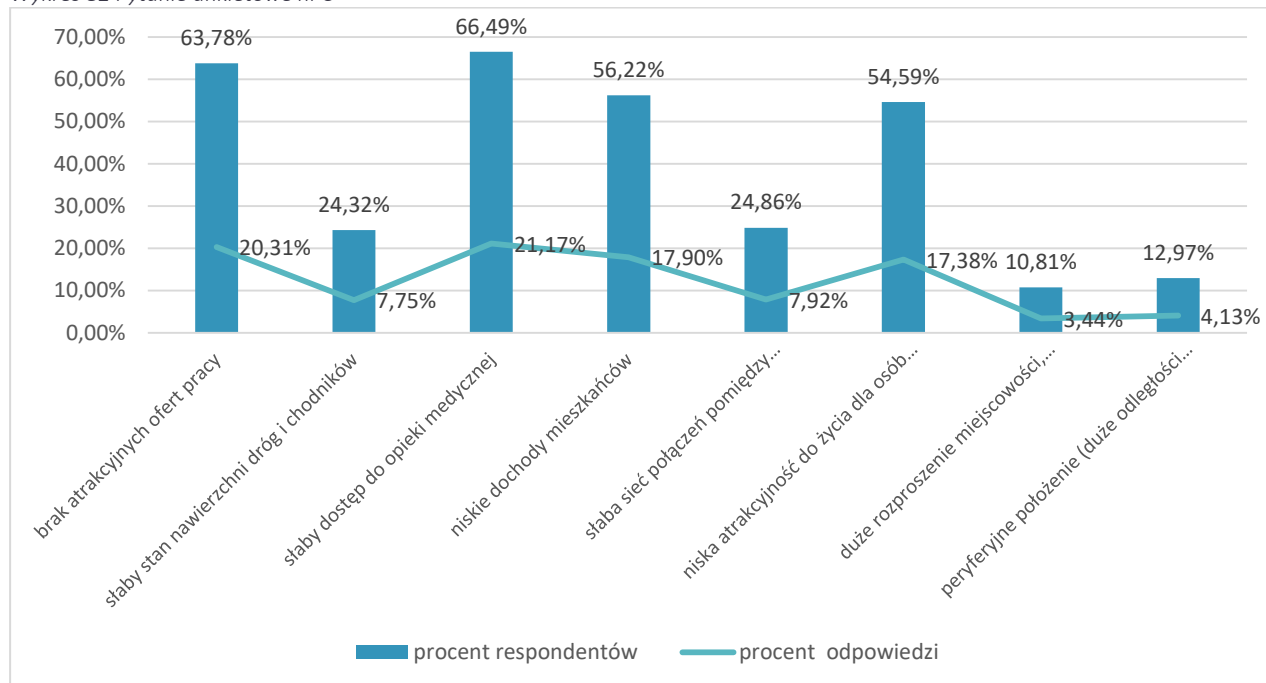

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

Dodatkowo w odpowiedzi inne respondenci wskazali po jednej odpowiedzi: Niestety powiat nie ma mocnych stron, to miasto naprawia drogi powiat nie; likwidacja kosztów związanych z utrzymywaniem term, piękne miasteczko

Pytanie nr 5. Proszę o zaznaczenie 3 słabych stron Powiatu Lidzbarskiego. Wskazane obszary: brak atrakcyjnych ofert pracy, słaby stan nawierzchni dróg i chodników, słaby dostęp do opieki medycznej, niskie dochody mieszkańców, słaba sieć połączeń pomiędzy miejscowościami, niska atrakcyjność do życia dla osób młodych, duże rozproszenie miejscowości, trudności w zapewnieniu dostępności usług, peryferyjne położenie (duże odległości do większych ośrodków miejskich), inne (jakie?)

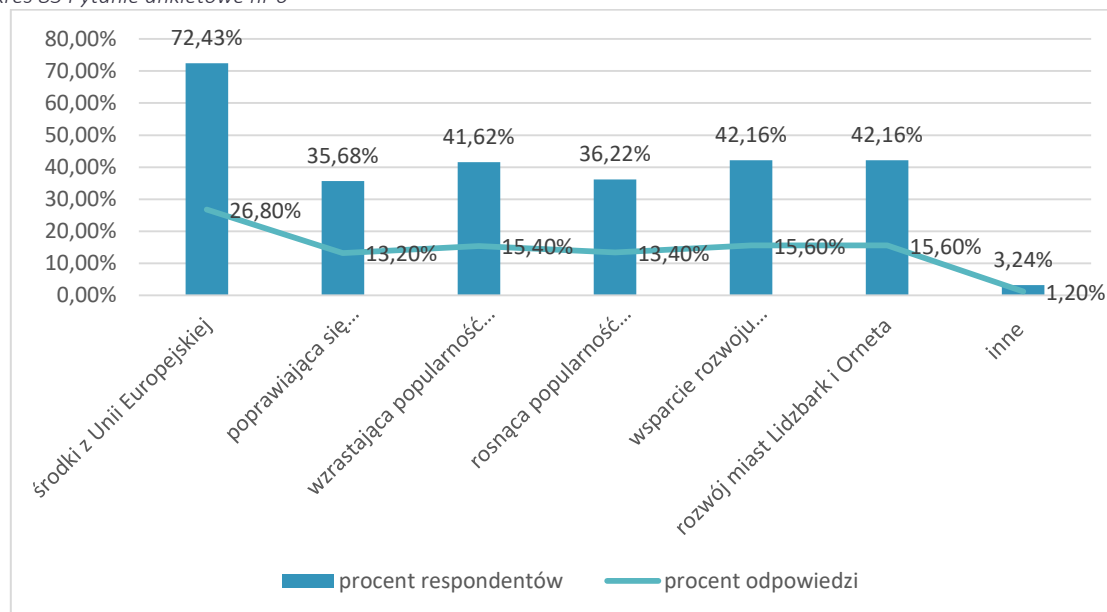
Wykres 82 Pytanie ankietowe nr 5

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

Pytanie nr 6 Proszę o zaznaczenie 3 szans rozwojowych dla obszaru Powiatu Lidzbarskiego: Wskazane obszary: środki z Unii Europejskiej, poprawiająca się infrastruktura drogowa, wzrastająca popularność trendów, eko, slow, życia w zgodzie z naturą, rosnąca popularność cyfryzacji, pracy zdalnej, wsparcie rozwoju przedsiębiorczości (dotacje, pożyczki) rozwój miast Lidzbark i Orneta, inne (jakie?)

Wykres 83 Pytanie ankietowe nr 6

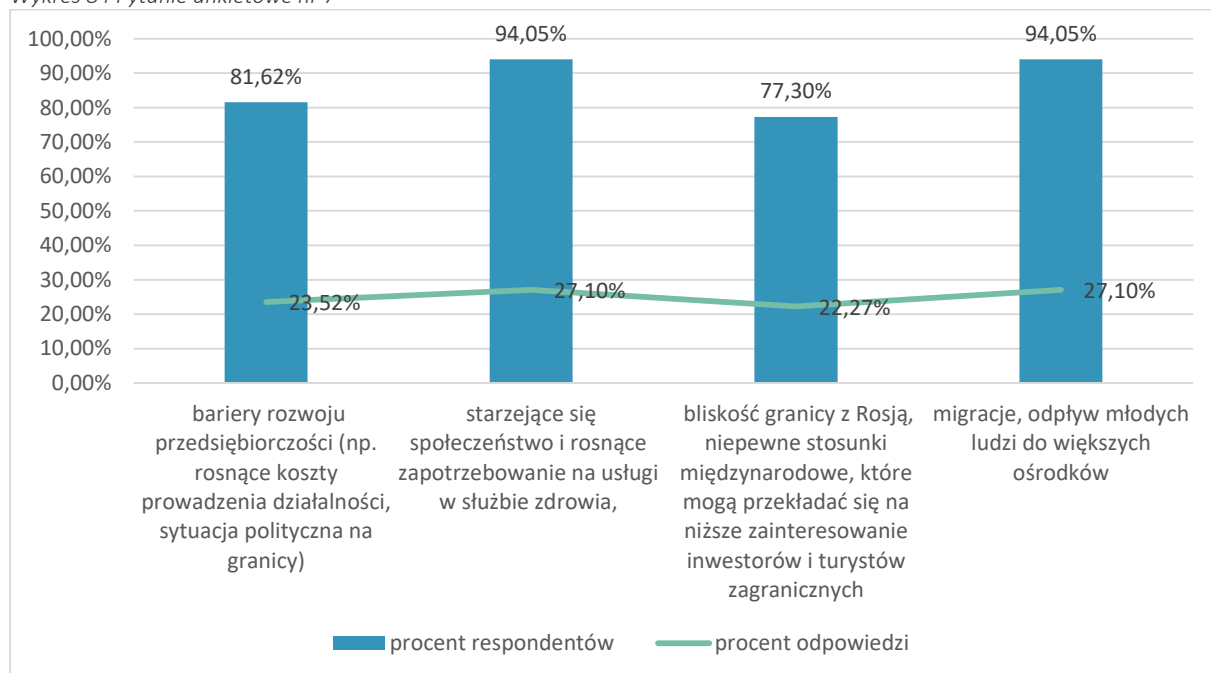

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

Wśród innych respondenci wskazali po jednej odpowiedzi: dotacje od rząd, utworzenie ścieżek rowerowych w Ornece i okolicach, Poprawa funkcjonowania szpitala powiatowego, poprawa jakości usług medycznych, rozbudowa zasobów sił zbrojnych (jednostek wojskowych), Rozwój opieki zdrowotnej.

Pytanie nr 7 Proszę o zaznaczenie 3 największych zagrożeń dla rozwoju Powiatu Lidzbarskiego: Wskazane obszary: bariery rozwoju przedsiębiorczości (np. rosnące koszty prowadzenia działalności, sytuacja polityczna na granicy), starzejące się społeczeństwo i rosnące zapotrzebowanie na usługi w służbie zdrowia, bliskość granicy z Rosją, niepewne stosunki międzynarodowe, które mogą przekładać się na niższe zainteresowanie inwestorów i turystów zagranicznych, migracje, odpływ młodych ludzi do większych ośrodków, inne (jakie?)

Wykres 84 Pytanie ankietowe nr 7

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

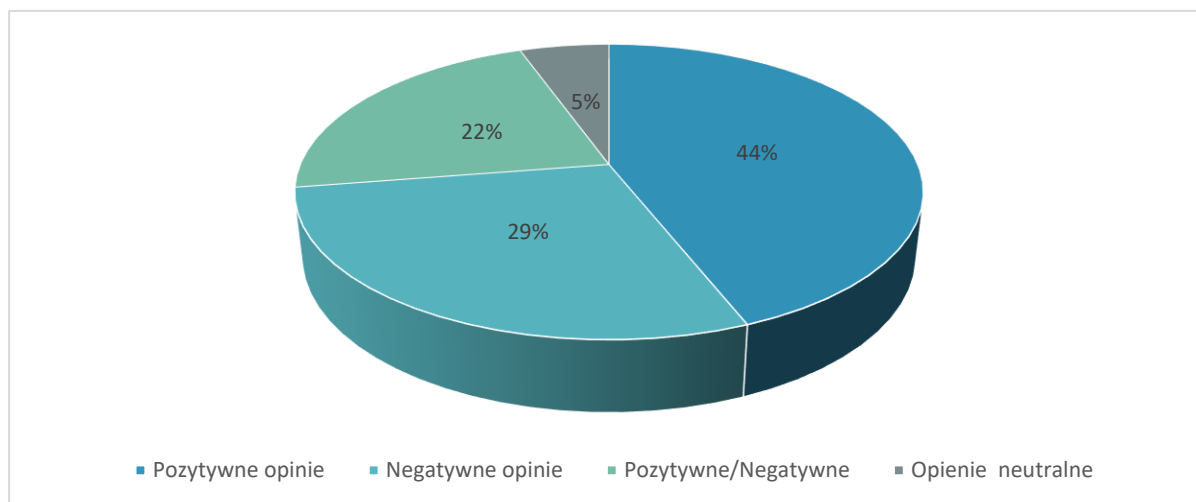
Odpowiedzi respondentów rozłożyły niemal równomiernie pomiędzy cztery zagrożenia dla rozwoju Powiatu lidzbarskiego

Pytanie nr 8 Proszę dokończyć zdanie: Uważam, że Powiat Lidzbarski jest

Respondenci odpowiadający na pytanie w większości udzielili pozytywnych opinii.

Udział procentowy udzielonych odpowiedzi

Wykres 85 Pytanie ankietowe nr 8

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

Przykłady opinii pozytywnych:

- miejscem do odpoczynku i relaksu,
- powiatem z dużym potencjałem,
- w miarę atrakcyjny do życia,
- dobrze się rozwija i jest atrakcyjny turystycznie,
- bardzo dobrym miejscem do pracy zdalnej,
- atrakcyjnym miejscem do życia, ma duży potencjał rozwoju,
- atrakcyjnym miejscem dla turystów.

Przykłady opinii negatywnych:

- mało otwarty na propozycję mieszkańców,
- w opłakanym stanie jeśli chodzi o dostępność służby zdrowia,
- zaniedbany i źle zarządzany,
- mało rozwinięty w zakresie miejsc pracy,
- wolno rozwijającym się powiatem (zwłaszcza Ornetą) jest to miejsce dla emerytów i rencistów, mało miejsc rekreacyjnych dla młodych ludzi lub rodzin z dziećmi,
- Nic się w powiecie nie dzieje na korzyść mieszkańców, Miasto działa a powiat to marazm, brak lekcji WF na basenie.

Przykłady opinii pozytywnych/negatywnych:

- atrakcyjny turystycznie ale nie dla przedsiębiorców,
- powiatem, który ma potencjał, ale trzeba jeszcze dużo pracy by to udowodnić,
- ładnym i spokojnym miejscem, które byłoby dobrym miejscem do życia gdyby nie niskie zarobki w porównaniu do innych rejonów kraju,
- atrakcyjnie i malowniczo położony, ale bardzo źle zarządzany i nie wykorzystuje swoich możliwości,
- zaniedbany oprócz samego Lidzbarka Warmińskiego,
- atrakcyjnym miejscem pod każdym względem, nie brakuje niczego, jednakże chcielibyśmy poprawić warunki życia w Orniecie,

- lepiej zorganizowany niż Olsztyn, ma duży potencjał, żeby ściągać ludzi z okolic, ale trzeba poprawić /dodać atrakcje dla osób 20+, żadnych klubów, tylko jeden pub, wszystko pozamykane po 21.

Przykłady opinii neutralnych

- powiatem jak wiele innych w naszym kraju.
- zróżnicowany.

Podsumowanie badania ankietowego

W ramach opracowania „Diagnozy społeczno-gospodarczej powiatu lidzbarskiego” przygotowano kwestionariusz ankiety mający na celu poznanie opinii mieszkańców powiatu na temat życia w powiecie i różnych aspektów jego funkcjonowania.

Zdaniem respondentów obszary, które są bardzo istotne i wymagają większej uwagi ze strony władz samorządowych w najbliższej przyszłości to m.in. edukacja (41,8%), poprawa jakości systemu ochrony zdrowia (67,0%), infrastruktura publiczna (np. dostęp do gazu, kanalizacji, wodociągów, Internetu, dróg i chodników (45,4%), rozwój przedsiębiorczości (32,0%), poprawa bezpieczeństwa mieszkańców (27,9%) oraz rozwój potencjału turystycznego (23,5%), wsparcie osób ze szczególnymi potrzebami (35,9%) i poprawa funkcjonowania urzędu (23,2%).

Potwierdzeniem dużego zainteresowania społecznością lokalnej rozwojem społeczno-gospodarczym powiatu lidzbarskiego jest wskazanie inwestycji we wszystkich obszarach zapisanych w pytaniu nr 2, które według nich powinny być priorytetem dla władz samorządowych.

Analizując poszczególne obszary najczęściej pojawiały się poniższe inwestycje, przedsięwzięcia:

- edukacja – większe nakłady na oświatę, remont placówek oświatowych oraz wyposażenie w sprzęt i środki dydaktyczne, poprawa jakości kształcenia, stworzenie dodatkowych miejsc w żłobku, rozszerzenie kierunków w szkołach zawodowych, organizacja różnorodnych zajęć edukacyjno-kulturalnych dla dzieci i młodzieży.
- kultura i turystyka – poszerzenie oferty imprez kulturalnych, wsparcie inicjatyw kulturalnych poza miastem Lidzbark Warmiński, zwiększenie finansowania kultury, integracja mieszkańców wszystkich gmin powiatu
- infrastruktura publiczna – poprawa stanu dróg powiatowych, infrastruktury drogowej i chodników, budowa ścieżek rowerowych (połączenie ścieżek), likwidacja wykluczenia drogowego w gminach wiejskich, rozwój transportu zbiorowego poza obszarem miasta Lidzbark Warmiński, stworzenie przestrzeni zielonej do organizacji jarmarków, koncertów, wydarzeń społecznych, realizacja inwestycji z poszanowaniem środowiska naturalnego, budowa nowych mieszkań bez niszczenia krajobrazu.
- potencjał rozwoju turystycznego – większa promocja całego powiatu i lokalnych produktów, budowa nowych ścieżek rowerowych i remont dróg, dbałość o dziedzictwo i zabytki w całym powiecie, wykorzystanie Góry Krzyżowej, organizacja imprez, koncertów, festiwali, rozwój bazy gastronomicznej, zadbanie o jezioro Symsarn oraz infrastrukturę około jeziorną.
- poprawa jakości systemu ochrony zdrowia – utrzymanie szpitala i poprawa jego funkcjonowania (wznowienie działania oddziałów min. wewnętrznego, pediatrycznego, ginekologicznego i położniczego), aktywne pozyskiwanie lekarzy i pozostałego personelu medycznego poprzez stworzenie dobrych warunków pracy, zwiększenie liczby lekarzy specjalistów, zwiększenie liczby lekarzy w ośrodkach zdrowia, aparat AED na deptaku, zakup tomografu i rezonansu do szpitala, wsparcie systemu państwowego ratownictwa medycznego, wsparcie jednostek diagnostycznych w zakresie chorób aktywności zawodowej, wspieranie zdrowia psychicznego. Poprawa ratownictwa medycznego w Lubominie i Orniecie.
- poprawa bezpieczeństwa – rozwój monitoringu miejskiego, wsparcie policji i straży pożarnej, szeroko rozumiana prewencja, komunikacja z obszarów wiejskich, lepiej przygotowani ludzie do

pełnienia służby, więcej pieszych patroli policji w tym w godzinach nocnych, inwestycje w bezpieczną infrastrukturę wiejską.

- wsparcie osób ze szczególnymi potrzebami np. osób z niepełnosprawnościami, starszych, wymagających opieki – dostosowanie urzędów i innych miejsc publicznych dla osób z potrzebami (likwidacja bakier architektonicznych), wsparcie psychologiczno-pedagogiczne, zwiększenie dostępności (zwiększenie ilości miejsc) w środowiskowych domach samopomocy, dostosowanie ich do potrzeb osób poruszających się na wózkach inwalidzkich, zorganizowanie rehabilitacji dla osób niepełnosprawnych słabo współpracujących, dostosowanie szkół do przyjmowania osób z niepełnosprawnościami (fizyczna, umysłowa), lodówka społeczna, inicjatywy mające na celu integrację osób z niepełnosprawnościami, szkolenia, pogadanki, kursy nt. wspólnego funkcjonowania dzieci z niepełnosprawnościami w placówkach oświatowych ogólnodostępnych, działania mające na celu uświadomienie potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami, w tym w szczególności dzieci i młodzieży ze spektrum autyzmu, utworzenie nowych domów opieki dziennej i klubów seniora, zwiększenie liczby pracowników socjalnych, stworzenie hospicjum
- funkcjonowanie instytucji publicznych – cyfryzacja urzędu, lepsza obsługa klienta, poprawa komunikacji pomiędzy mieszkańcami, a władzami miasta, dbałość o wykwalifikowaną kadrę, wydłużenie godzin pracy urzędów (elastyczność godzin pracy), propagowanie funkcjonującego w urzędzie powiatowego rzecznika praw konsumenta, skrócenie czasu wydawania przeróżnych decyzji/zgód itp., zamieszczanie jasnych i przejrzystych informacji na stronie internetowej powiatu, większe kompetencje urzędników, profesjonalizm urzędników.
- rozwój przedsiębiorczości – ulgi i zwolnienia podatkowe, wspieranie młodych przedsiębiorców, współpraca władz gminy z przedsiębiorcami, stworzenie zachęt inwestycyjnych dla biznesu, pozyskanie inwestorów, wsparcie lokalnego biznesu w tym współpraca ze szkołami średnimi, promocja terenów inwestycyjnych, stworzenie nowych miejsc pracy
- Inne – wypożyczane elektryczne hulajnogi, integracja mieszkańców wszystkich gmin powiatu aby wspólnie podnieść jakość życia, kursy dla osób bezrobotnych.

Ponad 90% respondentów wskazało wśród najmocniejszych stron powiatu lidzbarskiego wysoki potencjał turystyczny (liczne zabytki, jeziora i rzeki, dobra baza noclegowa). W dalszej kolejności poprawiającą się infrastrukturę drogową (86,49%) oraz czyste, unikalne środowisko (85,95%). Ponadto 82,16% respondentów wskazało jako mocną stronę dobre położenie komunikacyjne przy drodze krajowej wiodącej do granicy państwa, a 80,54% badanych - stosunkowo dobrą jakość życia i poziom bezpieczeństwa. 73,51% badanych jako mocną stronę wskazało dobre warunki rozwoju przedsiębiorstw i funkcjonowanie prężnych pracodawców.

Jako słabe strony powiatu lidzbarskiego 66,49% respondentów wskazało głównie na słaby dostęp do opieki medycznej, 63,78 % respondentów na brak atrakcyjnych ofert pracy, a 56,22% respondentów wskazało na niskie dochody mieszkańców. Wśród badanych, 54,59 % wskazało jako słabą stronę - niską atrakcyjność do życia dla osób młodych, a 24,86 % słabą sieć połączeń pomiędzy miejscowościami. Ponad 24% respondentów jako słabą stronę wskazało zły stan ulic i chodników, natomiast 12,97% ankietowanych zwróciło uwagę na peryferyjne położenie (duże odległości do większych ośrodków miejskich). Jedynie 10,81% spośród badanych wskazało duże rozproszenie miejscowości jako słabą stronę powiatu.

Respondenci wskazali na 4 główne zagrożenia dla powiatu: 94,05% respondentów wskazało migracje, odpływ młodych ludzi do większych ośrodków oraz starzejące się społeczeństwo i rosnące zapotrzebowanie na usługi w służbie zdrowia, jako największe zagrożenia. Nieco mniej ankietowanych tj. 81,62 % wskazało na bariery rozwoju przedsiębiorczości (np. rosnące koszty prowadzenia działalności, sytuacja polityczna na granicy), a 77,3 % wskazało bliskość granicy z Rosją, niepewne

stosunki międzynarodowe, które mogą przekładać się na niższe zainteresowanie inwestorów i turystów zagranicznych.

Mieszkańcy powiatu lidzbarskiego w ankietach wskazali pięć największych szans rozwojowych powiatu lidzbarskiego. Na pierwszy miejscu wskazano środki z Unii Europejskiej (72,43% ankietowanych), następnie wsparcie rozwoju przedsiębiorczości (dotacje, pożyczki) oraz rozwój miast Lidzbark Warmiński i Orneta 42,16%. W rosnącej popularności trendów, eko, slow, życia w zgodzie z naturą jako szansę rozwojową wskazało 41,62% respondentów, a w rosnącej popularności cyfryzacji, pracy zdalnej - 36,22%. Najmniejszy procent respondentów (35,68%) wybrał infrastrukturę drogową jako szansę poprawiającą się.

Mieszkańcy powiatu są na ogół zadowoleni z miejsca w którym żyją i czują się z nim związani. Świadczy o tym przeważający procent pozytywnych odpowiedzi na ostatnie pytanie zawarte w ankiecie, w którym respondenci zostali poproszeni o dokończenie zdania „Uważam, że powiat lidzbarski jest....”. Najczęściej w odpowiedziach ankietowanych powtarzały się zwroty: powiatem z dużym potencjałem, ładnym i spokojnym miejscem, które byłoby dobrym miejscem do życia gdyby nie niskie zarobki, atrakcyjnym miejsce do życia, na dobrej drodze do osiągnięcia sukcesu w rozwoju małych miejscowości, perspektywicznym, dobrym powiatem dla życia ludzi starszych.

Wśród negatywnych opinii ankietowanych przeważały: mało otwarty na propozycję mieszkańców, zaniedbany pod względem służby zdrowia, mało atrakcyjny dla ludzi młodych, nie wykorzystujący swoich możliwości.

20. Analiza SWOT

Analiza SWOT obejmuje analizę:

- Mocnych stron, tj. uwarunkowań wewnętrznych (endogenicznych), czyli elementów rzeczywistości mających pozytywny charakter z punktu widzenia jego przyszłego rozwoju,
- Słabych stron, tj. uwarunkowań wewnętrznych o negatywnym charakterze,
- Szans, tj. uwarunkowań zewnętrznych (egzogonicznych) o charakterze pozytywnym. Jako szanse uwzględnione zostały te zagadnienia, których źródła leżą poza obszarem powiatu lub poza zakresem kompetencji władz publicznych działających na jego obszarze,
- Zagrożeń, tj. uwarunkowań zewnętrznych mających negatywny wpływ na rozwój powiatu, których źródła leżą poza jego obszarem lub poza zakresem kompetencji władz publicznych działających na jego obszarze.

Tabela 127 Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
Wymiar społeczny	
• Spadek liczby osób objętych pomocą społeczną (24,4% w 2021r. w porównaniu do 2017r.) • Poprawa jakości obsługi administracyjnej – wprowadzone e-usługi • Rozwój oferty żłobkowej (wzrost liczby miejsc o 144,7% w 2021r. w porów. do 2017r.) • Wzrost zainteresowania młodych osób kształceniem zawodowych, widoczne w liczbie osób uczących się w technikach • Zbliżony poziom aktywności obywatelskiej i społecznej w poszczególnych gminach Powiatu • Wyniki egzaminów maturalnych wyższe od wyników średnich dla województwa warmińsko-mazurskiego • Wzrost aktywności obywatelskiej w funkcjonujących na obszarze Powiatu fundacjach, stowarzyszeniach i organizacjach społecznych (wzrost o 1,14% w 2022r. w porównaniu do 2017r.)	• Malejąca liczba ludności Powiatu (spadek o 9,41% na przestrzeni 10 lat) • Zjawiska ograniczające aktywność ekonomiczną mieszkańców, związane m. in. ze starzeniem się społeczeństwa, potrzebą pogodzenia opieki nad osobami zależnymi, przy jednoczesnym zmniejszaniu się liczby ludności w wieku produkcyjnym, odpływem ludności, brakiem zaspokojenia ambicji rozwoju zawodowego, w szczególności młodych osób, skutkujące odpływem migracyjnym do innych lokalizacji w przestrzeni kraju oraz za granicę • Ujemne saldo migracji na 1000 mieszkańców (-2,9 w 2021r.) • Wzrastający wskaźnik obciążenia demograficznego (25,6 w 2021 r., 20,9 w 2017) • Wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym (wzrost o 3,24 pp. w 2021r. w porów. do 2017 r.) • Spadek ludności w wieku produkcyjnym o 2,95 pp. w latach 2017-21 • Niska dostępność usług szpitalnych • Niska dostępność usług opieki zdrowotnej, kolejki do poradni specjalistycznych • Niższy niż dla województwa i Polski wskaźnik gęstości zaludnienia • Istotne zróżnicowanie gmin Powiatu w dostępie mieszkańców do instytucji kultury • Niski stopień rozwoju sieci kanalizacyjnej na obszarach wiejskich • Zróżnicowany poziom dostępności do placówek wychowania przedszkolnego oraz żłobków i miejsc opieki nad dziećmi do lat 3

Wymiar gospodarczy	
- Rosnąca liczba podmiotów gospodarczych nowo zarejestrowanych w REGON na 10 tys. ludności (5,5% więcej w 2021r. w porów. do 2017 r.) - Sześć obszarów inwestycyjnych (trzy w gminie miejskiej Lidzbark Warmiński, dwa w gminie Kiwity, jeden w gminie Orneta) - Wzrost liczby podmiotów na 1 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym (26,28% w porównaniu do 2017r., 4,9% do 2021r) - Wzrost liczby osób pracujących na 1 000 mieszkańców (8,3% więcej w 2021 r. w porów. do 2017r.) - Spadek odsetka osób bezrobotnych w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym (spadek o 2,4 pp. w 2021r. do 2017r.) - Rozwinięty potencjał instytucjonalny zarządzania Powiatem, w tym doświadczenie w zakresie realizacji projektów finansowych ze środków zewnętrznych - Istniejące partnerstwa ponadlokalne, umożliwiające współpracę i realizację działań rozwojowych m. in. ze środków unijnych - Mobilność mieszkańców Powiatu związana z wykonywaniem pracy zarobkowej	- Nieharmonijny rozwój gmin (przewaga miasta Lidzbark Warmiński i gminy Orneta) - Rosnąca liczba osób w wieku poprodukcyjnym (3,2%, wzrost w 2021 w porów. 2017 r.) - Niezadawalający stan techniczny dróg - Niski poziom zaopatrzenia terenów wiejskich w infrastrukturę techniczną: kanalizacyjną - Ograniczona możliwość inwestowania przedsiębiorców na terenach objętych ochroną środowiska - Rolniczy charakter Powiatu o niskiej produktywności działalności rolniczej i słabej jakości gleby (wysoki poziom zakwaszenia gleby – 55%) - Słabość i niski poziom konkurencyjności lokalnej gospodarki, której istotną rolę odgrywa, niższy poziom wynagrodzeń niż w województwie (78,3% przeciętnego wynagrodzenia brutto w Polsce) - Stopa bezrobocia w powiecie lidzbarskim wyższa niż w województwie - Ograniczone możliwości budżetu Powiatu do finansowania działań rozwojowych w oparciu o środki własne, wynikające m. in. z niższego poziomu dochodów mieszkańców, znacznych potrzeb rozwojowych (udział w PIT i CIT w 2021r. wynosił 1,15% dochodów budżetu powiatu)
Wymiar przestrzenno-środowiskowy	
- Dziedzictwo kulturowe oraz liczne zabytki - Bogate walory uzdrowiskowe sprzyjające rehabilitacji i rekonwalescencji – złoża wód leczniczych - Uwarunkowania przyrodnicze i środowiskowe sprzyjające rozwojowi funkcji turystycznej i rekreacyjnej (jeziora, rzeka Łyna, Symsarna), w tym występowanie atrakcji turystycznych mających kluczowe znaczenie dla regionu - Wysoki odsetek powierzchni Powiatu objęty ochroną przyrody, wysoka lesistość, kształtujące jakość funkcji osadniczej, wpływający na wysoką bioróżnorodność obszaru	- Braki w transporcie publicznym (połączeń komunikacyjnych z innymi miejscowościami) - Konieczność rozwoju zasobów mieszkaniowych - Niski udział odpadów zbieranych selektywnie w relacji do ogółu odpadów (33,2%) - Umiarkowany potencjał dla rozwoju rolnictwa, związany z występowaniem słabych, nieurodzajnych gleb - Niski udział powierzchni Powiatu objęty miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (28,7% w 2021r.) - Braki w infrastrukturze drogowej - Sezonowe zanieczyszczenia (piece) - Okresowe zanieczyszczenia rzeki Łyny - Zły stan jakości wód powierzchniowych

Szanse	Zagrożenia
Wymiar społeczny	
- Rozpoznawalność, marka Lidzbarka Warmińskiego - Rozwój trzeciego sektora - Dostępność środków unijnych na działania infrastrukturalne i społeczne w perspektywie 2021- 2027 - Rosnąca popularność trendów eko, slow life, slow food	- Starzejące się społeczeństwo - Problemy związane z finansowaniem usług społecznych i związane z tym problemy z ich dostępnością - Niski poziom finansowania usług medycznych
Wymiar gospodarczy	
- Współpraca miast sieci Cittaslow - Współpraca gmin Stowarzyszenia Uzdrowisk Warmii i Mazur - Turystyczna funkcja województwa warmińsko-mazurskiego - Trend wzrostowy liczby podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON - Zachodzące, pozytywne zmiany w wymiarze gospodarczym w kraju, województwie i na terenie Powiatu, związane ze wzrostem liczby podmiotów gospodarczych, wzrostem wynagrodzeń – wspierane przez dalsze procesy modernizacji infrastruktury drogowej	- Niestabilna sytuacja społeczno-gospodarcza - Duża konkurencyjność inwestycyjna miast w regionie - Emigracja zarobkowa - Ograniczona dostępność środków w nowej perspektywie finansowej 2021-2027 r. - Brak stabilnej polityki międzynarodowej - Szybko rosnące ceny energii elektrycznej i ciepłej, zagrożenie kryzysu energetycznego kraju - Konieczność ponoszenia większych kosztów, w związku z pogarszającą się sytuacją zdrowotną mieszkańców, spadkiem dochodów budżetu z podatków oraz ograniczeniem subwencji zewnętrznych - Niekorzystna polityka podatkowa państwa i duże obciążenia dla podmiotów gospodarczych
Wymiar przestrzenno-środowiskowy	
- Poprawa dostępności komunikacyjnej (połączenie z innymi miastami) - Modernizacja infrastruktury kolejowej • Rozbudowa infrastruktury drogowej - Zwiększająca się popularność aktywnego wypoczynku i rosnące zainteresowanie prowadzeniem zdrowego trybu życia - Rosnące zainteresowanie turystyką krajową - Wydłużająca się średnia długość trwania życia i zapotrzebowanie na profilaktykę prozdrowotną, świadczenia rehabilitacyjne i uzdrowiskowe - Potencjał endogeniczny Powiatu dla rozwoju turystyki - Dostępność środków unijnych na działania infrastrukturalne w perspektywie 2021-2027 - Wsparcie z Funduszu Dróg Samorządowych	- Ograniczona możliwość kontroli palenisk domowych - Rosnące ceny ekologicznych źródeł ciepła - Ograniczone możliwości pozyskania zewnętrznych środków finansowych - Zmiana sposobu finansowania leczenia uzdrowiskowego w Polsce - Rosnąca popularność uzdrowisk (Covid) i duża konkurencja rozpoznawalnych ośrodków

Źródło: opracowanie własne

Spis tabel i wykresów

Spis tabel

Tabela 1 Powierzchnia powiatu lidzbarskiego i gmin powiatu wg stanu na 2022 r.	5
Tabela 2 Stan ludności w gminach powiatu lidzbarskiego [os.].....	7
Tabela 3 Migracje na pobyt stały wg kierunku w powiecie lidzbarskim w latach 2017-2021.....	14
Tabela 4 Formy ochrony przyrody na terenie powiatu lidzbarskiego	17
Tabela 5 Obszary prawnie chronione w powiecie lidzbarskim.....	17
Tabela 6 Rezerваты przyrody w powiecie lidzbarskim	18
Tabela 7 Pomniki przyrody w powiecie lidzbarskim.....	18
Tabela 8 Obszary chronionego krajobrazu w powiecie lidzbarskim	19
Tabela 9 Obszary Natura 2000 w powiecie lidzbarskim.....	20
Tabela 10 Użytki ekologiczne w powiecie lidzbarskim.....	22
Tabela 11 Wody powierzchniowe (JCWP) na terenie powiatu.....	25
Tabela 12 Stan i ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych dla poszczególnych JCWP jeziornych	33
Tabela 13 Jednolite części wód podziemnych zlokalizowane w powiecie lidzbarskim.....	34
Tabela 14 Zanieczyszczenia pyłowe i gazowe w powiecie lidzbarskim.....	37
Tabela 15 Wyniki klasyfikacji strefy warmińsko-mazurskiej pod kątem ochrony zdrowia w ocenie jakości powietrza za 2022r.....	38
Tabela 16 Szacowana liczba kotłów które powinny zostać wymienione w gminach miejskich i miastach w gminach miejsko-wiejskich strefy warmińsko-mazurskiej	39
Tabela 17 Wykorzystanie gruntów w obrębie powiatu lidzbarskiego	42
Tabela 18 Powierzchnia lasów w gminach powiatu w 2021 według form własności [ha].....	43
Tabela 19 Tereny zielone w gminach powiatu lidzbarskiego [ha]	45
Tabela 20 Użytki rolne.....	46
Tabela 21 Plany zagospodarowania przestrzennego	46
Tabela 22 Drogi wojewódzkie na terenie powiatu lidzbarskiego.....	48
Tabela 23 Drogi powiatowe w powiecie lidzbarskim.....	49
Tabela 24 Długość dróg gminnych i powiatowych (w km)	54
Tabela 25 Czas dojazdu z gmin powiatu lidzbarskiego do Lidzbarka jako centrum powiatu i Olsztyna stolicy województwa (dane w minutach)	54
Tabela 26 Wykaz przedsiębiorców posiadających zezwolenia na wykonywanie regularnych przewozów osób (według stanu na dzień 31.12.2022 r.)	57
Tabela 27 Wykaz przedsiębiorców posiadających licencję na wykonywanie krajowego transportu drogowego osób lub zezwolenie na wykonywanie zawodu przewoźnika drogowego osób (według stanu na dzień 31.12.2022).....	58
Tabela 28 Wykaz przedsiębiorców posiadających licencję na wykonywanie krajowego transportu drogowego osób pojazdem powyżej 7 do 9 osób (według stanu na dzień 31.12.2022 r.	59
Tabela 29 Wykaz przedsiębiorców posiadających licencję na wykonywanie krajowego transportu drogowego rzeczy lub zezwolenie na wykonywanie zawodu przewoźnika drogowego rzeczy (według stanu na dzień 31.12.2022 r.)	59
Tabela 30 Wykaz przedsiębiorców posiadających licencję na wykonywanie krajowego transportu drogowego w zakresie pośrednictwa przy przewożeniu rzeczy według stanu na dzień 31.12.2022	60
Tabela 31 Długość linii kolejowych w województwie warmińsko-mazurskim (dane w km)	61
Tabela 32 Liczba mieszkań oddanych do użytkowania	65
Tabela 33 Liczba zgłoszeń i liczba pozwoleń wydanych na budowę w latach 2017 - 2022.....	66
Tabela 34 Liczba wydanych pozwoleń na budowę w latach 2017-2022 według kategorii budynków oraz zamierzeń inwestycyjnych.....	66
Tabela 35 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON na terenie powiatu	68
Tabela 36 Podmioty wg klas wielkości na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym (powiat lidzbarski).....	71
Tabela 37 Podmioty według grup rodzajów działalności PKD 2007 w powiecie w 2022 r.	71
Tabela 38 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą wg sekcji PKD 2007 w powiecie w 2022 r.	72
Tabela 39 Obszary inwestycyjne w powiecie lidzbarskim.....	74
Tabela 40 Obszary inwestycyjne w powiecie lidzbarskim.....	75
Tabela 41 Pracujący wg połączonych sekcji i płci w powiecie lidzbarskim	76
Tabela 42 Stan zarejestrowanych bezrobotnych na dzień 31.12.2022 r. w układzie terytorialnym	82
Tabela 43 Wyjazdy do pracy - kierunek Lidzbark Warmiński i Olsztyn [%].....	82
Tabela 44 Przepływy ludności związane z pracą (5 najczęstszych kierunków migracji)	82
Tabela 45 Kierunki kształcenia w technikach i szkołach branżowych I stopnia w powiecie lidzbarskim	85
Tabela 46 Wybrane działania aktywizujące realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Lidzbarku Warmińskim.....	86

Tabela 47 Reprezentatywność członków LGD Warmiński Zakątek na poziomie gmin członkowskich powiatu lidzbarskiego	88
Tabela 48 Frekwencja wyborcza w powiecie lidzbarskim	89
Tabela 49 Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 000 mieszkańców	90
Tabela 50 Udział osób, będących członkami kół, klubów lub sekcji seniora i Uniwersytetów Trzeciego Wieku w ogólnej liczbie ludności w wieku 60 lat i więcej [%] – porównanie gmin	90
Tabela 51 Środki przeznaczone na zrealizowanie zadań publicznych w powiecie lidzbarskim w latach 2022-2023	90
Tabela 52 Liczba przedszkoli na terenie poszczególnych gmin powiatu	93
Tabela 53 Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych w poszczególnych gminach powiatu	94
Tabela 54 Ranking Liceów i techników w powiecie lidzbarskim 2021-2023	95
Tabela 55 Liczba uczniów w latach 2021/2022 i liczba uczniów na 1 etat nauczyciela w roku szkolnym 2020-2021.....	96
Tabela 56 Współczynnik skolaryzacji netto dla szkół branżowych I stopnia i liceów ogólnokształcących w gminach powiatu, województwie i Polsce.....	96
Tabela 57 Współczynnik skolaryzacji netto dla szkół podstawowych w gminach powiatu.....	97
Tabela 58 Liczba szkół ogólnokształcących w powiecie oraz szkół średnich zawodowych w powiecie	98
Tabela 59 Absolwenci, którzy przystąpili do egzaminu dojrzałości i otrzymali świadectwo maturalne: szkoły ogólnokształcące, szkoły zawodowe.....	99
Tabela 60 Liczba uczniów przystępujących do egzaminu maturalnego (młodzież szkół publicznych i niepublicznych))	99
Tabela 61 Zdawalność egzaminu maturalnego w poszczególnych szkołach publicznych i niepublicznych na terenie powiatu lidzbarskiego.....	100
Tabela 62 Działalność Powiatowej Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Lidzbarku Warmińskim oraz Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Ornecie w roku szkolnym 2021/2022.....	101
Tabela 63 Beneficjenci pomocy społecznej w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców.....	103
Tabela 64 Odsetek osób w powiecie, które korzystają z pomocy społecznej znajdując się w sytuacji poniżej kryterium dochodowego	104
Tabela 65 Powody przyznania pomocy społecznej w powiecie lidzbarskim w 2021 roku	104
Tabela 66 Liczba stacjonarnych placówek pomocy społecznej w powiecie lidzbarskim.....	105
Tabela 67 Instytucje Opiekuńcze w powiecie lidzbarskim	105
Tabela 68 Rodziny zastępcze 2017 – 2022 (stan na 31.12)	106
Tabela 69 Liczba rodzin zastępczych powiecie lidzbarskim w podziale na gminy w roku 2022 r.....	107
Tabela 70 Jednostki poradnictwa specjalistycznego dla rodzin z terenu powiatu lidzbarskiego	107
Tabela 71 Orzeczenia o niepełnosprawności 2017 - 2022	108
Tabela 72 Lekarze wg podstawowego miejsca pracy ogółem, na 10 tys. ludności	110
Tabela 73 Liczba łóżek szpitalnych	110
Tabela 74 Liczba porad ambulatoryjnych i hospitalizacje świadczone przez Zespół Opieki Zdrowotnej w Lidzbarku Warmińskim	112
Tabela 75 Kolejki w poradniach specjalistycznych i w Szpital Powiatowym im. Marii Skłodowskiej – Curie w Lidzbarku Warmińskim podległych ZOZ w Lidzbarku Warmińskim	114
Tabela 76 Struktura pacjentów, którym świadczone były usługi w Zespole Opieki Zdrowotnej w Lidzbarku Warmińskim, wg miejsca zamieszkania w latach 2017-2022.....	114
Tabela 77 Liczba przychodni i aptek w powiecie	115
Tabela 78 Liczba zarejestrowanych pojazdów w powiecie lidzbarskim wg stanu na 31.12.2023 roku.....	117
Tabela 79 Liczby i zakresu wydanych uprawnień w krajowych przewozach drogowych w latach 2017-2022 w powiecie lidzbarskim.....	118
Tabela 80 Transport - zestawienie dotyczące liczby i zakresu wydanych uprawnień w krajowych przewozach drogowych, 2017-2022	118
Tabela 81 Ochrona praw konsumenta – Liczba spraw, która wpłynęły do powiatowego rzecznika praw konsumenta	119
Tabela 82 Komisariaty i posterunki policji w powiecie lidzbarskim	120
Tabela 83 Liczba przestępstw w latach 2017 – 2022	120
Tabela 84 Zdarzenia drogowe w latach 2017 - 2022	121
Tabela 85 Ofiary zdarzeń drogowych w latach 2017 - 2022.....	121
Tabela 86 Kontrole stanu trzeźwości kierowców w latach 2017-2022.....	121
Tabela 87 Kategorie przestępstw w latach 2017 - 2022	122
Tabela 88 Przemoc domowa w latach 2017 - 2022	122
Tabela 89 Jednostki OSP w powiecie lidzbarskim włączone i niewłączone do KSRG	123
Tabela 90 Zdarzenia ogółem, w których dochodziło do interwencji straży pożarnej.....	123
Tabela 91 Stanowiska archeologiczne, rejestrowe.....	130
Tabela 92 Centra kultury, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice na 10 tys. ludności w latach 2017-2021	132
Tabela 93 Koła i kluby oraz członkowie kół i klubów w powiecie lidzbarskim	134
Tabela 94 Obiekty sportowe w gminach powiatu lidzbarskiego w 2018 roku	135

<i>Tabela 95 Kluby sportowe, sekcje sportowe, trenerzy, Instruktorzy sportowi, Inne osoby prowadzące zajęcia sportowe oraz członkowie klubów i ćwiczący ogółem</i>	<i>136</i>
<i>Tabela 96 Kluby sportowe działające na terenie powiatu lidzbarskiego w formie stowarzyszeń</i>	<i>136</i>
<i>Tabela 97 Uczniowskie Kluby Sportowe działające na terenie Powiatu Lidzbarskiego.....</i>	<i>137</i>
<i>Tabela 98 Wykaz stowarzyszeń kultury fizycznej – rejestrowanych w sądzie działających na terenie Powiatu Lidzbarskiego..</i>	<i>139</i>
<i>Tabela 99 Udzielone noclegi turystom zagranicznym (nierezydentom)</i>	<i>145</i>
<i>Tabela 100 Turystyczne obiekty noclegowe w powiecie, Miejsca noclegowe w powiecie</i>	<i>146</i>
<i>Tabela 101 Dochody ogółem i subwencje, dotacje, dochody własne [zł].....</i>	<i>147</i>
<i>Tabela 102 Źródła dochodów własnych [zł].....</i>	<i>148</i>
<i>Tabela 103 Wydatki [zł] wg klasyfikacji budżetowej</i>	<i>149</i>
<i>Tabela 104 Finansowanie i współfinansowanie programów projektów unijnych.....</i>	<i>150</i>
<i>Tabela 105 Liczba ludności</i>	<i>153</i>
<i>Tabela 106 Udział ludności według ekonomicznych grup wieku</i>	<i>153</i>
<i>Tabela 107 Wskaźnik obciążenia demograficznego</i>	<i>154</i>
<i>Tabela 108 Ruch naturalny</i>	<i>155</i>
<i>Tabela 109 Aktywność społeczno-kulturalna.....</i>	<i>156</i>
<i>Tabela 110 Biblioteki</i>	<i>157</i>
<i>Tabela 111 Wychowanie i edukacja</i>	<i>158</i>
<i>Tabela 112 Pomoc społeczna.....</i>	<i>159</i>
<i>Tabela 113 Ochrona zdrowia</i>	<i>160</i>
<i>Tabela 114 Turystyka</i>	<i>161</i>
<i>Tabela 115 Rynek pracy</i>	<i>162</i>
<i>Tabela 116 Przedsiębiorczość</i>	<i>163</i>
<i>Tabela 117 Finanse publiczne</i>	<i>164</i>
<i>Tabela 118 Mieszkalnictwo.....</i>	<i>165</i>
<i>Tabela 119 Struktura mieszkań – wybrane wskaźniki</i>	<i>166</i>
<i>Tabela 120 Dostępność mieszkań.....</i>	<i>167</i>
<i>Tabela 121 Infrastruktura techniczna</i>	<i>168</i>
<i>Tabela 122 Zużycie wody i energii elektrycznej</i>	<i>169</i>
<i>Tabela 123 Transport</i>	<i>170</i>
<i>Tabela 124 Transport rowerowy – wybrany wskaźnik</i>	<i>170</i>
<i>Tabela 125 Środowisko</i>	<i>171</i>
<i>Tabela 126 Pytanie ankietowe nr 2</i>	<i>176</i>
<i>Tabela 127 Analiza SWOT.....</i>	<i>189</i>

Spis Rysunków

<i>Rysunek 1 Struktura administracyjna powiatu</i>	<i>5</i>
<i>Rysunek 2 Tereny chronione w obszarze powiatu lidzbarskiego.....</i>	<i>16</i>
<i>Rysunek 3 Obszary Natura 2000 w powiecie lidzbarskim</i>	<i>21</i>
<i>Rysunek 4 Położenie powiatu lidzbarskiego w dorzeczu rzeki Wisły i Pregoły</i>	<i>23</i>
<i>Rysunek 5 Wody powierzchniowe (JCWP) na terenie powiatu</i>	<i>24</i>
<i>Rysunek 6 Wody podziemne (JCWPd) na terenie województwa warmińsko-mazurskiego</i>	<i>35</i>
<i>Rysunek 7 Główne zbiorniki wód podziemnych.....</i>	<i>36</i>
<i>Rysunek 8 Obszary należące do Państwowego Gospodarstwa Leśnego</i>	<i>44</i>
<i>Rysunek 9 Mapa poglądowa z ogólną oceną stanu technicznego nawierzchni dróg krajowych w województwie warmińsko-mazurskim na koniec 2021 r.</i>	<i>47</i>
<i>Rysunek 10 Mapa drogi wojewódzkie przebiegające przez powiat lidzbarski</i>	<i>49</i>
<i>Rysunek 11 Mapa komunikacyjna Powiatu Lidzbarskiego – drogi powiatowe w podziale na kategorie</i>	<i>53</i>
<i>Rysunek 12 Rozkład ścieżek rowerowych na terenie powiatu lidzbarskiego.....</i>	<i>55</i>
<i>Rysunek 13 Rozkład ścieżek rowerowych na terenie miasta Lidzbark Warmiński i Orneta.....</i>	<i>56</i>
<i>Rysunek 14 Rozkład ścieżek rowerowych na terenie miasta Orneta</i>	<i>56</i>
<i>Rysunek 15 WMSSE -Obszar inwestycyjny w Ornecie.....</i>	<i>73</i>
<i>Rysunek 16 Mapa zagrożenia powodziowego w powiecie lidzbarskim.....</i>	<i>125</i>
<i>Rysunek 17 Wydatki majątkowe inwestycyjne</i>	<i>150</i>
<i>Rysunek 18 Mapa powiatów do analizy porównawczej.....</i>	<i>152</i>

Spis wykresów

Wykres 1 Stan ludności w powiecie lidzbarskim w latach 2012 - 2021	6
Wykres 2 Prognoza ludności dla powiatu lidzbarskiego do 2050 r.	7
Wykres 3 Piramida wieku dla mieszkańców powiatu lidzbarskiego za rok 2021.....	8
Wykres 4 Obciążenie demograficzne w powiecie lidzbarskim, województwie warmińsko-mazurskim i w Polsce w2021r. [%].....	9
Wykres 5 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku ludności powiatu lidzbarskiego w latach 2017-2021[%]	9
Wykres 6 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem wiek przedprodukcyjny – gminy M. Lidzbark Warmiński, Kiwity, Lidzbark Warmiński, Lubomino, Orneta	10
Wykres 7 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem wiek produkcyjny – gminy M. Lidzbark Warmiński, Kiwity, Lidzbark Warmiński, Lubomino, Orneta	10
Wykres 8 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem wiek poprodukcyjny – gminy M. Lidzbark Warmiński, Kiwity, Lidzbark Warmiński, Lubomino, Orneta	10
Wykres 9 Wskaźnik współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w powiecie lidzbarskim	11
Wykres 10 Odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem w powiecie lidzbarskim	11
Wykres 11 Obciążenie demograficzne w gminach powiatu lidzbarskiego za 2021 rok.....	12
Wykres 12 Przyrost naturalny na 1000 ludności w powiecie lidzbarskim, województwie warmińsko-mazurskim i Polsce w latach 2017-2022	12
Wykres 13 Przyrost naturalny na 1000 ludności w gminach powiatu lidzbarskiego, w latach 2017-2022.....	13
Wykres 14 Urodzenia i zgony w powiecie lidzbarskim w latach 2017-2021	13
Wykres 15 Saldo migracji na 1000 ludności.....	14
Wykres 16 Ilości odpadów komunalnych z gospodarstw domowych w przeliczeniu na jednego mieszkańca w powiecie lidzbarskim.....	40
Wykres 17 Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku na 1 mieszkańca w powiecie lidzbarskim, województwie warmińsko- mazurskim i całym kraju [kg]	40
Wykres 18 Odpady zmieszane i zebrane selektywnie w ciągu roku razem [t]	41
Wykres 19 Odpady komunalne zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów komunalnych zebranych w ciągu roku [%]....	41
Wykres 20 Zmieszane odpady i odpady zebrane selektywnie w ciągu roku [t].....	41
Wykres 21 Lesistość.....	43
Wykres 22 Powierzchnia gospodarstw rolnych według grup obszarowych użytków rolnych	46
Wykres 23 Powierzchnia zasiewów	46
Wykres 24 Długość ścieżek rowerowych w powiecie (km)	55
Wykres 25 Liczba wydanych dokumentów w okresie 2017-2022 na dzień 31.12.....	61
Wykres 26 Dostęp do Infrastruktury sieciowej: Wodociągi [%]	62
Wykres 27 Dostęp do Infrastruktury sieciowej: Kanalizacja [%]	62
Wykres 28 Dostęp do sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej w gminach powiatu lidzbarskiego w 2021r.	63
Wykres 29 Zużycie wody na mieszkańca w powiecie lidzbarskim, województwie warmińsko-mazurskim i Polsce	63
Wykres 30 Dostęp do Infrastruktury sieciowej: Gaz [%].....	64
Wykres 31 Liczba ludności korzystającej z infrastruktury sieciowej w powiecie: Wodociągi, Kanalizacja, Gaz	64
Wykres 32 Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania (dynamika łańcuchowa rok do roku)	65
Wykres 33 Podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym.....	69
Wykres 34 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. Ludności	69
Wykres 35 Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności, jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. Ludności	70
Wykres 36 Podmioty na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym	70
Wykres 37 Przeciętne wynagrodzenie brutto w powiecie lidzbarskim	73
Wykres 38 Pracujący na 1 000 mieszkańców	76
Wykres 39 Liczba osób bezrobotnych na terenie powiatu	77
Wykres 40 Odsetek osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym.....	77
Wykres 41 Odsetek pracujących kobiet i mężczyzn w ogólnej liczbie pracujących [%].....	78
Wykres 42 Udział zarejestrowanych bezrobotnych w grupie osób w wieku produkcyjnym wg płci [%].....	78
Wykres 43 Osoby bezrobotne w szczególnej sytuacji na rynku pracy – kobiety ogółem oraz kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka.....	78
Wykres 44 Bezrobotni wg przedziałów wiekowych	79
Wykres 45 Osoby bezrobotne w szczególnej sytuacji na rynku pracy - osoby do 25 roku życia, osoby powyżej 50 roku życia....	79
Wykres 46 Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy.....	80
Wykres 47 Bezrobotni w powiecie według stażu pracy.....	80
Wykres 48 Osoby bezrobotne w szczególnej sytuacji na rynku pracy - osoby długotrwale bezrobotne, osoby bez wykształcenia, osoby bez kwalifikacji zawodowych	81

Wykres 49 Liczba bezrobotnych w powiecie w podziale na poziom wykształcenia	81
Wykres 50 Osoby bezrobotne w szczególnej sytuacji na rynku pracy - osoby z niepełnosprawnościami.....	81
Wykres 51 Dzieci w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3, miejsca w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3.....	93
Wykres 52 Liczba dzieci i uczniów w powiecie: (Przedszkola (3-6 lat), Szkoły podstawowe.....	93
Wykres 53 Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty z języka polskiego, matematyki i języka angielskiego wg stanu na 2021r.	97
Wykres 54 Wyniki egzaminu ósmoklasisty w gminach powiatu [%]	98
Wykres 55 Liczba uczniów w szkołach ponadgimnazjalnych/ponadpodstawowych: szkoły ogólnokształcące, szkoły zawodowe (uczniowie, absolwenci)	99
Wykres 56 Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności	102
Wykres 57 Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej w powiecie wg kryterium dochodowego	103
Wykres 58 Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej (%).....	103
Wykres 59 Liczba udzielonych porad lekarskich	111
Wykres 60 Liczba porad lekarskich na 1 mieszkańca	111
Wykres 61 Łączna liczba porad i hospitalizacji udzielonych przez Zespół Opieki Zdrowotnej w Lidzbarku Warmińskim we wszystkich jednostkach w latach 2017-2022.....	111
Wykres 62 Porady i hospitalizacje w Poradniach specjalistycznych i oddziałach szpitalnych w Lidzbarku Warmińskim przy Szpitalu Powiatowym	113
Wykres 63 Porady w poradniach specjalistycznych w Lidzbarku Warmińskim i Ornece (poza szpitalem).....	113
Wykres 64 Liczba mieszkańców na 1 przychodnię.....	116
Wykres 65 Liczba mieszkańców na 1 aptekę	116
Wykres 66 Zdarzenia, w których dochodziło do interwencji straży pożarnej w gminach powiatu lidzbarskiego.....	123
Wykres 67 Zdarzenia – miejscowe zagrożenia, w których dochodziło do interwencji straży pożarnej w gminach powiatu lidzbarskiego.....	124
Wykres 68 Liczba zwiedzających muzea na 10 000 mieszkańców	132
Wykres 69 Czytelnicy bibliotek na 1000 mieszkańców/iłość bibliotek i filii	133
Wykres 70 Wykres biblioteki publiczne na 10 tys. ludności.....	133
Wykres 71 Liczba turystów korzystających z noclegów na terenie powiatu.	143
Wykres 72 Turyści korzystający z noclegów na 1000 ludności.....	144
Wykres 73 Liczba turystów zagranicznych korzystających z noclegów na terenie powiatu.....	144
Wykres 74 Łączna liczba wizyt turystów i odwiedzających w powiecie lidzbarskim w latach 2020, 2021, 2022 w miesiącach maj-wrzesień.....	145
Wykres 75 Miejsca noclegowe na 1000 ludności	146
Wykres 76 Udzielone noclegi na 1000 ludności.....	146
Wykres 77 Udział subwencji, dotacji, dochodów własnych w dochodach ogółem powiatu lidzbarskiego.....	148
Wykres 78 Miejsce zamieszkania respondentów-badanie ankietowe.....	175
Wykres 79 Pytanie ankietowe nr 1	175
Wykres 80 Pytanie ankietowe nr 3	181
Wykres 81 Pytanie ankietowe nr 4	182
Wykres 82 Pytanie ankietowe nr 5	183
Wykres 83 Pytanie ankietowe nr 6	183
Wykres 84 Pytanie ankietowe nr 7	184
Wykres 85 Pytanie ankietowe nr 8	185

Materiały źródłowe

1. Dostępność komunikacyjna i relacje przestrzenne w województwie warmińsko-mazurskim (Robert Guzik, Arkadiusz Kołoś, Łukasz Fiedień, Arkadiusz Kocaj, Krzysztof Wiedermann
2. Główny Urząd Statystyczny Bank Danych Lokalnych
3. Guzik, Robert & Kołoś, Arkadiusz & Fiedień, Łukasz & Kocaj, Arkadiusz & Wiedermann, Krzysztof. (2021). Dostępność komunikacyjna i relacje przestrzenne w województwie warmińsko-mazurskim.
4. <https://barometrzwodow.pl/>
5. <http://karty.apgw.gov.pl>
6. <http://osir.lidzbarkw.pl/>
7. <http://powiatlidzbarski.geoportal2.pl/map/www/mapa.php?CFGF=wms&mylayers=+granice+OSM+>
8. <http://www.powiatlidzbarski.pl/>
9. <https://bipsplidzbark.warmia.mazury.pl/5141/wykaz-stowarzyszen-sportowych-rejestrowanych-w-krs.html>
10. <https://bipsplidzbark.warmia.mazury.pl/5675/kluby-sportowe-dzialajace-na-terenie>
11. <https://bipsplidzbark.warmia.mazury.pl/5676/uczniowskie-kluby-sportowe-dzialajace-na-terenie-powiatu-lidzbarskiego.html>

12. <https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/search.jsf>
13. <https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/widok/viewobszarchronionegokrajobrazu.jsf?fop=PL.ZIPOP.1393.OCHK.196>
14. <https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/widok/viewuzytekekologiczny.jsf?fop=PL.ZIPOP.1393.UE.2809032.77>
15. <https://invest.warmia.mazury.pl>
16. <https://krdo.pl/dom-opieki/zaklad-opiekunczo-leczniczy-lidzbark-warminski/>
17. <https://lidzbark-warminski.policja.gov.pl/>
18. <https://pl.wikipedia.org> i <http://www.gminy.pl/powiaty/304.html>
19. https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/
20. https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gmap=gpWORP
21. <https://www.orneta.pl/74,osir>
22. <https://www.wmsse.com.pl/tereny-inwestycyjne/wyszukiwarka-terenow-inwestycyjnych#>
23. Informacja o ruchu turystycznym w województwie warmińsko-mazurskim w 2020 roku, Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, lipiec 2021
24. Informacja o stanie realizacji zadań oświatowych w Powiecie Lidzbarskim w roku szkolnym 2020-2021, 2020-2021, 2019-2020
25. Informacje z Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Lidzbarku Warmińskim
26. Informacje z Komendy Powiatowej Policji w Lidzbarku Warmińskim
27. Instalacje odnawialnych źródeł energii - stan na 31 grudnia 2021 r. - Potencjał krajowy OZE w liczbach - Urząd Regulacji Energetyki (ure.gov.pl)
28. Informator PSH Główne Zbiorniki wód podziemnych w Polsce, 2017
29. Karty informacyjne JCWPd <https://www.pgi.gov.pl/>,
30. Ocena stanu akustycznego środowiska w województwie warmińsko-mazurskim w 2020
31. Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży
32. PAIIH - karta oferty Inwestycyjnej Miasta Orneta
33. Państwowy Instytut Geologiczny Państwowy Instytut Badawczy <https://geolog.pgi.gov.pl>
34. PCPR Sprawozdanie z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Lidzbarku Warmińskim z siedzibą w Ornece za okres od dnia 1 stycznia 2022 r. do dnia 31 grudnia 2022 r.
35. Plan Gospodarki Odpadami Dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego Na Lata 2016-2022
36. Plan sieci publicznych szkół ponadpodstawowych i specjalnych prowadzonych przez Powiat Lidzbarski od 1 września 2022
37. Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Pregoty
38. Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły
39. Powiatowy Program Ochrony zabytków
40. Powiatowy Program Opieki nad Zabytkami Powiatu Lidzbarskiego na lata 2021 – 2024
41. Powiatowy Urząd Pracy w Lidzbarku Warmińskim
42. Program ochrony powietrza dla strefy warmińsko-mazurskiej ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu PM10 i poziomu docelowego benzo(a)pirenu zawartego w pyłe PM10 wraz z planem działań krótkoterminowych, Województwo Warmińsko-Mazurskie w Olsztynie, 2020
43. Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Lidzbarskiego na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028 <https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/widok/viewrezerwatprzyrody.jsf?fop=PL.ZIPOP.1393.RP.269>
44. Program Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2030
45. Program Współpracy Powiatu Lidzbarskiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art.3 ust.3 ustawy z dnia 24.04.2003 r. o działalności pożytku i o wolontariacie na 2023 r.
46. PSH „Główne Zbiorniki Wód Podziemnych w Polsce” (Państwowy Instytut Geologiczny, Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2017)
47. Ranking Finansowy Samorządu Terytorialnego w Polsce 2021
48. Ranking Perspektyw
49. Ranking Serwisu Samorządowego PAP „Gmina dobra do życia”
50. Raport O Stanie Powiatu Za 2022r.
51. Raport ruchu turystycznego w Województwie warmińsko-Mazurskim przygotowane przez firmę Selectiv na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego w Olsztynie
52. Roczna Ocena Jakości Powietrza W Województwie Warmińsko-Mazurskim Raport Wojewódzki Za Rok 2022
53. Roczna ocena jakości powietrza woj. Warmińsko-mazurskim”.
54. SPRAWOZDANIE z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Lidzbarku Warmińskim za 2022
55. Stan Środowiska W Województwie Warmińsko-Mazurskim Raport 2020 (GIOŚ)
56. Stan środowiska w województwie warmińsko-mazurskim. Raport 2020”
57. Starostwo Powiatowe w Lidzbarku Warmińskim
58. Załącznik nr 1 do Raportu o potrzebach remontowych i finansowych na sieci dróg krajowych na koniec 2021 roku
59. Zarząd Dróg Powiatowych w Lidzbarku Warmińskim
60. Zarząd Dróg Wojewódzkich w Olsztynie
61. Zespół Opieki Zdrowotnej w Lidzbarku Warmińskim

Załącznik nr 1 Wzór ankiety

Szanowni Państwo!

W związku rozpoczęciem prac nad opracowaniem **Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Lidzbarskiego do roku 2030**, zwracamy się do Państwa z prośbą o wypełnienie poniższej ankiety. Zebrane w ten sposób dane pozwolą nam uwzględnić w dokumencie Państwa sugestie. Licząc na współpracę zapewniamy jednocześnie, że ankieta jest anonimowa, a wyniki będą podawane wyłącznie w formie zbiorczej.

1. Które z poniższych obszarów powinny stanowić priorytet dla Powiatu Lidzbarskiego w perspektywie najbliższych lat (proszę ocenić w skali 1-4, gdzie 4 – bardzo istotne, 3 – istotne, 2 – średnio istotne, 1 – nieistotne)

Badany obszar	1 – nieistotne	2 – średnio istotne	3 – istotne	4 – bardzo istotne
Edukacja i kultura (np. zwiększenie oferty w szkołach ponadpodstawowych, finansowanie zajęć pozalekcyjnych)				
Infrastruktura publiczna (np. drogi i chodniki, ścieżki rowerowe łączące miejscowości)				
Rozwój potencjału turystycznego (np. wspólna oferta samorządów, imprezy cykliczne, szlaki rekreacyjne)				
Służba zdrowia (np. więcej specjalistów, zwiększenie limitów, funkcjonowanie powiatowych jednostek, poprawa dostępności)				
Bezpieczeństwo publiczne (np. informowanie o zagrożeniach, działanie służb)				
Wsparcie osób ze szczególnymi potrzebami (np. większe wsparcie osób niepełnosprawnych, oferta opiekuńcza dla osób starszych)				
Funkcjonowanie Urzędu (np. szybkość wydawania decyzji, elastyczność godzin pracy, obsługa klienta)				
Rozwój przedsiębiorczości (np. wspólna promocja gospodarcza, wspólna oferta inwestycyjna)				

2. Proszę wymienić przykładowe działania / inicjatywy, jakie Państwa zdaniem władze Powiatu powinny podjąć w każdym z poniższych obszarów. Jeśli nie mają Państwo wiedzy w tym zakresie, proszę zostawić pole puste.

Edukacja i kultura

.....

Infrastruktura publiczna

.....

Rozwój potencjału turystycznego

.....

Służba zdrowia

.....

Bezpieczeństwo publiczne

.....

Wsparcie osób ze szczególnymi potrzebami np. niepełnosprawnych, starszych, wymagających opieki

.....

Funkcjonowanie Urzędu

.....

Rozwój przedsiębiorczości

.....

3. Co w Powiecie Lidzbarskim trzeba zrobić/ poprawić w pierwszej kolejności, w najbliższych latach? (proszę o wymienić max. 3 zadania / inwestycje)

1.....

2.....

3.....

4. Proszę o zaznaczenie 3 mocnych stron Powiatu Lidzbarskiego:

☐ poprawiająca się infrastruktura drogowa

- ☐ dobre warunki rozwoju przedsiębiorstw
- ☐ dostępność miejsc pracy
- ☐ czyste, unikalne środowisko
- ☐ dobre położenie komunikacyjne przy drodze krajowej wiodącej do granicy państwa
- ☐ wysoki potencjał turystyczny (liczne zabytki, jeziora i rzeki, dobra baza noclegowa)
- ☐ stosunkowo dobra jakość życia i poziom bezpieczeństwa
- ☐ inne (jakie?)

.....

5. Proszę o zaznaczenie 3 słabych stron Powiatu Lidzbarskiego:

- ☐ brak atrakcyjnych ofert pracy
- ☐ słaby stan nawierzchni dróg i chodników
- ☐ słaby dostęp do opieki medycznej
- ☐ niskie dochody mieszkańców
- ☐ słaba sieć połączeń pomiędzy miejscowościami
- ☐ niska atrakcyjność do życia dla osób młodych
- ☐ duże rozproszenie miejscowości, trudności w zapewnieniu dostępności usług
- ☐ peryferyjne położenie (duże odległości do większych ośrodków miejskich)
- ☐ inne (jakie?)

.....

6. Proszę o zaznaczenie 3 szans rozwojowych dla obszaru Powiatu Lidzbarskiego:

- ☐ środki z Unii Europejskiej
- ☐ poprawiająca się infrastruktura drogowa
- ☐ wzrastająca popularność trendów, eko, slow, życia w zgodzie z naturą
- ☐ rosnąca popularność cyfryzacji, pracy zdalnej
- ☐ wsparcie rozwoju przedsiębiorczości (dotacje, pożyczki)
- ☐ rozwój miast Lidzbark i Orneta
- ☐ inne (jakie?)

.....

7. Proszę o zaznaczenie 3 największych zagrożeń dla rozwoju Powiatu Lidzbarskiego:

- ☐ bariery rozwoju przedsiębiorczości (np. rosnące koszty prowadzenia działalności, sytuacja polityczna na granicy)

- ☐ starzejące się społeczeństwo i rosnące zapotrzebowanie na usługi w służbie zdrowia,
- ☐ bliskość granicy z Rosją, niepewne stosunki międzynarodowe, które mogą przekładać się na niższe zainteresowanie inwestorów i turystów zagranicznych
- ☐ migracje, odpływ młodych ludzi do większych ośrodków
- ☐ inne (jakie?)

.....

8. Proszę dokończyć zdanie: *Uważam, że Powiat Lidzbarski jest*

.....

.....

.....

.....

9. Jestem mieszkańcem:

- ☐ Miasta Lidzbark Warmiński
- ☐ Gminy Lidzbark Warmiński
- ☐ Miasta lub gminy Orneta
- ☐ Gminy Kiwity
- ☐ Gminy Lubomino